

A decorative floral illustration in a dark blue color, featuring a central flower with several petals and a stem with leaves and small flowers, all enclosed in a stylized, ornate frame.

DOCHTERS
in mijn koninkrijk

DE GESCHIEDENIS EN HET WERK
VAN DE ZUSTERSHULPVERENIGING

*Voorwaar, Ik zeg u: allen die mijn evangelie aanvaarden,
zijn zonen en dochters in mijn koninkrijk.*

Leer en Verbonden 25:1

DOCHTERS *in mijn koninkrijk*

.. ————— ..
**DE GESCHIEDENIS EN HET WERK
VAN DE ZUSTERSHULPVERENIGING**
.. ————— ..

Een uitgave van
De Kerk van Jezus Christus van de Heiligen der Laatste Dagen
Salt Lake City (Utah, VS)

ZUSTERSHULP- VERENIGING

DOELEN

---

*In geloof en
rechtschapenheid toenemen*

Het gezin versterken

*Mensen in nood
opzoeken en helpen*

© 2011 Intellectual Reserve, Inc.
Alle rechten voorbehouden
Printed in the United States of America

Engels origineel vrijgegeven: 8/10
Ter vertaling vrijgegeven: 8/10
Titel van het origineel: *Daughters in My Kingdom:*
The History and Work of Relief Society
Dutch
06500 120

Inhoud

VOORWOORD	Boodschap van het Eerste Presidium.....	ix
TEN GELEIDE	'Iets bijzonders'	xi
HOOFDSTUK 1	Zustershulpvereniging: de herstelling van een vroegchristelijk patroon.....	1
HOOFDSTUK 2	'Iets beters': de vrouwenhulpvereniging van Nauvoo.....	11
HOOFDSTUK 3	'Kleef de verbonden aan': uittocht, migratie en kolonisatie	31
HOOFDSTUK 4	'Een ruim en uitgebreid werkterrein'	45
HOOFDSTUK 5	'De liefde vergaat nimmermeer'	69
HOOFDSTUK 6	Wereldwijd verenigd zusterschap	91
HOOFDSTUK 7	'Zuivere godsdienst': wakende zorg van huisbezoeksters	113
HOOFDSTUK 8	Priesterschapszegeningen voor iedereen: een onlosmakelijke band met de priesterschap.....	137
HOOFDSTUK 9	'Hoedsters van de haard': het gezin grondvesten, koesteren en verdedigen	157
	Het gezin: een proclamatie aan de wereld.....	180
HOOFDSTUK 10	'Overeenkomstig de vergunde voorrechten leven'	183
.. ————— ..		
	Belangrijke gebeurtenissen in de geschiedenis van de zustershulpvereniging.....	198
	Bibliografie.....	202
	Gebruikte afbeeldingen.....	210
	Register	217

Boodschap van het **Eerste Presidium**

Geachte zusters,

In dankbaarheid voor de bijzondere rol die de zustershulpvereniging in het leven van de kerkleden speelt, hebben we opdracht gegeven tot de publicatie van *Dochters in mijn koninkrijk: de geschiedenis en het werk van de zustershulpvereniging*. Wij bidden dat dit boek u en anderen binnen uw invloedssfeer tot zegen zal zijn.

Wij beseffen dat u geliefde dochters van onze hemelse Vader en toegewijde discipelen van de Heer Jezus Christus bent en uitent onze liefde en bewondering voor u. U maakt deel uit van een grote en wereldwijde zusterschap. Met uw motto 'de liefde vergaat nimmermeer' tot leidraad biedt u hulp aan gezinnen en bouwt u het koninkrijk Gods op aarde op.

Als u zich in dit boek verdiept, zullen de besproken tijdloze waarheden en inspirerende voorbeelden invloed op uw leven hebben.

Wij getuigen dat de Heer de volheid van het evangelie door middel van de profeet Joseph Smith heeft hersteld en dat de zustershulpvereniging een belangrijk onderdeel van die herstelling is. De ZHV-zusters hebben een geweldig erfgoed. Wij bidden dat dit boek een belangrijk middel wordt om dat erfgoed in stand te houden.

Het Eerste Presidium

‘Iets bijzonders’

Evenals Maria en Marta in het Nieuwe Testament dienen de ZHV-zusters als getrouwe hedendaagse discipelen van Jezus Christus.

In de eerste bijeenkomst van de zustershulpvereniging zei zuster Emma Smith: ‘We gaan iets bijzonders tot stand brengen.’¹ Ze had het juist. De geschiedenis van de zustershulpvereniging staat vol voorbeelden van gewone vrouwen die bijzondere zaken tot stand

brachten, omdat zij geloof oefenden in Vader in de hemel en Jezus Christus. De zustershulpvereniging is opgericht om de dochters van God voor te bereiden op de zegeningen van het eeuwige leven. De doelen van de zustershulpvereniging zijn: in geloof en rechtschapenheid

toenemen, het gezin versterken en mensen in nood opzoeken en helpen. Vrouwen verwezenlijken deze doelen als zij zich voor hun roeping en in hun persoonlijk leven openstellen voor de openbaringen die zij ontvangen en daar vervolgens naar handelen.

Dit boek is geen chronologische geschiedenis, noch is het een allesomvattend overzicht van alles wat de zustershulpvereniging heeft bewerkstelligd. Dit boek geeft echter wel een historisch beeld van het omvangrijke werk van de zustershulpvereniging. Dit boek schetst op basis van historische bronnen, ervaringen van zusters, Schriftuurplaatsen en uitspraken van hedendaagse profeten en ZHV-leidsters een beeld van de taken en mogelijkheden die de vrouwen in de kerk in het plan van geluk van onze hemelse Vader hebben.

Waarom de geschiedenis en het werk van de zustershulpvereniging bestuderen?

President Spencer W. Kimball (1895–1985) heeft gezegd: 'We weten dat vrouwen die veel waardering voor het verleden hebben, zich ook graag inzetten voor een deugdelijke toekomst.'² Dit boek kan vrouwen meer waardering voor het verleden geven en meer begrip van hun geestelijke erfgoed.

De geschiedenis van de zustershulpvereniging accentueert de goddelijke identiteit en goddelijke waarde van de dochters Gods. Zij is het spirituele verhaal van sterke, getrouwe, wilskrachtige vrouwen die zonder veel publieke erkenning hun taken vervulden. Door deze geschiedenis te bestuderen, zullen heiligen der laatste dagen inzien dat onze hemelse Vader zijn dochters kent, hen liefheeft, hun heilige

Door individuele studie raken vrouwen bekend met hun taken in Gods koninkrijk.

taken toevertrouwt en hen daarbij leiding geeft. De vrouwen van de kerk hebben zich, om het koninkrijk Gods op aarde op te bouwen en de gezinnen in Zion te sterken, verenigd met mannen die het priesterschap dragen.

Individuele studie van *Dochters in mijn koninkrijk*

De waarde van dit boek schuilt niet zozeer in de datums en feiten, maar in de besproken doelen, beginselen en patronen. De ZHV-zusters die zich in dit boek verdiepen en het veelvuldig raadplegen, zullen zien dat het erfgoed van de zustershulpvereniging niet alleen draait om vrouwen die vroeger leefden; het draait ook om vrouwen waar ook ter wereld die nu verbonden sluiten en nakomen. Met dit inzicht kunnen zusters inspiratie uit het verleden putten en de toekomst met vertrouwen tegemoet zien.

De leringen, verhalen en voorbeelden in het boek kunnen zusters inspireren bij het stellen van prioriteiten en het aanleren van gewoonten, waardoor zij in geloof en rechtschapenheid zullen toenemen, hun gezin versterken en mensen in nood opzoeken en helpen.

Zuster Belle S. Spafford, de negende algemeen ZHV-presidente, heeft gezegd: 'De gemiddelde vrouw doet er, zo ben ik van mening, in deze tijd goed aan haar interesses naar waarde te schatten, haar dagelijkse bezigheden te evalueren,

en daarna stappen te nemen om haar leven te vereenvoudigen, door de belangrijkste zaken op de eerste plaats te zetten, nadruk te leggen op zaken die de grootste en duurzaamste beloningen opleveren, en zich te ontdoen van minder lonende bezigheden.'³

Terwijl de zusters de geschiedenis van de ZHV bestuderen, komen ze wellicht voorbeelden, uitingen en beginselen tegen die een bijzondere betekenis voor hen hebben. Geïnspireerd door deze vondsten en de leringen van oude en hedendaagse profeten kunnen zij zich openstellen voor en vervolgens handelen naar de openbaringen die zij ontvangen. Hemelse leiding zal hun deel zijn als zij zich inspannen om te worden wie de Heer wil dat ze worden en de dingen te doen die Hij wil dat ze doen.

De woorden van Alma kunnen de zusters daarbij tot stimulans zijn: 'Ik zeg u dat door kleine en eenvoudige dingen grote dingen worden teweeggebracht.'⁴ De kleine en eenvoudige dingen die zij tot stand brengen, zullen hun duidelijk maken hoe de Heer hen sterkt en leiding geeft.

De geschiedenis en het werk van de zustershulpvereniging met anderen bestuderen

Dit boek is een belangrijke hulpbron waarmee de ZHV-zusters op zondag en

De zusters kunnen elkaar opbouwen door de geschiedenis en het werk van de zustershulpvereniging met elkaar te bespreken.

doordeweeks samen tot inzicht kunnen komen. Voor algemene instructies over lesgeven in de zustershulpvereniging raadplegen de ZHV-leidsters in wijk en gemeente het huidige handboek en lds.org. Voor specifieke informatie over het gebruik van dit boek in de zustershulpvereniging kunnen ze naar lds.org gaan en daar de aanvullende instructies raadplegen die de kerk heeft gepubliceerd.

Het is niet de bedoeling dat de invloed van dit boek zich beperkt tot de zustershulpvereniging. De voorbeelden en leringen in het boek kunnen ook in gezinsverband worden bestudeerd en besproken. De ZHV-zusters kunnen dit boek aan hun vrienden geven. Alle kerkleden, jong en

oud, kunnen het boek in lessen, voor toespraken en in raadsvergaderingen gebruiken.

Dankbetuiging

De samenstellers van dit boek spreken hun dank uit jegens Lucile C. Tate en haar nicht Elaine R. Harris, die in 1996 werden geroepen en aangesteld om een geschiedenis van de zustershulpvereniging op schrift te stellen. Hun werk is ter raadpleging in de archieven van de kerk bewaard. Hun studie van het leven van de algemene ZHV-presidentes en de belangrijkste gebeurtenissen in de zustershulpvereniging vormt de basis van dit boek.

Onze waardering gaat ook uit naar de volgende personen: Susan W. Tanner, die in 2009 is aangesteld om dit eerste historisch overzicht van de zustershulpvereniging voor de gehele kerk te schrijven en daarbij is uitgegaan van het werk van zuster Tate en zuster Harris; redacteuren en vormgevers, die het belang van dit boek hebben gevoeld en ijverig aan de publicatie ervan hebben gewerkt; andere schrijvers, contribuanten en historici, van wie de publicaties in de bronvermeldingen achterin dit boek voorkomen.

Laat het tot slot gezegd zijn dat deze geschiedenis nooit geschreven had kunnen worden zonder het geloof, de toewijding en bezieling van de ZHV-zusters in de geschiedenis van de kerk.

HOOFDSTUK 1

Zustershulp- vereniging

*De herstelling van een
vroegchristelijk patroon*

*De naam is dan wel van deze tijd,
maar de instelling zelf bestond vroeger ook al.*

*Wij hebben van onze omgekomen profeet
vernomen dat dezelfde organisatie in de
vroegchristelijke kerk bestond.*

Eliza R. Snow

Zustershulpvereniging

De herstelling van een vroegchristelijk patroon

De Heiland heeft in zijn aardse bediening steeds bijzondere liefde en aandacht voor vrouwen aan de dag gelegd. Ouderling James E. Talmage van het Quorum der Twaalf Apostelen heeft gezegd: 'Jezus Christus is 's werelds grootste voorvechter van vrouwen en het vrouw-zijn.'¹

Jezus leerde de vrouwen in de schare en onder vier ogen, op straat en bij de zee, bij de bron en bij hen thuis. Hij bejegende hen met liefdevolle zorg, en genas hen en hun familieleden. In veel van zijn gelijkenissen kwamen vrouwen in alledaagse situaties voor. Hij liet zien dat Hij op de hoogte was van wat er zich in het leven van vrouwen afspeelde en putte tijdloze evangeliessen uit hun dagelijkse ervaringen. Hij schonk hun vergiffenis. Hij hilde met hen. Hij betoonde hun mededogen in hun specifieke omstandigheden als dochter, echtgenote, huisvrouw, moeder en weduwe. Hij waardeerde hen en maakte betere mensen van hen.

Zelfs toen Hij ondraaglijke pijn aan het kruis leed, bekommerde Hij zich om zijn moeder, die toen waarschijnlijk weduwe was en zorg

behoefde.² En de eerste persoon aan wie Hij na zijn opstanding verscheen was een vrouw.³

Vrouwelijke discipelen in het Nieuwe Testament

Hoewel er weinig bekend is over een formele organisatie voor vrouwen in het Nieuwe Testament, duiden bewijzen erop dat vrouwen een belangrijke rol in de bediening van de Heiland speelden. In het Nieuwe Testament wordt gesproken over vrouwen, sommigen bij naam, anderen naamloos, die geloof in Jezus Christus oefenden, zijn leringen kenden en naleefden, en van zijn bediening, wonderen en majesteit getuigden. Die vrouwen werden voorbeeldige discipelen en belangrijke getuigen in dit heilswerk.

Er reisden vrouwen mee met Jezus en zijn twaalf apostelen. Zij stonden hun bezit af om Hem in zijn bediening bij te staan. Na Jezus' dood en opstanding bleven zijn vrouwelijke volgelingen trouw aan hun discipelschap. Zij vergaderden en baden samen met de apostelen.

Zij stelden hun huizen beschikbaar als plaats van samenkomst voor de leden van de kerk. Zij waren nauw betrokken bij het werk voor de stoffelijke en geestelijke redding van zielen.

Marta en haar zus Maria zijn voorbeelden van vrouwelijke discipelen in het Nieuwe Testament. In Lucas 10 lezen we dat Marta haar huis voor Jezus openstelde. Zij diende Hem door te voorzien in zijn stoffelijke noden, en Maria zat aan zijn voeten naar zijn onderricht te luisteren.

In een tijd dat vrouwen doorgaans alleen in en rond het huis bezig waren, leerde de Heiland aan Marta en Maria dat vrouwen

'Marta [...] ontving [Jezus] in haar huis.' Haar zus Maria, die 'aan de voeten des Heren gezeten naar zijn woord luisterde' (Lucas 10:38–39).

ook in geestelijke zin aan zijn werk konden deelnemen. Hij gaf hun de uitnodiging om zijn discipelen te worden en deel te hebben aan het heil, 'het goede deel' dat hen nooit zou worden ontnomen.⁴

Maria en Marta gingen actief deel uitmaken van Jezus' bediening. Later in het Nieuwe Testament lezen we over Marta's grote getuigenis van het godschap van Jezus. In een gesprek met Jezus zei ze: 'Ik heb geloofd, dat Gij zijt de Christus, de Zoon van God, die in de wereld komen zou.'⁵

Vele andere vrouwelijke discipelen reisden met Jezus en de Twaalf mee, leerden in geestelijk opzicht veel van Hem en zorgden voor Hem. Lucas heeft geschreven:

'En het geschiedde kort daarna, dat Hij van stad tot stad en van dorp tot dorp trok, verkondigende het evangelie van het Koninkrijk Gods, en de twaalven met Hem,

'en enige vrouwen, die genezen waren van boze geesten en van ziekten: Maria, met de bijnaam: van Magdala, van wie zeven boze geesten uitgegaan waren,

'en Johanna, de vrouw van Chusas, de rentmeester van Herodes, en Susanna en vele andere, die [Hem] dienden met hetgeen zij bezaten.'⁶

Deze vrouwen hebben waarschijnlijk enige geldelijke steun aan Jezus en zijn apostelen verschaft, en ook huishoudelijke diensten zoals

De Heiland heeft in zijn aardse bediening steeds bijzondere liefde en zorg voor vrouwen aan de dag gelegd.

koken verricht. Zij deelden niet alleen in de geestelijke bediening van Jezus — de blijde tijdingen van zijn evangelie en de zegeningen van zijn genezingskracht — maar zij dienden Hem ook met hun middelen en toewijding.

De apostel Paulus heeft geschreven over vrouwen die, zowel in hun kerkelijke roeping als uit eigen beweging, de heiligen dienden. In zijn beschrijving van een recht-schapen weduwe noemt hij eigenschappen die voor veel vrouwen in de vroegchristelijke kerk golden: 'Inzake goede werken moet van haar getuigd kunnen worden,

'De ontwikkeling van christelijke eigenschappen is een veeleisende en gestage onderneming — niet geschikt voor de seizoenarbeider of voor wie zich niet steeds opnieuw wil inspannen.'

Spencer W. Kimball

Ensign, november 1978, p. 105

dat zij kinderen grootgebracht heeft, gastvrijheid bewezen, de voeten der heiligen gewassen, verdrukten ondersteund en alle goed werk behartigd heeft.⁷ Paulus schreef ook over de invloed van wijze, ervaren oudere vrouwen. Titus kreeg van hem de raad om oudere vrouwen op te roepen de jonge vrouwen onderricht te geven in hun eeuwige rol van vrouw en moeder, 'zodat zij de jonge vrouwen opwekken man en kinderen lief te hebben.'⁸

In het boek Handelingen staat een verhaal over een vrouw die de door Paulus omschreven deugden belichaamde. Tabita, die ook bekend was als Dorkas, woonde in Joppa, waar ze kleding maakte voor behoeftige vrouwen.

'Er was te Joppe een discipelin, genaamd Tabita, hetgeen, vertaald, betekent Dorkas. Deze was overvloedig in goede werken en aalmoezen, die zij gaf.

'En het geschiedde in die dagen, dat zij ziek werd en stierf. (...)

'En daar Lydda dicht bij Joppe lag, zonden de discipelen, toen zij hoorden, dat Petrus daar was, twee mannen tot hem met het verzoek: Kom zonder dralen tot ons.

'En Petrus stond op en ging met hen mede. Toen hij daar aangekomen was, bracht men hem naar de bovenzaal en al de weduwen kwamen bij hem staan, en lieten hem onder tranen al de lijfrokken en mantels zien, die Dorkas, toen zij nog bij hen was, gemaakt had.

'Maar Petrus zond hen allen naar buiten en knielde neder en bad. En hij wendde zich tot het lichaam en zeide: Tabita, sta op! En zij opende haar ogen en zag Petrus en ging over-eind zitten.'⁹

Het Nieuwe Testament noemt andere toegewijde vrouwen. Prisca en haar man, Aquila, riskeerden hun leven voor de apostelen en stelden hun woning open voor kerkdiensten.¹⁰ Paulus schreef: 'Veel groeten in de Here van Aquila en Prisca en van de gemeente bij hen aan huis.'¹¹

Tabita 'was overvloedig in goede werken en aalmoezen' (Handelingen 9:36).

Een vrouw, Maria genaamd, 'die zich veel moeite (...) heeft gegeven' voor de apostelen.¹² Een vrouw, Lydia genaamd, liet zich met haar huisgenoten dopen en diende daarna de mannen die haar hadden onderricht.¹³

Een vrouw genaamd Febe bekleedde kennelijk een kerkelijke, dienende functie in haar gemeente. Paulus schreef: 'Ik beveel Febe, onze zuster, [tevens] *dienares der gemeente* (...), bij u aan (...) dat gij haar ontvangt in de Here op een wijze, de heiligen waardig, en haar bijstaat, indien zij u in het een of ander mocht nodig hebben. Want zij zelf heeft *velen* (...) *bijstand verleend*.'¹⁴ De soort bijstand die Febe en andere geweldige vrouwen in het Nieuwe Testament hebben verleend, vinden we tegenwoordig ook terug onder de leden van de zustershulpvereniging — leidsters, huisbezoeksters, moeders en anderen — die velen bijstand, ofwel hulp, verlenen.

Vrouwelijke discipelen in de laatste dagen

De vrouwen in de vroegchristelijke kerk waren achtenswaardig en edelmoedig, ze waren onmisbaar en werden gewaardeerd. Ze dienden anderen, namen toe in heiligheid, en namen deel aan het grote werk van het redden van zielen.

Deze patronen zijn in de laatste dagen door de oprichting van de zustershulpvereniging

hersteld. De profeet Joseph Smith heeft verklaard: 'De kerk was pas volmaakt georganiseerd toen de vrouwen aldus waren georganiseerd.'¹⁵ Zuster Eliza R. Snow, de tweede algemeen ZHV-presidente, herhaalde deze lering. Zij zei: 'De naam is dan wel van deze tijd, maar de instelling bestond vroeger ook al. Wij hebben van onze omgekomen profeet vernomen dat dezelfde organisatie in de vroegchristelijke kerk bestond.'¹⁶

Behalve Joseph Smith hebben ook andere hedendaagse profeten getuigd dat de organisatie van de zustershulpvereniging een geïnspireerd onderdeel van de herstelling is, waarbij de vrouwen in de kerk tot kerkelijke posities worden geroepen om elkaar te dienen en de gehele kerk tot zegen te zijn. President Joseph F. Smith, de zesde president van de kerk, heeft gezegd: 'Deze organisatie is door God opgericht, goedgekeurd, ingesteld en verordineerd om de mensen voor het heil van hun ziel te bedienen.'¹⁷ Tot een groep ZHV-zusters heeft president Lorenzo Snow, de vijfde president van de kerk, gezegd: 'U hebt altijd aan de zijde van de priesterschap gestaan, bereid hun handen te sterken en uw deel te doen ter behartiging van de belangen van het koninkrijk van God; en daar u in die arbeid hebt gedeeld, zult u beslist delen in de triomf van het werk en in de verhoging en heerlijkheid die de Heer aan zijn getrouwe kinderen zal geven.'¹⁸

De vrouwen die deelhebben aan de zustershulpvereniging dienen als kloekmoedige discipelen van Jezus Christus in het heilswerk. Evenals de vrouwen in de vroegchristelijke kerk werken zij aan de zijde van de mannen die het priesterschap dragen om geloof en rechtschapenheid te laten toenemen, gezinnen te versterken en mensen in nood op te zoeken en te helpen. Zuster Julie B. Beck, de vijftiende algemeen ZHV-presidente, heeft verklaard: 'In de zustershulpvereniging oefenen we ons in het discipelschap van Christus. We leren wat Hij ons wil leren, we doen wat Hij ons wil laten doen en we worden wat Hij wil dat we worden.'¹⁹

HOOFDSTUK 2

'Iets beters'
*De zustershulpvereniging
in Nauvoo*

*Nu draai ik voor u in de naam van
God de sleutel om, en deze vereniging zal zich
verheugen, en kennis en intelligentie zullen haar
van nu af toevloeien — dit is het begin van
een betere tijd voor deze vereniging.*

Joseph Smith

...you seek for ^{the} and shall to your my success
...night, pursuing you soon for the last time you
...all that when they had returned & they shall be
...to his pattern soon

Commandment H 1838

Resolution to South House & taken given at Worcester,
Massachusetts County State of Massachusetts
Brethren, I say unto you, that ye shall let your time
be to the studying the scriptures, & to preaching,
governing the church at all times, & to performing
labours in the Lord, such as is required, until after
ye shall go to the west, to hold the next conference,
ye shall be made known what ye shall do,
things shall be done common cause in the
world, by much prayer & faith; For all things ye
shall receive by faith.

Commandment H 1850

Resolution to General Conference given at Worcester
Massachusetts County State of Massachusetts
Brethren, I say unto you, concerning my will
to the same as for giving them & them set on blast
when I have called someone not because of the
age which they had not seen for they are without
the Word, which is wisdom in me in a time
of the office of the calling shall be for a comfort
my dearest Joseph, thy husband, in his afflictions
Conscience work in the spirit of meekness & fear
to go with him at the time of his going & he will
be double that I may see. Your afflictions I will
not shall be satisfied under his hand to expand light
to the church according as I shall be given the
spirit, so he shall be his hands when the Holy
Ghost be raised the Holy Ghost & thy time shall be

25
...you shall not pass for
...the church for into
...might be raised into the
...last & nearly I say unto
...the things of the world; &
...shall be given the will
...as it shall be given
...me to be led in one church
...for my hand shall be in the
...of the heart you the
...of the heart you the
...prayer unto me & it shall be
...shown unto
...their hand when you left of
...the moment when he had
...made
...let by
...shall be
...a
...do
...for
28
...in
...Count
...to be
...in
...ye
...for
...as
...of it
...Reve
...for you
...you
...ye shall
...new among you ye in this my Father Kingdome which
shall be built up on the earth. Behold this is wisdom in me

‘Iets beters’

De zustershulpvereniging in Nauvoo

In de lente van 1842 werkten de heiligen der laatste dagen in Nauvoo (Illinois, VS) enthousiast aan de bouw van een tempel in hun stad. De profeet Joseph Smith riep iedereen op daaraan zijn medewerking te verlenen. De mannen deden het eigenlijke werk aan de tempel, maar ook de vrouwen zochten gretig gelegenheid om bij te dragen. Sarah M. Kimball vertelde:

De heiligen wilden de Nauvootempel snel voltooien.

‘De muren van de Nauvootempel waren ongeveer een meter hoog. De president van de kerk en anderen deden meermalen een beroep op de heiligen om op enigerlei wijze mee te werken aan de bouw.

‘Mejuffrouw [Margaret] Cook (...) zei in een gesprek dat we op zekere dag hadden over het verzoek dat kort daarvoor was gedaan om de werklui en hun gezinnen van proviand, kleding, beddengoed en aanverwante goederen te voorzien, dat zij graag naaiwerk wilde doen als dat haar ter hand werd gesteld. Ik zorgde voor spullen die ze kon gebruiken en bracht te berde dat anderen er wel eens hetzelfde over zouden kunnen denken. Toen [bespraken] we dat we een naaikransje konden oprichten. Het doel was om bij te dragen tot de bouw van de tempel.

‘Ongeveer een dozijn zusters uit de buurt kwamen op uitnodiging de volgende donderdag bij mij [thuis] bijeen.’¹

In die tijd was het een gewild gebruik onder vrouwen om hun eigen organisaties op te richten, vaak met statuten en voorschriften — een reglement van de organisatie. De vrouwen

die bij Sarah Kimball thuis bijeenkwamen, besloten een reglement en statuten op te stellen en Eliza R. Snow nam die taak op zich. Daarna vroegen de vrouwen Joseph Smith om het door te lezen en er zijn mening over te geven. Toen de profeet het had gelezen, zei hij dat het 'het beste was wat hij ooit had gelezen. "Maar", vervolgde hij, "dit is niet wat u wilt. Zeg tegen de zusters dat hun offer door de Heer is aangenomen en dat Hij iets beters voor hen heeft dan statuten op schrift. Ik nodig hen uit om (...) aanstaande donderdagmiddag met mij en een paar andere autoriteiten te vergaderen, en ik zal de vrouwen onder en naar het patroon van de priesterschap organiseren."''²

De oprichting van de zustershulpvereniging

De volgende donderdag, op 17 maart 1842, kwamen twintig vrouwen bijeen op de bovenverdieping van een gebouw dat in de wandelgangen 'de roodstenen winkel' werd genoemd, waar Joseph Smith een kantoor en een bedrijf had om in zijn onderhoud te voorzien. Zij kwamen bijeen onder leiding van Joseph Smith en twee leden van het Quorum der Twaalf Apostelen, de ouderlingen John Taylor en Willard Richards.³

Liever dan een organisatie voor vrouwelijke heiligen der laatste dagen naar voorbeeld van de in die tijd gangbare en populaire vrouwenverenigingen te vormen, organiseerde de

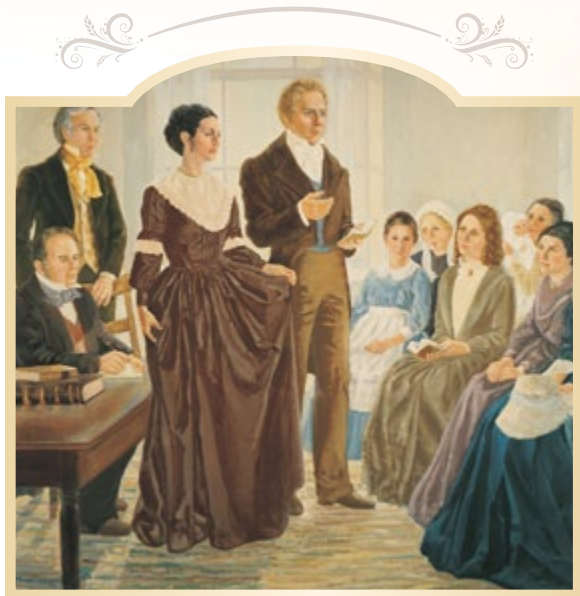
EMMA SMITH

Eerste algemeen ZHV-presidente

'Ik verlang de Geest Gods voor mijzelf te kennen en te begrijpen, zodat ik datgene in mijn tradities of karakter af kan leggen wat niet bijdraagt tot mijn verhoging in de eeuwige werelden. Ik verlang een vruchtbaar, actief werkzaam verstand om de bedoelingen van God zonder twijfel te kunnen begrijpen zoals ze bij monde van zijn dienstknechten worden geopenbaard.'

Emma Smith

Brief aan Joseph Smith, 1844, Bibliotheek voor kerkgeschiedenis

Emma Smith werd op 17 maart 1842 de eerste presidente van de zustershulpvereniging.

profeet Joseph Smith die op een door God geïnspireerde en erkende wijze.

In het begin van de bijeenkomst vroeg hij de zusters de broeders aan te moedigen tot ‘goede werken ten behoeve van de armen — op zoek te gaan naar mensen die hulp nodig hebben, en in hun behoeften voorzien — en een rol te spelen in het verbeteren van de normen en waarden en het versterken van de deugden van de vrouwen in de samenleving.’⁴

De vrouw van Joseph Smith, Emma, werd gekozen als de presidente van deze nieuwe vereniging. De profeet raadde zijn vrouw vervolgens aan om raadgeefsters te kiezen die de vereniging met haar ‘zouden presideren om voor de armen te zorgen — hun noden te lenigen, en de verschillende belangen van deze instelling te behartigen.’

‘De zustershulpvereniging is in de geest van inspiratie tot stand gekomen, en is [sindsdien] in die geest geleid, en zij heeft het hart van vele goede zusters doordrongen van de rechtschappen verlangens die de Heer welgevallig zijn.’

Joseph Fielding Smith

*Relief Society Magazine
december 1970, p. 883*

Zuster Smith koos Sarah M. Cleveland en Elizabeth Ann Whitney als haar raadgeefsters. Ouderling Taylor heeft later iedere raadgeefster door handoplegging aangesteld om werkzaam te zijn in haar functie in het presidium.⁵

Later in de bijeenkomst zei Joseph Smith dat de roeping van zijn vrouw de vervulling was van een profetie die hij twaalf jaar eerder had ontvangen, waarin de Heer haar aansprak als 'een uitverkoren vrouw, die Ik heb geroepen' en haar zei dat ze 'onder [Joseph Smiths] hand [zou] worden geordend om de Schriften uit te leggen en de kerk aan te sporen, zoals het u door mijn Geest zal worden gegeven.'⁶ Joseph Smith las die openbaring, nu afdeling 25 van de Leer en Verbonden, in zijn geheel voor aan de aanwezigen.⁷

In de openbaring vertelde de Heer Emma over privileges die de hare zouden zijn. Zo zou zij als schrijfster voor haar man optreden en een zangbundel voor de heiligen samenstellen. De Heer gaf Emma ook de raad om acht te slaan op waarschuwingen, getrouw en deugdzaam te zijn, niet te morren, een troost te zijn voor haar echtgenoot en hem terzijde te staan, de Schriften uit te leggen en de kerk aan te sporen, 'de dingen van deze wereld terzijde te leggen en naar de dingen van een betere' te streven, verbonden aan te kleven, zachtmoedig te zijn en op te passen voor hoogmoed, en de geboden te onderhouden.⁸

Aan het eind van de openbaring verklaarde de Heer dat wat Hij tegen Emma had gezegd niet alleen voor haar bestemd was, maar dat het zijn 'stem tot [...] allen was'.⁹ Met profetische bevoegdheid herhaalde Joseph Smith dit punt, waarbij hij er de nadruk op legde dat de raadgevingen en waarschuwingen voor alle leden van de nieuwe vereniging golden. Hij zei 'dat niet alleen zij, maar ook anderen dezelfde zegeningen konden krijgen.'¹⁰ Deze openbaring legde fundamentele beginselen voor de vrouwen in de kerk vast.

Na enige discussie besloten de zusters zichzelf de vrouwenhulpvereniging van Nauvoo [Female Relief Society of Nauvoo] te noemen. Emma Smith verklaarde: 'We gaan iets bijzonders doen. (...) We verwachten buitengewone gelegenheden en dringende verzoeken om hulp.'¹¹

Aan het eind van de bijeenkomst bracht ouderling John Taylor zijn gevoelens onder woorden. Hij zei dat zijn 'hart zich verblijd[de]' toen hij zag welke 'uitgelezen vrouwen leiding gaan geven aan deze zaak, die erop is gericht om elke deugd tot ontwikkeling te brengen en de welwillendste gevoelens van de vrouw tot uiting te laten komen.' Ook was hij verheugd 'te zien dat deze instelling overeenkomstig de wet des hemels

John Taylor

is georganiseerd — overeenkomstig een openbaring die eerder aan mevr. [Emma] Smith is gegeven, waarin zij tot deze belangrijke roeping werd benoemd — en te zien dat alle dingen op magnifieke wijze voorwaarts gaan.’ Zijn gebed was dat ‘Gods zegeningen en hemelse vrede van nu af aan op deze instelling mogen rusten’. De ontboezemingen van ouderling Taylor vonden weerklank in de zang van het koor: ‘O volheid van zegen, de dag der bevrijding’, voordat het slotgebed werd uitgesproken.¹²

Op aanwijzing van de Heer verleenden Petrus, Jakobus en Johannes ‘de sleutels van [zijn] koninkrijk’ aan Joseph Smith (zie LV 27:13).

Priesterschapsgezag, patronen en zegeningen

In een ZHV-bijeenkomst die zes weken later plaatsvond, instrueerde de profeet Joseph Smith de zusters uitvoerig, waarna hij zei: ‘Deze vereniging zal instructie ontvangen door de orde die God heeft ingesteld — door middel van hen die tot leider zijn benoemd — en nu draai ik voor u in de naam van God de sleutel om, en deze vereniging zal zich verheugen, en kennis en intelligentie zullen haar van nu af toevloeien — dit is het begin van een betere tijd voor deze vereniging.’¹³

Als de profeet des Heren droeg Joseph Smith alle sleutels die tot het priesterschapsgesag op aarde behoren. Toen hij dus de zustershulpvereniging zo organiseerde dat zij onder zijn alghele leiding kon functioneren, maakte hij het voor de vrouwen van de kerk mogelijk om een belangrijke rol in het werk van het koninkrijk Gods te spelen. Vanaf dat moment functioneerden zij onder het gezag van het priesterschap en kregen zij de belofte dat ze naast de zegeningen die zij al hadden ontvangen nog meer gezegend zouden worden. Die zegeningen zouden zij krijgen overeenkomstig hun getrouwheid en ijver. Door de volheid van de priesterschapszegeningen in de tempel te ontvangen zouden hun kennis en intelligentie toevloeien. Ze zouden verordeningen ontvangen en heilige verbonden sluiten, waarmee ze zichzelf en hun gezin

konden voorbereiden op het eeuwige leven. (In hoofdstuk 8 wordt dieper ingegaan op de zustershulpvereniging en het priesterschap.)

Zustershulpvereniging enthousiast ontvangen

De vrouwenhulpvereniging van Nauvoo groeide snel, in augustus 1842 had ze al elfhonderd leden. Aanvankelijk werden niet alle vrouwelijke leden van de kerk automatisch lid van de vereniging. Vrouwen moesten zich aanmelden voor lidmaatschap en werden op basis van hun goedheid en deugd als lid geaccepteerd.

Emma Smith leidde ZHV-bijeenkomsten.

Joseph Smith verklaarde toentertijd: 'Het dient een uitmuntende vereniging te zijn, verheven boven al het kwaad in de wereld, voortreffelijk, deugdzaam en heilig.'¹⁴

De zusters in Nauvoo wilden graag lid worden van de zustershulpvereniging. Ze vonden het geweldig dat ze op een georganiseerde, erkende manier stoffelijke en geestelijke hulp konden bieden. Ook zagen ze in dat het een buitenkans was om ter voorbereiding op de hogere geestelijke kennis en de zegeningen van de tempel instructie van een profeet te krijgen. Ze vonden het fijn dat ze bij deze verheven zaken met elkaar en hun broeders in de priesterschap verenigd waren.

Nu de zusters dit voorrecht vergund was, hadden ze de plicht ernaar te leven. Joseph Smith zei tegen hen: 'U hebt nu de kans om te handelen volgens de gevoelens die God in uw boezem heeft geplaatst. Het zal groots en heerlijk zijn als u deze beginselen naleeft!'¹⁵ In dat verband zou president Boyd K. Packer van het Quorum der Twaalf Apostelen vele jaren later zeggen: 'Het is net zozeer zaak dat een vrouw de deugden ontplooit waar de ZHV voor staat als het voor de mannen zaak is om zich naar de karakterpatronen te voegen die het priesterschap in hen cultiveert.'¹⁶

De zustershulpvereniging was niet slechts nog een groep die probeerde de wereld te verbeteren. Zij was anders. Zij was 'iets beters'

De profeet Joseph Smith instrueerde de ZHV-zusters.

omdat de vereniging onder het priesterschapsgesetz was georganiseerd. Haar oprichting was een noodzakelijke stap in de ontvouwing van Gods werk op aarde. Zij bereidde de vrouwen van de kerk voor op priesterschaapsverordeningen en verbonden, en was een steun bij hun gezinstaken.

Instructies van Joseph Smith

In de eerste bijeenkomst van de vrouwenhulpvereniging van Nauvoo werd zuster Eliza R. Snow tot secretaresse van de organisatie benoemd. In die hoedanigheid maakte zij in elke ZHV-bijeenkomst die zij bezocht zorgvuldige en

gedetailleerde aantekeningen, die notulen werden genoemd. Joseph Smith vertelde de zusters dat deze notulen de 'beginselverklaring en wet' van de vereniging zouden worden.¹⁷

In de meeste ZHV-bijeenkomsten besteedden de zusters tijd aan instructie. In zes van hun bijeenkomsten hadden ze het geluk door de profeet Joseph Smith geïnstrueerd te worden. Zijn onderricht ging gepaard met rijke uitstortingen van de Geest. Aan het eind van een van deze bijeenkomsten, noteerde zuster Snow: 'De Geest des Heren is in rijke mate over ons uitgestort, en dat zal nooit worden vergeten door wie in deze interessante bijeenkomst aanwezig waren.'¹⁸

Van alle notulen die zuster Snow heeft bijgehouden, zijn haar aantekeningen van de leerredes van de profeet het invloedrijkst. Deze leringen van de profeet vormden de leidraad voor het werk van de ZHV-zusters en de priesterschapsleiders die met hen werkzaam waren. Zijn leringen aan de zustershulpvereniging blijven het werk van de kerk beïnvloeden.

Joseph Smith onderwees in beginselen die ertoe leidden dat de ZHV-zusters 'de armen hielpen' en 'zielen redden' — fundamentele beginselen waarop de vereniging was gegrondvest.¹⁹ Gegrondvest op dit fundament heeft de zustershulpvereniging haar invloed kunnen uitbreiden. Gelijk vanaf de eerste bijeenkomsten van de zustershulpvereniging hebben de zusters de leringen van de profeet toegepast om geloof en rechtschapenheid te laten toenemen, gezinnen te versterken en mensen in nood op te zoeken en te helpen.

In geloof en rechtschapenheid toenemen

Joseph Smith leerde de zusters dat het hun heilige plicht was hun eigen heil te bewerken. Hij zei: 'Alleen door God te aanbidden ligt het leven voor ons open; eenieder moet dat voor zichzelf doen, niemand kan dit voor een ander doen.'²⁰ Hij leerde hun rechtschapen te zijn, een heilig volk te worden, en zich voor te bereiden op de tempelverordeningen en -verbonden. Hij moedigde hen aan in vrede met

'[Breng] uw kinderen in licht en waarheid groot' (LV 93:40).

God te wandelen, met andere mensen, en met zichzelf: 'Zusters ... , zullen er twisten onder u zijn? Ik wil het niet hebben. U moet u bekeren en u de liefde Gods eigen maken.'²¹ 'Geen oorlog, geen wanklank, geen tegenstrijdigheid, maar zachtmoedigheid, liefde en reinheid. Dat zijn de dingen die ons grootmaken.'²²

In een van de ZHV-bijeenkomsten besprak de profeet Joseph 1 Korintiërs, hoofdstuk 12, en stelde hij met klem dat iedere zuster belangrijk was voor de hele kerk, welke taak zij ook vervulde. Hij gaf 'instructies met betrekking tot de verschillende ambten [in de kerk] en de noodzaak dat ieder de taken uitvoert die hem of haar zijn toegewezen en de ambten vervult waarin hij of zij is aangesteld.' Ook

... ..

waarschuwde hij tegen de neiging om 'de lagere ambten in de kerk oneervol te beschouwen en jaloers op te zien naar de status van anderen.' Dat was, zei hij, 'de dwaasheid van het mensenhart, om andere posities te ambiëren dan God had aangewezen.'²³ Dergelijke leringen leidden ertoe dat de zusters 'in heiligheid voor het aangezicht van de Heer'²⁴ wandelden.

'Als wij voor God willen verschijnen,' hield Joseph Smith de ZHV-zusters voor, 'moeten we onszelf zuiver houden.'²⁵

Gezinnen versterken

Hoewel de eerste ZHV-zusters nauw betrokken waren bij het gemeenschapsleven en immer klaarstonden om hun naasten te dienen, verloren zij nooit hun taken in en om het gezin uit het oog. Zij waren trouw aan hun natuurlijke gaven als moeder en opvoedster. Ook waren zij trouw aan de openbaringen die de Heer bij monde van Joseph Smith had gegeven over de gezinstaken:

'De taak van uw roeping zal zijn om een troost te zijn voor (...) uw echtgenoot, in zijn benauwingen, met vertroostende woorden, in de geest van zachtmoedigheid.'²⁶

'Voor zoverre ouders kinderen hebben in Zion, of in een van haar georganiseerde ringen, en hun niet de leer van bekering en geloof in Christus, de Zoon van de levende God, leren begrijpen, en van de doop en de gave van de Heilige Geest door handoplegging wanneer zij acht jaar oud zijn, dan zal de zonde op het hoofd van de ouders rusten.

'Want dat zal een wet zijn voor de inwoners van Zion, of in al haar georganiseerde ringen.

'De toekomst van de [zusters]hulpvereniging ziet er goed uit. Naarmate de kerk groeit, zal het nut van de vereniging evenredig toenemen, en zij zal zelfs meer goed kunnen doen dan in het verleden het geval is geweest. Als alle zusters zich achter de vereniging scharen, zal zij een omvangrijk werk verwezenlijken en een voortdurende zegen voor de kerk zijn.'

Lorenzo Snow

*Deseret Evening News,
9 juli 1901, p. 1*

‘En hun kinderen zullen worden gedoopt tot vergeving van hun zonden wanneer zij acht jaar oud zijn, en de handoplegging ontvangen.

‘En zij zullen hun kinderen ook leren bidden en oprecht leren wandelen voor het aangezicht des Heren.’²⁷

‘Ik heb u geboden uw kinderen in licht en waarheid groot te brengen. (...)

‘Breng [...] eerst uw huis in orde. (...)

‘Wat Ik tot één zeg, zeg Ik tot allen. (...)

‘... [Zorg ervoor] dat [de gezinsleden] thuis ijveriger zijn en meer betrokken.’²⁸

Passages in de notulen van de vrouwenhulpvereniging van Nauvoo geven aan dat Joseph Smith en de zusters de beginselen in die openbaringen nooit uit het oog verloren. Hun woorden en daden toonden aan dat hun gezin

en het gezin van anderen belangrijk voor hen waren. Zo verklaarde Emma Smith bijvoorbeeld dat ‘het de hoogste tijd was dat moeders over hun dochters waakten en hen aanspoorden het pad van deugd te bewandelen.’²⁹ De profeet Joseph sprak in het bijzonder zijn zorg uit over de band tussen man en vrouw. Hij gaf de zusters deze raad: ‘Laat deze vereniging de vrouw leren hoe ze zich ten opzichte van haar man moet gedragen, dat ze hem zachtaardig en liefdevol moet behandelen. Wanneer een man moeilijkheden heeft en gebukt gaat onder zorgen en problemen, zal zijn ziel gekalmeerd worden en zullen zijn gevoelens verzacht worden als hij met een glimlach ontvangen wordt in plaats van met onenigheid of gemopper. ‘Als hij wanhopig is, heeft zijn ziel vertroosting (...) nodig. Spreek in de huiselijke kring nooit een onvriendelijk woord, maar laat vriendelijkheid en naastenliefde van nu af aan de kroon op uw werk zijn.’³⁰ Bij een andere gelegenheid gaf de profeet soortgelijk raad aan mannen, dat het de plicht van de echtgenoot is ‘zijn vrouw lief te hebben, te koesteren en te onderhouden’ en ‘haar gevoelens in alle tederheid te achten.’³¹

Als de ZHV-zusters bespraken hoe zij de mensen in hun gemeenschap konden helpen, concentreerden zij zich vaak op het gezin. De notulen van hun bijeenkomsten staan vol met uitingen als de volgende: ‘Mevr. Hawkes bracht de familie Drury ter sprake — zijn nog ziek,

De doopvont in de Helsinkitempel (Finland).

Voorbereiding op de tempel

Geloof in onze hemelse Vader, Jezus Christus en de Heilige Geest.

Ontwikkel een getuigenis van de verzoening van Jezus Christus en het herstelde evangelie.

Steun en volg de levende profeet.

Wees een tempelaanbeveling waardig door moreel rein te zijn, u aan het woord van wijsheid te houden, een volle tiende te betalen, en in harmonie met de leringen van de kerk te leven.

Besteed uw tijd, talenten en middelen aan de opbouw van Gods koninkrijk.

Neem deel aan familiehistorisch werk.

Wees leergierig en eerbiedig.

Kleed u fatsoenlijk en verzorgd.

hebben onze gebeden nodig, zo niet meer.”³² ‘Zuster Joshua Smith (...) is op bezoek geweest bij zuster McEwen en zuster Modley. Zij en hun huisgenoten waren er niet best aan toe. Ze hebben elke dag hulp nodig.’³³ ‘P. M. Wheeler (...) bracht zuster Francis Lew Law onder de liefdevolle aandacht van de vereniging, een zieke zuster en bejaarde weduwe, zonder onderdak of geld.’³⁴ ‘Zuster Peck meldde dat meneer Guyes en zijn gezin ziek en berooid

zijn. Hebben ze hulp geboden. (...) Mevr. Kimball verklaarde dat ene meneer Charleston en zijn gezin ziek waren, zijn vrouw was er slecht aan toe en had grote behoefte aan een verpleegster. Ze zei dat ze hen geholpen had.’³⁵

De gezamenlijke inspanningen van de heiligen om een tempel in Nauvoo te bouwen, werden ingegeven door hun liefde voor hun dierbaren. De profeet Joseph had hun geleerd dat zij zich konden laten dopen ten behoeve van familieleden die waren gestorven. Het werd hen vooralsnog toegestaan die verordeningen buiten een tempel te verrichten, maar de Heer had hun geboden:

‘Bouwt een huis voor mijn naam, voor de Allerhoogste om erin te wonen.

‘Want er is op aarde geen plek te vinden waar Hij kan komen om datgene terug te brengen wat voor u verloren was gegaan of wat Hij weggenomen heeft, ja, de volheid van het priesterschap.

‘Want er is op aarde geen doopvont waarin zij, mijn heiligen, zich kunnen laten dopen voor hen die dood zijn –

‘want die verordening behoort bij mijn huis.’³⁶

Ze wilden ook een tempel bouwen om daarin het nieuw en eeuwigdurend huwelijksverbond te kunnen ontvangen, zodat hun gezin voor eeuwig verenigd zou zijn.³⁷

De kerkleden in Nauvoo vonden grote troost in de dopen voor de doden en de belofte van eeuwige gezinnen. Een van die leden was

een zuster, Sally Randall, genaamd. Toen haar veertienjarige zoon George stierf, bracht ze dat droeve nieuws over aan haar familie. Kort daarna hoorde ze over de doop voor de doden. Ze schreef nogmaals aan haar verwanten, maar dit keer berichtte ze over pas ontdekte vrede en zekerheid:

‘[George’s] vader heeft zich voor hem laten dopen. En wat is het magnifiek dat wij geloven in en deelhebers zijn aan de volheid van het evangelie, zoals dat nu wordt gepredikt, en dat we ons voor al onze overleden vrienden kunnen laten dopen en ze kunnen redden voor zover hun gegevens ons bekend zijn. Zou u mij de namen van al onze overleden verwanten willen sturen, maar in elk geval zo ver terug als opa en oma. Ik ga doen wat ik kan om mijn vrienden te redden. (...) Ik ga ervan uit dat u dit een vreemde leer vindt, maar u zult erachter komen dat zij waar is.’

Tot haar moeder, die ook een kind verloren had, getuigde Sally: ‘O, moeder, als we zo gelukkig zijn dat we deelhebben in de eerste opstanding zullen we onze kinderen hebben, zoals ze in het graf zijn afgedaald.’³⁸

Mensen in nood opzoeken en hulp verstrekken

Sinds de organisatie van de kerk in 1830 hebben de vrouwen in de kerk op velerlei wijze hulp geboden. Ze nemen deze woorden van de

Heiland tot leidraad: ‘In zoverre gij dit aan één van deze mijn minste broeders hebt gedaan, hebt gij het Mij gedaan.’³⁹

Toen de profeet Joseph Smith leiding gaf aan de bouw van de tempel in Kirtland (Ohio, VS) zagen de zusters dat er vele behoeften bestonden onder de bouwvakkers en hun gezinnen. Sarah M. Kimball heeft geschreven: ‘De vrouwen karnden hun boter en bezorgden die blijmoedig bij de werklieden bij de tempel, en hadden zelf geen boter op tafel staan.’⁴⁰ De zusters vervaardigden ook vloerkleden en gordijnen voor de tempel. Polly Angell herinnerde zich een opmerking van Joseph Smith toen hij ze daaraan zag werken. Hij zei: ‘De zusters lopen voorop bij het verrichten van goede daden. Maria [Magdalena] was de eerste die bij het graf arriveerde en de herrezen Heer zag; en de zusters zijn nu de eersten om aan het interieur van de tempel te werken.’⁴¹

Nadat de zustershulpvereniging onder het priesterschapsgeslag was georganiseerd, gingen de zusters nog meer hulp bieden aan de werklieden die aan de Nauvootempel werkten. In een ZHV-bijeenkomst concentreerden de vrouwen zich op praktische manieren waarop zij de mannen die zo ijverig aan de tempel werkten terzijde konden staan. ‘De zusters brachten één voor één hun gevoelens onder woorden’, en gaven blijk van het eenparige ‘verlangen om op enigerlei wijze

betrokken te zijn bij de tempel en hun medewerking te verlenen aan de zaak van Zion.’ In de notulen staan veel bijdragen van de ZHV-zusters opgetekend:

‘Zr. Jones zei dat ze bereid was om in de buurt naar materiaal te vragen, als dat haar wordt verzocht — ook bood ze aan kost en inwoning te verschaffen aan iemand die aan de tempel werkte.

‘Mevr. Durfee zei dat ze, als de leidsters van de vereniging dat wensten, bereid was met paard en wagen in de streek wol enzovoort in te zamelen om het werk te bevorderen.

‘Mevr. Smith stelde voor dat de vrouwen van kooplui materiaal doneren, opdat anderen aan het werk kunnen gaan.

‘Mejuffrouw Wheeler zei dat ze bereid is een deel van haar tijd of al haar tijd te werken—

‘Mevr. Granger [is] bereid alles ter hand te nemen: breien, naaien, of zieken verzorgen, wat het nuttigst is.

‘Mejuffrouw Ellis zei dat ze bereid was om geld in te zamelen enzovoort.

‘Mevr. Angell zei dat ze zo nodig bereid was oude kleding te herstellen als er geen nieuwe kleding was.

In Nauvoo (Illinois, VS) gaven Emma en Joseph Smith leiding aan hulpacties voor hongerigen, daklozen en zieken.

‘Mevr. Smith stelde voor wol te kopen en oude dames sokken te laten breien om de mannen die in de winter aan de tempel werken van sokken te voorzien.

‘Zr. Stringham bood aan mannenkleding te maken en aan de tempel te werken.

‘Zr. Felshaw bood aan zeep af te staan. (...)

‘Zr. Stanley bood aan elk tiende pond vlas, en ook dagelijks een liter melk, af te staan.

‘Mejuffrouw Beman zal kleding maken.

‘Zr. Smith bood aan bij kooplui die de kerk vriendelijk gezind zijn naar katoen enzovoort te vragen. (...)

‘Zr. Geen bood aan door haarzelf gesponnen draad te doneren.’⁴²

Deze zusters legden een groot verlangen aan de dag om goede werken te doen. En ze deden dat met wol en wagens, zeep en ziekenzorg, voedsel en verstelwerk, tijd en talenten. Door

middel van de nieuwe vereniging konden de vrouwen van de kerk overeenkomstig hun natuurlijke gevoelens handelen en zo de kerk van de Heer opbouwen.

De profeet Joseph Smith moedigde de ZHV-zusters aan om behoeftigen op te beuren. In een ZHV-bijeenkomst begon hij, na eerst 1 Korintiërs 12 te hebben behandeld (zie p. 20), Paulus’ verhandeling over de liefde in 1 Korintiërs 13 voor te lezen. Naar aanleiding van dit hoofdstuk zei hij vervolgens: ‘Wees niet bekrompen in uw visie ten aanzien van de deugden van uw naaste. (...) U moet uw ziel voor anderen openstellen als u zoals Jezus wilt doen. (...) Laat uw hart opzwellen, terwijl u in onschuld, deugzaamheid en goedheid toeneemt, laat het ten opzichte van anderen groter worden — u moet lankmoedig zijn en de fouten en dwalingen van de mens verdragen. Hoe waardevol is de ziel van de mens!’⁴³

JOSEPH SMITH

Eerste president van de kerk

‘De [zustershulp]vereniging is er niet alleen om de armen te helpen, maar ook om zielen te redden.’

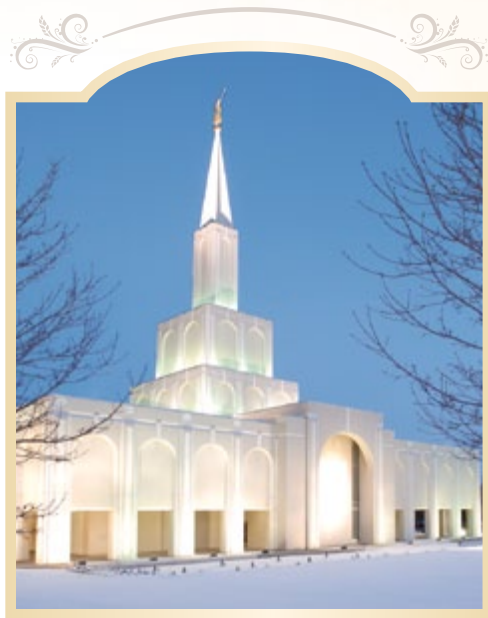
Joseph Smith Jr.

*Relief Society Minute Book, 9 juni 1842,
Bibliotheek voor kerkgeschiedenis, p. 63*

In een andere ZHV-bijeenkomst verklaarde hij: 'Niets kan beter op de mens inwerken om zijn zonden te verzaken dan hem aan de hand te leiden en liefdevol over hem te waken. Wat heeft iemand die mij maar een beetje vriendelijkheid en liefde betoont een macht over mijn ziel, terwijl het tegenovergestelde allerlei harde gevoelens opwekt en de geest deprimeert.'⁴⁴

De ZHV-zusters omarmden liefdadigheid als een fundamenteel beginsel van hun organisatie. Na de bijeenkomsten van de vrouwenhulpvereniging van Nauvoo brachten de zusters wekelijks individueel verslag uit over mensen in nood. Een penningmeesteres nam de bijdragen in ontvangst, die ten goede kwamen aan de armen. De bijdragen bestonden uit geld, goederen, talenten en tijd. De vrouwen gaven kleding en beddengoed. Zij schonken vlas, wol en garen, waarvan kleding werd gemaakt. Ook schonken ze voedingsmiddelen: appels, uien, meel, suiker, brood en boter.

Zuster Emma Smith, de presidente van de zustershulpvereniging, was een groot voorbeeld van liefdadigheid. Ze stelde haar huis open voor hongerigen, daklozen en zieken. 'De hofstede', zoals de woning van de familie Smith soms werd genoemd, bestond uit een woonkamer en twee slaapkamers. Ten tijde van de oprichting van de zustershulpvereniging bood het huis behalve aan Emma, Joseph en hun vier kinderen onderdak aan elf mensen.

Torontotempel (Ontario, Canada).

De eerste ZHV-zusters dienden de behoeftigen en kregen af en toe zelf hulp. Ellen Douglas werd bijvoorbeeld kort nadat zij en haar man en kinderen in maart 1842 in Nauvoo arriveerden lid van de zustershulpvereniging. Drie maanden later overleed haar man, George. Zij en haar kinderen probeerden in hun onderhoud te voorzien, maar dat ging zonder hun man en vader niet van een leien dakje. Toch bleef Ellen aan het werk van de zustershulpvereniging deelnemen en zich actief inzetten om lijden, ziekte en armoede te verlichten. In april 1844 werden zij en een paar van haar kinderen echter ziek, waardoor ze zelf behoefte aan hulp hadden. Ze schreef een brief aan haar familie in

Engeland, waarin ze beschreef hoe de zusters-hulpvereniging haar hielp toen ze een vriendin van haar, Ann genaamd, ging opzoeken:

‘Toen ik begon op te knappen, ging ik de stad in om bij Ann op bezoek te gaan. Ik bleef twee nachten slapen. (...) De vrouw bij wie Ann inwoonde, wilde dat ik een verzoek indiende bij de vrouwenhulpvereniging voor kleding die ik en mijn kinderen nodig hadden. Dat weigerde ik, maar ze zei dat ik iets nodig had en dat ik heel lang ziek was geweest, en dat als ik het niet deed zij het voor mij zou doen.’ Zuster Douglas besloot uiteindelijk hulp in te roepen. ‘We gingen bij een van de zusters langs’, ging ze verder, ‘die mij vroeg wat ik het hardst nodig had. Ik zei dat ik (...) heel veel nodig had. Terwijl ik ziek op bed lag, hadden mijn kinderen hun kleding afgedragen, omdat ik de kleren niet kon herstellen. Ze zei dat ze haar best voor mij zou doen. Ann kwam een paar dagen later langs met paard en wagen en overhandigde mij een cadeau zoals ik nog nooit had gekregen.’⁴⁵

‘Met elkaar in de hemel aanzitten’

Ouderling John A. Widtsoe van het Quorum der Twaalf Apostelen heeft het fundamentele werk van de zustershulpvereniging omschreven: ‘Hulp bij armoede, hulp bij ziekte, hulp bij

twijfel, hulp bij onwetendheid — hulp bij alles wat de vreugde en de vooruitgang van vrouwen hindert. Wat een magnifieke opdracht!’⁴⁶

De vrouwen in de kerk, sterk in geloof en getuigenis, hebben de ‘taak van engelen’ gekregen.⁴⁷ Ouderling M. Russell Ballard van het Quorum der Twaalf Apostelen heeft verklaard: ‘Elke zuster in de kerk die verbonden heeft gesloten met de Heer heeft een goddelijke opdracht om zielen te helpen redden, de vrouwen van de wereld te leiden, de gezinnen van Zion te sterken en Gods koninkrijk op te bouwen.’⁴⁸

Toen Sarah M. Kimball en Margaret Cook besloten een naaikransje op te richten, wilden ze daarmee aan de bouw van een tempel voor het volk meewerken. Onder de inspiratie en leiding van een profeet en andere priesterschapsleiders, werkten zij en hun zusters uiteindelijk mee aan de voorbereiding van een volk op de tempel.

Dit werk vindt ook nu plaats. Met de beginselen waarin Joseph Smith onderwees als leidraad, bereiden de ZHV-zusters vrouwen en gezinnen voor op Gods grootste zegeningen. Zij houden zich daarbij vreugdevol aan de raad van de moeder van Joseph Smith, Lucy Mack Smith: ‘We moeten elkaar liefhebben, voor elkaar zorgen, elkaar troosten en instructie krijgen, opdat wij straks allemaal met elkaar in de hemel aanzitten.’⁴⁹

HOOFDSTUK 3

'Kleef de verbonden aan'

Uittocht, migratie en kolonisatie

*De zusters verloren nooit de vereniging
of de door president Joseph Smith gedane
beloften uit het oog. (...) Zij waren altijd bereid om
met een hart vol sympathie metterdaad naastenliefde
en liefdadigheid in praktijk te brengen. En er waren
er velen die behoefte hadden aan dergelijke
vriendelijke daden, want het waren dagen
van zware arbeid, van groot leed, van
schaarste en van ontbering.*

Emmeline B. Wells

‘Kleef de verbonden aan’

Uittocht, migratie en kolonisatie

Op 27 juni 1844 drong een gewapende bende de kleine gevangenis in Carthage (Illinois, VS) binnen, waar Joseph Smith ten onrechte met zijn broer Hyrum en de ouderlingen John Taylor en Willard Richards gevangen zat. Toen de bende de aftocht blies, waren Joseph en Hyrum dood en was ouderling Taylor gewond.

Het martelaarschap van Joseph en Hyrum Smith betekende niet het einde van het geloof en de toewijding van de heiligen. Noch kan gezegd worden dat hiermee een eind kwam aan de vervolging van de kerkleden. Vanwege de aanhoudende vervolging raadde de nieuwe leider van de kerk, president Brigham Young, de heiligen uiteindelijk aan om Nauvoo te verlaten en op weg te gaan naar een nieuw thuis, waar zij in vrede hoopten te wonen en te aanbidden. Velen volgden president Young en begonnen hun uittocht in februari 1846.

Voorafgaand aan deze moeilijke tijd werd de formele organisatie van de vrouwenhulpvereniging opgeschort. Het verlangen van de zusters om lijden te verlichten, gezinnen te versterken, en getrouw en heilig te zijn, bleef echter onverminderd overeind staan. Zij gaven

gehoor aan het gebod dat de Heer aan hun eerste ZHV-presidente had gegeven: ‘Kleef de verbonden aan die gij hebt gesloten.’¹

Uittocht: geschraagd door verbonden

Evenals het volk van Ammon, onderscheidden de eerste ZHV-zusters zich, ‘door hun ijver jegens God’ en hun onwrikbaarheid ‘in het geloof aangaande Christus’.² Zij waren door de profeet Joseph Smith onderricht, en zij waren gezegend door hun formele organisatie onder het gezag van het priesterschap. Nu hadden zij behoefte aan de zegeningen van de tempel.

Ruim vijfduizend heiligen dromden na de inwijding van de Nauvootempel bij dit heiligdom samen, zodat zij de begiftiging en de verzegelingsverordening konden ontvangen voordat zij zich op weg begaven, een ongewisse toekomst tegemoet. Ze kwamen de hele dag en tot ver in de nacht naar de tempel. President Brigham Young heeft geschreven dat ze zo’n groot verlangen hadden om hun verordeningen te ontvangen, ‘dat ik mezelf helemaal aan het

werk van de Heer in de tempel heb overgegeven, dag en nacht als het ware. Ik slaap gemiddeld niet meer dan vier uur per nacht, en ik ga maar een keer per week naar huis.’³

De heiligen der laatste dagen zouden op hun reis geschraagd worden door de kracht, macht en zegeningen van de tempelverbonden, toen ze te maken kregen met kou, hitte, honger, schaarste, ziekte, ongelukken en de dood. Ze ontvingen innerlijke kracht — en waren spiritueel voorbereid om Nauvoo achter zich te laten en aan een hachelijke tocht door de wildernis te beginnen.

Ook Sarah Rich putte, zoals vele andere ZHV-zusters, kracht uit de tempelzegens toen ze geconfronteerd werd met de moeilijkheden van de uittocht. Voordat zij uit Nauvoo wegging, had Brigham Young haar geroepen om in de tempel te werken. Later zei zij:

‘We ontvingen vele zegeningen in het huis des Heren die ons vreugde en troost boden te midden van al onze smarten en die ons in staat stelden om geloof in God te hebben, omdat we er zeker van waren dat Hij ons zou leiden en zou helpen op de ongewisse tocht die voor ons lag. Zonder het geloof en de kennis die in de Nauvootempel op ons waren uitgestort door de invloed en hulp van de Geest des Heren, zou de tocht een sprong in

Sarah Rich

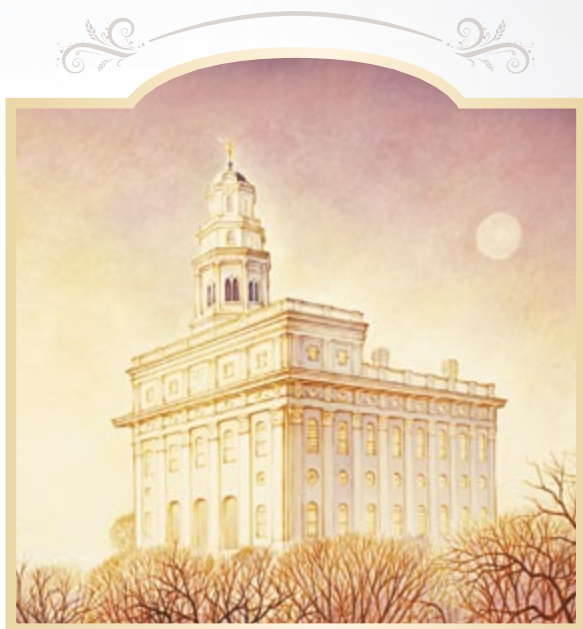
het duister zijn geweest. Een dergelijke tocht in de winter aan te vangen, arm als we waren, zou veel weg hebben gehad van een afspraak met de dood. Maar wij hadden geloof in onze hemelse Vader en stelden ons vertrouwen in Hem, omdat we voelden dat we zijn uitverkooren volk waren en het evangelie in ons hart hadden gesloten. En in plaats van verdriet voelden we juist vreugde, omdat de dag van onze bevrijding was aangebroken.’⁴

Zoals zuster Rich al zei, was de uittocht geen ‘sprong in het duister’ voor de getrouwe vrouwen in de kerk. Ze werden geschraagd door hun verbonden. Evenals de kinderen van Israël volgden zij een profeet de wildernis in naar hun bevrijding. Ter voorbereiding op de uittocht legde president Brigham Young de volgende verklaring af aan de heiligen: ‘Dit zal ons verbond zijn: dat wij zullen wandelen naar alle verordeningen des Heren.’⁵ Door een verbond verenigd met God, gezin en medereizigers zochten de heiligen der laatste dagen hun weg door de wildernis.

Migratie: geloof, naastenliefde en wederzijdse steun

Voordat zij uit Nauvoo vertrok, liet een groep heiligen der laatste dagen de volgende boodschap achter op de muur van de samenkomstzaal in de verlaten tempel: ‘De Heer heeft onze

Ruim vijfduizend heiligen ontvingen in Nauvoo (Illinois, VS) hun tempelzegens, voordat ze aan hun reis naar de Salt Lake Valley begonnen.

offers gezien: volg ons.’⁶ Deze woorden gaven beknopt hun toewijding en samenwerking weer. De heiligen maakten de tocht in een geest van offerande, toewijding en geloof in God. Ze maakten de reis niet op eigen houtje, maar als het ‘Kamp Israëls’, een gemeenschap onderverdeeld in kleinere afdelingen, groepen genaamd, om elkaar wederzijds te steunen.

In een openbaring aan Brigham Young ‘aangaande het kamp van Israël bij hun reis naar het westen’ gebood de Heer de pioniers aldus: ‘Laat iedere groep, naar de omvang van hun bezittingen, evenredig belast worden bij het meenemen van de armen, de weduwen, de vaderlozen en de gezinnen van hen die in het leger zijn gegaan.’⁷

‘In elk tijdperk van de wereld waarin God een mens of een volk heeft geroepen of geboden een bepaald werk uit te voeren, lukte het hun, door vastberadenheid, volharding en geloof in Hem, om dat werk te doen.’

Wilford Woodruff

*Deseret News: Semi-Weekly,
26 juli 1881, p. 1*

De vrouwen hielpen elkaar op de reis naar de Salt Lake Valley zoveel mogelijk bij de verzorging van hun gezin.

Vaak was het tijdens de tocht zo dat er meer vrouwen en kinderen dan mannen waren. In de lente van 1847, nadat vele heiligen de winter in Winter Quarters hadden doorgebracht, meldten 520 mannen, vergezeld van 35 vrouwen en 42 kinderen, zich aan bij het Mormoons Bataljon om dienst te doen in het leger van de Verenigde Staten. Nog eens 143 mannen, drie vrouwen en twee kinderen maakten deel uit van de eerste pioniersgroep, die de weg baande voor anderen. Een zuster, Presendia Kimball genaamd, herinnerde zich: 'Slechts een handvol mannen bleef achter om graan

en groenten te verbouwen, en de vrouwen en kinderen te beschermen. (...) Aldus waren het de bejaarden, de zwakken, de vrouwen en kinderen die achterbleven.'⁸

De heiligen ervoeren de kracht van het priesterschap door handoplegging van broeders met priesterschapsgezag. Ook werden zij geschraagd door het geloof in God, de naastenliefde, en de kracht en gebeden van de zusters.

Met ziekten die om zich heen grepen, deden de zusters dienst als arts en verpleegster in hun eigen gezin en voor elkaar, zoals ze dat

in Nauvoo hadden gedaan. Drusilla Dorris Hendricks herinnerde zich: 'Er was in het hele kamp geen huifkar te vinden waar geen zieken in lagen, maar we doorstonden het met jobsgeuld.'⁹ Het sterftecijfer was hoog, vooral onder de zuigelingen.¹⁰

Eliza Partridge Lyman baarde op 14 juli 1846 een zoon in een huifkar. Net als veel zuigelingen onder de pioniers, overleefde het jongetje het niet. Eliza beschreef haar ervaringen in haar dagboek:

14 juli 1846: 'Voor een zieke vrouw lig ik er niet echt gerieflijk bij. De brandende zon schijnt overdag meedogenloos op de huifkar en de nachtelijke koelte maakt het er niet makkelijker op om beter te worden.'

15 oktober 1846: 'We zijn vandaag in onze blokhut getrokken. Het eerste huis waar mijn kindje ooit was. Ik voel mij ontzettend dankbaar dat ik bij een vuur kan zitten dat door de rukwinden niet in alle richtingen wordt geblazen, en waaraan ik mijn handen kan warmen zonder dat mijn rug bevriest. Ons huis heeft geen vloer en we moeten het zonder veel andere gemakken stellen, maar de muren beschermen ons tegen de wind, ook al houdt het plaggendak de regen dan niet buiten.'

6 december 1846: 'Mijn kindje [is] ziek en zijn toestand wordt slechter. Hij heeft de hele dag gehuild, maar ik weet niet wat eraan scheelt.'

12 december 1846: 'De baby is niet meer en ik rouw om zijn dood. We hebben zo goed

Eliza Partridge Lyman

mogelijk voor hem gezorgd, maar dat heeft niet mogen baten; zijn gezondheid is alleen maar achteruit gegaan. Mijn zus Caroline en ik hebben elke nacht met hem

opgezeten en getracht hem te behoeden voor de dood, want we wilden hem niet laten gaan, maar we stonden machteloos. (...)

'Ik heb gelukkig nog vrienden die mij na staan. Als dat niet zo was, zou ik deze wereld vaarwel

Vele vrouwen baarden kinderen op hun tocht naar de Salt Lake Valley.

zeggen, want zij kent slechts teleurstelling en verdriet. Ik geloof echter dat er een macht is die over ons waakt en geen fouten maakt.’¹¹

Zoals Eliza zei werd ze gedragen door de vriendschap van zorgzame zusters. Later zou ze diezelfde vriendschap en deernis tonen voor andere vrouwen die hetzelfde lot beschoren was. Op 1 juni 1847 schreef zij: ‘De baby van zuster Elvira Holmes is gestorven. Ontving een uitnodiging (...) om langs te komen en de dag met haar door te brengen, die ik aanvaardde. Bezocht het graf van haar kind met haar.’¹²

In dergelijke moeilijke omstandigheden vertrouwden de zusters op de kracht van hun verbonden. Bathsheba W. Smith, de vierde algemeen ZHV-presidente, ging later in op die ervaringen:

‘Ik zal niet proberen de slagregens en sneeuwstormen te beschrijven die ons onderweg teisterden; noch hoe we wegen aanlegden, bruggen bouwden en vloten in elkaar zetten; noch hoe onze arme, vermagerde dieren elke dag weer de karren moesten trekken; noch hoe onze kampen door armoede, ziekte en de dood werden gekweld. We putten troost (...) uit onze vredige publieke en privébijeenkomsten, waarin we baden en de gezangen van Zion zongen, en we voelden ons verheugd dat we onze vervolgers ver achter ons lieten. Verder troostte het ons zeer dat we de macht Gods zagen, die zich manifesteerde in de handoplegging van de ouderlingen, zodat de zieken werden genezen en de kreupelen weer konden lopen. De Heer was met ons en zijn macht openbaarde zich dagelijks.’¹³

BATHSHEBA W. SMITH

Vierde algemeen ZHV-presidente

‘Toen ik het evangelie hoorde, wist ik dat het waar was; toen ik het Boek van Mormon voor de eerste keer las, wist ik dat het van God kwam; toen ik Joseph Smith voor het eerst zag, wist ik dat ik oog in oog stond met een profeet van de levende God, en ik heb geen moment aan zijn gezag getwijfeld.’

Bathsheba W. Smith

Young Woman’s Journal, oktober 1901, p. 440

De zusters 'waren altijd bereid om met een hart vol sympathie metterdaad naastenliefde en liefdadigheid in praktijk te brengen' (Emmeline B. Wells).

De vrouwen putten ook spirituele kracht uit de liefde en deernis voor elkaar. Als ziekte en dood op de tocht toesloegen, baden zij in geloof voor elkaar en troostten elkaar. 'De liefde Gods vloeide over in ons hart', schreef Helen Mar Whitney, 'zozeer zelfs dat het de Boze niet lukte om tussen ons en de Heer te komen; en zijn wrede pijlen misten, in sommige gevallen, hun slagkracht.'¹⁴

Met de geïnspireerde instructies van de profeet Joseph Smith in gedachten hadden deze getrouwe pioniersvrouwen een beeld van hun macht en hun mogelijkheden tot liefdadigheid. Ze droegen bij tot gezin en gemeenschap.

Door geloofsdaden en liefdadigheid reddten zij menige ziel. Hun offers hadden een heiligende invloed op henzelf en op hen die hun voordeel deden met die offers.

Ook zonder de formele bijeenkomsten van de zustershulpvereniging hielden de pioniersvrouwen zich aan de profetische leringen en kwamen ze hun tempelverbonden na, waarmee zij bijdroegen aan een uitzonderlijk hoofdstuk in de geschiedenis van de kerk en het westen van Amerika. Een vooraanstaand historicus die kritisch tegenover de kerk stond, schreef: 'Dat ik niets heb met het geloof dat ze bezaten, betekent niet dat ik twijfel aan de

In 1856 zamelden de ZHV-zusters lapjesdekens in voor de noodlijdende handkarrenpioniers.

toewijding en heldenmoed die ze voor hun geloof aan de dag legden. Vooral hun vrouwen. Hun vrouwen waren ongelooflijk.¹⁵

Kolonisatie: ‘altijd bereid om (...) naastenliefde en liefdadigheid in praktijk te brengen’

Toen de eerste pioniersgroepen in de Salt Lake Valley waren aangekomen, zaaiden ze gewassen en bouwden hutten om te kunnen overleven. Ook lenigden zij de noden van anderen. President Brigham Young gaf de heiligen de raad om zowel geestelijke als stofelijke hulp te bieden aan noodlijdenden. Zijn raad had veel weg van Amuleks aansporing aan

de verpauperde Zoramieten in het Boek van Mormon: ‘Indien gij, na al die dingen te hebben gedaan, de behoeftigen en de naakten wegzendt, en niet naar de zieken en lijdenden omziet, en niet geeft van uw bezit, indien gij hebt, aan hen die noodlijdend zijn — ik zeg u, indien gij geen van die dingen doet, zie, dan is uw gebed tevergeefs en baat het u niets, en zijt gij als de huichelaars die het geloof verloochenen.’¹⁶

Zuster Emmeline B. Wells, de vijfde algemeen ZHV-presidente, heeft de goedheid en dienstvaardigheid van de zusters beschreven: ‘Toen de heiligen Nauvoo verlieten en aan hun tocht begonnen, werden de ZHV-bijeenkomsten noodzakelijkerwijs opgeschort, hoewel de zusters nooit de vereniging of de door president Joseph Smith gedane beloften uit het oog verloren, maar doorgingen met hun liefdadige werk, waar en wanneer die kans zich ook voordeed; zij waren altijd bereid om met een hart vol sympathie metterdaad naastenliefde en liefdadigheid in praktijk te brengen. En er waren er velen die behoefte hadden aan dergelijke vriendelijke daden, want het waren dagen van zware arbeid, van groot leed, van schaarste en van ontbering.’¹⁷

In 1854 stelde Matilda Dudley vast dat de indianen in de streek zeer behoeftig waren. Eerst op eigen initiatief en later op aanwijzing van president Brigham Young, regelde ze het, in overleg met haar bisschop, dat zusters kleding gingen

• • ————— • •

maken voor indiaanse vrouwen en kinderen. In andere nederzettingen werden soortgelijke groepen gevormd, omdat de vrouwen in de kerk de liefdadige gevoelens van hun hart volgden en de noden van anderen wilden lenigen.

Dit patroon bleef zich herhalen toen meer heiligen der laatste dagen in de Salt Lake Valley aankwamen. De kerkleiders riepen mensen om het gehele territorium ten noorden en ten zuiden van Salt Lake City te koloniseren. De zusters waren het erfgoed en de fundamentele beginselen van de vrouwenhulpvereniging van Nauvoo niet vergeten, en in die nederzettingen

De ZHV-zusters bleven elkaar na aankomst in de Salt Lake Valley dienen en aanmoedigen.

werden vele groepen in het leven geroepen om anderen te dienen en de armen te helpen.

Lucy Meserve Smith gaf bijvoorbeeld leiding aan een groep vrouwen in Provo (Utah). Zij en andere zusters gaven gehoor aan de oproep om de heiligen der laatste dagen die in Utah arriveerden te helpen. In de algemene conferentie van oktober 1856 deelde president Brigham Young mede dat de handkarrenpioniers honderden kilometers van Salt Lake City waren gestrand. Hij verklaarde: 'Uw geloof, uw godsdienst en uw godsdienstoefeningen zullen uw ziel nooit in het celestiale koninkrijk van God brengen als u niet precies de beginselen uitvoert die ik u nu leer. Ga en breng de mensen die nu op de vlakten zijn hierheen, en schenk nauwgezet aandacht aan die zaken die materieel van aard zijn, ofwel onze materiële plichten, anders zal uw geloof u niets baten.'¹⁸

Zuster Smith tekende in haar autobiografie op dat de aanwezigen na de oproep van president Young in actie kwamen om hun broeders en zusters te hulp te schieten. Vrouwen 'trokken, daar in de Tabernakel, hun petticoats [lange onderrokken die toen in de mode waren en ook warm zaten], hun kousen, en alles wat ze konden missen, uit en laadden [ze] op de wagens voor de heiligen in de bergen.'

Zij zamelden ook beddengoed en kleding in voor de heiligen die in aantocht waren met slechts weinig bezittingen in hun kleine

handkarren. Zuster Smith schreef: 'We deden al het mogelijke, al die goede broeders en zusters, om enige verlichting te brengen aan de mensen die laat in de herfst met hun handkarren aankwamen. (...) Daar er niet veel geld voorhanden was, konden we niet veel doen, maar de vier bisschoppen konden het beddengoed en de kleding die we toen hadden ingezameld nauwelijks dragen. We hielden pas op met inzamelen toen iedereen was geholpen.' Zuster Smith schreef ook dat er in de stad voor de arriverende handkarrenpioniers een gebouw was opengesteld dat 'afgeladen was met proviand voor hen.' Ze vervolgde: 'Ik heb nooit van mijn leven meer voldoening en, laat ik zeggen, plezier gehad dan met deze taak, zo groot was de eensgezindheid onder ons.' Ik hoefde maar een winkel binnen te gaan en te zeggen wat ik nodig had; als het stof betrof, werd het zonder kosten afgemeten. [We] ploeterden door de sneeuw, die een halve meter hoog was en waar onze kleding drijfmat van werd, om alles voor elkaar te krijgen.'¹⁹

'Is er nog meer voor bereidwillige handen te doen?'

Deze ZHV-zusters toonden naastenliefde, 'de reine liefde van Christus', ²⁰ door hun petticoats en lapjesdekens af te staan aan half bevroren, stervende heiligen die ze niet kenden.

Dit hulpbetoon bracht hen veel vreugde. Toen ze alle mogelijke hulp aan de handkarrenpioniers hadden geboden, gingen ze anderen helpen. De uitspraak van Lucy Meserve Smith bracht hun gevoelens onder woorden: 'Is er nog meer voor bereidwillige handen te doen?'²¹ Deze vraag typeert de goedheid van de ZHV-zusters — toen en nu.

HOOFDSTUK 4

‘Een ruim en uitgebreid werkterrein’

*Als de dochters en moeders in Israël
zich op hun huidige terreinen [beperkt] voelen,
zullen ze nu ruim in de gelegenheid zijn om de
vermogens en capaciteiten waarmee zij ruimschoots
zijn begiftigd aan te spreken en goed te doen. (...)
President Young heeft de deur geopend naar een
ruim en uitgebreid werkterrein, waarop we
ons nuttig kunnen maken.*

Eliza R. Snow

‘Een ruim en uitgebreid werkterrein’

Op 26 december 1866 kwamen het Eerste Presidium en het Quorum der Twaalf Apostelen onder leiding van president Brigham Young bijeen. Aan het eind van de vergadering gaf president Young, de tweede president van de kerk, uiting aan zijn wens om de zustershulpvereniging in de hele kerk opnieuw in te stellen.¹

In het daaropvolgende jaar was het president Young er veel aan gelegen de bisschoppen te assisteren bij hun plicht om behoeftigen op te zoeken en te helpen. Hij gaf deze raad aan de bisschoppen, aan wie hij de opdracht had gegeven de zustershulpvereniging in hun wijk opnieuw in te stellen: ‘Laat [de zusters] de zustershulpvereniging in de verschillende wijken organiseren. Er zijn vele begaafde vrouwen onder ons en wij willen hun hulp daarbij gebruiken. Sommigen denken misschien dat het van weinig belang is, maar dat is niet zo; en u zult merken dat de zusters de stuwende kracht in dit werk zullen zijn. Laat ze hun voordeel doen met uw wijsheid en ervaring, met uw invloed, en geef ze verstandig leiding, dan zullen ze kamers voor de armen vinden en

middelen om ze tot steun te zijn, en wel tien keer zo snel als de bisschop dat zou kunnen.’²

De zusters zouden weer een organisatie hebben die onder het gezag van het priesterschap functioneerde en, zoals de profeet Joseph Smith had gezegd, ‘de kans [hebben] om te handelen volgens de gevoelens die God in [hun] boezem [had] geplaatst.’³ Ze zouden hun gezin en hulpbehoevenden, zowel geestelijk

Bouw van de Salt Laketempel, 1877

als stoffelijk, versterken. Door de geboden hulp zouden hun eigen geloof en rechtschapenheid toenemen. Volgens zuster Eliza R. Snow zou de zustershulpvereniging de zusters ‘verfijnen en verheffen, en ze bovenal sterken in het geloof van het evangelie, zodat ze al doende velen kunnen redden’.⁴

Een zustershulpvereniging in elke wijk

President Young riep zuster Snow in dienst van de kerk om door het territorium te reizen en de bisschoppen te helpen bij de organisatie

van de zustershulpvereniging. Ze heeft daarover gezegd: ‘President Young instrueerde de bisschoppen de vrouwenhulpvereniging in hun wijk te organiseren, en (...) herhaalde dit verzoek, dat gold voor alle nederzettingen, en deed een beroep op de zusters zich achter de organisatie te scharen, niet alleen om de armen te helpen, maar om elk goed en edel werk tot stand te brengen.’⁵

Als de secretaresse van de eerste vrouwenhulpvereniging in Nauvoo (Illinois, VS) had zuster Snow gedetailleerde notulen van de bijeenkomsten bijgehouden, met inbegrip van de instructies van Joseph Smith (zie

ELIZA R. SNOW

Tweede algemeen ZHV-presidente

‘Ik weet dat we graag gewaardeerd worden, maar is het echt zo erg als we niet alle waardering krijgen waar we recht op hebben? We weten dat de Heer ons veel verantwoordelijkheid heeft gegeven, en er is geen behoefte of wens die de Heer in rechtschapenheid in ons hart heeft geplant, die niet zal worden vervuld. Het beste dat we voor onszelf en elkaar kunnen doen, is onszelf verfijnen en ontwikkelen in alles wat goed is en wat ons verheft om die verantwoordelijkheid op ons te kunnen nemen.’

Eliza R. Snow

Relief Society Minute Book, 1868–1879, Lehi Ward, Alpine Stake, 27 oktober 1869, Bibliotheek voor kerkgeschiedenis, p. 27.

Van links naar rechts: Elizabeth Ann Whitney, Emmeline B. Wells en Eliza R. Snow

hoofdstuk 2). Op de tocht van Nauvoo naar de Salt Lake Valley had ze haar notulenboek zorgvuldig bewaard. Zij begreep het belang van het onderricht dat de zusters in die bijeenkomsten hadden ontvangen. Ze wist hoe de vereniging moest worden georganiseerd en herinnerde zich de beginselen waar zij op moest worden gegrondvest. Ze begreep dat de organisatie een fundamenteel onderdeel uitmaakte van De Kerk van Jezus Christus van de Heiligen der Laatste Dagen. 'Het is niet zo maar wat', legde ze uit, 'om in een organisatie van deze aard

'Dit is wat wij verlangen in het hart van de zusters te leggen — dat ze op hun terrein nuttig zijn en zich niet laten ontmoedigen door de problemen die zich voordoen, maar dat ze op God vertrouwen en naar Hem opzien. Dan zullen zijn geweldige zegeningen, dat beloof ik u, op u worden uitgestort.'

Lorenzo Snow

Young Woman's Journal, september 1895, p. 578

Zuster Eliza R. Snow instrueerde ZHV-zusters.

bijeen te komen. Deze organisatie maakt in alle bedelingen deel uit van de kerk van Christus, als zij volmaakt is georganiseerd.⁶ En nu reisde ze van wijk naar wijk om bij haar onderricht veelvuldig uit de notulen te citeren.

De visie en invloed van de zusters verbreden

Hoewel president Young zuster Snow aanvankelijk had gevraagd om met de priesterschapsleiders in de wijken samen te werken, breidde hij haar opdracht later uit. Hij zei: 'Ik wil dat u de zusters instrueert.'⁷ Ofschoon

ze pas in 1880 als tweede algemeen ZHV-presidente werd aangesteld, kreeg ze dezelfde taken die de Heer aan zuster Emma Smith had gegeven: 'Om de Schriften uit te leggen en de kerk aan te sporen, zoals het u door mijn Geest zal worden gegeven.'⁸

Ook president Young zelf voorzag de vrouwen van de kerk van raad. Zijn leringen en zusters Snows onderricht zorgden ervoor dat de zusters zich bewust werden van hun kracht ten goede in hun gezin, in de kerk en in de wereld. Zuster Snow verklaarde:

'Als de dochters en moeders in Israël zich op hun huidige terrein [beperkt] voelen, zullen ze

nu ruim in de gelegenheid zijn om de vermogens en capaciteiten waarmee zij ruimschoots zijn begiftigd aan te spreken en goed te doen. (...) President Young heeft de deur geopend naar een ruim en uitgebreid werkterrein, waarop we ons nuttig kunnen maken.⁹

Een blik op de kenmerkende leringen en initiatieven van de zustershulpvereniging aan het eind van de negentiende eeuw, laat zien hoe de hernieuwd ingestelde zustershulpvereniging de visie en de rechtschappen invloed van de vrouwelijke heiligen der laatste dagen verbreedde.

Naastenliefde

Trouw aan het voorbeeld dat Joseph en Emma Smith in Nauvoo hadden gesteld, bleef naastenliefde het fundament van alle dingen, zowel geestelijk als stoffelijk, die de ZHV-zusters ter hand namen. President Young had verklaard:

‘Dat alles is in onze godsdienst vervat. Alle goede woorden en werken, alle stoffelijke dingen en alle geestelijke dingen, dingen in de hemel, dingen op aarde, en dingen onder de aarde zijn door onze godsdienst omschreven. (...) Als we die dingen doen en genoeg scheppen in goeddoen, zullen onze voeten [stevig] en onwrikbaar staan, zoals de voet van deze eeuwige heuvels. We moeten niets verlangen, [tenzij] op basis

van rechtschappen beginselen, en als we het goede willen, laten we het dan doorgeven aan anderen, door vriendelijk en vol naastenliefde te zijn.’¹⁰

Wereldse invloeden afwijzen

Thuis raadde president Brigham Young zijn dochters aan ‘zich te zuiveren van alles wat slecht en waardeloos is, en zich te verbeteren in alles wat goed en mooi is’.¹¹ Toen president Young zijn dochters de raad gaf zich te zuiveren, bedoelde hij dat ze moesten afzien van een wereldse, lichtzinnige en onfatsoenlijke manier van doen en kleden. Hij predikte die zuivering en hervorming overigens aan de gehele kerk.

President Young liet zijn raad aan de heiligen om de wegen van de wereld te verzakken gewoonlijk vergezeld gaan van praktische raad die verband hield met het dagelijks leven. Hij riep op tot soberheid en hard werken. Hij gaf de zusters in de ZHV bijvoorbeeld de raad om hun eetgewoonten en huishoudelijke taken te vereenvoudigen. Maar zuivering was meer dan een eenvoudiger leefstijl; het betekende een verandering van hart. De zusters moesten zich onderscheiden van de rest van de wereld — echte heiligen worden, het volk van God. Zuster Eliza R. Snow heeft gezegd: ‘Waarvan wil ik mij zuiveren? Van mijn onwetendheid en alles wat niet van God is.’¹²

Persoonlijke openbaring

Zuster Snow gaf gehoor aan de raad van de priesterschapsleiders, en ze beloofde haar ZHV-zusters dat ze gezegend zouden worden als ze hetzelfde deden. Ook leerde zij de zusters dat ze inspiratie konden ontvangen voor hun persoonlijk leven, hun gezinstaken en hun kerkroeping. Zij zei: 'Zeg de zusters hun taken nederig en getrouw te doen, dan zal de Geest Gods op hen rusten en zullen zij in hun arbeid worden gezegend. Laat ze naar wijsheid in plaats van naar macht streven, dan zullen ze alle macht hebben die ze in wijsheid kunnen uitoefenen.'¹³

Wanneer ZHV-zusters individueel en in gezinsverband bidden, kunnen ze hemelse leiding ontvangen.

Haar geïnspireerde instructies gaven de ZHV-zusters de kracht om de dagelijkse problemen onder ogen te zien. Zij leerde hun dat zij, als ze zich openstelden voor de leiding en troost van de Heilige Geest, gemoedrust zouden hebben, zelfs als de problemen nijpend waren. Zij zei dat de Geest 'elk verlangen van het menselijk hart bevredigt en vervult, en elke leegte opvult. Als ik vervuld ben van die Geest', vervolgde ze, 'is mijn ziel tevreden. (...) en kan ik in alle oprechtheid zeggen dat de onbeduidende zaken van die dag geen enkele vat op mij hebben. Maar als ik die geest en kracht van het evangelie loslaat en mij, zelfs in de geringste mate, met de geest van de wereld inlaat, kom ik in de problemen; dan klopt er iets niet. En wat biedt mij troost als ik in de problemen zit? De enige troost die u mij kunt schenken die de onsterfelijke geest soelaas biedt, is die welke voortspringt uit de hemelse bron. En is het niet ons voorrecht om zo te leven dat die voortdurend in onze ziel vloeit?'¹⁴

Het meervoudig huwelijk verdedigen

In de beginperiode van de kerk werd het meervoudig huwelijk aan Joseph Smith geopenbaard.¹⁵ Hoewel dit gebruik aanvankelijk voor velen moeilijk te aanvaarden was, wisten de getrouwe heiligen dat Joseph Smith een profeet van God was. Zij volgden Gods wil zoals die aan hun profeet was geopenbaard. Zij

sloten verbonden met God en hielden zich nauwgezet aan die verbonden.

Toen de zustershulpvereniging eind jaren zestig van de negentiende eeuw opnieuw werd ingesteld, maakte het meervoudig huwelijk nog deel uit van het leven van de kerkleden. Er woonden echter veel mensen in de Verenigde Staten die van mening waren dat vrouwen die de wet van het meervoudig huwelijk naleefden, ontaard waren en misbruikt werden. Als gevolg van de heersende misvattingen over de heiligen der laatste dagen en hun geloofsovertuiging nam het Amerikaanse Congres een wet aan die het meervoudig huwelijk verbood.

In reactie op deze wet kwam er in januari 1870 in Salt Lake City een groep vrouwelijke heiligen der laatste dagen bijeen. In het bijzijn van verslaggevers uit alle delen van de Verenigde Staten betuigden deze vrouwen hun steun aan levende profeten en aan de gebruiken van de kerk. Zij verdedigden zichzelf en hun echtgenoten en gaven uitleg van hun geloof en hun verbonden. Zuster Eliza R. Snow zei daarover: 'Het was hoog tijd dat we in de waardigheid van onze roeping naar voren traden en onszelf uitspraken. (...) De wereld kent ons niet, en waarheid en recht gebieden ons te spreken voor onze broeders en voor onszelf. (...) We zijn niet inferieur aan de dames in de wereld, en zo willen wij ook niet bekend staan.'¹⁶

Een vrouw in de kerk verwoordde de gevoelens van velen toen ze zei: 'Er is geen plek op deze hele aarde waar vrouwen vriendelijker en liefdevoller worden behandeld en waar hun rechten beter worden verdedigd dan in Utah. Wij zijn hier om onze liefde voor elkaar

*'Onderzoek de Schriften
— onderzoek de openbaringen die wij publiceren en vraag uw hemelse Vader in de naam van zijn Zoon, Jezus Christus, om aan u de waarheid bekend te maken. En als u dat doet met het oog alleen gericht op zijn heerlijkheid, en niet twijfelt, zal Hij u door de macht van zijn Heilige Geest antwoorden. Dan zult u het zelf weten en niet via een ander. Dan bent u niet van de mens afhankelijk voor de kennis van God.'*

Joseph Smith

History of the Church, 1:282

onder woorden te brengen en de wereld onze toewijding aan God, onze hemelse Vader, te tonen; alsmede onze bereidwilligheid om ons te voegen naar de vereisten van het evangelie; en de wet van het celestiale huwelijk is een van die vereisten die wij vast van plan zijn te eren, verkondigen en praktiseren. Moge God ons daartoe de kracht geven.¹⁷

Verslaggevers zeiden dat dit 'een opmerkelijke bijeenkomst'¹⁸ was. Een verslaggever schreef: 'In logica en in welsprekendheid zijn de zogenaamde ontaarde dames van het mormonendom

volstrekt de gelijke van de (...) vrouwen uit het oosten [van de Verenigde Staten].'¹⁹ In de daaropvolgende paar maanden namen nog veel meer vrouwen deel aan dergelijke bijeenkomsten verspreid over het territorium.

In 1890 ontving president Wilford Woodruff, de vierde president van de kerk, een openbaring die ertoe leidde dat de kerk de praktisering van het meervoudig huwelijk beëindigde. Het schriftelijke document met deze openbaring is bekend als het manifest. Over het schrijven van het manifest heeft hij gezegd: 'De God des

Een bijeenkomst van moeders en dochters, 1893

hemels gebood mij te doen wat ik heb gedaan; en toen het uur aanbrak dat mij geboden werd dat te doen, was het mij volkomen duidelijk. Ik begaf mij voor het aangezicht des Heren en ik schreef wat de Heer mij zei te schrijven.²⁰

Daar de mensen de profetische raad inzake het meervoudig huwelijk hadden geaccepteerd en verbonden hadden gesloten en die waren nagekomen, was deze nieuwe openbaring opnieuw moeilijk voor velen. Maar de getrouwe heiligen der laatste dagen besloten weer de profeet te volgen. Op de dag dat de leden van de kerk het manifest hoorden en steunden, zei zuster Zina D. H. Young, die toentertijd werkzaam was als derde algemeen ZHV-presidente: 'Vandaag is ieders hart beproefd, maar we vertrouwden op God en onderwierpen ons.'²¹

De vrouwen van de kerk die, na openbaring, een meervoudig huwelijk waren aangegaan en die, na openbaring, later het manifest accepteerden, verdienen onze bewondering en waardering. Zij waren strikt gehoorzaam aan hun verbonden en de raad van de levende profeet. Die vrouwen worden nu in ere gehouden door hun getrouwe nakomelingen.

Helen Mar Whitney, die een meervoudig huwelijk had, schreef: 'We kunnen de geschiedenis van martelaren en machtige veroveraars, van vele goede en geweldige mannen en vrouwen lezen, maar niet die van de edele vrouwen

'Vergast u aan de woorden van Christus' (2 Nephi 32:3).

en schone dochters van Zion, wier geloof in de beloften van de God van Israël hun de kracht gaf om boven zichzelf uit te stijgen en zijn hogere wet te gehoorzamen, en zijn dienstknechten terzijde te staan om die op aarde in te stellen (...). Ik ben er zeker van dat er door de engelen een verslag van hun werken is bijgehouden, dat eens zal worden teruggevonden in de verslagen van de eeuwigheid, in gouden letters geschreven.'²²

Geloofszaken helder uiten

Zuster Eliza R. Snow was een begaafd schrijfster en spreekster. Ze was bij velen bekend als 'de dichteres van Zion', omdat zij de Engelse taal uitstekend beheerste.²³ Ze was

erudiet, georganiseerd, getrouw, onvermoeibaar, onbevreesd, verstandig en welbespraakt, en ze gaf gehoor aan de ingevingen van de Geest bij de opbouw van Gods koninkrijk. Ze liet anderen vaak delen in haar kennis en getuigenis, en ze moedigde de zusters aan hetzelfde in de zustershulpvereniging te doen — niet altijd van anderen afhankelijk te zijn voor hun onderwijs.

Sommige vrouwen hadden moeite met spreken in het openbaar. Zuster Snow gaf die zusters de volgende raad: 'Zorg dat uw presidente niet alles hoeft te zeggen. (...) Heeft God u niet met spraakvermogen begiftigd? (...) Als u de Geest Gods hebt, zullen uw gedachten, hoe eenvoudig ook, opbouwend zijn voor uw toehoorders.'²⁴

Emily S. Richards heeft gezegd dat zuster Snow haar in het openbaar heeft leren spreken: 'De eerste keer dat [ze] mij vroeg in een bijeenkomst

te spreken, lukte mij dat niet, en ze zei: "Maak je geen zorgen, maar als je weer voor een spreekbeurt wordt gevraagd, is het beter als je ook iets te zeggen hebt", en dat was zo.'²⁵ Zuster Richards bleef zich ontwikkelen in spreken in het openbaar, en in 1889 sprak zij op de conventie van de National Woman Suffrage Association [nationale beweging ter bevordering van het stemrecht voor vrouwen] in Washington, D. C.

Een journalist schreef over zuster Richards dat ze 'lichtjes beefde onder de blik van het publiek, toch was ze beheerst, kalm, waardig en puur en lief als een engel. (...) Het waren niet de woorden zelf, maar de aangename manier [waarop] zij sprak waarmee zij ieders hart won.'²⁶

Tegenwoordig volgen de ZHV-zusters het voorbeeld dat zuster Snow, zuster Richards, en andere ZHV-zusters van het eerste uur hebben

BRIGHAM YOUNG

Tweede president van de kerk

'De zusters in onze vrouwenhulpverenigingen hebben veel goeds tot stand gebracht. Kunt u zeggen hoeveel goeds de moeders en dochters in Israël tot stand kunnen brengen? Nee, dat is onmogelijk. En het goeds dat zij tot stand brengen, zal hen tot in de eeuwigheid volgen.'

Brigham Young

Deseret News Weekly, 16 juni 1869, p. 228

gesteld. Zij gaan ijverig op zoek naar evangeliekennis en geven die door aan anderen. Op die manier geven zij gehoor aan de raad van de hedendaagse profeten. President Spencer W. Kimball, de twaalfde president van de kerk, heeft gezegd:

‘Ik leg (...) veel nadruk op het belang van Schriftstudie voor elke vrouw. We willen dat onze gezinnen worden gezegend met zusters die de Schriften kennen — of u nu alleenstaand of gehuwd bent, jong of oud, weduwe bent of een gezin hebt.

‘Ongeacht uw persoonlijke omstandigheden zult u door u in de waarheden van de Schriften

Spencer W. Kimball

te verdiepen steeds beter het tweede grote gebod kunnen onderhouden: uw naaste liefhebben als uzelf. Word een Schriftgeleerde — niet om anderen neer te halen, maar om ze op te bouwen! Wie hebben er tenslotte meer behoefte aan om de waarheden van het evangelie “als een schat te bewaren” (om die in moeilijke tijden te kunnen gebruiken) dan de vrouwen en moeders die zo veel verzorgen en onderrichten?’

President Kimball heeft getuigd dat de ZHV-zusters een grote en positieve invloed op de ‘goede vrouwen van de wereld’ zullen hebben als zij ‘rechtschapen en welbespraakt door het leven gaan’.²⁷

Zelfredzaam zijn

Leer met plezier werken en mijd nietsdoen.

Leer uzelf een geest van zelfopoffering aan.

Aanvaard verantwoordelijkheid voor geestelijke kracht.

Aanvaard verantwoordelijkheid voor gezondheid, opleiding, werk, financiën, voedsel en andere eerste levensbehoeften.

Bid voor geloof en moed om problemen het hoofd te bieden.

Sterk anderen die hulp nodig hebben.

Zuster Snow, president Kimball en vele andere kerkleiders deelden die visie van de positieve invloed van de zustershulpvereniging. Naarmate zusters hun geloof in woord en daad leren uiten, vergroten zij elkaars geloof in onze hemelse Vader en Jezus Christus. Zo bereiden zij elkaar voor op alle zegeningen die beschikbaar zijn in het plan van geluk van onze hemelse Vader.

Zelfredzaamheid

Na te zijn vervolgd en verschillende keren uit hun woonplaatsen te zijn verdreven, vestigden de heiligen der laatste dagen zich in

de Salt Lake Valley. Nu ze naar een afgelegen woestijn waren verhuisd, wilde president Brigham Young dat ze daar gedijden en een geschikte woonplaats vestigden. Hij wilde dat ze daar veilig waren, niet alleen voor fysieke gevaren, maar ook voor wereldse invloeden die hun geloof en getuigenis konden schaden. Hij wilde dat ze onafhankelijk waren van wereldse invloeden, zowel stoffelijk als geestelijk.

Dat betekende dat de heiligen vaardigheden moesten leren om in hun behoeften te

kunnen voorzien. Wat dat betreft had president Young het volste vertrouwen in de capaciteiten, talenten, getrouwheid en bereidheid van de vrouwen. Hij herinnerde de ZHV-zusters eraan hun plichten thuis met hun man en kinderen te vervullen.²⁸ Ook onderwees hij in andere aspecten van zelfredzaamheid, waarvan er enkele hierna staan vermeld. Hoewel vele specifieke materiële plichten tegenwoordig verschillend zijn, blijven de beginselen achter die plichten onveranderd: heiligen der laatste

ZHV-zusters oogsten zijde, rond 1890

dagen hebben de raad gekregen in de stoffelijke levensbehoefte voor zichzelf en hun gezin te voorzien.

Naaien. President Young adviseerde de zusters voor zichzelf en hun kinderen kleding te naaien. Hij zei: 'Ik roep de zusters op om (...) uw eigen modestijl te creëren, en kleding te ontwerpen die u mooi vindt, onafhankelijk van invloeden van buitenaf.'²⁹ Zuster Eliza R. Snow rapporteerde dat hij de zusters aanmoedigde om 'aantrekkelijke modestijlen op de markt te brengen, de klandizie waard van verstandige, verfijnde en intelligente vrouwen, die in feite een voorbeeld voor de wereld dienen te zijn.'³⁰

Zijde. President Young vestigde de Deseret Silk Association [zijdevereniging Deseret], met Zina D. H. Young als presidente. Deze groep fokte zijderupsen door ze moerbeibladeren te eten te geven. Zuster Young verafschuwde de rupsen en kreeg er zelfs nachtmerries van, maar ze kweekte en produceerde ze niettemin gehoorzaam in haar eigen zijderupsenkweekplaats en leerde dat ook aan anderen. Onder haar leiding produceerde de Deseret Silk Association ruim twintig jaar lang zijderupsen. Hoewel hun werk nooit tot enig inkomen leidde, spinden ze er wel mooie zijde voor zichzelf van.

Tarwe. President Young adviseerde de zusters: 'Leer voor uzelf zorgen; sla graan en meel in, en bewaar het voor dagen van schaarste.'³¹ Emmeline B. Wells, die later de vijfde algemeen ZHV-presidente zou worden, werd benoemd tot hoofd van het centrale tarwecomité.

Bij deze onderneming werden de vrouwen gemotiveerd door hun moederlijke verlangens om hun kinderen van honger te vrijwaren. Zuster Wells verklaarde: 'Wie

'Door de macht van de levende God kunnen we en zullen we zelfredzaam zijn en de onafhankelijkste schepsels onder de celestiale wereld zijn.'

Harold B. Lee

Church News 12 februari 1944, p. 8

Een ZHV-vergader ruimte, op een etage boven een groentewinkel in Salt Lake City, 1892

zou zich daar beter in kunnen verplaatsen dan een moeder? Denk u maar eens in hoe het zou zijn om uw kind geen brood te kunnen geven.³²

De ZHV-presidentes uit de wijken kwamen af en toe bij elkaar om de productie en opslag van graan te bespreken. Sarah Howard, ZHV-presidente van een wijk in Salt Lake City, verwoordde de gevoelens van veel zusters in die tijd. Zij zei: 'Ik heb het gevoel dat de Heer ons begunstigd heeft, en we zullen proberen eensgezind ons deel te doen. Wat mij betreft zal ik er alles aan doen, en ik heb het gevoel dat de Heer een weg zal openen, zodat we

graan kunnen oogsten, hoewel het al laat in het seizoen is.'³³ Sarah M. Kimball, die werkzaam was als ZHV-presidente van een wijk, had al een opslagplan in gedachten toen ze naar een vergadering kwam. In het eerste jaar van het project bouwde de ZHV uit haar wijk een vuurbestendige graanschuur met een opslagcapaciteit van 27 duizend kilo tarwe.

President John Taylor van het Quorum der Twaalf Apostelen moedigde de broeders in Kaysville (Utah, VS) aan de zusters bij te staan in dit project. Hij vertelde een verhaal over een vrouw die vond dat haar man 'een beetje te gul' met het geld van het gezin omging. Elke week legde zij een deel van haar huishoudgeld in de gezinsbijbel. 'Een paar jaar later ontstond er een financiële crisis in het gezin en [de] man maakte zich grote zorgen. De vrouw zag aan het gezicht van haar man dat er iets mis was en ze vroeg hem waarom hij er zo ontdaan uitzag. Hij zei dat er een rekening aankwam die hij waarschijnlijk niet zou kunnen betalen. Ze sprak hem moed en geloof in God in en zei dat hij maar het beste in de Bijbel kon gaan lezen, dat hij daar wellicht wat troost uit kon putten. Ze overhandigde hem de Bijbel. En toen hij die opende en de bladzijden omsloeg begon er [geld] uit te vallen.' President Taylor besloot het verhaal aldus: 'Er zou een tijd kunnen komen dat we de tarwe die onze zusters opslaan nodig hebben; laten we er niet al te zeer van uitgaan

dat we veilig zijn, en doen wat we kunnen om hen te helpen.’³⁴

Zuster Emmeline B. Wells vertelde de zusters dat hun ijver in dit project wel eens ‘de stof-felijk redding van dit volk in geval van nood zou kunnen zijn.’³⁵ Ze bleek het bij het rechte eind te hebben, want in 1898 en 1899 werd het zuiden van Utah zwaar getroffen door droogte en bracht de tarwe van de zustershulpvereniging uitkomst.

Dankzij de vlijt die de zusters bij het tarwe-project aan de dag hadden gelegd, profiteerden er meer mensen van dan alleen hun eigen

Diploma-uitreiking verpleegsters mormoons ziekenhuis, klas van 1911

gezinnen en medeheiligen. De kerk stuurde de tarwe van de ZHV onder meer naar de indianen in Utah; naar de overlevenden van de grote aardbeving en brand in San Francisco in 1906; en naar het Chinese volk dat in 1907 te lijden had onder hongersnood.³⁶ De tarwe bracht ook uitkomst aan duizenden tijdens de Eerste Wereldoorlog, toen de ZHV ruim zes miljoen kilo aan de Amerikaanse regering verkocht.³⁷ Dit erfgoed van voorraadvorming en hulpbetoon was de aanzet tot de huidige activiteiten van de kerk op het gebied van wereldwijde humanitaire noodhulp.

Gezondheidszorg en medische opleiding. In september 1873 deelde zuster Eliza R. Snow mede dat president Brigham Young wilde dat ‘een goed aantal [zusters] een klassieke opleiding gingen volgen om een graad in geneeskunde te halen.’³⁸

Zuster Zina D. H. Young is een goed voorbeeld van een ZHV-zuster die op medisch terrein haar sporen heeft verdiend. Ze kreeg in haar patriarchale zegen te horen dat ze de gave van genezing bezat, waarna ze om die gave te ontwikkelen een opleiding verloskunde gingen volgen. Ze bracht vele kinderen ter wereld in de Salt Lake Valley. Haar praktische opleiding was een aanvulling op haar gaven van lichamelijke verzorging, geestelijke genezing en emotionele vertroosting. Zuster Emmeline B. Wells zei over haar: ‘Er zijn honderden gevallen

• • ————— • •

bekend van haar ziekenzorg, waarbij ze geleidelijk te worden door een macht hoger dan zichzelf (...) als de familie rond het ziekbed de moed en het geloof al had opgegeven. Dan was zij waarlijk een reddende engel.³⁹

Ondanks alle hulp die zuster Young bood op basis van haar geestelijke gaven en beperkte opleiding, was zij zich er zeer wel van bewust dat ze onmogelijk alle medische noden van de groeiende bevolking in Utah kon lenigen. Ze moedigde andere vrouwen aan om gehoor te geven aan het advies van president Young om een medische opleiding te volgen.

Zuster Snow zei: 'Zijn er hier nu zusters die ambitieus genoeg zijn om deze opleiding te gaan volgen, in het besef dat dit omwille van Zion een noodzaak is? Er zijn vrouwen die van nature goede verpleegsters zouden zijn; en zij zouden er goed aan doen om geneeskunde te gaan studeren. (...) Als ze daar geen geld voor hebben, kunnen ze hulp krijgen.'⁴⁰

Na deze aanmoediging gingen sommige ZHV-zusters een studie geneeskunde volgen in het oosten van de Verenigde Staten. Ze kwamen als gediplomeerd arts terug in Utah en gaven cursussen in verloskunde en thuisverpleging.

ZINA D. H. YOUNG

Derde algemeen ZHV-presidente

'Ik verheug mij dat ik mijn getuigenis aan de dochters van Zion kan geven, dat hun geloof wordt gesterkt en het goede werk zal voortgaan. Zoek naar een getuigenis zoals u, geliefde zusters, naar een verborgen diamant zou zoeken. Als iemand u zou zeggen dat als u lange tijd op een bepaalde plek zou graven, u dan een diamant van onschatbare waarde zou vinden, denkt u dan niet dat u er alle tijd en energie in zou steken om die schat in handen te krijgen? (...) Als u in de grond van uw hart graaft, zult u met de hulp van de Geest des Heren de parel van grote waarde vinden, een getuigenis van de waarheid van dit werk.'

Zina D. Young

Young Woman's Journal, april 1893, p. 319

Emma Andersen Liljenquist, die de cursussen volgde, heeft haar ervaringen opgeschreven:

‘Ik genoot enorm van [de cursus], en na te zijn aangesteld door apostel John Henry Smith en enkele anderen ging ik terug naar huis om mijn werk te doen, met de belofte van de apostelen dat als ik goed leefde ik altijd zou weten wat ik met moeilijke gevallen moest doen. (...)

‘Die belofte is helemaal uitgekomen. Het is vaak voorgekomen, wanneer een van mijn patiënten ernstig ziek was, dat ik mijn hemelse Vader om hulp vroeg en elke keer heb ik die gekregen. Bij één geval in het bijzonder had een vrouw net een baby het leven geschonken toen er bloedingen optraden. De man belde de dokter, maar hij besepte niet dat het zo ernstig was. Ik (...) vroeg de Heer ons te helpen. Het bloeden hield op en ik deed wat ik kon doen voor haar. Toen de arts arriveerde, zei hij dat hij nauwelijks kon geloven wat er was gebeurd, maar zei dat ik precies had gedaan wat hij zou hebben gedaan. (...)

‘(...) Ik heb meer dan duizend kinderen [ter wereld] gebracht. Ik dank mijn hemelse Vader nogmaals voor zijn hulp en de kracht die Hij mij heeft gegeven, want anders had ik mijn zusters in onze gemeenschap deze hulp niet kunnen bieden. Een van de ontroerendste dingen aan een geboorte is dat de moeder zich in de eerste plaats om haar kindje bekommert, niet om zichzelf.’⁴¹

In 1882 vestigde de zustershulpvereniging het Deseretziekenhuis, ‘waar de zieken in Gods volk konden worden verpleegd en het profijt konden hebben van de verordeningen van de kerk [priesterschapszegens], alsmede van een deskundige behandeling.’⁴² Het ziekenhuis bleef ruim tien jaar open, totdat de bedrijfskosten de donaties overstegen en er andere voorzieningen beschikbaar kwamen.

Stemrecht voor vrouwen

In februari 1870 schonk de territoriale overheid van Utah vrouwen stemrecht bij politieke

De Woman's Exponent, een krant voor ZHV-zusters, werd van 1872 tot 1914 uitgegeven.

verkiezingen. In die tijd was het territorium Wyoming de enige andere plek in de Verenigde Staten waar vrouwen stemrecht hadden. Later herriep de nationale regering dit voorrecht als onderdeel van de sancties tegen heiligen der laatste dagen die het meervoudig huwelijk praktiseerden. Maar de vrouwen in de kerk lieten zich niet de mond snoeren. Veel zusters zetten zich actief in voor het stemrecht van vrouwen. Hun toenemend vermogen om hun zaak helder te verwoorden, was een zegen toen zij zich dienden te presenteren als sterke, achtenswaardige en verlichte vrouwen. Dankzij hun inspanningen herkregeen zij het stemrecht toen Utah als staat tot de Verenigde Staten werd toegelaten. Ook verdienden zij het respect van andere vrouwenbewegingen in de Verenigde Staten en wereldwijd.

Publicaties

Onder leiding van zuster Eliza R. Snow gaf de zustershulpvereniging haar steun aan een krant met de naam *Woman's Exponent*. Deze krant was bestemd voor de vrouwen in de kerk om ze te informeren over hun werkzaamheden, hun leven, en hun geschiedenis. Zuster Emmeline B. Wells vervulde lange tijd de rol van redactrice van de krant. In haar dagboek schreef ze: 'Ik wil alles doen wat in mijn vermogen ligt om het leven onder mijn eigen mensen, vooral de vrouwen, te verbeteren.'⁴³

En later schreef ze: 'Ik heb met mijn hele ziel verlangd datgene te doen wat vrouwen zowel in moreel en spiritueel als in educatief opzicht verder zou helpen, en wat het werk van God op aarde zou bevorderen.'⁴⁴

Na 42 jaar werd de *Woman's Exponent* in 1914 opgeheven. Het jaar daarop verscheen het *Relief Society Magazine*, waarin lessen voor de wekelijkse ZHV waren opgenomen. Dit tijdschrift was een belangrijke steun voor de zusters. De vrouwen koesterden hun exemplaren, trokken er lering uit en gaven er les uit. In 1971 gingen het *Relief Society Magazine* en de andere tijdschriften voor de Engelstalige kerkleden op in één tijdschrift, de *Ensign*. Sindsdien voorziet de *Ensign* in artikelen om de ZHV-zusters te instrueren en inspireren.

Halverwege de jaren tachtig van de negentiende eeuw begon de kerk tijdschriften in andere talen dan het Engels uit te geven. Veel van die tijdschriften verschenen onder leiding van de zendingspresidenten. In 1967 werden al die publicaties qua opmaak en inhoud in één tijdschrift ondergebracht, dat in vele talen verscheen. In dat tijdschrift, nu de *Liahona* genaamd, hebben altijd artikelen gestaan om de zusters in het evangelie op te bouwen.

Er verschijnen sinds 1987 huisbezoekboodschappen in dat tijdschrift — nu de *Liahona* — en de *Ensign*. De huisbezoekboodschappen worden ook als afzonderlijke publicatie

'Ik zal voorwaarts gaan. (...) Het 'getuigenis van Jezus' zal een lamp voor mij zijn die mij zicht geeft' (Eliza R. Snow).

verspreid in gebieden waar de kerk nieuw is en waar nog weinig leden zijn.

Kinderen en jonge vrouwen voorbereiden op dienen in Gods koninkrijk

Aan het eind van de negentiende eeuw wilden priesterschapsleiders en ZHV-leidsters iets wezenlijks doen om het leven van kinderen

en jonge vrouwen te verbeteren. Naar aanleiding van president Brigham Youngs oproep tot hervorming en zuivering (zie p. 51) richtten de ZHV-leidsters in 1870 de Young Ladies Department [afdeling jongevrouwen] van hun Senior and Junior Cooperative Retrenchment Association [coöperatieve vereniging tot zuivering voor oud en jong] op. Zij was de voorlooperster van de jongevrouwenorganisatie zoals wij die nu kennen. Voor kinderen werd in 1878 het jeugdwerk opgericht. Aanvankelijk zagen de ZHV-leidsters onder leiding van hun priesterschapsleiders toe op de werkzaamheden van deze organisaties. In 1880 riep president John Taylor, de derde president van de kerk, een algemeen ZHV-presidium, een algemeen jongevrouwenpresidium, en een algemeen jeugdwerkpresidium, ter onderscheiding van het werk van deze drie organisaties.

Sindsdien zijn er altijd ZHV-zusters werkzaam geweest in de jongevrouwen en het jeugdwerk. Ook hebben zij steun gegeven aan het opkomend geslacht door in andere organisaties te dienen, zoals de zondagsschool en het seminarie en het instituut.

Voorwaarts gaan

De hernieuwde instelling van de zusters-hulpvereniging leidde tot meer taken en meer mogelijkheden voor de vrouwen in de kerk. Eliza R. Snow heeft verklaard:

.. ..

‘Ziet u niet dat ons gebied zich aan het uitbreiden is? Ons werkterrein zal zich voortdurend uitbreiden, en geen vrouw in Zion hoeft te treuren omdat haar terrein te klein is.

‘God zegene u, zusters, en bemoedige u, opdat u met licht gevuld zult zijn en zult beseffen dat uw belang ligt in het welzijn van Zion. Doe allereerst uw huiselijke plichten. En daarna zult u, voor zover u verstandig te werk gaat, tijd vinden voor uw sociale plichten, want ook die hebben we te vervullen als dochters en moeders in Zion. Dan zult u zien dat uw capaciteiten, door de vervulling van al die taken, zullen toenemen, en zult u verbaasd staan over wat u kunt bereiken.’⁴⁵

Zuster Snows geloof en optimisme kunnen alle heiligen der laatste dagen tot voorbeeld zijn. ‘Ik zal voorwaarts gaan’, zei ze. ‘De voortrazende storm zal ik voor kennisgeving aannemen, onverschrokken en triomfantelijk zal ik koers zetten over de kolkende levenszee (...) en het *‘getuigenis van Jezus’* zal een lamp voor mij zijn die mij zicht geeft en mij door de poorten van de onsterfelijkheid leidt.’⁴⁶

HOOFDSTUK 5

'De liefde vergaat nimmermeer'

*Naastenliefde is lankmoedig en vriendelijk,
niet afgunstig, en niet opgeblazen, zoekt zichzelf
niet, is niet lichtgeraakt, denkt geen kwaad, verheugt
zich niet in ongerechtigheid, doch verheugt zich in
de waarheid, verdraagt alle dingen, gelooft
alle dingen, hoopt alle dingen en
duldt alle dingen.*

Moroni 7:45

SPECIAL NOTICE from Relief Society General Board

Delivered by Relief Society Visiting Teachers

**CLOTHING TO BE GATHERED
FOR EUROPEAN SAINTS**

The evening of Monday,
December 11, 1945, from 9:00
Church as the days on which
clothing which has been acc

On these days in your w
of the ward welfare committe
all such clothing. On this fir
repair should be given. A lis

who will advise you as to what other ar
the ward meeting house.

*with Love
we send y
of our new
& Beave
if Findest
will mak
Then you
The very
May the
bro
for
as*

‘De liefde vergaat nimmermeer’

Toen zuster Emmeline B. Wells in 1910 geroepen werd als de vijfde algemeen ZHV-presidente was zij op die taak voorbereid. Gedurende de tocht naar de Salt Lake Valley had zij nauw samengewerkt met zusters die een rotsvast getuigenis van het evangelie van Jezus

Christus hadden en die de fundamentele beginselen van de zustershulpvereniging begrepen. Ze was van 1888 tot 1910 secretaresse van twee algemeen ZHV-presidentes, Zina D. H. Young en Bathsheba W. Smith, geweest.

In de vaste overtuiging dat de zustershulpvereniging op basis van openbaring was gesticht, stelden zuster Wells en haar beide raadgeefsters, Clarissa S. Williams en Julina L. Smith, zich het behoud van de beginselen waarop de vereniging was gebaseerd tot doel. In oktober 1913 verklaarden ze:

‘Wij verklaren dat het ons doel is de oorspronkelijke naam en de aanvankelijke geest en zending van deze geweldige organisatie in stand te houden, waarbij we ons vasthouden aan de geïnspireerde leringen van de profeet Joseph Smith, toen hij het plan openbaarde

waardoor de vrouwen, op aanwijzing van de priesterschap, konden worden ondergebracht in een geschikte organisatie om de zieken te verzorgen, de behoeftigen te helpen, de bejaarden te vertroosten, de onvoorzichtigen te waarschuwen en de wezen te steunen.¹

Een paar maanden daarvoor had deze zinging zuster Wells en haar raadgeefsters ertoe gebracht een motto te kiezen, dat zou uitgroeien tot een voortdurende herinnering aan de fundamentele beginselen en geïnspireerde oorsprong van de organisatie. Zij kozen voor een Schriftuurlijke tekst: ‘De liefde vergaat nimmermeer.’² Die vier woorden sluiten de opdracht in die de profeet Joseph Smith de ZHV-zusters had gegeven: ‘de armen te helpen’ en ‘zielen te redden’.³

In het verleden waren de pioniersvrouwen liefdadig geweest voor burens en kennissen. Nu zouden de ZHV-zusters zich verenigen om naastenliefde, ‘de reine liefde van Christus’,⁴ uit te dragen onder hun wereldwijde burens en kennissen.

Zuster Wells en haar raadgeefsters kozen dit motto in een tijd die relatief vredig en

voorspoedig was. Ze hadden er geen idee van dat hun motto door de gebeurtenissen in de jaren daarna op de proef zou worden gesteld.

Vredig leven in tijden van oorlog

In 1914 brak er in Europa oorlog uit. Deze oorlog, waar vele naties betrokken bij raakten, duurde tot november 1918 en zou bekend worden als de Eerste Wereldoorlog. In deze periode, waarin verbittering en onverdraagzaamheid een bedreiging hadden kunnen vormen voor de liefdadige gevoelens die van ZHV-zusters worden verwacht, publiceerden zuster Emmeline B. Wells en haar raadgeefsters de volgende boodschap voor alle vrouwen in de kerk:

‘Zorg in een geest van liefde en geduld voor uw man en kinderen; waak over de kleintjes; sta niet toe dat ze zich de geest van onverdraagzaamheid of haat eigen maken jegens een natie of welk volk ook; houd vuurwapens buiten hun bereik; sta niet toe dat ze oorlogje spelen en net doen of ze op het slagveld sneuvelen; prent ze de geest van trouw aan vlag en vaderland in, maar laat ze voelen dat ze soldaten onder het kruis zijn en dat zij, als ze de wapens moeten opnemen ter verdediging van de vrijheid of het land, dat zonder wrok of verbittering doen. (...) Onderwijs in de vredige zaken van het koninkrijk [en] zorg nog ijveriger dan voorheen voor de behoeftigen.’⁵

Met deze boodschap drong zuster Wells er bij de zusters op aan hun naastenliefde in daden om te zetten, zoals de profeet Joseph

EMMELINE B. WELLS

Vijfde algemeen ZHV-presidente

‘Het is [mijn] grootste wens dat onze jonge vrouwen inzicht wordt bijgebracht in het werk van de eerste leden die, zonder de voorzieningen van tegenwoordig, de treurende en bedroefden vertroostten, de weduwen en wezen bezochten, en veel weg hadden van dienende engelen.’

Emmeline B. Wells

Relief Society Bulletin, mei 1914, p. 3

ZHV-zusters pakken babyuitzetjes in voor behoeftige gezinnen

Smith zeventig jaar eerder had gepredikt. Ze moedigde hen aan geduld te hebben met dierbaren, vriendelijk te zijn voor hun naasten — met inbegrip van hun vijanden — en hulp te verlenen aan noodlijdenden. De ZHV-zusters volgden deze raad op. Zij streefden ernaar de reine liefde van Christus te ontvangen en uit te dragen, die nimmermeer zou vergaan en hen niet in de steek zou laten.⁶ Deze liefde zou hen in tijden van oorlog en vrede schragen.

Gedurende de Eerste Wereldoorlog werkte de zustershulpvereniging in de Verenigde Staten van ganser harte samen met andere maatschappelijke organisaties zoals de Council of National Defense [raad van nationale defensie] en het Amerikaanse Rode Kruis. De zusters namen deel aan voedselproductie en conservering, geldinzameling, sanitaire verzorging, kindzorg

‘Onze gevoelens jegens het mensdom behoren over het algemeen op het voorbeeld van Jezus te zijn gebaseerd. Hij probeerde hun welzijn te bevorderen, en onze lijfspreuk moet hetzelfde zijn als die van Hem:

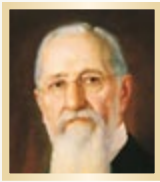
“Vrede op aarde bij mensen des welbehagens.”

John Taylor

Leringen van kerkpresidenten: John Taylor (2001), p. 27; verwijzend naar Lucas 2:14

en andere diensten. Ze zetten zich energiek en doeltreffend in voor deze gemeenschapsprojecten. Hun profeet herinnerde hen er echter wel aan dat ze nooit de goddelijke oorsprong van de zustershulpvereniging uit het oog mochten verliezen.

President Joseph F. Smith, de zesde president van de kerk, zei dat wereldlijke organisaties 'door de mens zijn opgericht', maar dat de zustershulpvereniging 'door God [was] opgericht, goedgekeurd, ingesteld en verordeneerd om mannen en vrouwen ten behoeve van het heil van hun ziel te bedienen.' Hij wilde niet 'de tijd zien aanbreken dat onze zustershulpvereniging zich laat leiden door of zich mengt met of opgaat in deze door vrouwen opgerichte organisaties. (...) Het is aan u', zo zei hij tegen de ZHV-zusters, 'om de wereld en in het bijzonder de vrouwen van de wereld te leiden, in alles wat prijzenswaardig is, alles wat goddelijk is, alles wat verheffend en zuiverend is voor de mensenkinderen. U bent het hoofd, niet de staart.'⁷ Zuster Emmeline B. Wells deelde die visie. Zij gaf bij de samenwerking met andere organisaties leiding aan de zustershulpvereniging, maar ze hield ook de kenmerkende doelen en het goddelijke karakter van de vereniging in stand.

Joseph F. Smith

De ZHV-zusters werkten niet alleen samen met andere organisaties, maar namen ook allerhande initiatieven om in hun wijken goederen te verschaffen aan en geld in te zamelen voor minderbedeelden. Sommige zusters maakten en verkochten jurken, schorten, kinderkleding, quilts, en zelfs hoeden en vloerkleden van eigen productie. Sommigen fokten en verkochten vee en schapen.

Een zuster in Tooele (Utah, VS) hoorde dat een Brits gezin in de oorlog veel profijt had gehad van een door haar gemaakte quilt. Deze ZHV-zuster had de quilt in 1906 gemaakt, er een briefje in gestopt, en hem naar San Francisco (Californië, VS) gestuurd voor slachtoffers van de grote aardbeving aldaar. Elf jaar later was de quilt aan het Rode Kruis meegegeven en naar Groot-Brittannië verscheept. Toen de Britse ontvangster het briefje in de quilt vond, stuurde ze een bedankbriefje, waarin ze schreef dat de quilt 'zeer van pas was gekomen, daar mijn man aan het front was gesneuveld.' Deze weduwe, die was achtergebleven met acht kinderen, waardoor werken niet tot de mogelijkheden behoorde, erkende: 'Ik ben er door op de been gebleven.'⁸

Vele Britse zusters meldden zich vrijwillig aan om voor soldaten te naaien en te breien, maar ze hadden geen geld om het nodige materiaal te kopen. Amerikaanse en Canadese zustershulpverenigingen schoten te hulp en

droegen enthousiast bij aan een noodfonds. Ze stuurden geld naar elke gemeente in Groot-Brittannië, zodat de Britse zusters materiaal konden kopen om lakens, kussenslopen en kleding te maken.

Toen de zustershulpvereniging in 1918 haar surplus aan tarwe aan de Amerikaanse overheid verkocht (zie hoofdstuk 4) merkte zuster Wells op: 'In al die jaren was er weinig reden om het opgeslagen graan te gebruiken waarvoor het eigenlijk bedoeld was, maar nu er donkere wolken boven de wereld hangen, zien we de profetische wijsheid in de oproep van

president Young aan de zusters om graan op te slaan voor tijden van nood.'⁹

De verkoop van de tarwe was meer dan voedsel voor hongerigen. Zuster Clarissa S. Williams, die werkzaam was als een van zuster Wells' raadgeefsters, beval aan de gelden uit de verkoop op een centrale rekening te storten en de rente te gebruiken voor de financiering van projecten ter verbetering van de gezondheid van vrouwen en kinderen. Later, toen zuster Williams werkzaam was als de zesde algemeen ZHV-presidente, zag zij toe op het gebruik van die gelden voor dergelijke doeleinden.

ZHV-zusters in Kidderminster (Engeland)

Het gezin en personen sterken

Aan het eind van de Eerste Wereldoorlog waren veel personen en gezinnen noodlijdend — financieel, lichamelijk, emotioneel en spiritueel. Ter leniging van deze noden riep de zustershulpvereniging, met de volledige steun van president Heber J. Grant, de zevende president van de kerk, in 1919 de afdeling sociale diensten van de zustershulpvereniging in het leven. Zuster Amy Brown Lyman, die later de achtste algemeen ZHV-presidente zou worden, werd het hoofd van deze afdeling. De afdeling sociale diensten werkte namens

de zustershulpvereniging samen met wijken en ringen om bijvoorbeeld behoeftige vrouwen en meisjes aan een baan te helpen en adoptiekinderen in gezinnen te plaatsen. Haar voornaamste bezigheid was echter gezinnen van praktische begeleiding te voorzien. Volgens zuster Lyman was de afdeling sociale diensten van de zustershulpvereniging geen ‘hulpverlenende instantie’, maar een ‘dienstverlenende afdeling’, met nadruk op ‘de studie van gezins-situaties, het opstellen van plannen en begrotingen, het regelen van hulp voor gezinnen in de kerk, en het opleiden van medewerkers.’¹⁰

Verpleegsters en kinderen genieten van muziek in het mormoonse ziekenhuis in Salt Lake City, 1934

Met dit doel in gedachten stelde de afdeling sociale diensten een cursus gezinswelzijn samen, die zes weken duurde. Deze cursus werd door medewerksters uit verschillende ringen gevolgd, die hem vervolgens in hun wijk en gemeenschap gaven. Ruim vierduizend vrouwen volgden de cursus.

Vanaf 1902 had het algemeen ZHV-presidium zijn steun verleend aan een opleiding voor verpleegsters. In 1920 was de professionele opleiding voor verpleegsters zo veelomvattend geworden, dat de ZHV een opleiding voor verpleeghulpen begon. Deze eenjarige opleiding, die plaatsvond in het mormoonse ziekenhuis in Salt Lake City, was gratis. Wel werd er van de studenten verlangd dat ze in totaal dertig dagen verpleegdienst in de gemeenschap verrichtten. Na vier jaar, waarin 46 verpleeghulpen werden opgeleid, hief de zustershulpvereniging de opleiding op, waarna zij haar steun gaf aan de cursussen thuisverpleging van het Rode Kruis. Zoals bij andere programma's het geval was geweest, gebruikte de zustershulpvereniging dit programma om toen heersende noden te lenigen, waarna zij het werk aan andere instanties overliet.

De ZHV-leidsters moedigden de zusters aan elkaar op liefdadige wijze te blijven dienen, zoals zij vanaf Nauvoo hadden gedaan. De zusters verzorgden de zieken, naaiden voor wie kleding nodig hadden, en schoten de

Joseph W. Booth en ZHV-zusters uit Armenië vroeg in de jaren twintig van de vorige eeuw

minderbedeelden op andere manieren te hulp. In 1921 moesten de Armeense heiligen der laatste dagen die in Turkije woonden het land uit. Joseph W. Booth, de president van de Palestijns-Syrische Zending, zorgde ervoor dat ze zich in Aleppo (Syrië) konden vestigen, waar hij een gemeente stichtte met een zustershulpvereniging van ongeveer dertig zusters. De meeste vrouwen in deze groep waren heel arm, en toch vonden ze dat het hun voorrecht en plicht als lid van de zustershulpvereniging was om hulp te bieden aan wie het minder hadden dan zij. Dus kwamen ze bij elkaar en maakten kleding van honderd meter stof die president

Booth had gekocht. Ook bereidden ze een maaltijd voor ondervoede medevluchtelingen.

In april 1921 volgde zuster Clarissa S. Williams zuster Emmeline B. Wells op als algemeen ZHV-presidente. Daar zij in het presidium met zuster Wells werkzaam was geweest, was ze klaar voor de uitdagingen die zouden volgen. Ze was bekend om haar organisatietalent en haar liefde en vriendschap voor iedereen.

Zuster Williams maakte zich zorgen over het hoge sterftecijfer onder moeders en zuigelingen. Ook was ze bezorgd over het gebrek aan mogelijkheden voor gehandicapten en de lage levensstandaard van veel vrouwen. Onder haar wijs en kundig leiderschap bleef de zustershulpvereniging zich inspannen om deze

problemen op te lossen. In 1924 vestigde de zustershulpvereniging van de ring Cottonwood met de steun en bemoediging van algemene en plaatselijke priesterschapsleiders, alsmede zuster Williams, een kraamziekenhuis. Dit ziekenhuis zou later deel gaan uitmaken van een netwerk van ziekenhuizen van de kerk.

Zuster Williams zag in dat het van groot belang was dat er verbetering kwam in de 'gezondheid, mogelijkheden, en levensstandaard van iedereen met wie we in contact komen.' Ze zei: 'Een dergelijke onderneming tot algehele verbetering omvat een zorgvuldige voorbereiding, instructie, educatief werk, en actief dienstbetoon.'¹¹ Deze inspanningen leidden ertoe dat in de heersende behoeften

LOUISE Y. ROBISON

Zevende algemeen ZHV-presidente

'Als we ons werk maar half doen, zal ons dat geen voldoening brengen, als we het uit plichtsbefef doen, zullen we er geen plezier aan beleven. Maar als we beseffen dat we een rank aan deze wijnstok zijn, dat onze Vader in de hemel ons waardig heeft bevonden om deel uit te maken van die rank, en dat we dit werk dat voor ons ligt ter hand kunnen nemen, dan zullen we vreugde hebben.'

Louise Y. Robison

Relief Society Magazine november 1933, p. 649

werd voorzien, doordat voor bisschoppen de weg werd geopend naar een betere hulpverlening aan behoeftige gezinnen. Ook bereidden ze de kerk voor op moeilijkheden die zich een paar jaar later aandienen.

Zelfredzaamheid aankweken

Na de Eerste Wereldoorlog werkte de zustershulpvereniging ruim tien jaar aan de verbetering van de levensstandaard van vrouwen en gezinnen, waarbij ze zich concentreerde op gezondheid, banen en opleiding. Ook bleef de zustershulpvereniging persoonlijke rechtschapenheid en liefdadigheid aanmoedigen. Toen kreeg de wereld aan het eind van 1929 opeens, zonder enige waarschuwing, te maken met een grote economische depressie.

En weer waren personen en gezinnen in een tijd van crisis gebaat met de beginselen die in de zustershulpvereniging werden onderricht en geleerd. De vrouwen in de kerk putten kracht uit hun geloof in onze hemelse Vader en Jezus Christus, vielen terug op hun zelfredzame vaardigheden en werkten om uiting te geven aan de naastenliefde die in hun hart was. Met deze beginselen tot leidraad konden zij voor zichzelf en hun gezin zorgen, alsmede anderen hulp bieden.

In 1928 riep president Heber J. Grant zuster Louise Y. Robison als zevende algemeen ZHV-presidente. Economische problemen waren zuster Robison niet vreemd. Ze was opgegroeid in een kleine blokhut in het landelijke Scipio (Utah, VS), waar ze had geleerd te boeren, tuinieren, naaien, werken, de eindjes aan elkaar te knopen en blijmoedig te zijn.

'Wij (...) houden het volk altijd en ernstig voor hoe noodzakelijk het is om een rechtschapen leven te leiden; om buitensporigheid na te laten, om te werken aan spaarzaamheid, vlijt en zuinigheid; om naar hun inkomen te leven, hoe beperkt dat ook mag zijn, in geval we door zware tijden worden getroffen.'

*Eerste Presidium
(Heber J. Grant,
Anthony W. Ivins,
J. Reuben Clark jr.)*

*Deseret News, 2 september
1933, kerkkatern, p. 7.*

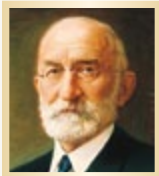

ZHV-zusters in Californië wecken fruit in het kader van het welzijnsprogramma van hun ring, rond 1940.

Zeven jaar vóór haar roeping als algemeen ZHV-presidente had president Grant zuster Robison aangesteld als tweede raadgeefster in het algemeen ZHV-presidium. Ze was zich pijnlijk bewust geweest van haar beperkingen, zoals haar dochter zich nog goed kan herinneren:

‘Toen moeder naar de werkkamer van president Grant ging om te worden aangesteld,

Heber J. Grant

stond het voor haar vast dat hij niet goed geïnformeerd was over haar capaciteiten. Dus vertelde ze hem dat ze met alle plezier alles wilde doen wat er van haar

gevraagd werd, maar ze liet er geen twijfel over bestaan dat ze niet hoog was opgeleid, dat ze

weinig geld en nagenoeg geen sociale status had, en dat ze bang was dat ze niet het voorbeeld kon geven dat de vrouwen in de zustershulpvereniging van een leidster verwachtten. Ze eindigde haar betoog met de woorden: “Ik ben maar een gewone vrouw!” President Grant antwoordde: “Zuster Louizy, 85 procent van de vrouwen in onze kerk zijn gewone vrouwen. We roepen u als hun leidster.”¹²

Aangemoedigd door de woorden van president Grant gebruikte zuster Robison haar unieke talenten en diende haar ZHV-zusters van ganser harte, eerst als raadgeefster en daarna als presidente. Ze was verstandig, mededogend en een harde werkster. Door haar gemis aan formele opleiding en materiële rijkdom kon zij zich in de plaats stellen van en hulp bieden aan mensen in soortgelijke omstandigheden. Haar advies aan huisvrouwen en moeders was praktisch en helder. Ze begreep wat het inhield om van een mager inkomen rond te komen, maar ook wist ze hoe belangrijk de invloed van een moeder in een gezin is. Daarom moedigde zij moeders aan al het mogelijke te doen om bij hun kinderen thuis te blijven in plaats van uit werken te gaan.

De Amerikaanse overheid riep veel hulpinstanties in het leven om het tij van de economische crisis te keren. De afdeling sociale diensten van de zustershulpvereniging werkte een poosje samen met deze instanties om

hulp te bieden aan behoeftige gezinnen, maar de nood was zo hoog dat de afdeling het niet aankon. Een medewerkster op de afdeling zag haar cliëntenbestand van 78 gezinnen in 1929 naar 700 gezinnen in 1934 groeien.¹³

De kerk waardeerde de inspanningen van de overheidsinstanties. Zuster Robison zei dat de Amerikaanse overheid 'ongelooflijk haar best deed' om mensen in nood bij te staan. Zij was het echter ook met de priesterschapsleiders eens dat de kerkleden zich de fundamentele waarden van zelfredzaamheid moesten aanleren. Zij zei: De zustershulpvereniging verkondigt al 93 jaar dat we voor onze behoeftigen moeten zorgen. Ik vraag mij af of we het nu niet te veel aan de overheid overlaten.'¹⁴

In april 1936 introduceerde het Eerste Presidium een wereldwijd welzijnsprogramma. Daardoor kwam de kerk in een betere positie om hulp aan behoeftige leden te bieden. In de algemene conferentie van oktober 1936 legde president Heber J. Grant het doel van het programma uit.

'Ons eerste doel was om', zo zei hij, 'voor zover mogelijk, een systeem op te zetten waaronder de vloek van werkloosheid zou worden uitgewist, het leed dat bijstand heet zou verdwijnen, en onafhankelijkheid, nijverheid, spaarzaamheid en zelfrespect weer onder onze mensen zouden worden gevonden. De kerk stelt zich tot doel de mensen te helpen zichzelf

te helpen. Werken moet opnieuw verheven worden tot het leidende beginsel in het leven van de leden van onze kerk.'¹⁵

Jaren later herhaalde president Thomas S. Monson, de zestiende president van de kerk, deze doelstelling: 'Bedenk', zei hij, 'dat de hulp van de kerk bedoeld is om mensen in staat te stellen zichzelf te helpen. De rehabilitatie van leden is de verantwoordelijkheid van de betrokkene zelf en zijn of haar familie, geholpen door het priesterschapsquorum en de zustershulpvereniging. Ons doel is onafhankelijkheid te ontwikkelen, geen afhankelijkheid. De bisschop probeert bij ieder persoon die hulp krijgt integriteit, zelfrespect, waardigheid en een evenwichtig karakter aan te kweken, die resulteert in volledige zelfredzaamheid.'¹⁶

Bijeengekomen ZHV-zusters in Del Rio (Texas, VS), rond 1950

Een van de leidende beginselen van het welzijnsprogramma was dat de ZHV-zusters en de priesterschapsdragers eensgezind samenwerken. President Harold B. Lee, de elfde president van de kerk, was nauw betrokken bij de totstandkoming van het welzijnsprogramma toen hij als ringpresident werkzaam was. Hij zei:

‘Het allerbelangrijkste doel dat dient te worden verwezenlijkt door het [welzijnsprogramma van de kerk] is de bevordering van de samenwerking en eensgezindheid in de gehele kerk. (...)

‘In die mate dat de zustershulpverenigingen in de wijken samenwerken met de

priesterschapsquorums en bisschappen, in die mate is er een [welzijns]programma in die wijk.’¹⁷

De rol van de ZHV-presidente op wijkniveau was in het bijzonder belangrijk volgens bisschop Joseph L. Wirthlin, in die tijd de presidente bisschop van de kerk: ‘Wat mij betreft is er slechts één persoon die bij een gezin langs kan gaan om de noden van het gezin te bepalen en daarin op verstandige wijze te voorzien. Die persoon is iemand die we een gezinsmanager zouden kunnen noemen, de ZHV-presidente. (...) Per slot van rekening hebben deze voortreffelijke vrouwen zelf een gezin en

CLARISSA S. WILLIAMS

Zesde algemeen ZHV-presidente

‘Door onze organisatie is het evangelie gepredikt, zijn de behoeftigen verzorgd, de zieken vertroost, de ontmoedigden opgemonderd, en is er van onze ZHV-medewerksters altijd een boodschap van liefde en zegen uitgegaan. (...) Het belangrijkste in deze wereld is liefde. En als we die altijd in ons hart bewaren en die als boodschap om ons heen uitdragen, zullen we worden gezegend en zullen we de mensen met wie we omgaan tot zegen zijn.’

Clarissa S. Williams

Relief Society Magazine, juni 1922, p. 312

... ..

kunnen zij terugvallen op hun eigen ervaringen die verband houden met het moederschap en het regelen van het huishouden.¹⁸

De zustershulpvereniging bevond zich in een positie waarin zij een belangrijke rol in de welzijnszaken van een wijk kon spelen. Op aanwijzing van de bisschop bepaalde zij de noden van gezinnen, waarna ze die naar behoefte van gedroogde en geweekte vruchten en groenten, kleding en beddengoed voorzag. Zusters werd een tijdje gevraagd elke tiende pot geweekt fruit aan de welzijnszorg te doneren. Zuster Belle S. Spafford, de negende algemeen ZHV-presidente, herinnerde zich dat ze de vruchten oprappte die door de wind van de bomen waren gevallen, die weckte en onder behoeftige zusters verspreidde. Door dit verrichte dienstbetoon kreeg zij meer waardering voor het doel van de zustershulpvereniging.

De ZHV-leidsters maakten integraal deel uit van het kerkelijke welzijnssysteem. Zij namen op algemeen, ring- en wijkniveau deel aan welzijnscomitévergaderingen, hadden invloed op besluiten en coördineerden werkzaamheden. Deze coördinatie was van essentieel belang naarmate het kerkelijke welzijnssysteem van boerderijen, fabrieken, distributiecentra en andere voorzieningen in omvang toenam. De afdeling sociale diensten van de zustershulpvereniging ging in 1969 op in de kerkelijke welzijns- en sociale diensten.

De banden der naastenliefde versterken

Tussen 1939 en 1945 ging een groot deel van de wereld gebukt onder de Tweede Wereldoorlog. De meeste kerkelijke programma's werden getroffen door dit wereldomvattende conflict. In maart 1940 kwam president J. Reuben Clark jr., eerste raadgever van president Heber J. Grant, bijeen met de algemene presidenten van de hulporganisaties om alle programma's en activiteiten door te lichten. Zij stelden vier basisdoelen op voor elke tak van de kerk: 'Om de "stijgende druk van deelname aan kerkactiviteiten" op de leden te verminderen, de last van de bisschoppen te verlichten, te snijden in programma's die grote, dure kerkgebouwen vergen, en de kerk binnen haar inkomsten te houden.' De zustershulpvereniging en andere organisaties werd gevraagd 'hun werkzaamheden te consolideren, samen te laten vallen, te schrappen, te vereenvoudigen en aan te passen ter bevordering van de samenwerking met het [Eerste] Presidium om de hiervoor genoemde doelen te verwezenlijken.'¹⁹

Het gezin beschermen

De voornaamste reden voor de vereenvoudiging van de programma's was het gezin te beschermen. De leidinggevenden van priesterschap en hulporganisaties waren bezorgd

dat de Tweede Wereldoorlog de gezinnen in de kerk uit elkaar zou trekken. De mannen gingen naar het front en de vrouwen bleven achter om voor het gezin te zorgen zonder de hulp van hun echtgenoot en oudere zoons. De kerkleiders adviseerden moeders met schoolgaande kinderen nogmaals om, zo mogelijk, hun kinderen te onderhouden zonder uit werken te gaan. Deze leiders moedigden de ZHV-zusters aan zich te bekwamen in de fundamentele vaardigheden van zelfredzaamheid: quilten, kleding naaien, moestuinen aanleggen, en groente en fruit wekken en opslaan. Ook legden zij nadruk op de geestelijke rol van de moeder in het gezin. De door oorlog verscheurde landen hadden behoefte aan goede jonge burgers die van hun moeder hoge normen en waarden hadden meegekregen.

Samenwerking met maatschappelijke organisaties en priesterschapsleiders

Zoals in de voorgaande wereldoorlog het geval was, gaven ZHV-zusters gehoor aan de oproep om vrijwilligerswerk te doen en het werk van andere bonafide organisaties te steunen. In 1942 voltooiden ruim tienduizend ZHV-zusters de cursussen van het Rode Kruis in thuisverpleging, eerstehulpverlening en voedingsleer. Ook was de kerk een warm pleitbezorger van antirook- en antialcoholcampagnes om de gezondheid van heiligen der laatste dagen in de krijgsmacht te beschermen. Door hun steun aan deze programma's en door hun barmhartige, liefdadige dienstbetoon bevorderden de ZHV-zusters de goede gezondheid en goodwill.

Dit was een tijd van veel samenwerking voor de ZHV-zusters, zowel in de gemeenschap als met priesterschapsleiders. Zuster Amy Brown

AMY BROWN LYMAN

Achtste algemeen ZHV-presidente

'De eerste leden van deze organisatie beseften niet (...) hoe groot hun geliefde vereniging zou worden.'

Amy Brown Lyman

Relief Society Magazine, maart 1944, p. 139

Lyman, die een groot deel van de Tweede Wereldoorlog werkzaam was als de achtste algemeen ZHV-presidente, zei daarover:

‘Een van de dingen die ik onder andere zeer heb gewaardeerd (...) was de steun die de ZHV-vrouwen altijd kregen van de priesterschap — van de algemene autoriteiten van de kerk en ook van de plaatselijke priesterschap, vooral van de bisschoppen.

‘De algemene autoriteiten boden de leidsters van de hulporganisaties niet alleen uitzonderlijke mogelijkheden binnen de kerk, maar ze moedigden ze ook aan in hun samenwerking met andere humanitaire organisaties.’²⁰

Een voorbeeld van deze samenwerking was het huisvestingsprogramma voor indiaanse scholieren, dat in 1947 van start ging met de steun van ouderling Spencer W. Kimball, toen nog van het Quorum der Twaalf Apostelen. Dit programma maakte het mogelijk dat indiaanse jongeren uit kleine gemeenschappen bij mormoonse gezinnen werden ondergebracht in plaatsen waar ze naar school konden en waar de kerk goed vertegenwoordigd was. Het programma bood deze jongeren de kans om ervaring op te doen, en het bevorderde ook het onderlinge begrip tussen verschillende culturen.

De ZHV-leidsters, in het bijzonder zuster Belle S. Spafford, de negende algemeen ZHV-presidente, zetten zich onder leiding van ouderling Kimball in voor dit programma. Veel zusters

dienden de jongeren door ze te koesteren alsof ze hun eigen kinderen waren. Het programma werd in 1996 beëindigd. President Boyd K. Packer van het Quorum der Twaalf Apostelen heeft er later over gezegd: ‘Het huisvestingsprogramma voor indianen vervulde zijn doel, waarna het werd opgeheven. En dat gebeurt. (...) We halen de steigers weg als de bouw voltooid is.’²¹

‘De reine liefde van Christus’: liefdadigheid in actie

De ZHV-zusters in Europa kregen in de Tweede Wereldoorlog met grote verwoesting te maken. Niettemin gaven zij blijk van prijzenswaardige moed door elkaar, ondanks schokkende omstandigheden, te dienen. Zij bleven getrouw en vertrouwden op hun getuigenis en de verzoening van Jezus Christus. Hun levenswijze en getuigenissen in deze periode zijn met recht inspirerend.

Na de oorlog schreef Maria Speidel, die werkzaam was als de ZHV-presidente van het district Stuttgart (Duitsland):

‘De afgelopen vijf jaar zijn moeilijk geweest en we zijn zeer nederig geworden. Ons vertrouwen in de Heer en ons getuigenis van zijn kerk zijn een grote bron van kracht voor ons geweest. Hij is ons genadig geweest, en hoewel er veel lijden was, heeft Hij ons van zijn kracht geschonken. Sommigen van ons zijn al hun

aardse bezittingen kwijtgeraakt, elk tastbaar ding dat ons lief was, en als we zeggen dat 'het beter is om met God door het duister te wandelen dan zonder Hem in het licht', weten we waarover we spreken. (...)

'(...) Blij zingen we de liederen van Zion, want we vertrouwen op de Heer. Hij maakt alles goed.'²²

Gertrude Zippo, ZHV-presidente in een ander district, wandelde vele avonden met God door het duister om haar zusters haar liefde en dienstbetoon te bewijzen. Ze woonde in Holland toen het land in de Tweede Wereldoorlog gebukt ging onder de bezetting. Daar soldaten vaak reizigers aanhielden en controleerden, droeg zij een identiteitsbewijs bij zich, zodat zij de zusters-hulpverenigingen in het district kon bezoeken.

Zuster Zippo's zoon, John, zei dat het 'steeds gevaarlijker werd om tijdens de bezetting, die vijf jaar duurde, 's avonds naar buiten te gaan.' Denkend aan zijn moeders toewijding zei hij: 'Ziet u het voor u, mijn moeder die zulke gevaarlijke omstandigheden trotseert en vele keren 's avonds op haar fiets stapt om een andere gemeente te bezoeken?' Hij vervolgt: 'Ongeacht hoe ze zich voelde en ongeacht de omstandigheden vervulde ze haar plicht. Wat was ze een geweldige vrouw en leidster! Voor mij lijdt het geen twijfel dat ze zorgvuldig door de Heer was uitgekozen om in die periode de ZHV-presidente te zijn.'

Deze zoon van zuster Zippo merkte verder op: 'Ze moet volkomen op de Heer vertrouwd hebben om onder die omstandigheden keer op keer op pad te gaan, zonder te weten op welke problemen ze zou stuiten.'²³

In Denemarken was de situatie voor de heiligen draaglijker dan in veel andere landen. Er was voldoende te eten, dus deelden ze dat met hun onfortuinlijke naasten. Eva M. Gregersen, ZHV-presidente in de Deense Zending, heeft gezegd: 'In de oorlog hebben we ons uitgehongerde broederland, Noorwegen, geholpen. Samen met het zendingskantoor hebben we aan dit doel geld gegeven en elke maand zijn er vele mooie pakketten met voedsel naar onze broeders en zusters in Noorwegen gestuurd, die sprakeloos waren van dankbaarheid.'²⁴

President Hugh B. Brown was met eigen ogen getuige van een dergelijke naastenliefde. Hij was van 1937–1939 werkzaam als president van de Britse Zending, van 1939–1945 als coördinator van de mormoonse dienstplichtigen in Europa, en van 1945–1946 nogmaals als president van de Britse Zending. Later zou hij werkzaam zijn als lid van het Quorum der Twaalf Apostelen en het Eerste Presidium. Hij bracht verslag uit over het dienstbetoon onder de ZHV-zusters in de Tweede Wereldoorlog:

'Er zijn honderden ZHV-zusters in het oorlogsgebied die aan gevaren, problemen en ontbering zijn blootgesteld, vergelijkbaar met wat

Gertrude Zippo (midden) met haar zusters en kinderen

onze mannen op het slagveld doormaken. Deze dappere vrouwen versaagden niet toen zij werden geconfronteerd met schier onoverkomelijke moeilijkheden. (...)

‘Met deze vrouwen in gebed te knielen en ze God te horen danken voor hun eenvoudige zegeningen, voor het behoud van hun leven en dat van hun dierbaren, en voor hun karige maaltijden en hun ruitloze woningen is zowel een inspiratie als een terechtwijzing voor velen van ons, die veel meer materiële zegeningen dan zij hebben, maar die vaak klagen dat ze bepaalde luxes niet hebben.’²⁵

Hedwig Biereichel, een zuster in Oost-Duitsland, voorzag uitgehongerde Russische krijgsgevangenen van eten, hoewel zij en haar gezin daarvoor een

*‘Ons eeuwig geluk zal
evenredig zijn aan de
mate waarin we ons
toeleggen op het helpen
van anderen.’*

George Albert Smith

*Conference Report,
oktober 1936, p. 71.*

gevangenisstraf of de doodstraf hadden kunnen krijgen.²⁶ Jaren nadien werd ze, samen met anderen die in de Tweede Wereldoorlog soortgelijke moeilijkheden hadden doorstaan, geïnterviewd. Aan het eind van elk interview vroeg de interviewer: 'Hoe behield u uw getuigenis onder al die beproevingen?' De interviewer vatte alle reacties die ze kreeg samen in deze uitspraak: 'Ik behield in die tijden geen getuigenis — het getuigenis behield mij.'²⁷

Toen de Tweede Wereldoorlog in 1945 eindigde, hadden de ZHV-zusters wereldwijd veel verdriet en ontbering geleden. Desondanks waren ze elkaar blijven dienen, hadden hun gezinnen beschermd, en getuigenissen versterkt.

Als getuige van zoveel leed en zoveel onbaatzuchtig dienstbetoon verklaarde zuster Amy Brown Lyman:

'[Mijn] getuigenis is mijn anker en mijn houvast, mijn genoegdoening in tijden van vreugde en blijheid, mijn troost in tijden van verdriet en ontmoediging. (...)

'Ik ben dankbaar dat ik werkzaam mocht zijn (...) in de zustershulpvereniging, waarin ik voor het grootste deel van mijn volwassen leven zo gelukkig en tevreden heb samengewerkt met haar duizenden leden. Ik ben bij hen thuis geweest, heb bij hen geslapen en aan hun tafel gegeten, en heb zo kennis gemaakt met de schoonheid van hun karakter, hun onbaatzuchtigheid, hun begripvolle hart, hun getrouwheid

'Naasteliefde is de reine liefde van Christus en zij houdt eeuwig stand' (Moroni 7:47).

en de offers die zij brengen. Ik breng, hoe gebrekkig ook, hulde aan deze geweldige, zorgzame zusterschap.'²⁸

In tijden van tegenspoed en onzekerheid hebben de ZHV-zusters wereldwijd deze aansporing van Mormon gevolgd: 'Houdt daarom vast aan de naasteliefde, die het voornaamste van alles is.' Zij hebben blijk gegeven van de vaste overtuiging dat, hoewel 'alle dingen moeten vergaan [...] naasteliefde [...] de reine liefde van Christus [is] en zij houdt eeuwig stand.'²⁹ Telkens weer zijn zij hun motto trouw gebleven: 'De liefde vergaat nimmermeer.' ▣

HOOFDSTUK 6

Wereldwijd verenigd zusterschap

*Deze grote kring van zusters zal voor
u en uw gezin een bescherming zijn. De
zustershulpvereniging kan vergeleken worden
met een toevluchtsoord — een veilig en beschut
oord — een heiligdom uit tijden van weleer.*

*Daarbinnen zult u veilig zijn. Zij
omringt iedere zuster als een
beschermende muur.*

Boyd K. Packer

RS

Wereldwijd verenigd zusterschap

Toen de profeet Joseph Smith vergaderde met de ZHV-zusters in Nauvoo leerde hij hun dat ze niet alleen stoffelijke nood moesten lenigen, maar de mensen ook geestelijk moesten sterken (zie hoofdstuk 2). Met deze raad als basis vinden de zusters in hun gezamenlijke dienstbetoon liefde en beschutting tegen de stormen van het leven. Zij spreken met elkaar en anderen over het evangelie van Jezus Christus. De zustershulpvereniging is een schuilplaats — een toevluchtsoord — weg van de wereld, maar tegelijk een lichtend centrum — waar invloed van uitgaat — voor de wereld.

In een ZHV-bijeenkomst in Ogden (Utah, VS) erkende zuster Eliza R. Snow, de tweede algemene ZHV-presidente, dankbaar de inspanningen die de zusters zich getroosten om elkaar in stoffelijke en geestelijke zin te versterken. Hoewel de kerk geen verslag bijhield, zo vertelde ze hun, van elke bijdrage die ze leverden om behoeftigen te helpen, hield de Heer een volmaakt verslag bij van hun reddingswerk:

‘Ik ben mij ervan bewust dat er veel wordt bijgedragen dat nooit in de boeken komt.

ZHV-zusters vinden in hun gezamenlijke dienstbetoon liefde en beschutting tegen de stormen van het leven.

President Joseph Smith heeft gezegd dat deze vereniging is opgericht om zielen te redden. Wat hebben de zusters gedaan om afgedwaalden terug te brengen? — om het hart te verwarmen van hen die koud in het evangelie zijn geworden? — er wordt een ander boek bijgehouden, van uw geloof, uw menslievendheid, uw goede werken en woorden. Er wordt een ander boek bijgehouden. Er gaat niets verloren.¹

Er wordt in de hemel een verslag bijgehouden van het werk van de ZHV-zusters die zich bekommeren om hen van wie het hart verkild is en die behoefte hebben aan geloof, vriendelijkheid, goede werken en goede woorden.

Wereldwijd zusterschap

Halverwege de twintigste eeuw, toen de wereld leed onder de gevolgen van oorlogen en natuurrampen bleef het werk van de zustershulpvereniging zich uitbreiden. Trouw aan de doeleinden van de organisatie — toenemen in geloof en rechtschapenheid, gezinnen versterken, en mensen in nood opzoeken en helpen — voorzag de zustershulpvereniging in een toevlucht voor de zusters in de kerk en was zij een invloed ten goede. In 1947 verklaarde het algemeen ZHV-presidium (de zusters Belle S. Spafford, Marianne Sharp en Gertrude Garff): 'Onze zending is er een van genezing, een zending die een ruimer hart vergt, een vriendelijkere omgang, een bestendigere wil.'²

In die tijd stelden regeringen politieke restricties in en wierpen zelfs fysieke barrières op. Deze restricties en barrières, bijvoorbeeld het IJzeren Gordijn en de Berlijnse Muur, werden opgetrokken om sommige mensen te beperken en anderen uit te sluiten. De ZHV-zusters bouwden daarentegen geestelijke muren die beschermden en insloten. Zij kwamen bij elkaar in een wereldwijd verenigd

zusterschap en nodigden anderen uit zich bij hen aan te sluiten.

Zelfs in landen met politieke beperkingen en wetten die deelname aan godsdienstige activiteiten verboden, voelden de ZHV-zusters zich verbonden met hun zusters wereldwijd. Zij bleven in alle rust trouw aan hun getuigenis van het herstelde evangelie en de doeleinden van de zustershulpvereniging.

In 1980 bezochten President Boyd K. Packer van het Quorum der Twaalf Apostelen en zijn vrouw, Donna, een zustershulpvereniging in Tsjecho-Slowakije (nu Tsjechië en Slowakije). Later zei hij daarover:

'Het was niet makkelijk om een visum te krijgen; en we zagen er met grote zorg op toe dat we de veiligheid en het welzijn van onze leden niet in gevaar brachten. Zij hadden generaties lang gestreden om hun geloof onder onbeschrijflijke verdrukking levend te houden.

'De gedenkwaardigste bijeenkomst werd op een bovenverdieping gehouden. De jaloezieën waren gesloten. Zelfs 's avonds kwamen de leden op verschillende tijden en uit verschillende richtingen om geen aandacht te trekken.

'Er waren twaalf zusters aanwezig. We zongen de liederen van Zion uit zangbundels — tekst zonder muziek — die meer dan vijftig jaar geleden gedrukt waren. De [les] werd eerbiedig gegeven uit een met de hand gemaakt lesboek. (...)

De zustershulpvereniging komt bijeen in een kring van zusterschap.

‘Ik vertelde die zusters dat zij behoorden tot de grootste, en in alle opzichten voortreffelijkste, vrouwenorganisatie ter wereld. Ik citeerde de profeet Joseph Smith toen hij met andere autoriteiten de zustershulpvereniging oprichtte. (...)

‘De Geest was daar aanwezig. De liefvallige zuster die met gratie en eerbied de leiding had, liet haar tranen de vrije loop.

‘Ik vertelde hun dat ik de opdracht had gekregen om bij onze terugkomst te spreken in een ZHV-conferentie; kon ik een boodschap van hen doorgeven? Een aantal van hen schreef iets op; het was allemaal in de geest van geven — ze vroegen nergens om. Ik zal nooit vergeten wat een zuster opschreef: ‘Een kleine kring van zusters stuurt hun gevoelens en gedachten naar alle zusters en smeekt de Heer ons voorwaarts te leiden.’

‘U bent gekozen om in onze tijd getrouwe vrouwen Gods te zijn, om boven kleingeestigheid, roddelen, zelfzucht, zinnelijkheid en alle andere vormen van goddeloosheid te staan. Onderken uw goddelijke geboorterecht als dochter van onze hemelse Vader.’

Howard W. Hunter

Ensign, november 1992, p. 97

‘Die woorden, *kring van zusters*, inspireerden mij. Ik zag ze in een kring staan die de kamer oversteepte en de hele wereld insloot.’³

President Packer zei over die bijeenkomst: ‘Ik stond als het ware een moment in die kring en voelde de krachtige invloeden van geloof, moed en liefde aan beide zijden komen en gaan.’⁴

Dat soort verenigd geloof, moed en liefde vormen het erfgoed van de ZHV-zusters waar ook ter wereld. President Henry B. Eyring, eerste raadgever in het Eerste Presidium, heeft de ZHV-zusters geadviseerd dit erfgoed uit te dragen. ‘U geeft het erfgoed door als u anderen helpt om de gave van naastenliefde in hun hart te ontvangen’, zei hij. ‘Zij zullen het vervolgens

aan anderen doorgeven. De geschiedenis van de ZHV is in woorden en cijfers opgetekend, maar het erfgoed wordt van hart tot hart doorgegeven.’⁵ Dat gebeurt in de kring van verenigd zusterschap die de zustershulpvereniging is.

Een toevluchtsoord

Vanaf de begindagen van de zustershulpvereniging hebben de zusters een toevluchtsoord gecreëerd — een plek van genezing, liefde, mildheid en zorg, een plek waar ieder erbij hoort. In Nauvoo vonden de zusters een toevlucht in de zustershulpvereniging door op elkaars geloof en vaardigheden te vertrouwen, en kleding en eten met elkaar te delen. Daar gingen zij mee

BELLE S. SPAFFORD

Negende algemeen ZHV-presidente

‘Door de jaren heen is de zustershulpvereniging net zo constant in haar doel geweest als de waarheid constant is. De doelen die belangrijk waren voor een handvol vrouwen in Nauvoo zijn nog steeds belangrijk voor vrouwen wereldwijd. Dat is het wonder van de zustershulpvereniging. Ik ben al jaren werkzaam in de zustershulpvereniging, en ik begin nu pas in te zien hoe subliem zij is.’

Belle S. Spafford

Ensign, juni 1974, p. 15

'Waarheen [een gezin] ook [gaat], er wacht een kerkgezin op hen' (Boyd K. Packer).

door toen ze de vlakten overstaken en zich in het Territorium Utah vestigden. En nu, nu de kerk wereldwijd blijft groeien, blijven zusters hun toevlucht nemen tot de zustershulpvereniging.

President Boyd K. Packer heeft gezegd: 'Deze grote kring van zusters zal voor ieder van u en uw gezin een bescherming zijn. De zustershulpvereniging kan vergeleken worden met een toevluchtsoord — een veilig en beschut oord — een heiligdom uit tijden van weleer. Daarbinnen zult u veilig zijn. Zij omringt iedere zuster als een beschermende muur.'⁶

In 1999 verhuisde Bobbie Sandberg, een jonge echtgenote en moeder, met haar gezin van de

Verenigde Staten naar Taiwan. Hoewel ze daar slechts een half jaar zou zijn — haar man en zij gaven daar een cursus Engels — omringden haar Taiwanese zusters haar met de beschermende invloed van de zustershulpvereniging.

Deze bescherming werd vooral duidelijk toen het land getroffen werd door een zware aardbeving, waarvan het epicentrum vlak bij het huis van de familie Sandberg lag. Er stortten aan weerszijden van de school waarin zij hun intrek hadden genomen gebouwen in. Niet zo heel lang na de eerste beving stond de ZHV-presidente van zuster Sandberg als een reddende engel voor de deur om hun noden op te nemen en hulp te bieden. Daar veel wegen onbegaanbaar waren, veel gebouwen waren verwoest en alle communicatiekanalen plat lagen, gebruikte deze zorgzame presidente het enige vervoermiddel dat ze kon gebruiken. Ze stapte op haar fiets en vond haar weg langs de puinhopen totdat ze vele zusters in de wijk had bezocht.

Te midden van alle verwarring was zuster Sandberg onder de veilige bescherming van de zustershulpvereniging. De veiligheid en het welzijn van iedere zuster in haar wijk ging deze ZHV-presidente aan het hart.

Overall ter wereld zijn er heiligen der laatste dagen die, evenals zuster Sandberg, de waarheid van dit citaat van president Packer kunnen beamen: 'Wat is het een troost om te weten dat, waarheen [een gezin] ook [gaat], er een

kerkgezin op hen wacht. Vanaf de dag van hun aankomst zal hij bij een priesterschapsquorum horen en zij bij de zustershulpvereniging.⁷

Een invloedrijk oord

Zuster Belle S. Spafford werd in april 1945 als negende algemeen ZHV-presidente geroepen, en president George Albert Smith werd zes weken later als de achtste president van de kerk aangesteld. President Smith adviseerde zuster Spafford en alle ZHV-zusters om materiële steun te bieden aan mensen die te kampen hadden met de gevolgen van de Tweede Wereldoorlog. Ook vroeg hij hun hun invloed onder alle vrouwen van de wereld te laten gelden. Hij zei: 'Toen de profeet Joseph Smith het startsein gaf voor de emancipatie van het vrouwelijk geslacht deed hij dat voor de hele wereld.'⁸

Het ZHV-gebouw, een invloedrijk centrum

In oktober 1945 werden de plannen gepresenteerd voor het ZHV-gebouw.⁹ In oktober 1947 keurde het Eerste Presidium een plan goed dat zuster Belle S. Spafford had ingediend: elke ZHV-zuster, in die tijd honderdduizend in totaal, werd gevraagd vijf dollar aan het project bij te dragen. Er kwamen bijdragen van zusters uit alle delen van de wereld binnen. Sommigen stuurden kunstvoorwerpen mee om het interieur van het gebouw te verfraaien. In één jaar brachten de zusters \$554.016 bijeen.

Gebouw van de zustershulpvereniging in Salt Lake City, 1956

Zuster Spafford verklaarde: 'Deze prestatie vertegenwoordigt veel geld, maar dat niet alleen. Er zijn ook veel ongrijpbare waarden mee gemoeid — hoogstaande waarden — waardering voor de hoge positie die vrouwen in het evangelieplan innemen; een getuigenis van het goddelijke werk van de vereniging; en dankbaarheid dat de zusters van de kerk kunnen dienen (...); trouw aan leiders; onbaatzuchtige toewijding aan een grote zaak. Zij weerspiegelen de grootsheid die inherent is aan de vereniging.'¹⁰

Het gebouw, dat ten noordoosten van de Salt Laketempel staat, werd op 3 oktober 1956 ingewijd. In het inwijdingsgebed sprak president David O. McKay, de negende president van de kerk, over de wereldwijde invloed die van het gebouw zou uitgaan: 'Om hun hulpverlening aan de armen en behoeftigen in de

kerk en in de wereld doeltreffender te maken, heeft de zustershulpvereniging met behulp van de kerkleden dit prachtige thuis voor de zustershulpvereniging opgetrokken.¹¹

Sinds 1984 zijn ook de kantoren van het algemeen jongevrouwenpresidium en het algemeen jeugdwerkpresidium in het gebouw gevestigd.

Invloed onder andersgelovenden

Zuster Spafford leerde een belangrijke les van president George Albert Smith over het overbrengen van de waarden van de kerk aan de vrouwen van de wereld. Kort nadat ze was gesteund als algemeen ZHV-presidente kwam er een brief van de nationale vrouwenraad, waarin de jaarlijkse bijeenkomst van de raad in New York City werd aangekondigd.

'Zuster Spafford had die bijeenkomsten eerder bijgewoond en in het licht van haar eerdere ervaringen overwogen zij en haar raadgeefsters enkele weken of zij op de uitnodiging in zouden gaan.

Hun aanbeveling aan de president van de kerk was dat de zustershulpvereniging afzag van deelname aan dergelijke raden. Ze stelden een aanbeveling op met een aantal redenen voor hun standpunt.

Beschroomd en onzeker legde zuster Spafford het document op het bureau van president George Albert Smith en zei: "De aanbeveling van het ZHV-presidium is dat het algemeen

bestuur zijn lidmaatschap van de nationale raad en de internationale vrouwenraad beëindigt, en wel om de redenen die in dit document staan."

'President Smith las het document aandachtig door. Waren ze al niet een halve eeuw lid van deze organisatie?, vroeg hij.

'Zuster Spafford legde uit hoe duur het was om naar New York te reizen, dat er veel tijd in ging zitten, en dat ze in de raad soms onheus was bejegend. Haar aanbeveling was dat ze

Zuster Belle S. Spafford, links, op een conventie van de internationale vrouwenraad

zich terugtrokken omdat “die raden ons niets opleverden.”

‘De wijze, oude profeet leunde achterover in zijn stoel en keek haar verontrust aan. ‘U wilt zich terugtrekken, omdat het u niets oplevert?’, vroeg hij.

“Zo denken wij erover”, was haar antwoord.

“Maar, zei hij, ‘wat draagt u er dan aan bij?’

“Zuster Spafford,” ging hij verder, “u verrast mij. Denkt u altijd in de eerste plaats in termen van wat het u oplevert? Vindt u niet dat het goed is om te denken aan wat u bij te dragen hebt?”

‘Hij gaf het document aan haar terug en stak haar zijn hand toe. Met stelligheid hij zei: “U blijft lid van die raden en laat uw invloed gelden.”’¹²

En ze liet haar invloed gelden. Ze nam deel aan de nationale vrouwenraad en de internationale vrouwenraad en bekleedde jarenlang leidinggevende functies in die raden. Ze stond pal voor de beginselen van het evangelie van Jezus Christus en voor de doelen van de zustershulpvereniging.

Elke keer als zuster Spafford naar de internationale vrouwenraad ging, werd ze ingedeeld bij de commissie ‘sociaal en moreel welzijn’. Zij vertelde:

‘Op een keer gaf ik aan dat ik niet weer in de [commissie] sociaal en moreel welzijn wilde plaatsnemen, en het geval wilde dat ik op goede voet met de presidente van de

internationale vrouwenraad stond. (...) Ik zei: “Ik ga altijd naar die commissie, en dat wordt zo saai dat ik toe ben aan iets anders.” Ze antwoordde: “Daar geef ik u gelijk in, ik zal zien dat u in een andere commissie komt.”

‘Later kwam ze naar me toe en zei: “We kunnen uw verzoek niet inwilligen, omdat uw eigen raad erop staat dat u in de commissie sociaal en moreel welzijn blijft.” Ze ging verder: “En ik kan u ook zeggen om welke reden. Uw nationale presidente zegt dat u bij deze zaken altijd de positie van uw kerk huldigt. Ze

ZHV-zusters en voltijdzendingen in San Antonio (Texas), rond 1950

... ————— ...
kennen de positie van de mormoonse kerk en zeggen dat uw aanwezigheid veiligheid verschaft.”¹³

De vrouwen in deze organisaties wisten dat hun vriendin Belle Spafford pal stond voor de beginselen van de kerk, en ze hadden behoefte aan die soort wijsheid en kracht. In 1954 werd ze verkozen tot de leidster van de Amerikaanse delegatie die naar de internationale vrouwenraad in Helsinki (Finland) werd afgevaardigd. Terwijl ze in de parade aan het begin van het congres vooroefde, ging ze in gedachten terug in de tijd:

“Terwijl ik uitkeek over het schitterende publiek uit vele naties (...) moest ik opeens denken aan de woorden van onze ZHV-leidsters in de pionierstijd (...) “omdat wij aan het hoofd van de vrouwen van de wereld zullen staan”, (...) “voor de rechten van de vrouwen van Zion en de rechten van de vrouwen van alle naties.” (...) Ik wist dat onze leidsters uit de pionierstijd door goddelijke inspiratie kennis hadden van de bestemming van de zustershulpvereniging. (...) Ik ben ervan overtuigd dat de tijd is aangebroken dat de invloed van de zustershulpvereniging onder vrouwen over de hele wereld zal worden gevoeld.”¹⁴

In 1987 adviseerde het Eerste Presidium de zustershulpvereniging zich terug te trekken uit de nationale vrouwenraad en de internationale vrouwenraad. Het algemeen ZHV-presidium zou zich vanaf die tijd meer gaan concentreren op hun snelgroeiende wereldwijde organisatie in plaats van op andere landelijke en wereldwijde bewegingen. De groei van de kerk leidt er echter toe dat de vrouwen in de kerk hun invloed nog steeds wereldwijd laten gelden — in hun gemeenschap, op scholen en in

*‘Als we ons door onze
morele waardigheid
kwalificeren, als we
ernaar streven om
zonder twijfel in geloof
de ons opgedragen
plichten te vervullen, als
we de inspiratie van de
Almachtige zoeken bij de
uitvoering van onze
taken, kunnen we
wonderen verrichten.’*

Thomas S. Monson

*Conference Report, april 1988,
p. 52; of Ensign, mei 1988, p. 43*

bonafide organisaties. Zij volgen het patroon dat president Smith en zuster Spafford hadden vastgesteld, door te denken in termen van wat ze kunnen bijdragen, niet wat het hen oplevert.

Onderzoeksters en nieuwe bekeerlingen begeleiden en onderwijzen

Door de wereldwijde groei van de kerk is de zustershulpvereniging een invloedrijk oord voor onderzoeksters en nieuwe bekeerlingen geworden. Deze invloed omvat mogelijkheden voor nieuwe leden om te dienen en te leiden. Zuster Silvia H. Allred, eerste raadgeefster in het algemeen ZHV-presidium, vertelde over haar moeder, Hilda Alvarenga, die als ZHV-presidente in een gemeente in El Salvador werkzaam was:

‘Mijn moeder was pas lid van de kerk geworden toen ze geroepen werd als ZHV-presidente in onze kleine gemeente in San Salvador. Ze zei tegen de gemeentepresident dat ze onervaren, onvoorbereid en ongeschikt was. Ze was in de dertig, had weinig opleiding genoten en had haar hele leven gewijd aan de zorg van haar man en zeven kinderen. Maar de gemeentepresident riep haar toch.

‘Ik zag mijn moeder groeien en haar roeping grootmaken. Ze ontwikkelde haar leiderscapaciteiten en nieuwe talenten zoals lesgeven, spreken in het openbaar, en plannen en

organiseren van vergaderingen, activiteiten en hulpprojecten. Ze had een grote invloed op de vrouwen in de gemeente. Ze diende ze en motiveerde ze om elkaar te dienen. De zusters hielden van haar en respecteerden haar. Ze hielp de andere vrouwen bij het ontdekken, gebruiken en ontwikkelen van hun gaven en talenten. Ze droeg ertoe bij dat ze het koninkrijk van God en een sterk gezin opbouwden. Ze bleef trouw aan de tempelverbonden die ze had gesloten. Toen ze overleed, wist ze dat ze in vrede met de Heer had geleefd.

‘Een zuster die als raadgeefster met haar had samengewerkt, schreef me jaren later een brief: “Door de hulp van uw moeder ben ik de persoon geworden die ik nu ben. Van haar heb ik naastenliefde, vriendelijkheid, eerlijkheid en verantwoordelijkheid in onze roepingen geleerd. Zij was mijn mentor en mijn voorbeeld. Ik ben nu tachtig jaar oud, maar ik ben trouw aan de Heiland en zijn evangelie gebleven. Ik ben op zending geweest en de Heer heeft me bovenmatig gezegend.”¹⁵

Deze toegewijde ZHV-presidente sterkte het getuigenis van zusters die al deel uitmaakten van de gemeente. Ook vergrootte ze het geloof van vrouwen die de kerk aan het onderzoeken waren en vrouwen die zich onlangs hadden laten dopen en bevestigen. Ook spande ze zich in om van de zustershulpvereniging een aangenaam, liefderijk oord te maken.

Hilda Alvarenga

Evenals Jezus' apostelen vanouds kunnen ZHV-zusters een instrument in Gods handen zijn.

Involed op anderen door het evangelie uit te dragen

Niet lang nadat president en zuster Packer een bezoek aan die kleine kring van zusters in Tsjecho-Slowakije hadden gebracht, kwam een jonge vrouw die op zoek was naar spirituele bescherming, liefde en de zin van het leven in aanraking met die kring. Ze heette Olga Kovářová en studeerde in die tijd aan de universiteit van Brno. De universiteit propageerde

de leer van het atheïsme onder haar studenten. Olga had het gevoel dat de studenten en anderen richtingloos waren. Ze hongerde naar een dieper geestelijk leven en ze bespeurde diezelfde honger onder haar vrienden en collega's.

In haar studententijd ontmoette Olga Otakar Vojkúvka, een 75-jarige heilige der laatste dagen. Later zei ze daarover: 'Hij mocht er dan als een 75-jarige uitzien, in zijn hart was hij eerder achtien en vol blijheid. Dat was in die tijd, waarin

het cynisme hoogtij vierde, in Tsjecho-Slowakije zo ongebruikelijk. (...) Ik zag niet alleen dat hij onderlegd was, maar ook dat hij met plezier leefde.' Ze vroeg hem en zijn familie naar de zin van het leven, en na verloop van tijd stelden ze haar aan andere leden van de kerk voor. Olga wilde weten hoe ze aan die blijdschap waren gekomen en in welke publicatie ze over God lazten. Ze gaven haar een exemplaar van het Boek van Mormon, waarin ze direct begon te lezen.

Olga omarmde het herstelde evangelie en besloot zich te laten dopen. Haar doop zou 's avonds in de bossen plaatsvinden om geen aandacht te vestigen op een religieuze bijeenkomst. Helaas zaten er veel vissers aan het water op de avond van haar doop. Maar toen

Olga en haar vrienden na lang wachten vurig baden, gingen de vissers weg.

Een lid van de kerk dat bij de doop van Olga aanwezig was, vroeg haar: 'Weet je waarom er vanavond zoveel vissers aan het water zaten?' Toen zei hij: 'Omdat Jezus, toen Hij langs de zee van Galilea ging, Simon Petrus en Andreas een net in zee zag werpen. En Hij zei tegen hen: "Komt achter Mij en Ik zal u vissers van mensen maken."' Olga concludeerde hieruit dat 'hij bedoelde dat ik spoedig een instrument in Gods handen zou zijn om jonge mensen tot de kerk te brengen.'

En dat deed Olga. Ze beïnvloedde velen die op zoek waren naar waarheid en geluk. Daar evangelisatie in hun land niet was toegestaan,

ELAINE L. JACK

Twaalfde algemeen ZHV-presidente

'We maken deel uit van één groot geheel. We hebben elkaar nodig om onze zusterschap te vervolledigen. Als we onze zusters de hand reiken, reiken we naar elk continent, want we maken deel uit van elke natie. We zijn verbonden doordat we proberen te begrijpen wat de Heer ons te zeggen heeft en wat Hij van ons zal maken. We spreken ieder onze eigen taal, maar toch zijn we één familie die één van hart kan zijn.'

Elaine Jack

Ensign, mei 1992, p. 91

begonnen zij en de familie Vojkůvka een klas, die zij de 'School van Wijsheid' noemden. In deze klas onderwezen zij in morele en ethische waarden om spiritualiteit en vreugde in het leven van de deelnemers te brengen. Veel van die deelnemers voelden de invloed van de Geest, en vaak was er gelegenheid om met bepaalde bezoekers over onze hemelse Vader en het evangelie van Jezus Christus te spreken.¹⁶

Later was zuster Barbara W. Winder, de elfde algemeen ZHV-presidente, in de gelegenheid om met haar man naar Tsjecho-Slowakije te reizen. Haar man, Richard W. Winder, was daar lang geleden op zending geweest. Toen ze een huis binnengingen om een bijeenkomst bij te wonen, kwam er een enthousiaste jonge vrouw op hen af met de woorden: 'Welkom! Mijn naam is Olga en ik ben de ZHV-presidente.' Broeder en zuster Winder zagen dat ze straalde en dat de Geest des Heren op haar rustte. Als de ZHV-presidente van haar kleine gemeente was Olga Kovářová een invloed ten goede in een wereld van politieke onderdrukking en godsdienstige vervolging, want ze verschaftte een toevlucht voor wie tot de kerk toetraden en lid werden van de zustershulpvereniging. Ze hielp de ziel van anderen redden door ze tot Christus te brengen.

Het bekeringsverhaal van zuster Kovářová en haar zendingswerk was deels een vervulling van een profetie van president Spencer W. Kimball, de twaalfde president van de kerk:

'Een groot gedeelte van de groei die de kerk in de laatste dagen doormaakt, komt door de vele goede vrouwen die in groten getale lid van de kerk worden (omdat ze vaak veel geestelijker zijn ingesteld). Dit zal plaatsvinden omdat de vrouwen van de kerk rechtschapen en welbespraakt door het leven gaan en omdat zij — in positieve zin — als anders gezien worden dan de vrouwen van de wereld.'¹⁷

Invloed op anderen door te dienen

In 1992 vierden zusters overal ter wereld het 150-jarig bestaan van de zustershulpvereniging door deel te nemen aan dienstbetoonprojecten

Dienstbetoon kan van de wereld een betere plek maken.

in hun woonplaatsen. Daardoor konden de zusters onder leiding van algemene en lokale priesterschapsleiders wereldwijd de invloed van de zustershulpvereniging laten gelden. Zuster Elaine L. Jack, die toen als twaalfde algemeen ZHV-presidente werkzaam was, zei hierover:

‘We vroegen onze units na te gaan welke noden er in de eigen gemeenschap waren en welk dienstbetoon het hardste nodig was. Kunt u zich voorstellen wat dat in de wereld teweegbracht?’

‘Een van onze ZHV-presidentes ging naar het bestuur van een stad in Californië en zei: “Wat kunnen we in deze gemeenschap doen waar volgens u behoefte aan is?” En de mannen zeiden: “Wilt u zeggen dat twintigduizend groepen wereldwijd hetzelfde doen?” En ze antwoordde bevestigend. Toen zei [een van de raadsleden]: “Jullie zullen de wereld veranderen.” En dat is ook zo (...) ten goede. Dat was een van de bindende zaken. En [er was] veel gevarieerd dienstbetoon. [Zusters] in Zuid-Afrika maakten plaids voor bejaarden. (...) In Samoa plantten ze bloemen rond [een] klokkentoren. En ze deden zoveel goeds in samenwerking met opvanghuizen voor daklozen, zamelden leesboeken voor kinderen in, of schilderden het huis van ongehuwde moeders, dat soort zaken. We hadden echt het gevoel dat die gemeenschapsprojecten een schot in de roos waren, zowel voor de zusters als voor de gemeenschap.’¹⁸

Invloed op anderen door alfabetisering

Terwijl de ZHV-zusters dienstbetoonprojecten in de gemeenschap organiseerden, concentreerden zuster Jack en haar raadgeefsters zich op een ander wereldwijd hulpproject: zusters leren lezen. ‘We vonden dat vrouwen, waar ze zich ook op de wereld bevinden, moeten kunnen lezen, en er waren er velen die dat niet konden. ‘Ziet u het voor u — als ze niet kunnen lezen, hoe kunnen ze dan hun kinderen leren lezen, hoe kunnen ze hun omstandigheden verbeteren, hoe kunnen ze het evangelie bestuderen? Dus waren we van mening dat we niets nuttiger konden doen dan een alfabetiseringsproject te beginnen. (...) Ons doel was ook iedere zuster ertoe aan te zetten haar leven lang te blijven leren.’¹⁹

President Thomas S. Monson, de zestiende president van de kerk, ontmoette een paar jaar later een vrouw in Monroe (Louisiana, VS) die baat had gehad bij dit leesproject van de zustershulpvereniging en anderen hierin had laten delen. Ze sprak hem aan in een luchthaven en zei: ‘President Monson, vóór ik lid van de kerk werd en deel ging uitmaken van de zustershulpvereniging, kon ik niet lezen. Ik kon niet schrijven. Niemand kon dat bij ons thuis.’ Ze vertelde president Monson dat ZHV-zusters haar hadden leren lezen en dat ze

Thomas S. Monson

Als vrouwen leren lezen, kunnen ze hun omstandigheden verbeteren, het evangelie bestuderen, en hun kinderen onderricht geven.

nu anderen leerde lezen. Na met haar gepraat te hebben, dacht president Monson na 'over de enorme vreugde die zij gevoeld moet hebben toen ze de Bijbel opsloeg en voor het eerst de woorden van de Heer las. (...) Die dag in Monroe', zei hij, 'kreeg ik van de Geest een bevestiging van het verheven doel van de zustershulpvereniging om het analfabetisme onder uw zusters terug te dringen.'²⁰

Zusters in wijken en gemeenten beïnvloeden en versterken

Hoewel de getrouwe ZHV-zusters hun invloed lieten gelden in hun woonplaats en in de wereld, vergaten ze

'U maakt deel uit van de voortreffelijkste vrouwenorganisatie ter wereld, een organisatie die een essentieel onderdeel is van het koninkrijk Gods op aarde, en die zo georganiseerd is en zo geleid wordt dat zij haar getrouwe leden behulpzaam kan zijn bij het beërven van het eeuwige leven in het koninkrijk van onze Vader.'

Joseph Fielding Smith

*Relief Society Magazine
december 1970, p. 883*

Een ZHV-koor zingt in de Tabernakel in Salt Lake City, 1956

niet om elkaar te sterken in hun eigen wijken en gemeenten. Zuster Julie B. Beck, die later als vijftiende algemeen ZHV-presidente werd geroepen, putte kracht uit de zusterschap, bescherming en invloed van de zustershulpvereniging toen ze een jonge, onervaren huisvrouw was. Ze herinnerde zich:

‘De ZHV moet georganiseerd, aangepast en gemobiliseerd worden om het gezin te versterken en om van ons thuis een heiligdom naast de wereld te maken. Dat heb ik jaren geleden

geleerd toen ik pas getrouwd was. Mijn ouders, die dicht bij ons woonden, kondigden aan dat ze naar een ander deel van de wereld gingen verhuizen. Ik had gesteund op het koesterende, verstandige en stimulerende voorbeeld van mijn moeder. Nu ging ze voor langere tijd weg. En toen hadden we nog geen e-mail, fax, mobiele telefoon en webcam, en de posterijen werkten erg langzaam. Voordat ze vertrok zat ik een keer huilend bij haar en vroeg: “Wie zal mijn moeder zijn?” Mijn moeder dacht goed na,

en met de Geest en de kracht van openbaring, die dergelijke vrouwen ontvangen, zei ze tegen me: "Als ik nooit meer terugkom, als je me nooit meer ziet, als ik je helemaal niets meer kan leren, houd je dan vast aan de ZHV. De ZHV zal je moeder zijn."

'Mijn moeder wist dat als ik ziek was, de zusters voor me zouden zorgen; en als ik een baby kreeg, ze me zouden helpen. Maar mijn moeders grootste hoop was dat de ZHV-zusters krachtige, geestelijke leidsters voor me zouden zijn. Vanaf dat moment begon ik veel van edele en gelovige vrouwen te leren.'²¹

Een zich uitbreidende kring van zusters

De eerste keer dat president Boyd K. Packer publiekelijk over zijn ervaring met de ZHV-

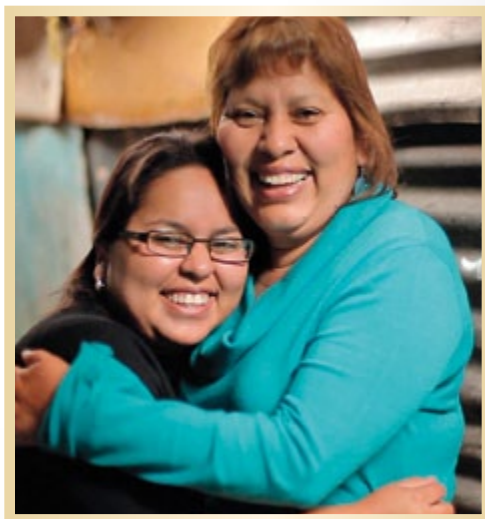

Boyd K. Packer

zusters in Tsjecho-Slowakije sprak was in de algemene ZHV-bijeenkomst van 1980. Hij zei in die bijeenkomst: 'Toen kwam het beeld van een grote kring van zusters in mij op.'²² In 1998 vertelde hij de ervaring nogmaals, maar dit keer in een toespraak in een algemene conferentie aan de gehele kerk. Hij merkte toen op: 'De zustershulpvereniging is nu meer dan een kring; ze lijkt meer op een kanten weefsel, uitgespreid over de continenten.'²³

De ZHV-zusters maken deel uit van een door God geïnspireerde organisatie die door de profeet Joseph Smith onder priesterschapsgesag is opgericht. De vrouwen die deelnemen aan de zustershulpvereniging en zich ervoor inzetten, zullen blijven zorgen voor bescherming en zusterschap en een krachtige invloed ten goede zijn. President Packer beloofde grote zegeningen aan de zusters die zich voor deze zaak inzetten:

'In al uw behoeften zal nu en in de eeuwigheid worden voorzien; alle tekorten zullen worden aangezuiverd; alles wat u geleden heeft, zal worden goedgeemaakt. Dat alles kan met u gebeuren, en spoedig, als u uzelf toewijdt aan de zustershulpvereniging.

'Ware naastenliefde is liefde in actie. Overall bestaat behoefte aan naastenliefde' (Thomas S. Monson).

‘Door in de zustershulpvereniging te dienen, wordt iedere zuster grootgemaakt en geheiligd. Uw lidmaatschap van de zustershulpvereniging dient u altijd in uw hart mee te dragen. Als u zich toewijdt aan de zustershulpvereniging, als u haar mee organiseert, bestuurt en eraan deelneemt, steunt u de zaak die iedere vrouw die onder haar invloed komt, tot zegen is.’²⁴

De zusterschap sterken door uitingen van naastenliefde

In een toespraak aan ZHV-zusters vertelde president Thomas S. Monson hoe uitingen van

naastenliefde de banden van de zusterschap in de zustershulpvereniging kunnen versterken:

‘Ik beschouw naastenliefde — ofwel de “reine liefde van Christus” — als het tegenovergestelde van kritiek en veroordeling. En dan denk ik bij naastenliefde nog niet eens aan liefdadigheid of lijden verlichten door geld te geven. Dat is uiteraard nodig en gepast. Nee, vanavond denk ik aan de naastenliefde die tot uiting komt als we tolerant zijn tegenover anderen en we flexibel omgaan met hun gedrag; ik denk aan de naastenliefde die vergeeft; de naastenliefde die geduldig is.

Naastenliefde wordt gevoeld in de uitnodiging: ‘Kom bij ons zitten.’

Ik denk aan de naastenliefde die ons ertoe brengt om sympathiek te zijn, mededogend en genadig, niet alleen in tijden van ziekte, bezoeking en ellende, maar ook op momenten dat anderen blijk geven van zwakte of fouten maken.

Er bestaat een serieuze behoefte aan de naastenliefde die aandacht schenkt aan mensen die onopgemerkt blijven, hoop aan hen die ontmoedigd zijn, en hulp aan hen die bezocht zijn. Ware naastenliefde is liefde in actie. Overal bestaat behoefte aan naastenliefde.

Er bestaat behoefte aan de naastenliefde die weigert te luisteren naar verhalen over de pech van andere mensen, of die te herhalen, tenzij de ongelukkigen hier baat bij hebben (...)

Naastenliefde betekent geduld hebben met iemand die ons heeft teleurgesteld. Of de neiging weerstaan om snel beledigd te raken. Het betekent zwakheden en tekortkomingen aanvaarden. Het betekent mensen aanvaarden zoals ze werkelijk zijn. Het betekent het fysieke uiterlijk over het hoofd zien en zich concentreren op eigenschappen die door de tand des tijds niet verbleken. Het betekent de neiging weerstaan om andere mensen in vakjes te stoppen.

Naastenliefde, die reine liefde van Christus, wordt kenbaar als een groep jonge vrouwen uit een wijk voor alleenstaanden honderden kilometers reist om de uitvaartdienst van de

moeder van een van hun ZHV-zusters bij te wonen. Naastenliefde komt tot uiting als toegewijde huisbezoeksters maand in maand uit, jaar in jaar uit, terugkomen bij dezelfde enigszins ongeïnteresseerde, enigszins kritische zuster. Zij komt tot uiting als men aan een oude weduwe denkt en haar naar wijkbijeenkomsten en ZHV-activiteiten brengt. Zij wordt gevoeld als de zuster die alleen zit in de ZHV de uitnodiging krijgt: "Kom bij ons zitten."

Op honderd kleine manieren draagt u allemaal de mantel van naastenliefde. Het leven is voor geen van ons volmaakt. Mogen wij elkaar niet veroordelen en bekritisieren, maar mogen wij de reine liefde van Christus hebben voor onze medereizigers op deze levensreis. Mogen wij inzien dat ieder haar best doet om de moeilijkheden aan te pakken die op haar weg komen, en mogen wij ernaar streven *zelf* ons best te doen om te helpen.

Naastenliefde is wel eens omschreven als "de grootste, edelste, sterkste soort liefde", de "reine liefde van Christus (...). En wie ook ten laatste dage in het bezit daarvan wordt bevonden, met [haar] zal het wel zijn."

"De liefde vergaat nimmermeer." Moge dit duurzame motto van de zustershulpvereniging, deze tijdloze waarheid, uw leidraad zijn in al wat u doet. Moge het uw ziel doordringen en moge het tot uiting komen in al uw gedachten en daden.²⁵

HOOFDSTUK 7

'Zuivere godsdienst'

Wakende zorg van huisbezoeksters

*Overal om ons heen zijn mensen
die behoefte hebben aan onze aandacht,
bemoediging, steun, troost en vriendelijkheid.
(...) Wij zijn de handen van de Heer hier op
aarde, en wij hebben de opdracht om al zijn
kinderen te dienen en op te beuren. Hij is
afhankelijk van ieder van ons.*

Thomas S. Monson

'Zuivere godsdienst'

Wakende zorg van huisbezoeksters

Toen Jezus Christus op aarde was, liet Hij ons zien hoe we dienen te leven. 'Hij gaf het pad aan en ging ons voor', schreef zuster Eliza R. Snow.¹ Hij toonde ons hoe we moeten dienen, dat wil zeggen, over elkaar waken en elkaar sterken. Hij diende individuele mensen, één voor één. Hij leerde dat we de negennegentig moeten achterlaten om die ene dwalende te redden.² Hij genas en leerde mensen, en besteedde zelfs tijd aan ieder afzonderlijk in een menigte van vijftwintighonderd mensen, waardoor ieder persoonlijk een getuigenis van zijn goddelijkheid ontving.³

De Heiland roept zijn discipelen om met Hem in zijn bediening samen te werken, waardoor ze de kans krijgen om anderen te dienen en meer op Hem te gaan lijken. In de zustershulpvereniging krijgt elke zuster de kans om over haar zusters te waken en ze individueel te sterken door middel van huisbezoek. Zuster Julie Beck, de vijftiende algemeen ZHV-presidente, heeft gezegd: 'Omdat wij het voorbeeld en de leringen van Jezus Christus volgen, hechten wij waarde aan deze heilige taak om anderen namens Hem lief te hebben,

te kennen, te helpen, te begrijpen, te onderichten en te dienen.'⁴

Het begin van het huisbezoek: bijdragen inzamelen en dienstbetoon regelen

In 1843, toen de bevolking van Nauvoo (Illinois, VS) bleef groeien, werden de heiligen der laatste dagen in de stad verdeeld over vier wijken. In een bijeenkomst die op 28 juli van dat jaar werd gehouden, wezen de ZHV-leidsters

De Heiland leerde ons door zijn voorbeeld hoe we elkaar moeten liefhebben en sterken.

een huisbezoekcomité van vier zusters aan elke wijk toe. De meest zichtbare taken van de huisbezoekcomités waren het vaststellen van noden en het inzamelen van bijdragen.

De bijdragen bestonden uit geld, voedsel en kleding. Elke week gaven de huisbezoekcomités de ingezamelde bijdragen aan de penningmeesteres van de zustershulpvereniging. De zustershulpvereniging gebruikte deze bijdragen om hulp en bijstand aan behoeftigen te verlenen.

Bij de vervulling van deze taak bracht een zuster haar overtuiging onder woorden dat 'ons heil afhangt van onze milddadigheid ten opzichte van de armen.' Een andere zuster sloot zich daarbij aan: 'De Heer bevestigt het telkens weer. Hij is opgetogen over onze liefdadigheid.'⁵

Dit gebruik hield tot ver in de twintigste eeuw aan. Doorgaans kregen de zusters die bezoeken aflegden een mand mee, waarin artikelen zaten zoals lucifers, rijst, zuiveringszout, en potten met fruit. De meeste bijdragen werden gebruikt om de noden ter plaatse te lenigen, maar een deel kwam ten goede aan noden duizenden kilometers verderop. Zo verzamelden, sorteerden, herstelden en verpakten de ZHV-zusters in de Verenigde Staten na de Tweede Wereldoorlog ruim 500 duizend kledingstukken, die naar Europa werden gestuurd.

De huisbezoekcomités zamelden niet alleen bijdragen in, maar stelden ook vast welke noden de door hen bezochte gezinnen hadden. Ze rapporteerden hun bevindingen aan de ZHV-leidsters, die hulp regelden.

President Joseph F. Smith, de zesde president van de kerk, was er eens getuige van hoe ZHV-zusters een gezin onbaatzuchtige, christelijke liefde betoonden:

'Het was nog niet zo lang geleden mijn voorrecht om een van onze nederzettingen in een verafgelegen ring van Zion te bezoeken waar toentertijd veel ziekte heerste. Hoewel we vele dagen gereisd hadden en we de nederzetting pas 's avonds bereikten, werd ons gevraagd om met de president de ronde te doen en enkele zieken te bezoeken. We kwamen bij een arme zuster die in uiterst kritieke toestand op bed lag. Haar arme man zat bij het bed, vrijwel lamgeslagen door de vreselijke ziekte van zijn vrouw, de moeder van een aantal kleine kinderen die om haar heen stonden. Het gezin leek bovendien volkomen berooid.

'Al gauw kwam er een vriendelijke, moederlijke vrouw binnen. Zij droeg een mand met goed voedsel en enkele lekkernijen voor het getroffen gezin. Bij navraag bleek dat zij door de zustershulpvereniging van de wijk was aangewezen om die nacht over de zieke vrouw te waken en haar te verplegen. Ze zou voor de kleine kinderen zorgen, ze wassen, voeden en

Huisbezoekcomités zamelden bijdragen in om de plaatselijke behoeften te lenigen.

in bed stoppen; het huis opruimen en alles zo gerieflijk mogelijk maken voor de zieke vrouw en haar gezin. We vernamen ook dat een andere fijne zuster aangewezen zou worden om haar de volgende dag te verzorgen, enzovoort, dag in dag uit. Dit arme, getroffen gezin ontving de vriendelijkste verzorging en aandacht van de zusters van de zustershulpvereniging tot de zieke weer helemaal hersteld was.

‘Wij vernamen ook dat deze zustershulpvereniging het zo geregeld had dat alle zieken in de nederzetting soortgelijke aandacht en verzorging ontvingen om het ze zo

*‘Laten we met elkander
begaan zijn, en laten de
sterken bij de zwakken
kracht aankweken, en
laten zij die kunnen zien
de blinden leiden totdat
ze zelf de weg kunnen
zien.’*

Brigham Young

Leringen van kerkpresidenten: Brigham Young (1997), p. 219.

gerieflijk mogelijk te maken. Ik had nog nooit zo'n duidelijk voorbeeld gezien van het nut en de schoonheid van deze geweldige organisatie. En ik bedacht hoe fijn het was dat de Heer de profeet Joseph Smith geïnspireerd had om zo'n organisatie in de kerk op te zetten.'⁶

Huisbezoek als een geestelijke bediening

Huisbezoeksters hebben altijd oog gehad voor de stoffelijke noden van gezinnen en personen, maar ze streefden ook een hoger doel na. Eliza R. Snow, de tweede algemeen presidente van de zustershulpvereniging, heeft gezegd: 'Ik beschouw de functie van lerares als een hoge en heilige roeping. Ik hoop dat de zusters niet denken dat huisbezoek louter bestaat uit bedelen voor de armen. U wilt vervuld zijn met de Geest Gods, met wijsheid, met ootmoed, met liefde, zodat zij uw komst, in geval ze niets te geven hebben, niet met ontzetting tegemoet zien.'

Zuster Snow hoopte dat zusters na een huisbezoek 'bij hen thuis een verandering zouden waarnemen'.⁷ Ze gaf huisbezoeksters de raad zich geestelijk voor te bereiden voordat zij bezoeken aflegden, zodat zij oog zouden hebben voor zowel geestelijke als stoffelijke noden: 'Een lerares (...) dient zozeer de Geest Gods bij zich te hebben dat zij, wanneer zij bij iemand

thuis komt, weet welke geest ze daar aantreft. (...) Pleit met God en de Heilige Geest om [de Geest] te krijgen, zodat u om kunt gaan met de geest die in dat huis heerst (...) en u ertoe wordt gebracht woorden van vrede en troost te spreken, en als u een zuster aantreft die koel is, sluit haar dan in uw hart, zoals u een kind tegen uw boezem zou houden, om [haar] te verwarmen.'⁸

Sarah M. Kimball, die in de jaren zestig van de negentiende eeuw werkzaam was als

Sarah M. Kimball

ZHV-presidente van een wijk, gaf de zusters in haar wijk soortgelijke raad: 'Het is de plicht van de leraressen om de hun [toegewezen zusters]

maandelijks te bezoeken, en te vragen naar de voorspoed en het geluk van de gezinsleden. Het is hun plicht woorden van wijsheid, van troost en vrede te spreken.'⁹ De ZHV-leidsters stelden nadrukkelijk dat huisbezoeksters 'niet alleen bijdragen op moesten halen, maar ook de beginselen van het evangelie moesten behandelen en toelichten'.¹⁰ In 1916 werd huisbezoeksters formeel gevraagd elke maand een evangelieonderwerp te behandelen, alsmede stoffelijke hulp te bieden. In 1923 introduceerde het algemeen ZHV-presidium de uniforme maandelijkse boodschap, die door alle huisbezoeksters diende te worden gegeven.

‘De wederopleving van het huisbezoek’ — ‘een mooie ervaring voor vrouwen’

In 1944, acht jaar na de invoering van het welzijnsplan van de kerk (zie hoofdstuk 5), begon zuster Amy Brown Lyman, de achtste algemeen ZHV-presidente, vraagtekens te zetten bij de traditionele gang van zaken om huisbezoeksters bijdragen te laten inzamelen. Na de kwestie bestudeerd te hebben, deden zij en haar raadgeefsters de aanbeveling aan de Presiderende Bisschap dat ‘de aangelegenheid van de inzameling van fondsen (...) een zaak is voor de algemene autoriteiten van de kerk in plaats van de zustershulpvereniging.’

De presiderende bisschop, LeGrand Richards, legde de aanbeveling voor aan het Eerste Presidium. Later liet hij weten dat het Eerste Presidium en de Bisschap van mening waren dat het ‘raadzaam is als de zustershulpvereniging ophoudt met de inzameling van geld voor de armen door middel van de huisbezoeksters.’¹¹

Zuster Belle S. Spafford, die toentertijd werkzaam was als zuster Lymans tweede raadgeefster, besprak een ervaring die zij had met deze verandering in het huisbezoek:

‘De algemene autoriteiten zeiden: “geen geldinzameling voor de armen door middel van de huisbezoeksters. U wordt een hulpverlenende organisatie, niet een financieringsmaatschappij van liefdadigheid.’

Huisbezoeksters proberen altijd aan de geestelijke en stof-felijke noden van de bezochte zusters tegemoet te komen.

‘(...) Ik herinner mij nog goed dat ik op een keer in een vergadering met leden van het ZHV-presidium, de secretaresse en twee of drie bestuursleden zat, toen één van de zusters zei: “Het is de nekslag voor het huisbezoek. Wie zal er, als ze niets voor de armen kunnen inzamelen, nog op bezoek willen?” (...) Ik nam het woord en zei: “Ik geloof niets van die nekslag. Ik geloof dat het de wederopleving van het huisbezoek is. En ik ben van mening dat veel vrouwen die nu weigeren om als huisbezoekster te dienen meer dan blij zullen zijn om als vriendelijke bezoeker de situatie in een gezin in ogenschouw te nemen zonder dat ze een sociaal welzijnsonderzoek hoeven te verrichten; zonder dat ze het gevoel hebben dat ze om geld moeten bedelen.

Ze zullen weten dat ze gaan om het gezin op te bouwen. En het zal een mooie ervaring voor vrouwen die er behoefte aan hebben, blijken te zijn. (...) Ik heb geenszins het idee dat dit de nekslag voor het huisbezoek is.”

‘En dat was het ook niet. Vanaf die tijd begon het programma op te bloeien, en vrouwen die eerder niet op huisbezoek gingen, meldden zich daar nu voor aan.’¹²

Zuster Spafford was later werkzaam als de negende algemeen ZHV-presidente. Ze heeft ontelbare voorbeelden gezien van het goede

Huisbezoeksters in Midden-Afrika op weg om hun zusters te bezoeken.

dat het huisbezoek in het leven van alle ZHV-zusters teweeg kan brengen. Zij getuigde:

‘Er wordt heel goed werk verricht door onze huisbezoeksters en onze ZHV-presidentes, omdat zij in de geest van hun roeping uitgaan en afgezanten van de zustershulpvereniging zijn. (...) Ze zijn moeder en hebben menselijk begrip voor andere vrouwen en hun verdriet. Daarom moeten we ons idee van sociaal welzijn niet beperken tot hulp aan de hongerigen of armen. De Heiland heeft ons gezegd de armen in geest te gedenken, nietwaar? En worden de rijken niet ziek, net zoals de armen; en hebben zij geen moeite om een verpleegster te vinden? (...) En dat is wat de zustershulpvereniging wordt verondersteld te doen. Ik kan u verhaal na verhaal vertellen over huisbezoeksters die kundig werk hebben verricht om de nood in een gezin te verlichten, eenvoudigweg in de geest van hun roeping.’¹³

Een voorrecht, een plicht en een toezegging: wereldwijd delen in de visie op het huisbezoek

President Henry B. Eyring, raadgever in het Eerste Presidium, heeft getuigd dat het huisbezoek deel uitmaakt van het plan van de Heer om de mensen overal ter wereld hulp te bieden:

‘De enige manier waarop een zo grote kerk in een zo gevarieerde wereld steun en troost kon

Zuster Geraldine Bangerter, linksonder, met de Braziliaanse zusters die in hun land de zustershulpvereniging op gang brachten.

bieden, was door individuele dienstmaagden in de nabijheid van mensen met behoeften. De Heer had dat al vanaf het begin van de zustershulpvereniging zien aankomen.

‘Hij riep er een systeem voor in het leven. Twee ZHV-zusters aanvaardden hun taak om een andere zuster te bezoeken als een roeping van de Heer. Dat werkte meteen al in het begin. (...)

‘De ZHV-zusters hebben altijd het vertrouwen van plaatselijke priesterschapsherders genoten. Elke bisschop en elke gemeentepresident heeft een ZHV-presidente op wie hij kan vertrouwen. Zij heeft huisbezoeksters die op

de hoogte zijn van de problemen en behoeften van elke zuster. Via hen leert zij het hart van de mensen en hun gezinsleden kennen. Zij kan in behoeften voorzien en de bisschop helpen bij zijn roeping om voor individuele leden en gezinnen te zorgen.’¹⁴

Zoals president Eyring zei, is het huisbezoek prima ingesteld op de wereldwijde groei van de kerk. Door dit systeem van wakende zorg heeft iedere vrouw in de kerk de kans om een instrument in Gods handen te zijn.

ZHV-zusters hebben altijd hard gewerkt om het huisbezoek wereldwijd op gang te brengen. Toen de kerk in Brazilië bijvoorbeeld nog in de kinderschoenen stond, hadden de meeste gemeenten geen zustershulpvereniging, en wist men ook niet hoe die in elkaar stak. Daar de lokale leiders niet veel afwisten van de zustershulpvereniging riep William Grant Bangerter, de toenmalige zendingspresident, zijn vrouw, Geraldine Bangerter, als ZHV-presidente van het zendingsgebied. Ze was onbekend met het land, ze beheerste de taal niet voldoende, en ze had net het leven geschonken aan hun zevende kind. Niettemin ging ze aan de slag met haar raadgeefsters en secretaresse. Met behulp van zendelingzusters die als tolk fungeerden, besloten deze zusters dat ‘het eerste wat ze moesten doen was de vrouwen te leren hoe het huisbezoek in zijn werk ging en hoe ze de heersende noden konden vaststellen.

Dus zeiden ze: ‘We gaan ze leren hoe het huisbezoek werkt.’ (...)

‘Ze besloten te beginnen in een kleine gemeente [in] São Paulo in de industriële sector van de stad, waar veel armen woonden. Het presidium stuurde een bericht aan de weinige zusters in die gemeente, waarin stond: “Zou u op die avond om die tijd in het gebouw dat we huren aanwezig kunnen zijn?”’

Zuster Bangerter en een van haar raadgeefsters ‘reden naar de andere kant van de stad met haar twaalf miljoen inwoners. Ze arriveerden bij de gemeente, waar (...) ze zeven nederige vrouwen aantroffen.’

De zusters begonnen de bijeenkomst met een lied en gebed, waarna de raadgeefster van zuster Bangerter opstond om het huisbezoek uit te leggen. ‘Ze was zo nerveus dat het blaadje papier in haar hand trilde van jewelste. Ze stond op en las haar boodschap voor. Ze had er niet meer dan vijf minuten voor nodig.

‘Daarna ging ze zitten, waarna iedereen naar [zuster Bangerter] keek, die zei: “Ik spreek geen Portugees.” Maar ze wilden dat zij hun lerares was. Niemand in de kamer sprak Engels. Ze stond op en sprak al het Portugees dat ze kende. Wat niet meer was dan deze vier zinnestjes:

“Eu sei que Deus vive.” Ik weet dat God leeft.

“Eu sei que Jesus é o Cristo.” Ik weet dat Jezus de Christus is.

“Eu sei que esta é a igreja verdadeira.” Ik weet dat dit de ware kerk is.

“Em nome de Jesus Cristo, amém.” In de naam van Jezus Christus. Amen.

‘Dat was de eerste ZHV-bijeenkomst die in die gemeente werd gehouden — een toespraakje van vijf minuten door een zuster bij wie nog nooit een huisbezoekster op bezoek *was geweest*, die zelfs nog nooit een huisbezoekster *had gezien* of zelf huisbezoek *had gedaan*, [gevolgd door] een getuigenis van het evangelie.

‘(...) Uit dat en andere eendere groepjes is een geweldig, krachtig, gelovig collectief vrouwen in het land Brazilië voortgekomen. Het zijn getalenteerde, goed opgeleide, intelligente, fantastische leidsters, en zo zouden ze nooit zijn geworden zonder het evangelie van Jezus Christus en hun geloof.’¹⁵

Het huisbezoek is voor vrouwen in de kerk wereldwijd het middel geworden om lief te hebben, te voeden en te dienen — om ‘te handelen volgens de gevoelens die God in uw boezem heeft geplaatst’, zoals Joseph Smith leerde.¹⁶

Toegewijde huisbezoeksters geven gehoor aan de oproep van hedendaagse profeten om anderen op christelijke wijze te dienen. President Spencer W. Kimball, de twaalfde president van de kerk, heeft gezegd: ‘God ziet ons echt en waakt over ons. Maar Hij voorziet meestal door een ander in onze behoeften. Daarom is het van essentieel belang dat wij elkaar in het

koninkrijk dienen.¹⁷ Jaren later herhaalde president Thomas S. Monson, de zestiende president van de kerk: 'Overall om ons heen zijn mensen die behoefte hebben aan onze aandacht, bemoediging, steun, troost en vriendelijkheid. (...) Wij zijn de handen van de Heer hier op aarde, en wij hebben de opdracht om al zijn kinderen te dienen en op te beuren. Hij is afhankelijk van ieder van ons.'¹⁸

Het huisbezoek nu: een blijvende taak in navolging van Jezus Christus

Het huisbezoek blijft een belangrijke rol spelen in het leven van de vrouwen in de kerk, die hun verbond vervullen om Jezus Christus na te volgen. President Dieter F. Uchtdorf, raadgever in het Eerste Presidium, heeft gezegd: 'U, geweldige zusters, dient in liefde om redenen die uw eigen belangen overstijgen. Daarmee volgt

Door de liefdediensten die zij verrichten, volgen de ZHV-zusters het voorbeeld van Jezus Christus.

'Wie kan zich ook maar enigszins de ontelbare daden van naastenliefde voorstellen die zijn verricht, het voedsel dat op lege tafels is gezet, het geloof dat in wanhopige tijden van ziekte is geoefend, de wonden die zijn verbonden, de pijn die door liefdevolle handen en geruststellende woorden is verlicht, de troost die ten tijde van overlijden en eenzaamheid is verleend?'

Gordon B. Hinckley
Ensign, maart 1992, p. 4

Huisbezoeksters en de zusters die zij dienen, kunnen elkaar sterken en opbouwen.

u de Heiland die het, hoewel een koning, niet ging om status, noch om de vraag of Hij wel in het oog liep. Hij wedijverde niet met anderen. Hij wilde de ander slechts helpen. Hij predikte, genas, sprak [met] en luisterde naar anderen. Hij wist dat grootheid weinig te maken heeft met uiterlijke bewijzen van voorspoed of status. Hij predikte en leefde naar zijn leer: “Maar wie de grootste onder u is, zal uw dienaar zijn.”¹⁹

Door de jaren heen hebben de zusters geleerd dat het huisbezoek betrokkenheid, toewijding en offervaardigheid vergt. Ze hebben geleerd dat ze de Geest bij zich dienen te hebben op hun huisbezoek. Ze hebben gezien

welke kracht er vrijkomt als zij in de waarheid onderwijzen en hun getuigenis geven, in liefde stoffelijke hulp bieden, en bereidwillig treuren met, troost bieden aan en de last helpen dragen van hun zusters.

Betrokkenheid, toewijding en offervaardigheid

President Kimball heeft nadrukkelijk gezegd dat huisbezoeksters volledig betrokken en toegewijd dienen te zijn. Hij zei: ‘Uw plichten hebben veel weg van die van de huisonderwijzers, die in het kort neerkomen op “altijd over de (leden der) kerk te waken” — geen twintig minuten in de maand, maar altijd — “en bij hen te zijn en hen te versterken” — niet een klopp op de deur, maar om met hen te zijn, hen op te beuren, hen te sterken, hen te stimuleren en aan te moedigen — “en erop toe te zien dat er geen ongerechtigheid (...) is, noch hardheid (...), laster of kwaadsprekerij.”²⁰ President Kimball zag de toewijding van zijn vrouw, Camilla, die het volgende heeft gezegd over haar taak van huisbezoekster: ‘Ik heb altijd geprobeerd gehoor te geven aan de impuls om een vriendelijk woord te spreken of een goede daad te verrichten.’²¹

Huisbezoek is een taak die nooit echt klaar is. Van huisbezoeksters wordt vaak verwacht dat ze een offer brengen en uitstijgen boven ontmoediging. Dat speelt vooral als hun

Vragen die huisbezoeksters kunnen stellen

Door de volgende soort vragen te stellen, krijgen huisbezoeksters de gelegenheid om troost te schenken, relevant evangelieonderwijs te geven, en zinvolle hulp te bieden.

Hebt u zorgen of problemen waar we u mee kunnen helpen?

Hebt u vragen over het evangelie of de kerk die we wellicht kunnen beantwoorden?

Zou u willen dat we u hielpen met _____?

Als huisbezoeksters een dergelijke vraag stellen, dienen ze specifieke hulp aan te bieden, zoals korte tijd op de kinderen passen, hulp bij een huishoudelijke taak, of een boodschap doen. 'Bel ons als we u kunnen helpen', werkt niet echt.

inspanningen helemaal niets lijken op te leveren, zoals in het verhaal van Cathie Humphrey:

'Toen ik werd geroepen als huisbezoekster, werd ik toegewezen aan een jonge vrouw die nooit naar de kerk kwam. (...) Ik klopte elke maand stevast op haar deur. Dan deed ze de voordeur open, maar liet de hordeur dicht. (...) Ze zei ook nooit een woord. Ze stond daar alleen maar. Ik keek dan opgewekt en

zei: "Hallo, ik ben Cathie, je huisbezoekster." En omdat ze niets terugzei, begon ik dan maar met: "Kijk, onze les voor vandaag ..." en ik probeerde dan kort iets opbouwends en aardigs te zeggen. Als ik klaar was, zei ze: "Dank je", waarna ze de deur sloot.

'Ik ging niet graag bij haar langs. (...) Maar ik ging omdat ik gehoorzaam wilde zijn. Na ongeveer zeven of acht maanden kreeg ik een telefoontje van de bisschop.

"Cathie," zei hij, "de jonge vrouw bij wie je op huisbezoek gaat, is bevallen van een baby die maar een paar dagen heeft geleefd. Zij en haar man houden een korte plechtigheid bij het grafje, en ze zou het op prijs stellen als je daarbij aanwezig kunt zijn. Ze zei dat je haar enige vriendin bent." Ik ging naar de begraafplaats. De jonge vrouw, haar man, de bisschop en ik stonden bij het graf. Dat was alles.

'Ik had haar niet meer dan een paar minuten per maand gezien. Ik had door die hordeur niet eens gezien dat ze in verwachting was, toch hadden mijn onbeholpen maar hoopvolle bezoeken voor ons beiden een zegen in zich.'²²

Geestelijke leiding zoeken

Telkens weer hebben getrouwe huisbezoeksters geestelijke leiding gezocht en ontvangen. Een ZHV-zuster in Brazilië vertelt hoe zij hulp van de Heer kreeg:

‘Ik kan de zusters niet per telefoon bereiken. We hebben geen telefoon. Dus ga ik op mijn knieën in gebed om erachter te komen welke zusters die week mijn hulp nodig hebben. Het werkt altijd. Zo hadden we [bijvoorbeeld] een lieve jonge vrouw in onze wijk die geen kleertjes had voor haar nieuwe baby. Ik had geen idee wanneer ze zou bevallen, maar ik wist wel dat het niet lang meer zou duren. Ik kwam met wat zusters bij elkaar en we maakten kleertjes voor haar baby. We wilden niet dat ze de baby in krantenpapier mee naar huis nam. We konden elkaar niet bellen, dus bad ik en kreeg te horen wanneer ik met de babykleertjes naar het ziekenhuis moest gaan. Toen ik in het ziekenhuis aankwam, had ze juist het leven

Huisbezoeksters die in de waarheid onderwijzen en hun getuigenis geven, brengen anderen ertoe de Heiland na te volgen.

geschonken aan een wolk van een baby en kon ik haar de kleertjes geven die haar ZHV-zusters hadden gemaakt.’²³

Aangezien de omstandigheden per zuster verschillen, hebben huisbezoeksters specifieke leiding van de Heilige Geest nodig om te weten hoe ze het beste kunnen helpen. Florence Chukwurah uit Nigeria ontving dergelijke leiding toen ze ‘de taak kreeg om op huisbezoek te gaan bij een zuster met huwelijks- en gezinsproblemen, waardoor ze haar alleen op de markt kon ontmoeten. Nadat ze naar de problemen van deze zuster had geluisterd, vroeg zuster Chukwurah haar man om een priesterschapszegen, zodat ze zou weten hoe ze deze zuster kon helpen. Na de zegen had ze sterk het gevoel dat ze het belang van tiendebetaling met deze zuster moest bespreken. “Ze zei me in tranen dat ze geen tiende betaalde, omdat ze niet genoeg verdiende”, herinner[de] zuster Chukwurah zich. “Ik stelde haar voor dat wij Maleachi 3:10 bespraken en dat we dat bij mij thuis zouden doen, dan konden we gelijk wat uitrusten en zouden we niet gestoord worden. Ze ging akkoord. Na ons gesprek moedigde ik haar aan om haar geloof te oefenen en haar tiende minstens een half jaar te betalen. Ik gaf haar mijn getuigenis onder invloed van de Geest.”

‘(...) De omstandigheden van deze zuster namen binnen een paar maanden na ons

gesprek een dramatische wending. Haar dochter kreeg een beurs toegewezen waarmee ze haar middelbare studie kon afmaken, haar man werd dankzij gesprekken met de bisschop weer actief en kreeg een roeping, het echtpaar werkte eensgezind aan een betere financiële situatie en een betere relatie, en uiteindelijk werden zij een lichtend voorbeeld voor anderen.²⁴

In waarheid onderwijzen en getuigenis geven

President Kimball verklaarde dat huisbezoeksters, als zij het evangelie bespreken en hun getuigenis geven, zusters ertoe kunnen brengen om de Heiland na te volgen:

‘Hoe magnifiek is het voorrecht van twee zusters die langsaan. (...)

‘Zoals ik het zie kan er bij dit programma geen sprake van dwang zijn. Het is een kwestie van bemoediging en liefde. Het is verbazingwekkend hoeveel mensen we met liefde kunnen bekeren en met liefde kunnen inspireren. We moeten ‘waarschuwen, uitleggen, aansporen en onderwijzen, en allen uitnodigen om tot Christus te komen’ (LV 20:59), zoals de Heer in zijn openbaringen heeft gezegd. (...)

‘Laten we niet tevreden zijn met alleen een bezoekje, met vriendschappelijk omgang; die hebben, uiteraard, hun plek. (...) Vriendschap is uiteraard belangrijk, maar hoe zou u beter vriendschap kunnen sluiten dan iemand in de

Huisbezoeksters die om hulp bidden, zullen leiding van de Heilige Geest ontvangen.

eeuwige beginselen van leven en eeuwig heil te onderwijzen? (...)

‘Uw getuigenis is een geweldig middel. (...) U hoeft het niet altijd op plechtige wijze te geven, er zijn zoveel manieren. (...)

‘(...) Huisbezoeksters (...) moeten uitmunten in kracht, visie en nauwkeurigheid — en in getuigenis.’²⁵

Een jonge moeder uitte haar dankbaarheid voor de huisbezoeksters die haar tot de kerk hielpen terugkeren:

‘Ik ben mijn huisbezoeksters nog steeds dankbaar dat ze mij liefhadden en mij niet veroordeelden. Zij gaven mij echt het gevoel

dat ik belangrijk was en dat er in de kerk een plek voor mij was.

‘Ze kwamen bij mij langs en dan praatten we met elkaar (...), en elke maand brachten ze een boodschap.

‘En toen ze elke maand kwamen, had ik het gevoel dat ik er echt toe deed en dat ze echt om mij gaven, en van mij hielden en mij waardeerden.

‘Doordat zij op bezoek kwamen en ons aandacht schonken, besloot ik dat het tijd was om weer naar de kerk te gaan. Ik denk dat ik gewoon niet wist hoe ik terug moest gaan naar de kerk, maar doordat zij kwamen en mij de hand reikten, maakten zij de weg voor mij vrij.

‘We dienen te beseffen dat de Heer van ons houdt, ongeacht wie we zijn, en mijn huisbezoeksters lieten mij inzien dat dit goed was.

‘Mijn man en ik zijn nu in de tempel aan elkaar verzegeld.’²⁶

Het huisbezoek is een manier om het evangelie van Jezus Christus in het leven van de zusters en hun dierbaren te brengen. Zuster Mary Ellen Smoot, de dertiende algemeen ZHV-presidente, heeft verklaard: ‘Ik wil onze zusters dringend vragen zich niet meer af te vragen of een telefoontje of een maand- of kwartaalbezoek voldoende is, maar zich toe te leggen op het voeden van tere zielen. Onze taak is ervoor te zorgen dat de vlam van het evangelie helder blijft branden. Onze opdracht is de verloren schapen te vinden en hen de liefde van onze Heiland te laten voelen.’²⁷

President Kimball heeft gezegd:

‘Er zijn veel zusters die in lorren rondlopen — geestelijke lorren. Ze hebben recht op prachtige

MARY ELLEN SMOOT

Dertiende algemeen ZHV-presidente

‘We hebben elkaars steun nodig. We hebben behoefte aan huisbezoeksters (...) die het belang van hun roeping beseffen en oprechte belangstelling hebben voor iedere bezochte zuster.’

Mary Ellen Smoot

Ensign, februari 2002, p. 47

Toegewijde huisbezoeksters brengen 'zuivere godsdienst' in praktijk (Jakobus 1:27).

gewaden, geestelijke gewaden. (...) Het is uw voorrecht om bij hen langs te gaan en hun lorren te vervangen door een gewaad. (...)

'(...) U zult zielen redden, en misschien is het wel zo dat veel van de fijne mensen die nu actief in de kerk zijn dat zijn, doordat u bij hen op huisbezoek ging en hun nieuw inzicht, een nieuwe visie, gaf. U hebt de gordijnen opgedaan. U hebt hun horizon verbreed. (...)

'Ziet u, u redt niet alleen deze zusters, maar misschien ook hun echtgenoot en hun kinderen.'²⁸

Met liefde stoffelijke hulp geven

Aan de stoffelijke hulp en waakvolle zorg die huisbezoeksters geven, ligt naastenliefde ten grondslag. Vaak

*'[Wij zullen] de
hongerigen moeten
voeden, de naakten
moeten kleden, voor de
weduwen moeten zorgen,
de tranen van de wezen
moeten drogen, de
behoeftigen moeten
troosten, hetzij in deze
kerk, of in een andere, of
in geen een kerk, waar ze
ook te vinden zijn.'*

Joseph Smith

Leringen van kerkpresidenten: Joseph Smith (2007), p. 459.

Door het huisbezoek weten de ZHV-zusters dat ze vriendinnen hebben die om hen geven.

heeft een zuster noden die gecompliceerd zijn en die ze onmogelijk alleen aankan. Dat kan zijn als ze het leven schenkt aan een kind of als een familielid ziek wordt of sterft. Zoals voor de eerste ZHV-zusters in Nauvoo en op de tocht naar de Salt Lake Valley gold, zijn de huisbezoeksters ook nu vaak de eersten die hulp bieden. Een zuster, Veara Fife genaamd, ontving dergelijke hulp toen ze van artsen te horen kreeg dat haar beide benen moesten worden geamputeerd:

‘Ze nam zich voor om anderen niet tot last te zijn. Haar familieleden waren een grote steun voor haar toen ze in een rolstoel leerde rijden, maar ze vroegen zich wel af of ze haar huis zou kunnen schoonmaken en haar maaltijden zou kunnen bereiden.

‘Haar dochter, Norda Emmett, kwam helpen en kwam tot de ontdekking dat de huisbezoeksters langs waren geweest. Ze hadden het huis kraakhelder schoongemaakt. Zuster Fife was opgewekt en voelde zich emotioneel gesterkt. Haar dochter voelde zich in verlegenheid gebracht door het werk van de huisbezoeksters. Ze legde aan haar moeder uit dat de familie een schoonmaakster zou inhuren — de huisbezoeksters hoefden niet meer te helpen.

‘Toen haar dochter met de huisbezoeksters sprak, begrepen die de gevoelens van de familie. Toen legden zij uit hoe fijn ze het vonden om zuster Fife thuis te bezoeken. Haar positieve houding had hen opgebouwd en zij had hen, als wederdienst, met hun genealogie geholpen. “Ontneem ons alsjebliedt niet die zegeningen”, zeiden de huisbezoeksters.’²⁹

Zuster Fife’s huisbezoeksters hadden hun liefde uitgedrukt met hulp in het huishouden dat zuster Fife niet zelf kon doen. Maar ze waren allemaal emotioneel en geestelijk gesterkt doordat ze elkaar dienden.

Treuren met wie treuren, troosten en verlichten

Zuster Elaine L. Jack, de twaalfde algemeen presidente van de zustershulpvereniging, heeft gezegd: ‘Door huisbezoek reiken wij elkaar de hand. Handen zeggen vaak meer dan woorden. Een innige omhelzing spreekt boekdelen. Een

lach verenigt ons. Een goed gesprek verfrist onze ziel. We kunnen niet altijd iemands last wegnemen, maar we kunnen haar opbeuren, zodat ze die kan dragen.³⁰

Een zuster die net haar man had verloren, was dankbaar voor haar huisbezoeksters die met haar treurden en haar troostten. Ze schreef: 'Ik had vreselijk behoefte aan iemand bij wie ik mijn nood kon klagen; iemand die naar mij wilde luisteren. (...) En ze luisterden. Ze troostten me. Ze huilden met me. En ze pakten me vast [en] trokken mij uit de diepe wanhoop en neerslachtigheid van die eerste eenzame maanden.'³¹

Een andere vrouw somde haar gevoelens op die ze had toen een huisbezoekster haar ware naastenliefde betoonde: 'Ik wist dat ik meer was dan slechts een vinkje op haar huisbezoeklijst was. Ik wist dat ze echt om mij gaf.'³²

Hoe het huisbezoek de huisbezoekster tot zegen is

Als zusters anderen als huisbezoekster dienen, ontvangen ze zelf zegeningen. Zuster Barbara W. Winder, de elfde algemeen ZHV-presidente, heeft verklaard: 'Het is van

Het huisbezoek verschaft de ZHV-zusters vreugde doordat zij elkaar dienen.

essentieel belang dat iedere zuster huisbezoeksters heeft — om haar duidelijk te maken dat ze erbij hoort, dat iemand van haar houdt en aan haar denkt. Het is echter ook een goede manier om de huisbezoekster in naastenliefde te laten groeien, wat net zo belangrijk is. Door onze vrouwen in het huisbezoek in te delen, geven we hun de kans om de reine liefde van Christus te ontwikkelen, wat de grootste zegen in hun leven kan zijn.³³

Een zuster besprak de zegeningen die zij kreeg terwijl ze haar zusters diende:

‘Kort na ons huwelijk verhuisden mijn man en ik naar New Jersey (Verenigde Staten). Als eerstejaarsstudent geneeskunde was mijn man

‘Wanneer gij in dienst van uw medemensen zijt, [zijt] gij louter in dienst van uw God’ (Mosiah 2:17).

’s avonds zelden vóór half twaalf thuis. (...) Ik maakte niet snel vrienden. Deze verhuizing was moeilijk voor mij en ik voelde mij eenzaam.

‘De bisschop van mijn nieuwe wijk vroeg of ik leiding wilde geven aan een initiatief voor de Spaanstalige leden in onze wijk. Wat erop neerkwam dat ik de avondmaalsdienst tolkte, de cursus evangelieleer gaf en toezag op de zustershulpvereniging voor Spaanstaligen. Behalve de leden met Spaans als moedertaal was ik de enige vrouw in de wijk die vloeiend Spaans sprak.

‘En alsof dat niet genoeg was, kreeg ik van de ZHV-presidente een huisbezoeklijst met twaalf zusters die in een buurt aan de andere kant van de stad woonden. U mag gerust weten dat ik niet stond te springen om deze nieuwe taak. Ik had het druk met mijn andere roepingen, en ik was bang dat ik die zusters niets te zeggen had. (...) Maar ik maakte uiteindelijk wel een paar afspraken, en voordat ik het wist zat ik in de woonkamer van het gezin Dumez.

“‘U bent mijn huisbezoekster?’, vroeg zuster Dumez toen ze de kamer binnenkwam. ‘Welkom. Ik heb al twee jaar geen huisbezoek gekregen.’ Ze luisterde aandachtig naar de boodschap, we babbelden wat, en ze dankte mij uitvoerig voor mijn komst.

‘Voordat ik vertrok riep ze haar vijf kinderen erbij om ‘Ik ben een kind van God’ in het Spaans te zingen. Zij gaf me een knuffel en kneep mijn hand fijn. (...)

'Alle bezoeken gingen die eerste keer beter dan ik had gehoopt. In de daaropvolgende maanden verwelkomden de zusters mij steeds hartelijk als ik bij hen voor de deur stond, en ik begon uit te kijken naar mijn bezoeken. Maar ik was niet voorbereid op het verdriet en de problemen die ik te horen kreeg naarmate ik deze prachtige mensen beter leerde kennen. Ik besloot dat het minste wat ik kon doen was te proberen het leven van deze zusters en hun gezin, waarin de financiële nood hoog was, enigszins te veraangemen. Ik begon ovenschotels mee te nemen. Ik nam de gezinnen mee op uitjes. Ik reed ze naar doktersafspraken en supermarkten.

'Ik vergat er mijn eigen eenzaamheid door. De zusters die ik aanvankelijk nogal ver van mij af vond staan, werden mijn beste vriendinnen. Ze waren loyale, trouwe vriendinnen die dankbaar waren voor zelfs het geringste wat ik deed voor ze. En ze voorvoelden mijn noden: ik kreeg geregeld telefoontjes en cadeautjes die uit het hart kwamen. Een zuster haakte een kleedje voor mijn tafel. Een andere schreef een gedicht ter gelegenheid van mijn verjaardag.

'Toch was ik na een paar maanden behoorlijk gefrustreerd dat ik het leven van mijn vriendinnen niet een klein beetje veiliger of aangenaamer kon maken. (...)

'Op een avond had ik het bijzonder te kwaad. Ik knielde neer om te bidden en

Hoe huisbezoeksters een zuster liefhebben, begeleiden en sterken

Bid dagelijks voor haar en haar gezin.

Streef naar inspiratie om haar en haar gezin te leren kennen.

Bezoek haar geregeld om te zien hoe het met haar gaat, en om haar te troosten en te sterken.

Houd contact door bezoeken, telefoontjes, briefjes, e-mailtjes, sms'jes, en eenvoudige, vriendelijke gestes.

Begroet haar in de kerk.

Help haar bij een noodgeval, ziekte of een andere dringende zaak.

Onderwijs haar in het evangelie vanuit de Schriften en de huisbezoekboodschappen.

Inspireer haar door het goede voorbeeld te geven.

Breng verslag uit aan een ZHV-leidster over uw werkzaamheden en het geestelijke en stoffelijke welzijn van de zuster.

smeekte de Heer om mij te laten zien welke kant ik op moest. Toen kreeg ik sterk de indruk dat de Heer wilde dat ik die zusters hielp zelfredzamer te worden en elkaar te dienen. Ik geef toe dat ik sceptisch was dat mensen die zelf onder een zware last gebukt

gingen de kracht zouden hebben om elkaar op te beuren, maar ik wist dat ik gehoor aan de ingeving moest geven.

'Ik begon met het reorganiseren van het huisbezoekprogramma in de Spaanstalige ZHV. Een van mijn trouwste vriendinnen, zuster Moreira, bood aan bij zes van de zusters op huisbezoek te gaan. "Daar komt niets van in," protesteerde ik, "dat is onmogelijk zonder auto. Dat is veel te ver lopen!" Maar toen herinnerde ik mij mijn ingeving dat de zusters elkaar moesten dienen. Ik zette alle zes zusters op het lijstje van zuster Moreira.

'Nadat ze terug was van haar huisbezoekmarathon, belde zuster Moreira mij, vervuld met de Geest. (...) Haar voeten deden pijn, maar de Heer had haar last en haar hart licht gemaakt.

'Na nog een paar bezoeken, monsterde zuster Moreira een ander zuster om de route met haar te lopen. (...)

'Toen ik erop ging letten, zag ik allerlei manieren om deze zusters zichzelf en elkaar te laten helpen. (...)

'Juist in de tijd dat ik grote geestelijk groei zag onder de leden van mijn wijk, kreeg ik het bericht dat mijn man en ik ons elders zouden vestigen. (...) Ik wilde er zelfs niet aan denken dat ik mijn geweldige vriendinnen zou moeten achterlaten. Ik wilde het liefst met hen blijven dienen — we hadden elkaar zoveel gegeven. Wat ik dan wel zag, was dat

het evangelie grote invloed op hun leven had gekregen en dat ze voor elkaar waren gaan zorgen. Ik, die schoorvoetend op de akker was gaan arbeiden, was beladen met schoven teruggekeerd.'³⁴

President Lorenzo Snow, de vijfde president van de kerk, predikte dat de ZHV-zusters een

Lorenzo Snow

voorbeeld zijn van zuivere godsdienst. Hij zei: 'De apostel Jakobus heeft geschreven dat "zuivere en onbevleete godsdienst voor God (...) is: omzien naar wezen en

weduwen in hun druk en zichzelf onbesmet van de wereld bewaren." De leden van de zustershulpvereniging hebben, op basis van deze ware lering, voorzeker zuivere en onbevleete godsdienst in de praktijk gebracht; want zij hebben de gekwelden gediend, zij hebben vol liefde de wezen en de weduwen omarmd, en zij hebben zichzelf onbesmet van de wereld bewaard. Ik kan getuigen dat er geen zuiverder, godvrezender vrouwen in de wereld zijn dan we in de zustershulpvereniging hebben.'³⁵

De zuivere en godvrezende zusters in de zustershulpvereniging hebben vanaf de begindagen in Nauvoo tot op heden over elkaar gewaakt en elkaar versterkt door liefdevol en geïnspireerd huisbezoek. Het is een bediening waarin men één op één, van hart tot hart, deelt. ■

HOOFDSTUK 8

Priesterschapszege- ningen voor iedereen

Een onlosmakelijke band met de priesterschap

Er schuilen kracht en grote talenten in de vrouwen van deze kerk. Ze geven doelgericht leiding, zijn in zekere mate onafhankelijk, en toch leveren zij met veel voldoening hun aandeel in het koninkrijk van de Heer, waarin zij samenwerken met de priesterschap om het uit te breiden.

Gordon B. Hinckley

Priesterschapszegeningen voor iedereen

Een onlosmakelijke band met de priesterschap

Door middel van de profeet Joseph Smith is het priesterschap van God in zijn volheid op aarde hersteld. Het priesterschap is de eeuwige macht en het gezag van God waardoor Hij zijn kinderen zegent, verlost en verhoogt, en waarmee Hij 'de onsterfelijkheid en het eeuwige leven van de mens' tot stand brengt.¹

De waardige zonen van onze hemelse Vader worden tot een priesterschapsambt geordend en krijgen bepaalde plichten en taken toebedeeld. Ze zijn bevoegd om in zijn naam te handelen en op zijn kinderen toe te zien en ze verordeningen te helpen ontvangen en verbonden te sluiten en na te komen. Alle zonen en dochters van onze hemelse Vader die gebruiken van de macht van het priesterschap ontvangen dezelfde zegeningen.

Ouderling Dallin H. Oaks van het Quorum der Twaalf Apostelen heeft in een algemene conferentie gezegd: 'Hoewel we de priesterschapsdragers soms betitelen als "de priesterschap", moeten we nooit vergeten dat "het priesterschap" geen bezit is van de dragers

ervan en dat het niet door hen belichaamd wordt. Het wordt gedragen om in opdracht van God te gebruiken voor het welzijn van mannen, vrouwen en kinderen.'² Ouderling Oaks haalde vervolgens de woorden van John A. Widtsoe, voormalig lid van het Quorum der Twaalf Apostelen, aan: 'Mannen hebben niet meer recht dan vrouwen op de zegeningen die uit het dragen van het priesterschap voortvloeien.'³

'Volledige deelgenoten van de geestelijke zegeningen van het priesterschap'

Veel vrouwen in de kerk hebben van de zegeningen van het priesterschap in hun leven getuigd. Zuster Elaine L. Jack, de twaalfde algemeen ZHV-presidente, heeft de gevoelens van andere zusters in de zustershulpvereniging verwoord. 'Ik heb een vast getuigenis van de macht van het priesterschap in het leven van alle leden van de kerk', zei ze. 'In de leer en

Verbonden staat dat het Melchizedeks priesterschap “de sleutels van alle geestelijke zegeningen van de kerk” omvat (LV 107:18). Ik weet dat het Gods macht en gezag op aarde is om ons tot zegen te zijn en een brug te vormen tussen onze aardse ervaringen en de eeuwigheid. Wanneer wij de zegeningen van het priesterschap ontvangen, putten wij uit de macht en de genade van God.’ Zuster Jack vervolgte:

‘Ik vind het veelzeggend dat de vrouwen werden georganiseerd onder het gezag van het priesterschap. Wij steunen de priesterschap en ontvangen steun door die macht. Wij zusters van de kerk (...) koesteren de gelegenheid om volledige deelgenoten te mogen zijn van de geestelijke zegeningen van het priesterschap.

‘Wij kunnen door die zegeningen allemaal leiding en hulp bij onze eeuwige vooruitgang ontvangen. De verordeningen, verbonden, verzegelingen en de gave van de Heilige Geest zijn onmisbaar voor onze verhoging. Daarnaast zijn er vele individuele priesterschapszegeningen. Ze worden ons gegeven als leidraad, om ons perspectief en bemoediging te bieden. Ze inspireren ons voornemen om het goede te doen. Wij kunnen allen deelgenoot zijn van die geestelijke zegeningen.’⁴

Zuster Sheri L. Dew, voormalig raadgeefster in het algemeen ZHV-presidium, heeft het volgende gezegd: ‘Zusters, sommige mensen zullen proberen u ervan te overtuigen dat u,

omdat u niet tot het priesterschap geordend bent, bedrogen bent. Zij hebben het gewoonweg mis en begrijpen het evangelie van Jezus Christus niet. De zegeningen van het priesterschap staan elke rechtschapen man en vrouw ter beschikking. We kunnen allemaal de Heilige Geest ontvangen, persoonlijke openbaring krijgen en onze begiftiging ontvangen in de tempel waaruit we “gewapend” met macht tevoorschijn komen. De macht van het priesterschap heelt, beschermt en maakt ons immuun voor de machten van de duisternis. Het belangrijkste is dat de volheid van het priesterschap, vervat in de hoogste verordeningen van het huis des Heren, alleen door man en vrouw samen ontvangen kunnen worden.’⁵

Verordeningen, verbonden en zegeningen

Toen Joseph Smith in het voorjaar van 1842 in Nauvoo (Illinois) de zustershulpvereniging oprichtte, waren de vrouwen van die vereniging al gezegend met bepaalde priesterschapsverordeningen en -verbonden. Zij hadden zich laten dopen voor de vergeving van zonden. Zij hadden de gave van de Heilige Geest ontvangen, wat hun het recht gaf op het voortdurende gezelschap van de Geest en op persoonlijke openbaring. Zij hadden ter gedachtenis van Jezus Christus en hun verbonden aan het avondmaal deelgenomen. Zij hadden gaven van de Geest ontvangen. Sommigen hadden

Als vrouwen in de kerk verbonden sluiten en nakomen, geeft de Heer ze de kracht om in zijn koninkrijk te dienen.

een patriarchale zegen ontvangen en inzicht in hun persoonlijke gaven, mogelijkheden en afstamming van het huis van Israël gekregen. De Heer had hun naar hun behoeften, hun geloof en zijn wil genezing, troost en wijsheid geschonken.

Zuster Elizabeth Ann Whitney, die de eerste bijeenkomst van de zustershulpvereniging bijwoonde, had

Elizabeth Ann Whitney

twalf jaar daarvoor, in 1830, met het herstelde evangelie kennisgemaakt. 'Toen ik de ouderlingen het evangelie hoorde prediken,' zei ze later, 'herkende ik daar meteen de stem van de goede Herder in.' Ze 'liet zich

'Wanneer u de tempel bezoekt en de verordeningen verricht die eigen zijn aan het huis des Heren, zult u bepaalde zegeningen ontvangen. (...) U zult de sleutel van kennis van God ontvangen. (Zie LV 84:19.) U zult leren hoe u aan Hem gelijk kunt worden. Zelfs de macht der goddelijkheid zal kenbaar voor u worden. (Zie LV 84:20.)'

Ezra Taft Benson

Ensign, augustus 1985, p. 10

onmiddellijk dopen' en haar man, Newel K. Whitney, liet zich enkele dagen later dopen.⁶ Ze vertelde later over de zegeningen die ze had ontvangen door de priesterschapsverordeningen van de doop en de bevestiging:

'Als er beginselen zijn waaruit ik kracht heb geput en waardoor ik een oprechter en zinvoller leven heb leren leiden, dan lijkt het mij dat ik die vreugde en kracht aan anderen zou willen overbrengen; ik wil ze graag vertellen wat het evangelie voor mij heeft betekend en nog betekent sinds ik het heb omarmd en naar de wetten ervan heb leren leven. Dagelijks een nieuwe openbaring door de Geest, verborgenheden onthuld die daarvoor duister, ondoorgrondelijk, raadselachtig en onbegrijpelijk waren; onvoorwaardelijk geloof in een goddelijke macht, in eeuwige waarheid die komt van God de Vader.'⁷

Gaven van de Geest

Op 28 april 1842 sprak Joseph Smith in een bijeenkomst van de vrouwenhulpvereniging van Nauvoo. Een deel van zijn betoog was gebaseerd op de leringen van de apostel Paulus in 1 Korintiërs 12–13 over de gaven van de Geest. Joseph Smith beklemtoonde dat 'deze tekenen, zoals de zieken genezen, duivels uitwerpen enz., allen dienen te volgen die geloven'.⁸

De vrouwen van de kerk hebben de gave van de Heilige Geest ontvangen en mogen

Amanda Smith bad om hulp om voor haar zoon te zorgen.

dan ook streven naar en gezegend worden door geestelijke gaven zoals 'de gave van talen, profetie, openbaring, visioenen, gezondmaking, uitlegging van talen enzovoort'.⁹ In de hele geschiedenis van de kerk hebben de vrouwen in de kerk gaven van de Geest ontvangen en zijn ze hun familie en anderen daarmee tot zegen geweest.

Amanda Barnes Smith was op 28 april 1842 aanwezig toen Joseph Smith de ZHV-zusters de gaven van de Geest uiteenzette. Ze wist dat die leringen waar waren, omdat ze ongeveer vier jaar daarvoor zelf gezegend was met de

gave van openbaring, op een moment dat ze de hulp van de Heer nodig had om haar zoon te redden.

Eind oktober 1838 trokken Amanda en haar man, Warren, met hun kinderen en andere leden van de kerk naar Far West (Missouri). Ze stopten onderweg bij een molen om hun huifkar te repareren. Terwijl ze daar waren, werden de heiligen die bij de molen werkten door een bende aangevallen, waarbij zeventien mannen en jongens werden gedood en er vijftien gewond raakten. Amanda, die zich tijdens de aanval had verscholen, trof bij haar terugkeer Warren en hun zoon Sardius onder de gedode slachtoffers aan. Een andere zoon, Alma, was zwaargewond. Zijn heup was door een geweer-schot weggevaagd. Amanda vertelde later over de persoonlijke openbaring die ze kreeg die haar zoon hielp genezen:

‘Ik [was] daar, die ganse, verschrikkelijke nacht, met mijn doden en gewonden, en niemand behalve God als arts om mij te helpen.

‘O, mijn hemelse Vader, hilde ik, wat moet ik doen? U ziet mijn arme gewonde jongen en u weet hoe onervaren ik ben. O, hemelse Vader, laat me zien wat ik moet doen!

‘En toen werd ik geleid alsof er een stem tot mij sprak.’

Amanda kreeg de aanwijzing om loog, of wasmiddel, van de as van het vuur te maken om de wond te reinigen. Vervolgens kreeg ze

de aanwijzing om een kompres te maken van een lap en materiaal van de iepenboom om de wond mee op te vullen. De volgende dag goot ze wat balsem die ze had gevonden in de wond om Alma’s pijn te verzachten.

“Alma, mijn kind,” zei ik, “geloof je dat de Heer jouw heup gemaakt heeft?”

“Ja, mama.”

“Welnu, de Heer kan daar iets maken in plaats van je heup, denk je niet, Alma?”

“Denkt u dat de Heer dat kan, mama?” vroeg de jongen in zijn eenvoud.

“Zeker, mijn zoon,” antwoordde ik, “Hij heeft het me allemaal in een visioen getoond.”

‘Toen legde ik hem comfortabel op zijn buik en zei: “Nu moet je zo blijven liggen, en niet bewegen, dan zal de Heer een nieuwe heup voor je maken.”’

Nauwootempel (Illinois)

Verordeningswerksters op het bordes van de Salt Laketempel, 1917

‘Alma bleef zo vijf weken lang op zijn buik liggen, totdat hij helemaal was hersteld — een flexibel stuk kraakbeen was in de plaats van het ontbrekende gewricht en de holte gegroeid (...) een wonder in de ogen van artsen.

‘Op de dag dat hij weer liep was ik buiten een emmer water aan het vullen toen ik de kinderen hoorde schreeuwen. Ik rende verschrikt terug naar huis en zag daar Alma op de vloer ronddansen, waarbij de kinderen het uitriepen van verbazing en vreugde.’¹⁰

Door de geestelijke gave van openbaring leerde de Heer zuster Smith hoe ze voor haar zoon moest zorgen. Zij kreeg net als Elizabeth Ann Whitney en talloze anderen ‘vreugde en kracht’ en ‘een nieuwe openbaring door de geest’¹¹ vanwege haar getrouwheid.

Tempelzegeningen

Een van de doeleinden waarom de Heer de zustershulpvereniging in het leven riep, was om zijn dochters voor te bereiden op de grotere

zegeningen van het priesterschap die uit de verordeningen en verbonden van de tempel voortvloeien. De zusters keken in die begindagen in Nauvoo vol verwachting uit naar de voltooiing van de tempel. Zij wisten dat de begiftiging hen, zoals de profeet Joseph Smith aan Mercy Fielding Thompson had beloofd, 'uit de duisternis in een fantastisch licht' zou brengen.¹²

Bij monde van de profeet Joseph Smith openbaarde de Heer het volgende aan de heiligen der laatste dagen in Kirtland (Ohio): 'Ik heb u een gebod gegeven dat u een huis moest bouwen, in welk huis Ik voornemens ben hen die Ik heb gekozen, te begiftigen met macht uit den hoge.'¹³ Hij beloofde de heiligen 'een menigvuldigheid van zegeningen'¹⁴ en Hij verklaarde dat de tempel 'een plaats van dankzegging voor alle heiligen [zou zijn], en (...) een plaats van onderricht voor allen die geroepen worden tot het werk van de bediening in al hun verschillende roepingen en functies; opdat zij zullen worden vervolmaakt in het begrijpen van hun bediening, in theorie, in beginsel en in de leer, in alle dingen die betrekking hebben op het koninkrijk van God op aarde.'¹⁵

In Nauvoo gebood de Heer de heiligen opnieuw om een tempel te bouwen. Hij zei dat Hij 'de volheid van het priesterschap' zou herstellen en '[z]ijn verordeningen daarin [zou] openbaren'.¹⁶

De ZHV-zusters hielpen elkaar zich op deze verordeningen en de bijbehorende verbonden voor te bereiden. Zij droegen bij aan de bouw van de tempel, leerden van de profeet en van elkaar in ZHV-bijeenkomsten, hielpen elkaar onbaatzuchtig en streefden een heiliger levenswandel na.

*'De tempel is de enige
plek op aarde waar we
de volheid van de
zegeningen van het
priesterschap kunnen
ontvangen. Het is de
enige plek waar we, door
heilige verordeningen,
datgene kunnen
ontvangen wat ons
kwalificeert voor de
verhoging in het
celestiale koninkrijk.'*

Harold B. Lee

*Stand Ye in Holy Places
(1974), p. 117*

Heilige kleding

Joseph Smith vroeg trouwe vrouwen in Nauvoo om heilige kleding te maken voor gebruik in de tempelverordeningen. Het naaien van tempelkleding bleef vele jaren een taak van de zustershulpvereniging. Ook nu nog hebben zusters een belangrijke taak wat de tempelkleding en tempelonderkleding betreft. Zij geven instructies over het respect en de zorg voor deze kleding. Daarbij geven ze ook aan hoe de tempelonderkleding gedragen wordt. De ZHV-presidente van de wijk of gemeente kan vragen beantwoorden over het gebruik van en de zorg voor heilige kleding volgens de richtlijnen in het huidige Handboek kerkbestuur. Deze heilige kleding dient met respect te worden behandeld als teken van eerbied voor de tempelzegeningen.

Toen de tempel bijna klaar was, werden 36 vrouwen geroepen als verordeningswerkster. Elizabeth Ann Whitney, een van die eerste verordeningswerkers, vertelde daarover: 'Ik gaf mijzelf, mijn tijd en aandacht aan die zending. Ik werkte dagelijks zonder ophouden in de tempel tot die gesloten werd.'¹⁷

In de verordeningen van het hogere priesterschap die de heiligen in de Nauvootempel

ontvingen, was 'de macht der goddelijkheid kenbaar'.¹⁸ De heiligen die zich aan hun verbonden hielden, putten kracht en steun uit deze macht in de dagen en jaren van beproeving die zouden volgen (zie hoofdstuk 3).

Ook nu zijn er in de kerk trouwe vrouwen en mannen die in de tempel dienen en kracht

Joseph Fielding Smith

putten uit de zegeningen die alleen door de tempelverordeningen te krijgen zijn. President Joseph Fielding Smith, de tiende president van de kerk, heeft gezegd: 'Het is de

zusters van deze kerk gegeven hun verhoging in het koninkrijk van God in te gaan en macht en gezag als koningin en priesteres te ontvangen.'¹⁹

Het priesterschap thuis

De zustershulpvereniging helpt zusters gezinnen te sterken, waarmee zij een van de fundamentele doeleinden van het priesterschap helpen verwezenlijken. 'Het gezag van het priesterschap is hersteld zodat gezinnen voor eeuwig verzegeld kunnen worden', zei ouderling Russell M. Nelson van het Quorum der Twaalf Apostelen.²⁰ Ouderling Richard G. Scott, eveneens van het Quorum der Twaalf, heeft gezegd: 'Het gezin is de basis van een recht-schapen leven. Het priesterschap is de macht en de gezagslijn van het priesterschap is het middel

van de Heer om het gezin te steunen.²¹ De zustershulpvereniging steunt dit werk door vrouwen en hun gezinsleden te helpen het evangelie zo na te leven dat ze de beloofde zegeningen van het priesterschap kunnen ontvangen.

Man en vrouw

Ouderling Dallin H. Oaks van het Quorum der Twaalf Apostelen heeft gezegd: 'De ultieme en hoogste uiting van het vrouw-zijn en man-zijn is het nieuw en eeuwigdurend huwelijksverbond tussen een man en een vrouw. Alleen deze verbintenis leidt tot verhoging. De apostel Paulus heeft gezegd: "In de Here is evenmin de vrouw zonder man iets, als de man zonder

vrouw."²² De Schriften vanouds bevestigen dit in de verhalen van de verbondshuwelijken tussen Abraham en Sara, Isaak en Rebekka, en Jakob en Rachel. De verzegelingsverordening verbindt man en vrouw aan elkaar, aan hun kinderen en aan hun Vader in de hemel. 'Dus', gaat ouderling Oaks verder, 'het algemene doel (...) in de priesterschapsquorums en (...) in de zustershulpvereniging is mannen en vrouwen samenbrengen in heilige huwelijks- en familiebanden die naar het eeuwige leven voeren, "de grootste van alle gaven Gods".²³

Wanneer de zegen van het ouderschap tot een man en vrouw komt, hebben ze de plechtige taak om hun kinderen priesterschapsverordeningen

Adam en Eva hadden een eensgezinde verbondsrelatie.

en -verbonden bij te brengen en te laten ontvangen.²⁴ Onze eerste ouders, Adam en Eva, gaven een goed voorbeeld van een wederzijds afhankelijke en eensgezinde band in het onderwijzen van hun kinderen. Ouderling Bruce R. McConkie van het Quorum der Twaalf Apostelen heeft gezegd:

‘Adam was niet alleen met die zaken bezig. (...)

‘Ook Eva was daar actief bij betrokken. Zij hoorde alles wat Adam zei. Zij sprak van “onze overtreding”, van “de vreugde van onze verlossing”, van de “nakomelingen” die ze samen zouden kennen, en van het “eeuwige leven”, dat geen van hen alleen kon ontvangen, maar dat altijd is voorbehouden aan een man en een vrouw samen.

‘Zij en Adam baden samen; zij prezen beiden de naam van de Heer; zij onderwezen allebei

hun kinderen; zij ontvingen alle twee openbaring; en de Heer gebod hun beiden Hem in de naam van Jezus Christus te aanbidden en te dienen.’²⁵

De hedendaagse profeten en apostelen hebben zowel mannen als vrouwen aangemoedigd om dit patroon thuis te volgen: ‘Volgens het goddelijk plan behoort de vader zijn gezin met liefde en in rechtschapenheid te presideren. Hij heeft tot taak te voorzien in de behoeften en de bescherming van zijn gezin. De taak van de moeder is op de eerste plaats de zorg voor de kinderen. Vader en moeder hebben de plicht om elkaar als gelijkwaardige partners met deze heilige taken te helpen. Invaliditeit, overlijden of andere omstandigheden kunnen individuele aanpassing noodzakelijk maken.

BARBARA B. SMITH

Tiende algemeen ZHV-presidente

‘Met de voortdurende raad van de priesterschap, en met ZHV-leidsters die onder inspiratie van de Heer zijn geroepen, beschikken de vrouwen van de kerk over een goddelijke bron van leiding voor het werk dat hun te doen staat, en de zustershulpvereniging verschafft het middel om dat werk uit te voeren.’

Barbara B. Smith

Ensign, maart 1983, p. 23

De zustershulpvereniging biedt vrouwen steun bij het grootbrengen van hun kinderen.

Andere familieleden behoren zo nodig steun te verlenen.²⁶

Heiligen der laatste dagen over de hele wereld volgen deze raad op eenvoudige maar krachtige wijze op. Mannen en vrouwen bidden samen met hun kinderen en lezen samen met ze in de Schriften. In veel gezinnen houden ouders er een speciale plek op na — al is het niet meer dan een boekenplank — voor de Schriften en ander kerkmateriaal. Ze dragen het evangelie in woord en daad uit. Ze bereiden hun kinderen voor op de zegeningen van de tempel, een voltijdzending, een eigen gezin en blijvende actieve deelname in de kerk. Net als Adam en Eva dragen zij samen

de verantwoordelijkheid om te onderwijzen, te bidden, te dienen en de Heer te aanbidden.

In sommige gevallen voelt een man of vrouw zich er alleen voor staan in die taken omdat hun partner geen verbonden heeft gesloten of de verbonden die zijn gesloten niet nakomt. Maar ook in die situaties hoeven getrouwe gezinsleden zich niet alleen te voelen. Zij kunnen heil en kracht putten uit de priesterschapverordeningen die ze hebben ontvangen en de verbonden die ze nakomen. Ook kunnen ze rekenen op de steun van andere familieleden en leden van de kerk.

Alleenstaande zusters en het priesterschap

Veel heiligen der laatste dagen zijn nooit getrouwd. Anderen zijn alleenstaand omdat hun huwelijkspartner is overleden, hen heeft verlaten of van hen is gescheiden. Deze leden zullen net als alle leden van de kerk gezegend worden als zij trouw zijn aan hun verbonden en er alles aan doen om het ideaal van een eeuwig gezin na te streven. Zij kunnen de zegeningen, kracht en invloed van het priesterschap in hun leven en thuis ervaren door de verordeningen die ze hebben ontvangen en de verbonden die ze nakomen.

Ouderling Dallin H. Oaks heeft over de getrouwheid van zijn moeder gesproken, die al op jonge leeftijd weduwe was geworden. Zij was in de tempel aan haar man verzegeld en

beschouwde zichzelf dan ook niet als alleenstaand. Toch moest ze haar drie kinderen in haar eentje grootbrengen. Ouderling Oaks vertelde:

‘Mijn vader overleed toen ik zeven was. Ik was de oudste van drie kleine kinderen en mijn moeder deed haar best om ons op te voeden. Toen ik tot diaken werd geordend, zei ze hoe blij ze was om een priesterschapdrager in huis te hebben. Maar mijn moeder bleef de leidster thuis. Zij vroeg een van ons om te bidden als we iedere ochtend samen neerknielden. (...)

‘Toen mijn vader overleed, presideerde mijn moeder ons gezin. Ze had geen ambt in het priesterschap, maar als de langstlevende ouder werd zij de “leidende functionaris” in ons gezin. Tegelijkertijd had ze altijd volledig respect voor het priesterschaftsgezag van onze bisschop en de andere kerkleiders. Mijn moeder presideerde in haar gezin, maar zij presideerden in de kerk. (...)

‘Mijn moeder, de trouwe weduwe die ons heeft opgevoed, twijfelde niet aan de eeuwige aard van het gezin. Ze had altijd respect voor de positie van onze overleden vader. Ze zorgde ervoor dat hij altijd bij ons gezin betrokken bleef. Ze vertelde over de eeuwige duur van hun tempelhuwelijk. Ze herinnerde ons er vaak aan wat onze vader van ons zou hebben verwacht, zodat we de belofte van de Heiland zouden kunnen ontvangen om een eeuwig gezin te zijn.’²⁷

Nog een man vertelde dat zijn moeder thuis presideerde: ‘Net toen ik me op een

voltijdzending aan het voorbereiden was, verliet mijn vader ons gezin en de kerk. In die omstandigheden vond ik het moeilijk om twee jaar van huis te gaan, maar ik deed het toch. En terwijl ik de Heer in een ver land diende, kwam ik erachter hoe sterk mijn moeder thuis was. Ze putte kracht uit de gewaardeerde extra aandacht die ze kreeg van mannen die het priesterschap droegen — haar vader en broers, haar huisonderwijzers en andere mannen in de wijk. Haar grootste kracht kwam echter van de Heer zelf. Ze hoefde niet te wachten op een bezoek om de zegeningen van het priesterschap thuis te ervaren. En wanneer bezoekers weer vertrokken, zat ze niet om die zegeningen verlegen. Ze was de verbonden trouw die ze in de wateren van de doop en in de tempel had gesloten, zodat ze altijd aanspraak maakte op de zegeningen van het priesterschap. De Heer schonk haar inspiratie en kracht die haar eigen vermogen te boven gingen, en ze heeft kinderen grootgebracht die zich nu aan dezelfde verbonden houden die haar tot steun zijn geweest.’²⁸

Deze vrouwen zagen in dat ze extra kracht en hulp kregen door de verbonden die ze hadden gesloten en nageleefd.

Dienen in de kerk

Iedereen die officieel werkzaam is in De Kerk van Jezus Christus van de Heiligen der Laatste

•• ————— ••

Dagen doet dat onder de leiding en het gezag van hen die priesterschapssleutels dragen, zoals bisschoppen en ringpresidenten. In de zustershulpvereniging is dat patroon in de eerste ZHV-bijeenkomst vastgesteld. Op aanwijzing van de profeet Joseph Smith legde ouderling John Taylor van het Quorum der Twaalf Apostelen zuster Emma Smith en haar raadgeefsters, zuster Sarah M. Cleveland en Elizabeth Ann Whitney, een voor een de handen op het hoofd. Hij zegende hen met leiding in hun bediening. Vanaf dat moment zijn alle zusters met een roeping in de zustershulpvereniging of een andere roeping in de kerk en als huisbezoekster werkzaam geweest onder het gezag van wie de sleutels van het priesterschap dragen.

President Boyd K. Packer van het Quorum der Twaalf Apostelen heeft gezegd:

'In het hart van elke vrouw moet een (...) gevoel worden aangeweekt' dat ze tot de zustershulpvereniging behoort (Boyd K. Packer).

'Ik bid dat er zich [een] geest van eenheid over de hele kerk zal verspreiden, en dat die geest kenmerkend zal zijn voor ringpresidiïums en hoge raden, bisschappen, [huisonderwijzers] en in het bijzonder de quorums en hulporganisaties van de kerk, opdat zij allen één mogen zijn, zoals de Heiland zegt dat Hij en zijn Vader één zijn.'

David O. McKay

Conference Report, april 1937, pp. 121–122; hij verwijst naar Johannes 17:21

‘De zustershulpvereniging werkt onder leiding van de Melchizedekse priesterschap, want “alle andere bevoegdheden of functies in de kerk zijn toevoegingen aan dat priesterschap”. Zij is “naar het voorbeeld van de priesterschap” georganiseerd. (...)

‘De broeders weten dat ze *behoren* tot een quorum van de priesterschap. Te veel zusters zien de zustershulpvereniging echter alleen als een les die ze bijwonen. In het hart van elke vrouw moet hetzelfde gevoel worden aangekweekt dat ze tot de zustershulpvereniging *behoort*, in plaats van slechts een les bij te wonen.’²⁹

De mannen worden in priesterschapsquorums in een broederschap ondergebracht om dienstbetoon te verrichten, om hun plichten te leren en uit te voeren, en om de leerstellingen

van het evangelie te bestuderen. De zustershulpvereniging streeft diezelfde doelen na voor de vrouwen van de kerk. Alle vrouwen in de kerk behoren tot de zustershulpvereniging, ook als ze door andere taken niet alle ZHV-bijeenkomsten kunnen bijwonen. De zusterschap, zorg en leringen van de zustershulpvereniging strekken zich ook uit tot hen.

Eenheid: ‘allen moeten eensgezind samenwerken’

In De Kerk van Jezus Christus van de Heiligen der Laatste Dagen behoren mannen en vrouwen elkaar te versterken en eendrachtig samen te werken. De Heer heeft gezegd: ‘Zijt één; en indien gij niet één zijt, zijt gij de mijnen niet.’³⁰

BARBARA W. WINDER

Elfde algemeen ZHV-presidente

‘Ik wil graag dat wij één zijn met de priesterschap, dat we samen hier en nu dienen en werken aan de opbouw van Gods koninkrijk en de vreugde van het evangelie om ons heen verspreiden aan wie die zo hard nodig hebben. Dit is zijn koninkrijk. Wij hebben de grote taak om het aan anderen uit te dragen.’

Barbara W. Winder

Conference Report, april 1984, p. 79; of Ensign, mei 1984, p. 59

De profeet Joseph Smith heeft gezegd: ‘Allen moeten eensgezind samenwerken, anders kan er niets tot stand worden gebracht.’³¹ En hij gaf zelf het goede voorbeeld door eensgezind met anderen samen te werken. Zuster Eliza R. Snow is dat voorbeeld haar hele leven indachtig geweest. Ze sprak erover met plaatselijke kerkleiders toen de zustershulpvereniging opnieuw in Utah werd gevestigd. Ze leerde dat bisschoppen ‘dezelfde verstandhouding’ met de zustershulpvereniging in de wijk moesten hebben als Joseph Smith met de zustershulpvereniging in Nauvoo had. Ze leerde ook dat ‘geen vereniging (...) kon bestaan zonder raad [van de bisschop].’³²

Toen zuster Bathsheba W. Smith als de vierde algemeen ZHV-presidente werkzaam was, hield ook zij de leringen en het voorbeeld van Joseph Smith in gedachten. Ze leerde de zusters in de zustershulpvereniging dat ze in overeenstemming met hun priesterschapsleiders moesten samenwerken. Zij zei: ‘Wij verlangen er nederig naar de roepingen die de Heer ons geeft groot te maken. Om dat op acceptabele wijze te doen, hebben wij het geloof en de steun van het Eerste Presidium van de kerk, de apostelen, en de ringpresidenten en bisschoppen nodig, die wij immer onze steun willen verlenen en met wie wij in harmonie willen samenwerken.’³³

Die werkwijze is in de loop der jaren blijven bestaan. President Henry B. Eyring, raadgever in het Eerste Presidium, heeft gezegd: ‘Een

In de kerk werken mannen en vrouwen eensgezind samen.

geweldig deel van het ZHV-erfgoed blijkt ook uit de manier waarop de priesterschap de zustershulpvereniging altijd respect heeft getoond en die van haar heeft ontvangen.’³⁴

Toen zuster Barbara W. Winder aantrad als elfde algemeen ZHV-presidente, vroeg president Gordon B. Hinckley, die toen als raadgever in het Eerste Presidium werkzaam was, haar de zusters die werkzaam waren in de zustershulpvereniging, de jongevrouwen en het jeugdwerk onder de priesterschap te verenigen. Zuster Winder besepte dat eenheid ‘niet alleen een kwestie is van samenwerking tussen de zusters, maar dat we partners met de broeders van de priesterschap zijn. Wij werken als collega’s samen.’³⁵

Zuster Winder zei dat ze kort na haar aanstelling als algemeen ZHV-presidente door

ouderling Dallin H. Oaks werd benaderd om een onderhoud met haar. Hij was gevraagd om voor de kerk een verklaring op te stellen over een belangrijke kwestie en was van mening dat hij het inzicht van de leidsters van de kerk nodig had. Hij toonde respect en dankbaarheid voor de kennis, visie en inspiratie van zuster Winder door haar hulp in te roepen.

Zuster Winder verklaarde later dat mannen en vrouwen in de kerk elkaars hulp in het werk nodig hebben. 'Ik heb geleerd dat je niet voor een vergadering bent uitgenodigd om over al je problemen te komen klagen, maar dat je bent uitgenodigd om oplossingen aan te dragen', legde ze uit. 'Dan kun je samen ideeën uitwisselen om te zien wat werkt. De broeders van de priesterschap verwachten en hebben behoefte aan de visie van de vrouwen in de kerk. We moeten in dat opzicht voor ze klaarstaan.'³⁶

Deze eensgezinde aanpak komt tot uiting in de raadsvergaderingen van de kerk. De mannen en vrouwen in deze raden luisteren naar elkaar, zoeken de leiding van de Geest en werken eensgezind samen. Zij ontvangen inspiratie om te weten hoe ze in de noden van personen en gezinnen kunnen voorzien. De Heer heeft gezegd: 'Waar twee of drie aangaande een bepaalde zaak vergaderd zijn in mijn naam, zie, daar zal Ik in hun midden zijn.'³⁷

President Thomas S. Monson, de zestiende president van de kerk, heeft een voorbeeld

'Er schuilen kracht en grote talenten in de vrouwen van deze kerk' (Gordon B. Hinckley).

gegeven van wat er kan gebeuren wanneer zusters van de zustershulpvereniging en broeders van de priesterschap samenwerken in dienst van de Heer:

'Op 24 august 1992 gierde de orkaan Andrew over de kust van Florida ten zuiden van Miami met windsnelheden van ruim 320 kilometer per uur. (...) 87 duizend huizen werden verwoest, waardoor 150 duizend mensen dakloos werden. (...)

'De plaatselijke priesterschapsleiders en ZHV-leidsters kwamen snel in actie om een beeld te krijgen van het persoonlijke letsel en de schade, en om te helpen bij het opruimen. Drie grote groepen vrijwilligers van de kerk, bij

elkaar meer dan vijfduizend mensen, werkten zij aan zij met de getroffen en, hielpen bij de reparatie van drieduizend woningen, een Joodse synagoge, een kerkgebouw van de pinkstergemeente en twee scholen.³⁸

'Samen met de priesterschap': geïnspireerde raad van hedendaagse profeten

Hedendaagse profeten hebben over de zegeningen gesproken die de kerk en gezinnen ten deel vallen wanneer getrouwe broeders van de priesterschap en getrouwe zusters van de zustershulpvereniging samenwerken.

President Spencer W. Kimball, de twaalfde president van de kerk, heeft gezegd: 'Er is kracht in deze organisatie [de zustershulpvereniging] die nog niet ten volle benut wordt om de gezinnen van Zion te sterken en Gods koninkrijk op te bouwen — noch zal die ten volle benut worden als niet zowel de zusters als de priesterschap de juiste visie op de zustershulpvereniging krijgen.'³⁹

President Joseph Fielding Smith heeft de relatie tussen de zustershulpvereniging en priesterschapsquorums samengevat:

'Zij [de zusters] houden hun eigen bijeenkomsten, zoals de zustershulpvereniging, waarin ze veel macht en gezag dragen om vele dingen te doen. (...)

'De Heer heeft in zijn wijsheid een beroep gedaan op de zusters om de priesterschap

bij te staan. Wegens hun mededogen, zachtheid en vriendelijkheid kijkt de Heer op ze neer en geeft ze de taken en plichten om te zorgen voor de behoeftigen en lijdenden. Hij heeft de weg gewezen die we moeten gaan, en Hij heeft ze deze geweldige organisatie gegeven om met gezag onder leiding van de bisschop van de wijk en in eensgezindheid met de bisschop van de wijk naar de geestelijke en stoffelijke noden van onze mensen om te zien.'⁴⁰

President Gordon B. Hinckley, de vijftiende president van de kerk, heeft het volgende tegen de ZHV-zusters gezegd:

'Laat ik beginnen met tegen u, zusters, te zeggen dat u niet op de tweede plaats komt in het plan van onze Vader voor het eeuwige geluk en welzijn van zijn kinderen. U bent beslist een belangrijk onderdeel van dat plan.

'Zonder u zou het plan niet werken. Zonder u zou het hele plan in duigen vallen. (...)

'Ieder van u is een dochter van God, begiftigd met een goddelijk geboorterecht. U hoeft die positie niet te verdedigen. (...)

'(...) Er schuilen kracht en grote talenten in de vrouwen van deze kerk. Ze geven doelgericht leiding, zijn in zekere mate onafhankelijk, en toch leveren zij met veel voldoening hun aandeel in het koninkrijk van de Heer, waarin zij samenwerken met de priesterschap om het uit te breiden.'⁴¹ ■

'Hoedsters van de haard'

*Het gezin grondvesten,
koesteren en verdedigen*

*Een rechtschapen vrouw te zijn in de
eindtijd van deze aarde, vlak voor de wederkomst
van onze Heiland, is een bijzonder edele roeping. (...)*

*Zij is hier op aarde om mede het gezin te verrijken
en te beschermen — het fundament van de
samenleving en de edelste instelling.*

Spencer W. Kimball

O LE AIG O SE FOLAFOLA LALOLAG

O LE AU PERESITENE SILI MA LE AUFONO A APO
O LE EKALEAIA A IESU KERISO O LE AU PAI

O I MATOU, O LE AU PERESITENE SILI MA LE AUFONO A APOSETOLO E TOSSETULUUA O LE EKALEAIA A IESU KERISO O LE AU PAIA O ASO E GATA AI, MATOU TE TA'ITINO ATU MA LE FAAMAORI, O LE FAAIPOPOGA I LE VA O SE ALII MA SE TAMUILAI, UA FAAUINA E LE ATUA, MA O LE AIGA O LE TOTOMUGALEMU LEA O LE FAAFUAGA A LE FOAFOA, MO LE TASMUNGA E FAAVAVAU O LANA FARAU.

O TAGATA UMA—tane ma le fafine—ua foafoaina i le faatua o le Atua. O'i latou taitoatasi o se atalii po o se atafine apaga faaferetete a ni matua fualelei, ma, o lea ua tofua ai ma se

le Alii" (Salam a latou farau mea e mara latou a le Atua ma aveave te nonofu atu i le Atua.

O LE AIGA ua alii ma le tam

‘Hoedsters van de haard’

Het gezin grondvesten, koesteren en verdedigen

Op 23 september 1995 sprak president Gordon B. Hinckley, de vijftiende president van de kerk, de vrouwen van de kerk in de algemene ZHV-bijeenkomst toe. Hij uitte zijn dankbaarheid voor de getrouwheid en ijver van de vrouwen in de kerk — jong en oud, gehuwd en alleenstaand, met of zonder kinderen. Hij erkende de grote uitdagingen waar ze voor stonden, hij voorzag ze van bemoediging, raadgevingen en waarschuwingen om hun taken te kunnen doen en vreugde in het leven te vinden. Tot slot zei hij:

‘Er is zoveel wereldse wijsheid die als waarheid wordt gezien, zoveel misleiding wat waarden en normen betreft, zoveel verlokkingen en verleidingen om van lieverlee met het wereldse besmet te raken, dat we vinden dat we moeten waarschuwen.

Gordon B. Hinckley

Daarom vaardigen wij, het Eerste Presidium en de Raad der Twaalf Apostelen, nu een proclamatie uit aan de kerk en aan de wereld, als een

verklaring en een bevestiging van de normen, leerstellingen en gebruiken die betrekking hebben op het gezin, welke door profeten, zieners en openbaarders van deze kerk herhaaldelijk zijn uiteengezet.¹ Vervolgens las hij ‘Het gezin: een proclamatie aan de wereld’ voor. Dat was de eerste keer dat de proclamatie in het openbaar werd voorgelezen.

In de proclamatie verklaren het Eerste Presidium en het Quorum der Twaalf Apostelen: ‘De kans op een gelukkig gezinsleven is het grootst als de leringen van de Heer Jezus Christus eraan ten grondslag liggen.’ Zij ‘verklaren plechtig dat het huwelijk tussen man en vrouw van Godswege is geboden en dat het gezin centraal staat in het plan van de Schep- per voor de eeuwige bestemming van zijn kinderen’. Zij herinneren mannen en vrouwen aan hun ‘plechtige taak om van elkaar en van hun kinderen te houden, en voor elkaar en hun kinderen te zorgen.’²

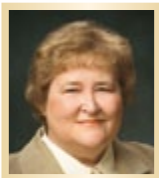
Zoals de titel van de proclamatie al aangeeft, werd deze uitgegeven als ‘een proclamatie

aan de wereld', waarin voor alle mensen, met inbegrip van de leiders van landen, het eeuwige belang van het gezin wordt beklemtoond. Acht maanden na het uitspreken van de proclamatie sprak president Hinckley tijdens een persconferentie in Tokio, Japan: 'Waarom publiceren we deze proclamatie over het gezin nu? Omdat het gezin wordt aangevallen. Over de hele wereld vallen gezinnen uit elkaar. De plek om een begin te maken met een betere maatschappij is het gezin. Kinderen doen meestal wat ze thuis geleerd hebben. Wij proberen de wereld te verbeteren door het gezin sterker te maken.'³

De getuigenissen van ZHV-zusters tonen aan dat de proclamatie niet alleen tot de wereld als geheel is gericht, maar dat de leerstellingen erin voor ieder gezin en ieder individu in de kerk van betekenis zijn. De beginselen in de proclamatie hebben het hart van zusters in allerlei omstandigheden geraakt.

Zuster Barbara Thompson, die later als raadgeefster in het algemeen ZHV-presidium werd geroepen, bevond zich in de Tabernakel in Salt Lake City toen president Hinckley de proclamatie voorlas. 'Dat was een bijzonder moment', vertelde ze. 'Ik voelde hoe belangrijk die boodschap was. Ik dacht toen: dat is een belangrijke leidraad voor ouders.

Barbara Thompson

Maar het is ook een grote verantwoordelijkheid voor ouders. Ik dacht even dat ik er niet zoveel aan zou hebben omdat ik niet getrouwd was en geen kinderen had. Maar al snel dacht ik: ik heb er wel degelijk iets aan. Ik ben een dochter, een zus, een tante, een nicht en een kleindochter. Omdat ik bij een familie hoor, heb ik bepaalde plichten — en word ik gezegend. Zelfs als ik het enige levende lid van onze familie zou zijn, maak ik nog altijd deel uit van het gezin van God en heb ik de plicht om andere gezinnen te versterken.'⁴

Zuster Bonnie D. Parkin, die later als de veertiende algemeen ZHV-presidente werd geroepen, was eveneens in de Tabernakel toen president Hinckley de proclamatie voorlas. Zij zei: 'De aanwezigen waren stil, maar er heerste ook een gevoel van opwinding. Een reactie van "Ja — we hebben hulp nodig met ons gezin!" Ik herinner me dat ik aanvoelde dat het goed was. Er rolden tranen over mijn wangen. Toen ik naar de zusters om mij heen keek, leken zij soortgelijke gevoelens te hebben. Er stond zoveel in de proclamatie dat ik bijna niet kon wachten tot ik de tekst in handen had om die te bestuderen. De proclamatie bevestigt de waardigheid van de vrouw. En dan te bedenken dat zij voor het eerst in de algemene ZHV-bijeenkomst werd gepresenteerd.'⁵

'Moeders vormen het hart en de ziel van elk gezin' (James E. Faust).

Waarom maakte het Eerste Presidium de proclamatie over het gezin in een algemene ZHV-bijeenkomst bekend? Nadat president Hinckley de proclamatie had voorgelezen, gaf hij antwoord op die vraag. 'U bent de hoedsters van de haard', vertelde hij de zusters. 'U draagt de kinderen. U bent degene die ze verzorgt en ze gewoonten voor het leven bijbrengt. Geen werk is zo verwant aan het goddelijke als het opvoeden van de zonen en dochters van God.'⁶

President James E. Faust, tweede raadgever van president Hinckley, voegde daar de volgende verklaring aan toe: 'Omdat moeders het hart en de ziel van elk gezin vormen, was het passend om die proclamatie eerst in de algemene bijeenkomst van de zustershulpvereniging voor te lezen.'⁷

'Wij vragen de ouders hun uiterste best te doen om hun kinderen de beginselen van het evangelie bij te brengen en in de kerk groot te brengen. In het gezin krijgt een rechtschapen leven vorm, en het gezin kan dan ook door niets of niemand worden vervangen, omdat alleen daar de noodzakelijke en door God gegeven taken kunnen worden uitgevoerd.'

*Eerste Presidium
(Gordon B. Hinckley,
Thomas S. Monson,
James E. Faust)*

Ensign juni 1999, p. 80

Een 'bevestiging van de normen, leerstellingen en gebruiken'

De leringen in de gezinsproclamatie waren in 1995 niet nieuw. President Hinckley zei er ook bij dat ze een 'bevestiging van de normen, leerstellingen en gebruiken' waren.⁸ Zij stonden al 'centraal (...) in het plan van de Schepper' voordat Hij de aarde schiep.⁹

Zuster Julie B. Beck, de vijftiende algemeen ZHV-presidente, heeft verklaard: 'De theologie van De Kerk van Jezus Christus van de Heiligen

der Laatste Dagen is op het gezin gericht en gebaseerd op de schepping, de val en de verzoening. De schepping van de aarde zorgde voor een plek waar gezinnen konden leven. (...) De val was een manier waarop het gezin kon groeien. (...) Door de verzoening kan het gezin voor eeuwig verzegeld worden.'¹⁰

Getrouwe vrouwen en mannen zijn deze theologie van het gezin trouw gebleven en hebben zich aan deze normen, leerstellingen en gebruiken gehouden in tijden dat het evangelie op aarde was. 'Onze heerlijke moeder Eva' en onze 'vader Adam' waren leiders voor hun kinderen en leerden hun over 'de vreugde van onze verlossing en het eeuwige leven dat God geeft aan alle gehoorzamen'.¹¹ Rebekka en Isaak zorgden dat de priesterschapsverbonden en -zegeningen niet voor hun familie verloren zouden gaan.¹² Een weduwe in de stad Sarefat was in staat om voor haar zoon te zorgen omdat ze de profeet Elia in geloof volgde.¹³ Tweeduizend en zestig jonge soldaten streden onverschrokken om hun families te beschermen, met het vertrouwen in hun moeders belofte dat 'God hen zou bevrijden'.¹⁴ Als jongeman nam Jezus toe 'in wijsheid en grootte en genade bij God en mensen', gekoesterd door de liefde en zorg van zijn moeder, Maria, en haar man, Jozef.¹⁵

Door de herstelling van het evangelie kregen de eerste leden van de kerk meer begrip van

De zonen van de Anti-Nephi-Lehieten kregen groot geloof door de leringen van hun moeders (zie Alma 56:47).

het belang van het gezin.¹⁶ De heiligen leerden dat ze door de macht van het priesterschap tempelverordeningen en -verbonden konden ontvangen waardoor hun gezin voor eeuwig zou worden verzegeld. Die belofte gaf de heiligen der laatste dagen de kracht om hun rol als zonen en dochters van God te vervullen.

De ZHV-leidsters moedigden vrouwen vanaf het begin aan om hun gezin centraal te stellen in hun leven. Zuster Eliza R. Snow, de tweede algemeen ZHV-presidente, had zelf geen kinderen. Toch erkende ze het belang van de invloed die een moeder heeft. Zij gaf de ZHV-zusters de raad: 'Doe allereerst uw huiselijke plichten.'¹⁷ Zuster Zina D. H. Young, de derde algemeen ZHV-presidente, leerde de zusters om 'hun woning alleszins aantrekkelijk te maken, waar de geest van liefde, vrede en eendracht kan vertoeven, en waar de gezegende naastenliefde die geen kwaad denkt altijd verblijft.'¹⁸

Mary Fielding Smith was een toonbeeld van een sterke, liefdevolle moeder. Haar zoon Joseph F. Smith, die de zesde president van de kerk werd, wist zich te herinneren:

'Ik kan me mijn moeder herinneren in de tijd in Nauvoo. Ik herinner me dat ik zag hoe ze haastig met haar hulpeloze kinderen een platbodem op geholpen werd met al wat ze het huis uit kon dragen toen de bende begon met de bestoking van Nauvoo. Ik herinner me de ontberingen van de kerk daar en onderweg

Rebekka, hier met de dienstknecht van Abraham, begreep het belang van een verbondshuwelijk (zie Genesis 24:1–28).

naar Winter Quarters, langs de Missouri, en dat ze voor haar kinderen en haar familie op hun afmattende reis bad. (...) Ik kan me alle beproevingen herinneren die gepaard gingen met onze pogingen om met het kamp Israels weg te trekken, om deze bergvalleien te bereiken met onvoldoende trekdieren om onze wagens te trekken. Aangezien ze niet de geldmiddelen had om de nodige trekdieren aan te schaffen, spande ze haar koeien en kalveren in en bond twee wagens aan elkaar. En zo gingen we in die primitieve, hulpeloze toestand naar Utah. En mijn moeder zei: "De Heer zal een weg voor ons banen", maar hoe Hij dat zou

doen, wist niemand. Ik was toen nog maar een kleine jongen, en ik mende de dieren en verzette veel werk. Ik kan me nog herinneren dat ik mijn moeder in gebed tot God hoorde praten. Ze vroeg Hem of Hij haar in staat wilde stellen om haar zending te volbrengen. Denkt u niet dat dit alles indruk op mij heeft gemaakt? Denkt u dat ik het voorbeeld van mijn moeder kan vergeten? Nee; haar geloof en voorbeeld zullen mij altijd helder voor de geest staan. Wat denk ik! Elke ademtocht, elk gevoel in mijn ziel stijgt op naar God in dankbaarheid aan Hem dat mijn moeder een heilige was, een vrouw Gods, zuiver en getrouw, en dat zij liever dood ging dan het vertrouwen dat haar was gegeven te beschamen; dat zij liever

armoede en ellende leed in de wildernis en probeerde haar gezin bijeen te houden dan in Babylon te blijven. Dat is de geest die haar en haar kinderen doordrong.¹⁹

Tijdelijke taken en eeuwige rollen

In overeenstemming met tijdloze beginselen aangaande de heilige aard van het gezin, helpen Melchizedekse-priesterschapsquorums mannen hun plichten als zoon, broer, echtgenoot en vader na te komen. De zustershulpvereniging helpt vrouwen hun plichten als dochter, zuster, echtgenote en moeder na te komen. De ZHV-zusters hebben elkaar altijd ondersteund

BONNIE D. PARKIN

Veertiende algemeen ZHV-presidente

'Als er iets is wat ik alle ouders en leiders in deze kerk toewens, dan is het wel dat zij in hun zorg voor de kinderen van onze hemelse Vader dagelijks de liefde van de Heer voelen. (...) Ik nodig u uit om in al wat u doet de mantel van naastenliefde om te doen, om uw gezin te omringen met de reine liefde van Christus.'

Bonnie D. Parkin

Liahona, juni 2006, pp. 61, 65

in hun pogingen om gezinnen te sterken, praktische vaardigheden te leren om hun woning te verbeteren en in hun woning een sfeer te scheppen waar de Geest kan vertoeven.

Gezinnen koesteren

Zuster Zina D. H. Young was een liefdevolle, zorgzame moeder. Ze bracht ZHV-zusters de beginselen bij die ze zelf thuis toepaste. Ze gaf de volgende raad: 'Als er onder u een moeder is die haar kinderen niet goed onderricht en opvoedt, (...) smee ik u dat alsnog te doen. Verzamel uw kinderen om u heen (...) en bid met ze. (...) Waarschuw de kinderen voor het kwaad om ons heen (...) opdat ze niet ten prooi vallen aan dat kwaad maar opgroeien in heiligheid en zuiverheid voor de Heer.'²⁰ Zij leerde ook: 'Wees als moeder en echtgenote ijverig in alle plichten. (...) Laten we zorgvuldig en met wijsheid onze woorden kiezen met onze kleintjes om ons heen, kritiek mijden, (...) en de hogere eigenschappen van onze natuur cultiveren, die het hart verheffen, verfijnen en zuiveren. (...) We moeten ons uiterste best doen om de kinderen van Zion te leren eerlijk, deugdzaam, oprecht en stipt in al hun plichten te zijn; en ook om ijverig te zijn en de sabbat te heiligen. (...) Moeders moeten nooit iets vernietigends over en tegen de vader zeggen in het bijzijn van de kinderen, want zij hebben hun ogen en oren wijd open. Zaai goede

zaadjes in hun jonge en tere gemoed, en stel beginsel altijd boven beleid, dan verzamelt u zich schatten in de hemel.'²¹

Toen zuster Bathsheba W. Smith als de vierde algemeen ZHV-presidente werkzaam was, zag ze de behoefte om gezinnen te sterken. Ze zette dan ook een moederkursus op voor de ZHV-zusters. De lessen waren onder meer gericht op het huwelijk, prenatale zorg en de opvoeding van kinderen. Die lessen zetten tevens kracht bij aan de leringen van president Joseph F. Smith over de zustershulpvereniging die vrouwen in hun rol in het gezin en thuis ondersteunt:

De zustershulpvereniging helpt moeders bij hun heilige taken.

Moeders en grootmoeders kunnen hun dochters en kleindochters voorbereiden op hun zorgende taken.

‘Daar waar men onbekend is met de plichten van het gezin, of waar men die op zijn minst niet helemaal begrijpt, de plichten die er zouden moeten zijn en waar man en vrouw en ouders en kinderen onderling recht op hebben, bestaat deze organisatie, of is zij nabij. En door de natuurlijke begiftiging en inspiratie van deze organisatie, is zij voorbereid en klaar om instructie te geven in die belangrijke taken. Waar er een jonge moeder is die niet de nodige ervaring heeft met het verzorgen van haar kind, of met het voor haarzelf en haar man aantrekkelijk maken van haar woning, bestaat

deze organisatie om instructie te geven aan die jonge moeder en haar te helpen om haar taak uit te voeren, en dat goed te doen. En waar er een gebrek aan ervaring is op het gebied van het geven van natuurlijke, voedzame, gezonde voeding aan kinderen, of waar er een noodzaak bestaat om de juiste geestelijke instructie en geestelijk voedsel te geven aan kinderen, zijn er in de vrouwenhulpverenigingen van De Kerk van Jezus Christus van de Heiligen der Laatste Dagen en in de organisaties van moeders en dochters van Zion vrouwen die toegerust zijn om die instructie te geven.’²²

Het vermogen om te koesteren en te verzorgen is niet beperkt tot vrouwen die zelf kinderen hebben. Zuster Sheri L. Dew heeft opgemerkt: 'Om redenen die de Heer bekend zijn, moeten sommige vrouwen wachten voordat ze kinderen kunnen krijgen. Dat uitstel is voor geen enkele rechtschapen vrouw gemakkelijk. Maar het tijdschema van de Heer neemt ons natuurlijke verlangen niet weg. Sommigen onder ons moeten dus gewoon een andere manier zoeken om die moederlijke behoefte te bevredigen. En overall om ons heen zijn er mensen die behoefte hebben aan liefde en leiding.'²³

De zusters in de kerk zijn in de gelegenheid om te zorgen voor anderen wanneer ze als leidster en leerkracht worden geroepen en als huisbezoekster werkzaam zijn. Sommige zusters geven hun moederliefde en zorg aan kinderen die ze niet hebben gebaard. Alleenstaande zusters zijn daar vaak een goed voorbeeld van en zijn kinderen tot zegen die de invloed van rechtschapen vrouwen nodig hebben. Die zorg en aandacht strekken zich soms over dagen, weken en jaren uit. Door hun onbaatzuchtige dienstbetoon en persoonlijke geloof hebben vrouwen vele kinderen voor emotionele, geestelijke en lichamelijke gevaren behoed.

Thuis een centrum van kracht creëren

Sinds de beginnendagen van de zustershulpvereniging in Nauvoo (Illinois, VS) zijn zusters bijeengekomen om over hun liefdadige en praktische taken te leren. Zij oefenden en oefenen praktische vaardigheden om hun geloof en rechtschapenheid te vergroten, hun gezin te sterken, hun thuis tot een bolwerk van geestelijke kracht te maken en

*'Toen (...) verleidingen
mij wel heel erg begonnen
te lokken, was de eerste
gedachte die in mijn ziel
opkwam: denk aan de liefde
van je moeder. Bedenk hoe
zij ernaar streefde om voor
jouw welzijn te zorgen.
Bedenk hoe bereidwillig
ze haar leven voor jou
opofferde. Bedenk wat ze je
in je jeugd leerde. (...)
Dat gevoel ten opzichte
van mijn moeder werd een
verdediging, een barricade
tussen mij en de verleiding.'*

Joseph F. Smith

Leringen van kerkpresidenten:
Joseph F. Smith (1998), p. 35

Moeders en vaders hebben de heilige plicht om hun kinderen te onderwijzen en op te voeden.

mensen in nood te helpen. Zij pasten en passen de beginselen van een verstandige levensstijl en van zelfredzaamheid in geestelijk en materieel opzicht toe. Zij bevorderden en bevorderen tevens de zusterschap en de onderlinge eenheid door van elkaar te leren en samen te dienen. Die leerschool is zusters in alle omstandigheden tot zegen geweest. Zuster Bonnie D. Parkin vertelde over de kracht die ze uit die bijeenkomsten putte: 'Als lid van de zustershulpvereniging van De Kerk van Jezus Christus van de Heiligen der Laatste Dagen is het onze zegen en verantwoordelijkheid om het gezin als eenheid te sterken en te steunen. Iedereen behoort tot een gezin en elk gezin moet gesterkt en beschermd worden.

'De grootste hulp die ik gekregen heb toen ik huismoeder werd, kwam in eerste instantie van mijn eigen moeder en grootmoeder, maar ook van de ZHV-zusters in de verschillende wijken waar we gewoond hebben. Ik leerde vaardigheden en zag de vreugde die je krijgt als je een thuis scheidt waar anderen graag willen zijn. (...) ZHV-leidsters, zorg ervoor dat u bijeenkomsten en activiteiten plant die het gezin van al uw zusters sterken.'²⁴

Zuster Barbara W. Winder, de elfde algemeen ZHV-presidente, herinnerde vrouwen aan de geestelijke zegeningen die het gevolg zijn van een schoon en ordelijk huis: 'Huisvrouw zijn is een echte kunst. Voor onszelf en ons gezin is het belangrijk dat we een toevluchtsoord hebben — een fijne plek waar we ons uit de wereld kunnen terugtrekken en waar ook anderen zich op hun gemak kunnen voelen.'²⁵

De ZHV-zusters zijn zowel individueel als collectief voorbeelden voor elkaar wat de versterking van hun gezin betreft. Zuster Belle S. Spafford, de negende algemeen ZHV-presidente, gaf haar getuigenis van de goddelijke oorsprong van de zustershulpvereniging en de ondersteunende rol ervan om vrouwen als echtgenote en moeder te doen slagen. 'Ik denk dat zij een verregaande, positieve invloed heeft op het gezin', zei ze. 'Een goede moeder zorgt voor een goede woonplek; een goede ZHV-moeder vult het huis daarnaast met wijsheid en een goede invloed.'²⁶

Alle zusters hebben de taak om te zorgen voor anderen, ofwel 'moeder' te zijn. Ouderling M. Russell Ballard van het Quorum der Twaalf Apostelen heeft gezegd: 'Zusters, wij, uw broeders, kunnen niet datgene doen waarvoor u al vóór de grondlegging der wereld door God bent aangewezen. We kunnen het proberen, maar we zullen nooit uw unieke gaven kunnen kopiëren. Er is niets in deze wereld dat zo persoonlijk, zo stimulerend of zo levensveranderend is als de invloed van een rechtschapen vrouw. (...) *Alle vrouwen hebben in hun goddelijke natuur zowel het aangeboren talent als het rentmeesterschap om een moeder te zijn.*'²⁷

Het woord *moederschap* definieert de eeuwige rollen van vrouwen; het beschrijft hun aard als voedsters en opvoedsters. *Opvoeden en verzorgen* zijn woorden met vele facetten. Zij houden onderwijzen, vormen, ontwikkeling en groei bevorderen, en voeden in. Vrouwen hebben het grote voorrecht en de verantwoordelijkheid gekregen om in al die facetten van die woorden op te voeden en te verzorgen, en de zustershulpvereniging heeft tot taak om vrouwen te onderwijzen en te steunen in hun door God toebedeelde, onmisbare rollen als moeder en opvoedster en verzorgster.²⁸

Zuster Julie B. Beck heeft over de rol van opvoeden en verzorgen gezegd: 'Verzorgen betekent cultiveren, zorgen voor, vormen en grootbrengen. Moeders (...) scheppen dan ook

een sfeer bij hen thuis die geestelijke en stofelijke groei bevordert. *Verzorgen* betekent ook *huishoudelijk werk*. Huishoudelijk werk omvat koken, kleren wassen, de vaat doen en het huis netjes houden. Thuis is de plaats waar vrouwen de meeste macht en invloed hebben; de vrouwen van de kerk zouden dan ook de beste huishoudelijke taken verrichten biedt gelegenheden om door onderricht en voorbeeld eigenschappen bij ze aan te kweken. Zorgende moeders weten veel, maar alle kennis die vrouwen verwerven is hen van weinig nut als ze niet weten hoe ze thuis een omgeving kunnen scheppen voor geestelijke groei. (...) Bij verzorgen zijn organisatie, geduld, liefde en werk nodig. Groei bevorderen door deze verzorgende taak is waarlijk een machtige en invloedrijke rol die aan vrouwen is toebedeeld.'²⁹

Het gezin en het moederschap verdedigen

Naast de versterking van het gezin van binnenuit, biedt de zustershulpvereniging al vanaf het begin ook een onaflatende bescherming tegen de invloeden die het gezin van buitenaf bedreigen. President Howard W. Hunter, de veertiende president van de kerk, heeft gezegd:

'Volgens mij is het noodzakelijk om de vrouwen van de kerk op te roepen de algemene autoriteiten te steunen om de vloed van het kwaad dat ons omringt, in te dammen en er

samen voor te zorgen dat het werk van onze Heiland vooruitgaat. (...)

‘(...) Wij verzoeken u dringend uw machtige invloed ten goede aan te wenden voor de versterking van onze gezinnen, onze kerk en onze samenleving.’³⁰

De ZHV-leidsters hebben zich altijd uitgesproken tegen de ondermijning van het traditionele gezin en de heilige rollen van echtgenote en moeder. Zuster Amy Brown Lyman, de achtste algemeen ZHV-presidente, beklemtoonde de

noodzaak dat moeders bij hun kinderen blijven. Ze was tijdens de Tweede Wereldoorlog als presidente werkzaam, een tijd waarin de overheid en andere instanties vrouwen aanmoedigden om buitenshuis te gaan werken om de economie in hun land te steunen terwijl hun echtgenoten aan de oorlog deelnamen. Sommige zusters waren genoodzaakt om buitenshuis te werken om in de levensbehoeften van hun gezin te voorzien. Hoewel zuster Lyman die moeilijkheden erkende, moedigde ze de vrouwen desondanks aan om er

JULIE B. BECK

Vijftiende algemeen ZHV-presidente

‘Het vermogen om in aanmerking te komen voor persoonlijke openbaring, die te ontvangen en ernaar te handelen, is de belangrijkste vaardigheid die we in dit leven kunnen opdoen. (...) We moeten er wel op letten dat we afleidingen vermijden. Dan zal de Geest van openbaring het mogelijk maken om in moeilijke momenten en tijdens dagelijkse besommeringen tegenspoed te doorstaan en in geloof te volharden. (...) Als we ons uiterste best doen, kunnen we nog steeds met teleurstelling te maken krijgen, maar zullen we niet teleurgesteld in onszelf zijn. We kunnen ervan uitgaan dat de Heer tevreden over ons is als we voelen dat zijn Geest bij ons is.’

A handwritten signature in black ink, which appears to read 'Julie B. Beck'.

Liahona, mei 2010, pp. 11–12

alles aan te doen om thuis te zijn en hun kinderen op te voeden.

Zuster Lymans boodschap stemde overeen met de leringen van het Eerste Presidium, die de kerkleden herinnerde aan de 'heilige toewijding' van het moederschap.³¹ President Heber J. Grant, de zevende president van de kerk, en zijn raadgevers, president J. Reuben Clark jr. en president David O. McKay, verklaarden het volgende:

'Moederschap benadert godschap. Het is de hoogste, heiligste dienst die het mensdom op zich kan nemen. Het eren van die heilige roeping en dienst stelt de vrouw naast de engelen. Moeders in Israël, moge God u zegenen en beschermen, en u de kracht en de moed geven, het geloof en de kennis, de heilige liefde en toewijding aan uw plicht, waardoor u in staat zult worden gesteld om uw heilige roeping ten volle te vervullen. Moeders en aanstaande moeders, wees rein, blij oprecht, leef rechtchapen, zodat uw nakomelingen tot aan de laatste generatie u als een zegen zullen beschouwen.'³²

In de jaren na de Tweede Wereldoorlog namen de negatieve invloeden op het gezin hand over hand toe. Toen president Spencer W. Kimball, de twaalfde president van de kerk, zuster Barbara B. Smith aanstelde als de tiende algemeen ZHV-presidente, kreeg zuster Smith 'een overweldigend gevoel

Jonge ZHV-zusters kunnen huishoudelijke vaardigheden leren van ervaren zusters.

van verantwoordelijkheid (...) om het gezin en het aandeel van de vrouw in die heilige familiekring te verdedigen.'³³ Gedurende haar ambtsperiode verdedigde zij geopenbaarde waarheden over de goddelijke rol van vrouwen en de zegen van eeuwige gezinnen. Zij en haar raadgeefsters namen met de priesterschapsleiders de sociale problemen van die tijd onder de loep en kwamen tot de conclusie dat de initiatieven die velen voorstonden de voorrechten van vrouwen in hun rol als echtgenote en moeder niet beschermden en gezinnen zwakker maakten.

Een journalist vatte zuster Smiths terugkerende boodschap als volgt samen: "'Recht

uw rug, echtgenotes, moeders, huisvrouwen. U brengt leven voort en verrijkt het. Ruil die intense macht niet in voor tijdelijke, oppervlakkige snuisterijen. Koester die macht, maak haar sterker en groter. U bent in een machtige positie.” Dat is de boodschap van de leidster van de mormoonse vrouwen, Barbara B. Smith.³⁴

Aanvallen op de heiligheid van het moederschap en het gezin zijn sinds de tijd van het leiderschap van zuster Smith nog verder toegenomen. Maar met geloof in God en een begrip van de eeuwige betekenis van hun taken blijven ZHV-zusters van alle leeftijden pal staan voor de waarheden die het gezin sterken en verdedigen zij die zonder ophouden. Zij waken in vele hoedanigheden over de heiligheid van het gezin: als moeder en grootmoeder, als dochter en zus, als tante en als leerkracht en leidster in de kerk. Een vrouw die het geloof van een kind voedt, draagt bij aan de kracht van een gezin — nu en in de toekomst.

Leringen van hedendaagse profeten over het gezin

Een vader en moeder vroegen eens aan hun kinderen wat hen het meest had aangesproken in de algemene conferentie. Hun zestienjarige dochter zei: ‘Ik vond het top! Ik luister graag naar geïnspireerde, intelligente profeten en leiders die het moederschap bevestigen.’ Deze

jongevrouw had altijd het diepste verlangen om moeder te worden, maar maakte zich zorgen dat het moederschap niet populair was en zelfs door veel mensen in de wereld werd gedenigreerd. Ze voelde zich getroost door de woorden van profeten en apostelen die de goedheid van haar idealen bevestigden.³⁵ Het werk van de zustershulpvereniging om het gezin te sterken is altijd in overeenstemming geweest met de leringen van de hedendaagse profeten.

President David O. McKay, de negende president van de kerk, verkondigde vaak dat ‘geen enkel succes opweegt tegen falen in het gezin.’³⁶

President Harold B. Lee, de elfde president van de kerk, heeft soortgelijke raad gegeven: ‘Het belangrijkste werk van de Heer wordt binnen de muren van ons eigen huis verricht.’³⁷

President Spencer W. Kimball maakte zich zorgen over de voortdurende aanvallen op het gezin en profeteerde en waarschuwde als volgt:

‘Veel van de sociale wetmatigheden die in het verleden het gezin bekrachtigde en steunde, is aan het verdwijnen. De tijd zal aanbreken dat alleen zij die diepgaand en actief in het gezin geloven, in staat zullen zijn om hun gezin te behouden te midden van het toenemende kwaad om ons heen.’

‘(...) Er zijn mensen die het gezin zo ontraditioneel definiëren, dat het bestaan ervan wordt bedreigd. (...)

*'Het huwelijk tussen man en vrouw is van Godswege geboden'
(Het Eerste Presidium en het Quorum der Twaalf Apostelen).*

'Van alle mensen dienen wij ons het allerm minst te laten inpakken door de misleidende argumenten dat de gezinseenheid op de een of andere manier iets te maken heeft met een ontwikkelingsfase die de samenleving doormaakt. Het staat ons vrij om de bewegingen te weerstaan die het belang van het gezin bagatelliseren en meer nadruk leggen op het belang van zelfzuchtig individualisme. Wij weten dat de gezinsband eeuwig is. Wij weten dat als er dingen misgaan in het gezin, er dingen misgaan in alle geledingen van de samenleving.'³⁸

'Moeders in Zion, de rol die u van God hebt gekregen is essentieel voor uw eigen heil en dat van uw gezin. Een kind heeft een moeder harder nodig dan aardse bezittingen. Tijd met uw kinderen doorbrengen is de grootste gave.'

Ezra Taft Benson

The Teachings of Ezra Taft Benson (1988), p. 515

Naast deze strenge waarschuwingen hebben hedendaagse profeten woorden van hoop gesproken voor ouders van kinderen die van het evangeliepad zijn afgedwaald. President James E. Faust heeft gezegd: 'Tot de diepbedroefde ouders die hun ongehoorzame kinderen in rechtschapenheid, ijverig en gebedvol hebben onderwezen, zeggen we: de goede Herder waakt over ze. God kent en begrijpt uw diepe verdriet. Er is hoop.'³⁹

President Gordon B. Hinckley sprak zijn vertrouwen uit dat de vrouwen van de kerk, gesterkt door hun betrokkenheid bij de zustershulpvereniging, hun gezin kunnen wapenen tegen de aanvallen op het gezin. Hij beklemtoonde dat de ZHV-zusters zich kunnen verenigen in de verdediging van het gezin:

Rechtschapen vrouwen kunnen van hun huis een toevluchtsoord maken waar de Geest kan vertoeven.

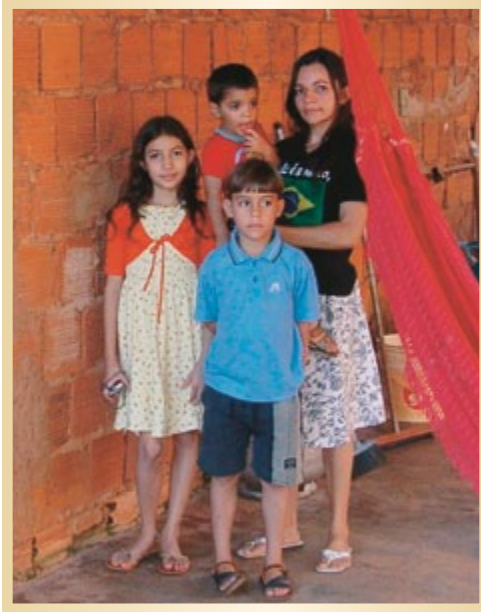
'Het is enorm belangrijk dat de vrouwen van de kerk sterk en onverzettelijk pal staan voor alles wat juist en gepast is in het plan van de Heer. Ik ben ervan overtuigd dat er geen enkele organisatie is die met de zustershulpvereniging van deze kerk vergeleken kan worden. (...) Als zij eensgezind zijn en met één stem spreken, is hun kracht onmetelijk.

'We roepen alle vrouwen van de kerk op om gezamenlijk voor deugd te staan. Daar moeten ze thuis mee beginnen. Dat kunnen ze in hun klassen behandelen. En daar kunnen ze in hun omgeving over praten.

'Zij moeten de leerkrachten en hoedsters van hun dochters zijn. Die dochters moeten in het jeugdwerk en de jongevrouwen in de normen van De Kerk van Jezus Christus van de Heiligen der Laatste Dagen onderricht worden. Als u een meisje redt, redt u generaties. Zij zal in kracht en rechtschapenheid toenemen. Zij zal in het huis van de Heer trouwen. Zij zal haar kinderen in de waarheid onderwijzen. Zij zullen in haar voetsporen treden en op vergelijkbare wijze hun kinderen onderwijzen. En er zijn dan geweldige grootmoeders die hen zullen aanmoedigen.'⁴⁰

'Een glimp van de hemel'

Een man vroeg eens aan president Spencer W. Kimball: 'Bent u ooit in de hemel geweest?'

Rechtschapen moeders brengen hun kinderen in het licht van het evangelie groot.

President Kimball beantwoordde die vraag en zei dat hij diezelfde dag nog een glimp van de hemel had gezien toen hij een echtpaar had verzegeld, waarvan een van de partners de laatste van acht broers en zussen was die deze heilige verordening ontving. 'De reinen van hart waren daar', zei president Kimball. 'De hemel was nabij.' Hij vertelde over een keer dat hij een glimp van de hemel had gezien bij een ringpresident thuis. Het huis was klein maar het gezin was groot. De kinderen dekten samen de tafel en een jong kind sprak een oprecht gebed uit voor de maaltijd.

President Kimball zei dat hij een glimp van de hemel had gezien toen hij met een echtpaar had gesproken dat zelf geen kinderen had kunnen krijgen maar 'het huis gevuld' had met achttien weeskinderen. Hij vertelde over andere ervaringen waarbij hij een glimp van de hemel had gezien in het leven van getrouwe heiligen der laatste dagen die hun getuigenis in woord en daad uitdroegen. 'De hemel is een plaats,' legde president Kimball uit, 'maar ook een toestand; zoals ons thuis en ons gezin. Zoals begrip en vriendelijkheid. Zoals onderlinge afhankelijkheid en onzelfzuchtige daden. Zoals stil, verstandig leven; persoonlijke offers, oprechte gastvrijheid, gezonde bezorgdheid om anderen. Zoals de geboden van God naleven zonder vertoon of schijnheiligheid. De hemel is onzelfzuchtigheid en overal om ons heen. We hoeven ons er alleen maar bewust van te zijn als we het genot ervan ervaren. Ja, beste broeder, ik heb menige glimp van de hemel gezien.'⁴¹

Overal ter wereld hebben ZHV-zusters met hun gezin door hun levenswandel een stukje hemel ervaren.

Een zuster in de Verenigde Staten verzorgde haar moeder drie jaar lang op haar sterfbed. Nog geen jaar later liep haar dochter een zeldzame lichamelijke kwaal op. Deze toegewijde moeder zorgde tien jaar lang dagelijks voor haar dochter, tot de jongevrouw op zeventienjarige leeftijd overleed.

Een alleenstaande moeder in Tonga had een eenvoudig huis waar ze verscheidene kinderen grootbracht. Haar grootste wens was dat haar zonen en dochters de Heer zouden dienen en een beter leven zouden krijgen. Op basis van die prioriteiten hielp ze haar kinderen evangeliepatronen in hun leven te ontwikkelen. Onder haar leiding hebben ze een goede opleiding genoten. Zij baden, bestudeerden de Schriften, werkten en aanbaden samen.

Een zuster in de Verenigde Staten had acht kinderen onder de veertien jaar. Iedere dag was een lichamelijke, mentale, geestelijke,

intellectuele en emotionele uitdaging voor haar, maar ze zorgde voor de juiste dingen. Ze steunde haar man in zijn kerktaken en in zijn streven om zijn gezin te onderhouden. Ze baden samen voor ieder kind en dachten na over hoe ze elk kind vooruit konden helpen met persoonlijke taken en doelen. Bij haar thuis was het bereiden van alle maaltijden, al het regelen, al het nadenken en al het bidden op zich al een veeleisende taak. Maar daarnaast nam ze de taak van huisbezoekster op zich en zorgde ze voor zusters in de wijk die een opbeurend woord of bezoek nodig hadden.

'Een rechtschapen vrouw te zijn in de eindtijd van deze aarde, (...) is een bijzonder edele roeping (Spencer W. Kimball).

Ze bad voor hen, bekommerde zich om hen, bezocht hen en nam talloze keren in de maand contact met ze op om te vragen hoe het ging.

Een getrouw gezin in Mexico woonde in een drukke, luidruchtige stad in een huis achter een grote muur en een metalen poort. Aan de binnenzijde van de muur schilderde de moeder een prachtige tuin, met bomen bloemen en een fontein. In hun huis had het gezin boeken op planken staan en plekken om bijeen te komen, te studeren en samen te spelen.

Een zuster in Ghana verzorgde de familieboerderij. Buiten de omheining kweekte ze duizendblad. Binnen de omheining hield ze geiten in meerdere kralen. Ook kweekte ze palmnoten die ze kookte om palmolie te maken en op de plaatselijke markten te verkopen. Ze had haar boeltje zo op orde dat haar liefde voor haar gezin eruit sprak. Ze harkte, veegde en hield haar tuin netjes en schoon. Onder een mangoboom had het gezin een eigengemaakte bank staan waarop ze zaten bij de gezinsavond en bij andere gezinsaanlegenheden.

Een alleenstaande zuster met lichamelijke beperkingen woonde op de tachtigste verdieping van een flatgebouw in Hongkong. Ze woonde alleen en was het enige kerklid in haar familie, maar ze wist een thuis te creëren dat een veilige haven was en waar zij en haar gasten de Geest konden voelen. Op een plank stonden haar Schriften, haar ZHV-lesboeken

en haar zangboek. Ze deed aan voorouderonderzoek en reisde naar de tempel om verordeningen voor hen te verrichten.

Een zuster in India hielp een gemeente in haar woonplaats stichten. Haar man was gemeentepresident en zij was ZHV-presidente voor een groep van ongeveer twintig leden. Zij brachten drie getrouwe dochters groot, met de beginselen van het evangelie als anker in hun heilige huis.

Een moeder in Brazilië woonde in een huis opgetrokken uit rode stenen in een tuin met rode aarde en omgeven door een rode stenen muur. De muziek van jeugdwerklidjes weerklonken en aan de muren in haar huis hingen platen van tempels, profeten van God en de Heiland, die ze uit de *Liahona* hadden geknipt. Zij en haar man hadden offers gebracht om in de tempel te worden verzegeld, zodat hun kinderen in het verbond konden worden geboren. Ze bad voortdurend tot God om voldoende kracht en inspiratie om haar kinderen in het licht, de waarheid en de sterkte van het evangelie groot te brengen, zodat ze de verbonden konden sluiten en nakomen die zij en haar man met hun offers voor hen mogelijk hadden gemaakt.

Deze zusters en vele anderen zijn waarlijk, zoals president Gordon B. Hinckley het zei, 'hoedsters van de haard'.⁴² Op hen zijn de woorden van president Spencer W. Kimball van toepassing:

• • ————— • •

‘In ieder tijdperk is het heerlijk om een rechtschapen vrouw te zijn. Een rechtschapen vrouw te zijn in de eindtijd van deze aarde, vlak voor de wederkomst van onze Heiland, is een bijzonder edele roeping. De kracht en invloed van de rechtschapen vrouw kan in deze tijd tien keer zo groot zijn als in rustiger tijden. Zij is hier op aarde om mede het gezin te verrijken en te beschermen — het fundament van de samenleving en de edelste instelling. Andere instellingen in de samenleving kunnen wankelen en zelfs falen, maar de rechtschapen vrouw kan het gezin helpen redden — het mogelijk laatste en enige heiligdom te midden van alle stormen en onrust.’⁴³

verhoord met zegeningen op uw hoofd en op dat van uw dierbaren. Wij laten u onze liefde en zegen, dat uw leven vol mag zijn van vrede en vreugde. Dat kan. Velen van u kunnen getuigen dat het zo is. De Heer zegene u nu en in de komende jaren. Dat bid ik nederig.’⁴⁴

‘Dat u de kracht mag hebben om de moeilijkheden van deze tijd tegemoet te kunnen treden’

Op die historische avond toen president Hinckley de proclamatie over het gezin voorlas, sprak hij tot slot van zijn toespraak een zegen uit over de vrouwen van de kerk:

‘Moge de Heer u zegenen, lieve zusters. (...) Dat u de kracht mag hebben om de moeilijkheden van deze tijd tegemoet te kunnen treden. Dat u zult worden begiftigd met wijsheid van boven om de problemen waarmee u voortdurend te maken krijgt, aan te kunnen. Dat uw gebeden en smeebeden zullen worden

Het gezin

Een proclamatie aan de wereld

*Het Eerste Presidium en de Raad der Twaalf Apostelen van
De Kerk van Jezus Christus van de Heiligen der Laatste Dagen*

Wij, het Eerste Presidium en de Raad der Twaalf Apostelen van De Kerk van Jezus Christus van de Heiligen der Laatste Dagen, verklaren plechtig dat het huwelijk tussen man en vrouw van Godswege is geboden en dat het gezin centraal staat in het plan van de Schepper voor de eeuwige bestemming van zijn kinderen.

Ieder mens — man of vrouw — is geschapen naar het beeld van God. Ieder is een geliefde geestzoon of -dochter van hemelse Ouders, en als zodanig heeft ieder een goddelijke aard en bestemming. Het geslacht is een essentieel kenmerk van iemands voorsterfelijke, sterfelijke en eeuwige identiteit en doel.

In het voorsterfelijke leven kenden en aanbaden geestzonen en -dochters God als hun eeuwige Vader, en aanvaardden zijn plan waardoor zijn kinderen een stoffelijk lichaam konden krijgen en aardse ervaringen konden opdoen om vooruitgang te maken op weg naar volmaking en om uiteindelijk hun goddelijke bestemming als erfgenaam van het eeuwige leven te verwezenlijken. Het goddelijk plan

van geluk maakt het mogelijk dat familiebanden ook na de dood blijven bestaan. Heilige verordeningen en verbonden die in heilige tempels beschikbaar zijn, maken het mogelijk dat de mens in de tegenwoordigheid van God terugkeert en dat het gezin voor eeuwig verenigd wordt.

Het eerste gebod dat God aan Adam en Eva gaf, had betrekking op hun vermogen om als man en vrouw kinderen te krijgen. Wij verklaren dat Gods gebod aan zijn kinderen om zich te vermenigvuldigen en de aarde te vervullen van kracht blijft. Wij verklaren ook dat God geboden heeft dat het heilige voortplantingsvermogen alleen gebruikt mag worden tussen een man en een vrouw die wettig met elkaar gehuwd zijn.

Wij verklaren dat de manier waarop het sterfelijke leven tot stand komt door God is voorgescreven. Wij bevestigen de heiligheid van het leven en het belang ervan in Gods eeuwige plan.

Man en vrouw hebben de plechtige taak om van elkaar en van hun kinderen te houden, en

voor elkaar en hun kinderen te zorgen. Kinderen 'zijn een erfdeel des Heren' (Psalmen 127:3). Ouders hebben de heilige plicht om hun kinderen in liefde en rechtschapenheid op te voeden, te voorzien in hun stoffelijke en geestelijke behoeften, en ze te leren dat ze elkaar moeten liefhebben en helpen, de geboden van God moeten naleven, en gezagsgetrouwe burgers behoren te zijn, waar ze zich ook bevinden. De echtelieden — de moeders en vaders — zullen door God verantwoordelijk worden gehouden voor het nakomen van deze verplichtingen.

Het gezin is door God ingesteld. Het huwelijk van man en vrouw is van essentieel belang in zijn eeuwige plan. Kinderen hebben er recht op om binnen het huwelijk geboren te worden, en te worden opgevoed door een vader en een moeder die de huwelijksgelofte met volledige trouw eren. De kans op een gelukkig gezinsleven is het grootst als de leringen van de Heer Jezus Christus eraan ten grondslag liggen. Een geslaagd huwelijk en een hecht gezin worden gegroundvest op, en in stand gehouden met, de beginselen van geloof, gebed, bekering, vergeving, respect, liefde, mededogen, werk en gezonde ontspanning. Volgens het goddelijk plan behoort de vader zijn gezin met liefde en in rechtschapenheid te presideren. Hij heeft tot taak te voorzien in de levensbehoeften en de bescherming van zijn gezin. De taak van de moeder is op de eerste plaats de zorg voor de

kinderen. Vader en moeder hebben de plicht om elkaar als gelijkwaardige partners met deze heilige taken te helpen. Invaliditeit, overlijden of andere omstandigheden kunnen individuele aanpassing noodzakelijk maken. Andere familieleden behoren zo nodig steun te verlenen.

Wij waarschuwen degenen die het verbond van huwelijkstrouw schenden, hun partner of kinderen mishandelen, of hun taken in het gezin niet nakomen, dat zij op een dag aan God rekenschap moeten afleggen. Verder waarschuwen wij ervoor dat het verval van het gezin de rampen voor personen, gemeenschappen en volken tot gevolg zal hebben die de profeten van vroeger en nu voorzeggd hebben.

Wij doen een beroep op burgers en overheidsdienaren met verantwoordelijkheidsbesef overal ter wereld om maatregelen te bevorderen die erop gericht zijn het gezin als de fundamentele eenheid van de maatschappij te handhaven en te versterken.

Deze proclamatie heeft president Gordon B. Hinckley op 23 september 1995 in de algemene bijeenkomst van de zustershulpvereniging in Salt Lake City (Utah) voorgelezen.

‘Van de u vergunde voorrechten gebruikmaken’

*U hebt nu de kans om te handelen
volgens de gevoelens die God in uw boezem
heeft geplaatst. Het zou geweldig zijn als u deze
beginselen naleeft! Indien u van de u vergunde
voorrechten gebruikmaakt, kunnen de engelen
niet anders dan uw metgezel zijn. (...) Als u
rein bent, kan niets u in de weg staan.*

Joseph Smith

3
...nder Room
...th 1842.
...aylor,
...by Rev.
...ointed Secretary,
...it of God
...aylor.
...and secured
...if all
...willing to
...and about them
...to be performed.

...and
...Mrs. Hawley
Elizabeth Jones
Sophia Packard
Philinda Merrick
Martha Knight
Dilemonna Gulon
Elizabeth Ann White
Levora Taylor
...H
Rev. Smith, &

‘Van de u vergunde voorrechten gebruikmaken’

Op een van de eerste bijeenkomsten van de vrouwenhulpvereniging van Nauvoo spoorde Joseph Smith de zusters aan om ‘van de [hun] vergunde voorrechten gebruik te maken’.¹ Op basis van die aansporing hebben zusters in De Kerk van Jezus Christus van de Heiligen der Laatste Dagen geleerd om hun goddelijke potentieel te verwezenlijken door Gods

God heeft zijn dochters gezegend met een groot vermogen om lief te hebben en te koesteren.

doeleinden voor hen te vervullen. Naarmate zij beseffen wie ze werkelijk zijn — dochters van God met een aangeboren vermogen om lief te hebben en te koesteren — verwezenlijken zij hun potentieel als heilige vrouwen. Met naastenliefde in hun hart vervullen zij de doeleinden van de zustershulpvereniging: toenemen in geloof en rechtschapenheid, het gezin versterken en mensen in nood opzoeken en helpen.

De zustershulpvereniging is opgericht als integraal onderdeel van de herstelling en helpt vrouwen van de kerk van de hun vergunde voorrechten gebruik te maken. Door deze organisatie krijgen zusters een visie en bevestiging van hun identiteit als dochters van God. Ook krijgen zij kansen om te dienen en de leiding en het gezag die zij nodig hebben om die taken te vervullen.

Dochters van God

Joseph Smith leerde de ZHV-zusters dat zij edele dochters van God waren, en hielp ze inzien dat God hen liefhad en grote doeleinden met hen voor ogen had. De vrouwen in de kerk

spelen een cruciale rol in het heilsplan van onze hemelse Vader — net zo belangrijk als de rol die mannen met het priesterschap spelen. De Heer heeft vrouwen begiftigd met een aangeboren verlangen om anderen te helpen en tot zegen te zijn, en Hij heeft ze de heilige taak toevertrouwd om zijn kinderen met hun gaven te helpen verlossen.

Vrouwen vergeten hun ware edele afkomst weleens en geven toe aan de verlokkingen en verleidingen van de wereld. Uit bezorgdheid over deze tendens voelden zuster Mary Ellen Smoot, de dertiende algemeen ZHV-presidente, en haar raadgeefsters, zuster Virginia U. Jensen en zuster Sheri L. Dew, de noodzaak om de vrouwen van de kerk hun identiteit te helpen herinneren. In een algemene ZHV-bijeenkomst verwoordden zij wat het betekent om een dochter van God te zijn:

‘Wij zijn geliefde geestdochters van God. Ons leven heeft inhoud, zin en richting. Als zusters zijn we wereldwijd verenigd in onze toewijding aan Jezus Christus, onze Heiland en ons Voorbeeld. Wij zijn vrouwen met geloof, deugd, visie en naastenliefde, en wij:

‘Versterken ons getuigenis van Jezus Christus door gebed en Schriftstudie.

‘Streven naar geestelijke kracht door gehoor te geven aan de ingevingen van de Heilige Geest.

‘Wijden ons toe aan het sterken van huwelijk en gezin.

‘Ervaren het moederschap als een edele taak en vinden vreugde in het vrouw-zijn.

‘Scheppen behagen in dienstbetoon en goede werken.

‘Hebben het leven lief en wij leren graag.

‘Staan voor waarheid en deugd.

‘Geven onze steun aan de priesterschap als het gezag van God op aarde.

‘Verblijden ons in de zegeningen van de tempel, begrijpen onze goddelijke bestemming en streven naar de verhoging.’²

Priesterschapsleiders hebben vrouwen ook herinnerd aan hun goddelijke aard en heilige taken. Ouderling M. Russell Ballard van het Quorum der Twaalf Apostelen heeft gezegd: ‘Wij geloven in en rekenen op uw goedheid en kracht, uw geneigdheid tot deugd en heldhaftigheid, uw zachtmoedigheid en moed, uw kracht en veerkracht. Wij geloven in uw zending als vrouwen Gods. (...) Wij geloven dat de kerk eenvoudig niet zal bereiken wat zij moet bereiken zonder uw geloof en getrouwheid, uw ingeschapen geneigdheid om het welzijn van anderen te stellen boven dat van uzelf, en uw geestelijke kracht en volharding. En we geloven dat het Gods plan is dat u koningin wordt en de hoogste zegeningen ontvangt die een vrouw in tijd of eeuwigheid kan ontvangen.’³

Als vrouwen van de hun vergunde voorrechten en mogelijkheden als dochters van God gebruikmaken, bereiden ze zich voor op de

Als vrouwen van de hun vergunde mogelijkheden als dochters van God gebruikmaken, bereiden ze zich voor op de zegeningen van het eeuwige leven.

zegeningen van het eeuwige leven. Dat is de heerlijke bestemming die God voor zijn getrouwe dochters in petto heeft.

Ware naastenliefde, een erfgoed dat van hart tot hart wordt doorgegeven

De profeet Joseph Smith leerde: 'Het is natuurlijk dat vrouwen gevoelens van naastenliefde hebben.' Bij de oprichting van de zustershulpvereniging vertelde hij

'Deze woorden van mij worden vaak geciteerd: "Doe uw best." Maar ik wil graag duidelijk maken dat we ons uiterste best moeten doen. We hebben vaak de neiging om tevreden te zijn met middelmatige prestaties. We zijn tot zo veel meer in staat.'

Gordon B. Hinckley

Wereldwijde instructie-bijeenkomst voor leidingge-venden, 10 januari 2004, p. 21

de zusters: 'U hebt nu de kans om te handelen volgens de gevoelens die God in uw boezem heeft geplaatst.'⁴ Ware naastenliefde kan alleen in hun hart opbloeien als vrouwen hun ingeschapen mededogen combineren met geloof in Jezus Christus en zijn verzoening. President Henry B. Eyring, raadgever in het Eerste Presidium, heeft uitgelegd dat deze ware naastenliefde het erfgoed van de zustershulpvereniging is:

'Ik zal (...) tot u spreken over het grote erfgoed dat uw voorgangsters in de zustershulpvereniging u hebben nagelaten. Het deel (...) dat het belangrijkste en duurzaamste lijkt te zijn, is dat naastenliefde de kern van de vereniging is en dat die dient door te dringen in het hart en dient op te gaan in het wezen van elke zuster. Naastenliefde betekende voor hen veel meer dan een gevoel van liefdadigheid. Naastenliefde komt voort uit geloof in de Heer Jezus Christus en is een gevolg van de uitwerking die zijn verzoening op het hart van de leden heeft. (...)

'Deze vereniging bestaat uit vrouwen wier gevoelens van naastenliefde ontspringen aan een hart dat veranderd is door verbonden aan te gaan en na te komen die alleen de ware kerk van de Heer biedt. Hun gevoelens van naastenliefde komen van Hem in en

Henry B. Eyring

door zijn verzoening. In hun daden van naastenliefde laten zij zich leiden door zijn voorbeeld. Die daden worden gemotiveerd door dankbaarheid voor zijn oneindige barmhartigheid, en door de Heilige Geest, die Hij stuurt om zijn dienstmaagden op hun barmhartige missie te vergezellen.'⁵

Dit erfgoed van naastenliefde begon bij de zusters in Nauvoo, die georganiseerde liefdadige werken ondernamen en tempelverbonden ontvingen. Het zette zich voort in Winter Quarters en op de zware tocht naar de Salt Lake Valley. Het was vrouwen van de kerk tot steun in hun nederzettingen als kolonisten in het westen, tijdens de politieke vervolgingen en wereldoorlogen die zij te verduren kregen, en schonk hun hoop gedurende de economische depressie. Het heeft goedertierenheid thuis en hulpprojecten wereldwijd aangewakkerd. Het heeft ZHV-zusters gemotiveerd tot dienstbetoon in ziekenhuizen en een helpende hand bij adopties, de opslag van graan, humanitaire hulp en welzijnszorg. De reine liefde van Christus blijft ZHV-zusters ook nu motiveren in hun bijeenkomsten, waarin ze elkaar onderwijzen en helpen, en bij hun individuele inspanningen om elkaar te sterken en over elkaar te waken.

Iedere vrouw in de kerk maakt deel uit van dit erfgoed van liefde en heeft de verantwoordelijkheid en het voorrecht om dit erfgoed aan anderen door te geven.

Uit de geschiedenis van een bepaalde familie blijkt hoe het erfgoed van de zustershulpvereniging generaties lang van moeder op dochter is doorgegeven. Iedere dochter schaarde zich achter het motto van de zustershulpvereniging: 'De liefde vergaat nimmermeer'.

Hun erfgoed begon bij Elizabeth Haven Barlow, die in 1837 lid werd van de kerk. Elizabeth werd op 28 april 1842 lid van de vrouwenhulpvereniging van Nauvoo, en hoorde de profeet Joseph Smith de fundamentele beginselen van de organisatie uitleggen. Die leringen waren haar tot steun in een leven waarin ze het

slachtoffer werd van bendes en vervolgingen, een kind ter wereld bracht op de tocht naar de Salt Lake Valley, en zorgde voor een jong gezin terwijl haar man een zending vervulde. Zij was van 1857 tot 1888 werkzaam als ZHV-presidente in Bountiful (Utah), drie jaar voordat ze op haar eenentachtigste overleed.

Het verhaal ging verder met haar dochter Pamela Barlow Thompson. Pamela en haar man werden geroepen om de nederzetting Panaca (Nevada) op te zetten, waar zij ZHV-presidente werd. Zij bracht de zusters huishoudelijke vaardigheden bij, waaronder het gebruik van een

'De geschiedenis van de zustershulpvereniging is in woorden en cijfers opgetekend, maar het erfgoed wordt van hart tot hart doorgegeven' (Henry B. Eyring).

nieuw mechanisch wonder: de naaimachine. Toen ze in Nevada woonden, werd haar man gedood. Zij verhuisde daarop met haar grote gezin naar Bountiful (Utah), waar ze opnieuw in een ZHV-presidium werd geroepen.

Pamela gaf dit erfgoed door aan haar dochter Theresa Thompson Call. Kort na haar huwelijk verhuisden Theresa en haar man naar Mexico. Een groot deel van haar leven was ze tegelijkertijd werkzaam als ZHV-presidente en raadgeefster in het jeugdwerkpresidium. Ze stond bekend om haar liefdediensten, waarbij ze maaltijden naar de behoeftigen bracht. Ze maakte er een gewoonte van om haar burens op leeftijd op hun verjaardag met een taart te

De reine liefde van Christus blijft ZHV-zusters inspireren doordat zij elkaar onderwijzen en helpen.

verwennen. Op een keer dacht ze pas na het avondeten aan de verjaardag van een van haar burens. Trouw aan het beginsel 'de liefde vergaet nimmermeer' stookte ze het vuur weer op en bakte een taart. Toen ze die avond nog laat voor de deur stond, barstte de zuster in tranen uit en zei: 'Ik heb de hele dag op je gewacht en was net tot de conclusie gekomen dat je me deze keer vergeten was.'

Theresa's dochter Athelia Call Sears hield ook van de zustershulpvereniging. Ze haastte zich elke dinsdagochtend altijd om het strijkwerk af te krijgen zodat ze op dinsdagmiddag de ZHV kon bijwonen. Toen ze al goed en wel in de zeventig was, werd ze als ZHV-presidente van de wijk geroepen. In een tijd waarin wijken zelf geld moesten inzamelen voor spullen en activiteiten, wisten de ZHV-zusters onder haar leiding genoeg geld in te zamelen om keukenapparatuur voor het kerkgebouw aan te schaffen, met nog eens duizend dollar extra voor de bisschop om in andere behoeften in de wijk te voorzien.

Athelia Sears Tanner, een dochter van zuster Sears, werd als jonge moeder als ZHV-presidente van de wijk geroepen. Haar liefdediensten bestonden voornamelijk uit de zorg voor en het brengen van maaltijden aan moeders van pasgeboren baby's. Zij had een natuurlijk talent om te onderwijzen en een sterk getuigenis van Jezus Christus, bracht haar dertien kinderen groot en

redde zielen in diverse hoedanigheden in de zustershulpvereniging gedurende haar leven.

Het erfgoed van naastenliefde werkt in deze familie nog steeds door. Alle dochters van zuster Tanner hebben trouw in de zustershulpvereniging gediend, en haar kleindochters hebben hun moeders' voorbeelden gevolgd.⁶

Liefdadigheid is het geestelijke erfgoed van alle leden van de zustershulpvereniging. President Eyring heeft uitgelegd: 'U geeft het erfgoed door als u anderen helpt om de gave van naastenliefde in hun hart te ontvangen. Zij zijn vervolgens in staat om het door te geven aan anderen. De geschiedenis van de zustershulpvereniging is in woorden en cijfers opgetekend, maar het erfgoed wordt van hart tot hart doorgegeven.'⁷

'Mijn beurt om te dienen'

Na vele voorbeelden van mensen met een groot geloof te hebben aangehaald, schreef de apostel Paulus: 'Laten ook wij, nu wij zulk een grote wolk van getuigen rondom ons hebben, afleggen alle last en de zonde, die ons zo licht in de weg staat, en met volharding de wedloop lopen die vóór ons ligt. Laat ons oog daarbij (alleen) gericht zijn op Jezus, de leidzman en voleinder des geloofs.'⁸

De vrouwen van de kerk zijn omgeven door talloze getuigen, waaronder 'onze heerlijke

Moeders kunnen het erfgoed van de zustershulpvereniging aan hun dochters doorgeven.

moeder Eva' en 'velen van haar getrouwe dochters die door de eeuwen heen [hebben] geleefd en de ware en levende God [hebben] vereerd.'⁹ Getrouwe dochters van God maken van de hun vergunde voorrechten gebruik door in de voetsporen van deze getuigen te treden, de problemen en verleidingen af te leggen die hen in de weg staan en de wedloop te lopen die de Heer vóór hen legt.

Iedere generatie kent edele, liefdadige, trouwe, heilige vrouwen. Hoewel slechts enkele van die vrouwen in de annalen van de geschiedenis worden opgetekend, zijn ze bij hun hemelse Vader goed bekend. En daar gaat het volgens Eliza R. Snow uiteindelijk om: 'Er zijn veel vrouwen van wie de werken niet buiten hun eigen woning bekend zijn en

misschien daar niet eens op waarde worden geschat, maar wat maakt dat uit? Als uw werken voor God aannemelijk zijn, hoe eenvoudig de taken ook zijn, als u ze getrouw uitvoert, hoeft u nooit ontmoedigd te raken.’¹⁰

Het volgende verhaal is een van de ontelbare voorbeelden van de invloed van getrouwe ZHV-zusters. In dit geval veranderde een handjevol vrouwen het leven van een jongvolwassene die Lynne heette. Omdat Lynne deze zusters anderen zag helpen, besloot ze later hetzelfde te doen toen ze zelf tot de zustershulpvereniging was toegetreden.

In haar laatste tienerjaren kregen Lynne en haar moeder het bericht dat haar stiefvader op reis zwaargewond was geraakt. Ze stapten snel op het vliegtuig om hem te bezoeken, maar hij stierf voordat ze bij hem waren. Lynne vertelde later wat er gebeurde toen ze weer thuiskwamen:

‘Toen mijn moeder en ik uitgeput en vol verdriet het vliegtuig uitstapten, kwamen [een] man en vrouw naar ons toe gelopen die hun armen om ons heen sloegen. Het waren de gemeentepresident en de ZHV-presidente. (...)

‘Die dagen waren verwarrend omdat we de dood van [mijn stiefvader] een plek moesten geven. (...) Maar er was steeds een zuster bij ons, stilletjes op de achtergrond — ze nam boodschappen aan, deed de deur open en hield onze hand vast tijdens telefoongesprekken met

onze familie en vrienden. Ze waren er om te helpen met inpakken, om alles af te handelen wat gedaan moest worden.

‘Door dat alles groeide bij mij zoveel dankbaarheid, dat ik me niet kon voorstellen hoe ik ooit iets gepasts terug kon doen voor die lieve zusters. Ik probeerde wanhopig iets te bedenken, maar mijn gedachten putten me uit.’

Toen Lynne een aantal jaren was getrouwd en drie kleine kinderen had, werd ze in een ZHV-presidium geroepen. Ze vroeg zich zo nu en dan af of ze haar roeping wel aankon. Maar toen moest ze denken aan de hulp die ze had gekregen nadat haar stiefvader was overleden. Nu is het mijn beurt, dacht ze bij zichzelf. Ze deed de volgende ervaringen uit de doeken:

‘Een vrouw in de wijk had haar veertienjarige dochter verloren. De moeder vroeg me een prachtige jurk te kopen en haar dochters lichaam daarmee te kleden ter voorbereiding op de begrafenis. Ik was in staat dat te doen — en ik hield er een zeer dierbare ervaring aan over. Nu was het mijn beurt om te dienen, zoals [andere zusters] mij hadden gediend.

‘Een oudere vrouw in de wijk die alleen woonde, had teveel medicijnen ingenomen en bevond zich drie dagen lang in een hulpeloze toestand. De andere raadgeefster en ik troffen haar nog levend in haar appartement aan en wasten haar voordat de ambulance arriveerde. We bleven in het appartement achter

en boenden alles — de muren en de vloeren — met een desinfecterend middel. Het was weer mijn beurt.

‘Een jonge moeder in de wijk, een van mijn vriendinnen, verloor plotseling haar enige kind, een knap meisje van drie jaar oud, door een infectie die haar het leven kostte voordat de artsen zelfs maar doorhadden hoe ernstig haar ziekte was. Ik ging samen met de andere raadgeefster naar haar huis zodra we hoorden dat de kleine Robin overleden was. Toen we bij de hordeur op het terras aankwamen, hoorden we de vader (die geen lid van de kerk was) snikken terwijl hij zijn moeder aan de lijn had die ver weg woonde. Toen hij opkeek en ons

‘Met het oog op deze tijd’ (Ester 4:14)

‘Ik vind dat als wij in ons hart besluiten dat we door en met de zegeningen van God, onze hemelse Vader, iets willen bereiken, God ons het vermogen geeft om dat te bereiken. Maar als we de moed opgeven, als we ontmoedigd raken, als we naar de top van de berg kijken en zeggen dat we die onmogelijk kunnen bereiken, terwijl we ons nooit inspannen, zullen we nooit iets bereiken.’

Heber J. Grant

Leringen van kerkpresidenten:
Heber J. Grant (2002), p. 37

zag, zei hij, nog steeds snikkend, in de telefoon: "Het komt wel goed, moeder. De mormoonse vrouwen zijn er." Weer mijn beurt.'

Lynne merkte later op dat ze mensen die haar vroegen wat ze van de zustershulpvereniging vond, over haar ervaringen met het ontvangen en bieden van hulp vertelde. Zij zei: 'Dat vind ik diep van binnen nou echt van de zustershulpvereniging. En waarom.'¹¹

Over de hele wereld vinden de vrouwen van de kerk 'diep van binnen' hetzelfde van de

ZHV. Net als Lynne zijn ze geholpen door hun ZHV-zusters, en ze weten dat het nu hun beurt is om anderen met naastenliefde en geloof te dienen. Zij bieden die hulp in verschillende hoedanigheden — als dochters, echtgenotes, moeders, zusters, tantes, huisbezoeksters, ZHV-leidsters, burens en vriendinnen. Soms komt die hulp op aanwijzing van kerkleiders, soms op aanwijzing van een stille ingeving door de Heilige Geest. Nu zij 'zulk een grote wolk van getuigen rondom [hen] hebben', zijn

In iedere nieuwe generatie kunnen ZHV-zusters zeggen: 'Nu is het onze beurt om te dienen.'

ze gereed om 'met volharding de wedloop [te] lopen die vóór [hen] ligt'.

'Het is aan u om de wereld te leiden (...) in alles wat prijzenswaardig is'

President Joseph F. Smith, de zesde president van de kerk, spoorde de vrouwen van de kerk aan 'om de wereld te leiden, en in het bijzonder de vrouwen van de wereld, in alles wat prijzenswaardig is, alles wat goddelijk is, alles wat verheffend en zuiverend is'. Hij zei: 'U bent daartoe geroepen door de stem van de profeet van God, om de grootste, de beste, de zuiverste en meest toegewijde vereniging te zijn.'¹²

De hele geschiedenis van de herstelde kerk van de Heer door hebben vrouwelijke discipelen van Christus aan die norm voldaan. Net als Ester hebben ze hun moed en trouw getoond in grote moeilijkheden. Zij hebben hun leven inhoud gegeven, net als Ester dat deed toen haar neef Mordekai tegen haar zei: 'Wie weet, of gij niet juist met het oog op deze tijd de koninklijke waardigheid verkregen hebt.'¹³ Net als Nehemia in het Oude Testament hebben zij zich niet van hun heilige taken laten afbrengen. Toen Nehemia's vijanden hem van zijn werk om de muren van Jeruzalem te herbouwen probeerden weg te lokken, antwoordde hij: 'Ik ben bezig een groot werk te doen en kan niet

komen. Waarom zou het werk stil liggen, doordat ik het verliet en tot u kwam?'¹⁴ Zijn tegenstanders bleven hem verzoeken, maar hij bleef sterk en toegewijd aan zijn belangrijke werk. De wereld blijft proberen de vrouwen van de kerk van hun door God gegeven zending af te brengen, maar de getrouwe ZHV-zusters zullen nog steeds 'niet komen'.

De opdracht om te leiden in alles wat prijzenswaardig, goddelijk, verheffend en zuiverend is, is een veeleisende taak. Zo is het altijd geweest. Maar individuele ZHV-zusters staan er niet alleen voor om die opdracht te vervullen. Zij maken deel uit van een grote organisatie, opgericht onder priesterschapsgesag en geschraagd door de leringen en verklaringen van profeten. Zij zijn geliefde dochters van God met heilige taken. Zij zijn het verbondsvolk van het Lam, 'gewapend met gerechtigheid en met de macht Gods in grote heerlijkheid'.¹⁵ Verenigd met andere getrouwe heiligen en lerend van de voorbeelden van degenen vóór hen, kunnen zij aardse moeilijkheden het hoofd bieden. Zij kunnen het koninkrijk van God over de hele wereld en bij hen thuis opbouwen. Zij kunnen zeggen: 'Nu is het onze beurt — onze beurt om te dienen en een hoofdstuk aan de bladzijden van de geschiedenis van de zustershulpvereniging toe te voegen.' Met de verzekering dat hun hemelse Vader ze liefheeft en een getuigenis van de macht van de verzoening

van Jezus Christus kunnen zij boven alledaagse gedachten en ambities uitstijgen, en deel uitmaken van 'iets bijzonders'.¹⁶

De beloften van de Heer staan vast als zusters de raad opvolgen die Hij aan de eerste ZHV-presidente gaf: 'Voorwaar, Ik zeg u: allen die mijn evangelie aanvaarden, zijn zonen en dochters in mijn koninkrijk. (...) Ik zeg u dat gij de dingen van deze wereld terzijde moet leggen en naar de dingen van een betere moet streven. (...) Kleef de verbonden aan die gij hebt gesloten.'¹⁷ Toen de profeet Joseph Smith de ZHV-zusters vertelde dat ze van de hun vergunde voorrechten gebruik moesten maken, verbond hij een belofte aan die aansporing: 'De engelen kunnen niet anders dan uw metgezel zijn. (...) Als u rein bent, kan niets u in de weg staan.'¹⁸

geschiedenis van de zustershulpvereniging

6 APRIL 1830

De kerk wordt opgericht.

1830

Joseph Smith ontvangt een openbaring voor zijn vrouw Emma (zie LV 25).

17 MAART 1842

De vrouwenhulpvereniging van Nauvoo wordt opgericht; Emma Smith wordt gekozen als presidente.

1843

Emma Smith en haar raadgeefsters wijzen huiszoekcomités aan in de wijken in Nauvoo (Illinois).

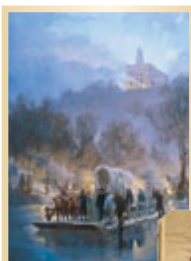
27 JUNI 1844

De profeet Joseph Smith en zijn broer Hyrum sterven de martelaarsdood in de gevangenis te Carthage.

FEBRUARI 1846

De heiligen beginnen Nauvoo te verlaten.

1846

De Nauvootempel wordt ingewijd.

JULI 1847

De eerste pioniersgroep komt in de Salt Lake Valley aan.

1867

Brigham Young draagt de bisschoppen op om de zustershulpvereniging in iedere wijk opnieuw in te stellen.

1870

De Young Ladies Department [afdeling jongevrouwen] van de Cooperative Junior and Senior Retrenchment Association [coöperatieve vereniging tot zuivering voor oud en jong] wordt opgericht voor jongevrouwen.

1872

De zustershulpvereniging steunt de uitgave van de *Woman's Exponent*.

1873

ZHV-zusters worden aangemoedigd om een medische opleiding te volgen.

1876

De Deseret Silk Association [zijdevereniging Deseret] wordt gevestigd, met Zina D. H. Young als presidente.

1878

De jeugdwerkorganisatie voor kinderen wordt opgericht.

1882

De zustershulpvereniging vestigt het Deseretziekenhuis.

1890

Wilford Woodruff ontvangt een openbaring die leidt tot afschaffing van het meervoudig huwelijk.

1893

De Salt Laketempel wordt ingewijd.

1913

‘De liefde vergaet nimmermeer’ wordt het motto van de ZHV.

1915

De zustershulpvereniging begint met de uitgave van het *Relief Society Magazine*.

1916

De huisbezoeksters beginnen maandelijks een evangelieboodschap met zusters te bespreken.

1918

De zustershulpvereniging verkoopt ruim zes miljoen kilo tarwe aan de Amerikaanse overheid.

1921

De zustershulpvereniging vestigt een kraamziekenhuis.

1936

Het Eerste Presidium organiseert het welzijnsprogramma van de kerk.

1944

Huisbezoeksters stoppen met bijdragen inzamelen en richten zich op dienstbetoon aan de zusters die ze bezoeken.

1954

Belle S. Spafford leidt de afgevaardigden uit de Verenigde Staten bij de International Council of Women.

1956

Het gebouw van de zustershulpvereniging in Salt Lake City wordt ingewijd.

1969

De afdeling sociale diensten van de zustershulpvereniging gaat op in de afdeling welzijnszorg en sociale diensten van de kerk.

1971

Het *Relief Society Magazine* wordt opgeheven en vervangen door de *Ensign*.

1978

De Memorial Garden met het monument ter ere van de vrouw wordt toegewijd.

16 SEPTEMBER 1978

De eerste algemene ZHV-bijeenkomst wordt gehouden.

1987

Een maandelijks huisbezoekboodschap wordt opgenomen in de voorganger van wat nu de *Liahona* heet en in de *Ensign*.

1992

Zusters vieren de 150ste verjaardag van de zustershulpvereniging door deelname aan dienstbetroonprojecten in hun omgeving.

23 SEPTEMBER 1995

President Gordon B. Hinckley leest 'Het gezin: een proclamatie aan de wereld' voor in een algemene ZHV-bijeenkomst.

1997

De zustershulpvereniging, hogepriestersgroepen en ouderlingenquorums beginnen hetzelfde lesmateriaal te bestuderen voor de zondag.

2004

De algemene presidentes van de zustershulpvereniging, de jongevrouwen en het jeugdwerk nemen deel aan de eerste wereldwijde instructiebijeenkomst voor leidinggevenden in hulporganisaties.

2009

Het ledental van de zustershulpvereniging bereikt de zes miljoen.

Zusters in een algemene ZHV-bijeenkomst

2011

De kerk viert het 75-jarig bestaan van het welzijnsprogramma.

Algemene ZHV-presidiums

Presidente: Emma Hale Smith, 1842–1844. **Eerste raadgeefster:** Sarah Marietta Kingsley Cleveland, 1842–1844. **Tweede raadgeefster:** Elizabeth Ann Smith Whitney, 1842–1844.

Presidente: Eliza Roxcy Snow, 1866–1887. **Eerste raadgeefster:** Zina Diantha Huntington Young, 1880–1888. **Tweede raadgeefster:** Elizabeth Ann Smith Whitney, 1880–1882.

Presidente: Zina Diantha Huntington Young, 1888–1901. **Eerste raadgeefster:** Jane Snyder Richards, 1888–1901. **Tweede raadgeefster:** Bathsheba Wilson Smith, 1888–1901.

Presidente: Bathsheba Wilson Smith, 1901–1910. **Eerste raadgeefster:** Annie Taylor Hyde, 1901–1909. **Tweede raadgeefster:** Ida Smoot Dusenberry, 1901–1910.

Presidente: Emmeline Woodward B. Wells, 1910–1921. **Eerste raadgeefster:** Clarissa Smith Williams, 1910–1921. **Tweede raadgeefster:** Julina Lambson Smith, 1910–1921.

Presidente: Clarissa Smith Williams, 1921–1928. **Eerste raadgeefster:** Jennie Brimhall Knight, 1921–1928. **Tweede raadgeefster:** Louise Yates Robison, 1921–1928.

Presidente: Louise Yates Robison, 1928–1939. **Eerste raadgeefster:** Amy Brown Lyman, 1928–1939. **Tweede raadgeefsters:** Julia Alleman Child, 1928–1935; Kate Montgomery Barker, 1935–1939.

Presidente: Amy Brown Lyman, 1940–1945. **Eerste raadgeefster:** Marcia Knowlton Howells, 1940–1945. **Tweede raadgeefsters:** Donna Durrant Sorensen, 1940–1942; Belle Smith Spafford, 1942–1945.

Presidente: Belle Smith Spafford, 1945–1974. **Eerste raadgeefster:** Marianne Clark Sharp, 1945–1974. **Tweede raadgeefsters:** Gertrude Ryberg Garff, 1945–1947; Velma Nebeker Simonsen, 1947–1956; Helen Woodruff Anderson, 1957–1958; Louise Wallace Madsen, 1958–1974.

Presidente: Barbara Bradshaw Smith, 1974–1984. **Eerste raadgeefsters:** Janath Russell Cannon, 1974–1978; Marian Richards Boyer, 1978–1984. **Tweede raadgeefsters:** Marian Richards Boyer, 1974–1978; Shirley Wilkes Thomas, 1978–1983; Ann Stoddard Reese, 1983–1984.

Presidente: Barbara Woodhead Winder, 1984–1990. **Eerste raadgeefster:** Joy Frewin Evans, 1984–1990. **Tweede raadgeefster:** Joanne Bushman Doxey, 1984–1990.

Presidente: Elaine Low Jack, 1990–1997. **Eerste raadgeefster:** Chieko Nishimura Okazaki, 1990–1997. **Tweede raadgeefster:** Aileen Hales Clyde, 1990–1997.

Presidente: Mary Ellen Wood Smoot, 1997–2002. **Eerste raadgeefster:** Virginia Urry Jensen, 1997–2002. **Tweede raadgeefster:** Sheri L. Dew, 1997–2002.

Presidente: Bonnie Dansie Parkin, 2002–2007. **Eerste raadgeefster:** Kathleen Hurst Hughes, 2002–2007. **Tweede raadgeefster:** Anne Clark Pingree, 2002–2007.

Presidente: Julie Bangerter Beck, vanaf 2007. **Eerste raadgeefster:** Silvia Henriquez Allred, vanaf 2007. **Tweede raadgeefster:** Barbara Thompson, vanaf 2007.

Bibliografie

Ten geleide

1. Emma Smith. In: Relief Society Minute Book, Nauvoo (Illinois, VS), 17 maart 1842, Bibliotheek voor kerkgeschiedenis, p. 12.
2. Spencer W. Kimball, 'Privileges and Responsibilities of Sisters', *Ensign*, november 1978, p. 104.
3. Belle S. Spafford, *A Woman's Reach* (1974), p. 23.
4. Alma 37:6.

Hoofdstuk 1

1. James E. Talmage, *Jesus the Christ*, 3e druk (1916), p. 475.
2. Zie Johannes 19:25–27.
3. Zie Johannes 20:1–18.
4. Zie Lucas 10:38–42.
5. Zie Johannes 11:20–27.
6. Lucas 8:1–3.
7. 1 Timoteüs 5:10.
8. Titus 2:4.
9. Handelingen 9:36–40.
10. Zie Romeinen 16:3–5.
11. 1 Korintiërs 16:19; cursivering toegevoegd.
12. Romeinen 16:6.
13. Zie Handelingen 16:14–15.
14. Romeinen 16:1–2; cursivering toegevoegd.
15. Joseph Smith, geciteerd in Sarah M. Kimball, 'Auto-biography', *Woman's Exponent*, 1 september 1883, p. 51; zie ook *Leringen van kerkpresidenten: Joseph Smith* (2007), p. 451.

16. Eliza R. Snow, 'Female Relief Society'. In: *Deseret News*, 22 april 1868, p. 1.
17. *Leringen van kerkpresidenten: Joseph F. Smith* (1998), p. 184.
18. Lorenzo Snow. In. 'Prest. Snow to Relief Societies', *Deseret Evening News*, 9 juli 1901, p. 1.
19. Julie B. Beck, 'Vrouwen van de kerk op hun best: sterk en onverzettelijk', *Liahona*, november 2007, p. 109.

Hoofdstuk 2

1. Sarah M. Kimball. In: Record of the Relief Society from First Organization to Conference, 5 april 1892, boek II, Bibliotheek voor kerkgeschiedenis, p. 29.
2. Sarah M. Kimball, 'Auto-biography'. In: *Woman's Exponent*, 1 september 1883, p. 51.
3. Zie Relief Society Minute Book, Nauvoo (Illinois, VS), 17 maart 1842, pp. 6–7; de eerste bijeenkomst werd door twintig zusters bijgewoond, en als onderdeel van die bijeenkomst werden nog eens zeven niet aanwezige zusters als lid van de vereniging geaccepteerd.
4. Joseph Smith. In: Relief Society Minute Book, Nauvoo (Illinois, VS), 17 maart 1842, Bibliotheek voor kerkgeschiedenis, p. 7.
5. Zie Relief Society Minute Book, Nauvoo (Illinois, VS), 17 maart 1842, pp. 8–9.
6. Leer en Verbonden 25:3, 7.

7. Zie Joseph Smith. In: Relief Society Minute Book, Nauvoo (Illinois, VS), 17 maart 1842, p. 8.
8. Zie Leer en Verbonden 25:2, 5–8, 10–11, 13–15.
9. Leer en Verbonden 25:16.
10. Joseph Smith. In: Relief Society Minute Book, Nauvoo (Illinois, VS), 17 maart 1842, p. 8.
11. Emma Smith. In: Relief Society Minute Book, Nauvoo (Illinois, VS), 17 maart 1842, p. 12.
12. Zie Relief Society Minute Book, Nauvoo (Illinois, VS), 17 maart 1842, p. 14.
13. Joseph Smith. In: Relief Society Minute Book, Nauvoo (Illinois, VS), 28 april 1842, p. 40.
14. Joseph Smith. In: Relief Society Minute Book, Nauvoo (Illinois, VS), 30 maart 1842, p. 22.
15. Joseph Smith. In: Relief Society Minute Book, Nauvoo (Illinois, VS), 28 april 1842, p. 38.
16. Boyd K. Packer, Conference Report, oktober 1978, pp. 9–10; of *Ensign*, november 1978, p. 8.
17. Zie Joseph Smith. In: Relief Society Minute Book, Nauvoo (Illinois, VS), 17 maart 1842, p. 8.
18. Eliza R. Snow. In: Relief Society Minute Book, Nauvoo (Illinois, VS), 28 april 1842, p. 41.
19. Zie Joseph Smith. In: Relief Society Minute Book, Nauvoo (Illinois, VS), 9 juni 1842, p. 63.
20. Joseph Smith. In: Relief Society Minute Book, Nauvoo (Illinois, VS), 9 juni 1842, p. 63.

21. Joseph Smith. In: Relief Society Minute Book, Nauvoo (Illinois, VS), 9 juni 1842, p. 63.
22. Joseph Smith. In: Relief Society Minute Book, Nauvoo (Illinois, VS), 28 april 1842, p. 38.
23. Joseph Smith. In: Relief Society Minute Book, Nauvoo (Illinois, VS), 28 april 1842, p. 35.
24. Leer en Verbonden 20:69.
25. Joseph Smith. In: Relief Society Minute Book, Nauvoo (Illinois, VS), 28 april 1842, p. 38.
26. Leer en Verbonden 25:5.
27. Leer en Verbonden 68:25–28.
28. Leer en Verbonden 93:40, 44, 49–50.
29. Emma Smith. In: Relief Society Minute Book, Nauvoo (Illinois, VS), 9 maart 1844, p. 123.
30. Joseph Smith. In: Relief Society Minute Book, Nauvoo (Illinois, VS), 28 april 1842, p. 40.
31. *Leringen van kerkpresidenten: Joseph Smith* (2007), p. 518.
32. Relief Society Minute Book, Nauvoo (Illinois, VS), 14 april 1842, p. 28.
33. Relief Society Minute Book, Nauvoo (Illinois, VS), 5 augustus 1843, p. 103.
34. Relief Society Minute Book, Nauvoo (Illinois, VS), 13 augustus 1843, p. 107.
35. Relief Society Minute Book, Nauvoo (Illinois, VS), bijeenkomst van de vrouwenhulpvereniging van wijk 3, zonder datum, p. 112.
36. Leer en Verbonden 124:27–30.
37. Zie Leer en Verbonden 131–32.
38. Sally Randall. In: Kenneth W. Godfrey, *Women's Voices: An Untold History of the Latter-day Saints* (1982), pp. 138–139.
39. Matteüs 25:40.
40. 'R. S. Reports', *Woman's Exponent*, 1 september 1876, p. 50.
41. Joseph Smith, geciteerd in: Edward W. Tullidge, *The Women of Mormonism* (1877), p. 76.
42. Relief Society Minute Book, Nauvoo (Illinois, VS), 16 juni 1843, pp. 91–92.
43. Joseph Smith. In: Relief Society Minute Book, Nauvoo (Illinois, VS), 28 april 1842, p. 39.
44. Joseph Smith. In: Relief Society Minute Book, Nauvoo (Illinois, VS), 9 juni 1842, p. 62.
45. Ellen Douglas, brief, gedateerd 14 april 1844, typoscript, Bibliotheek voor kerkgeschiedenis.
46. John A. Widtsoe, *Evidences and Reconciliations*, samengesteld door G. Homer Durham, 3 delen in 1 (1960), p. 308.
47. Emily Woodmansee, 'As Sisters in Zion', *Hymns*, nr. 309.
48. M. Russell Ballard, 'Rechtschapen vrouwen', *Liahona*, december 2002, p. 34.
49. Luca Mack Smith. In: Relief Society Minute Book, Nauvoo (Illinois, VS), 24 maart 1842, pp. 18–19.
8. Presendia Lathrop Kimball, 'A Venerable Woman', *Woman's Exponent*, 1 juni 1883, p. 2.
9. Drusilla Dorris Hendricks, 'Historical Sketch of James Hendricks and Drusilla Dorris Hendricks'. In: *Henry Hendricks Genealogy*, samengesteld door Marguerite Allen (1963), p. 28.
10. Zie Jill Mulvay Derr, Janath Russell Cannon en Maureen Ursenbach Beecher, *Women of Covenant: The Story of Relief Society* (1992), p. 67.
11. Dagboek van Eliza Partridge Lyman, 14 jul–12 dec 1846, Bibliotheek voor kerkgeschiedenis, pp. 32–35.
12. Dagboek van Eliza Partridge Lyman, p. 38.
13. Autobiografie van Bathsheba W. Smith, typoscript, Bibliotheek voor kerkgeschiedenis, p. 13.
14. Helen Mar Whitney, 'Scenes and Incidents at Winter Quarters', *Woman's Exponent*, 1 december 1885, p. 98.
15. Wallace Stegner, *The Gathering of Zion: The Story of the Mormon Trail* (1981), p. 13.
16. Alma 34:28.
17. Emmeline B. Wells, 'After the Days of Nauvoo'. In: Record of the Relief Society from First Organization to Conference, 5 april 1892, boek II, Bibliotheek voor kerkgeschiedenis, pp. 234–235.
18. Brigham Young, 'Remarks', *Deseret News*, 15 oktober 1856, p. 252.
19. Lucy Meserve Smith, 'Historical Sketches of My Great Grandfathers', manuscript, Special Collections, Marriott Library, University of Utah, pp. 53–54.
20. Moroni 7:47.
21. Lucy Meserve Smith, 'Historical Sketches of My Great Grandfathers', p. 54.

Hoofdstuk 3

1. Leer en Verbonden 25:13.
2. Alma 27:27.
3. Brigham Young. In: *History of the Church*, 7:567.
4. Sarah DeArmon Pea Rich. 'Autobiography, 1885–1893', Bibliotheek voor kerkgeschiedenis, p. 66; geciteerd door Richard G. Scott, *Liahona*, mei 2009, pp. 44–45.
5. Leer en Verbonden 136:4.
6. In: Charles Lanman, *A Summer in the Wilderness* (1847), p. 32.
7. Leer en Verbonden 136:1, 8.

Hoofdstuk 4

1. Zie Journal of Wilford Woodruff, 26 december 1866, Bibliotheek voor kerkgeschiedenis.
2. Brigham Young, 'Remarks', *Deseret Evening News*, 14 december 1867, p. 2; zie ook *Leringen van kerkpresidenten: Brigham Young* (1997), p. 131.
3. Joseph Smith. In: Relief Society Minute Book, Nauvoo (Illinois), 28 april 1842, Bibliotheek voor kerkgeschiedenis, p. 38.
4. Eliza R. Snow, 'Female Relief Society', *Deseret News*, 22 april 1868, p. 81.
5. Eliza R. Snow, 'Female Relief Society', p. 81.
6. Eliza R. Snow. In: Relief Society Minutes, Third Ward, Salt Lake Stake, 23 september 1868, Bibliotheek voor kerkgeschiedenis, p. 17.
7. Brigham Young, geciteerd in *The Personal Writings of Eliza Roxcy Snow*, Maureen Ursenbach Beecher (1995, red), p. 35.
8. Leer en Verbonden 25:7.
9. Eliza R. Snow, 'Female Relief Society', p. 81.
10. Brigham Young, 'Remarks', *Deseret News Weekly*, 13 mei 1868, p. 3.
11. In: Susa Young Gates, *History of the Young Ladies' Mutual Improvement Association* (1911), pp. 9–10.
12. Eliza R. Snow. In: Senior and Junior Cooperative Retrenchment Association Minutes, 20 februari 1875, typoscript, Bibliotheek voor kerkgeschiedenis.
13. Brief van Eliza R. Snow aan Mary Elizabeth Lightner, 27 mei 1869, Bibliotheek voor kerkgeschiedenis.
14. Eliza R. Snow, 'An Address by Miss Eliza R. Snow', *Millennial Star*, 13 januari 1874, p. 18.
15. Zie Leer en Verbonden 132.
16. Eliza R. Snow. In: Relief Society Minutes, Fifteenth Ward, Salt Lake Stake, 6 januari 1870, Bibliotheek voor kerkgeschiedenis, p. 140.
17. In: 'Great Indignation Meeting', *Millennial Star*, 22 februari, p. 115.
18. 'The Mormon Question', *New York Times*, 8 februari 1870, p. 1.
19. 'Mormon Women in Council', *New York Herald*, 23 januari 1870; geciteerd in *Deseret News*, 16 februari 1870, p. 23.
20. Wilford Woodruff, 'Remarks', *Deseret Weekly*, 14 november 1891, p. 660.
21. Dagboek van Zina D. H. Young, 16 oktober 1890, Bibliotheek voor kerkgeschiedenis.
22. Helen Mar Whitney, *A Woman's View: Helen Mar Whitney's Reminiscences of Early Church History*, Richard N. Holzapfel en Jeni B. Holzapfel (1997, red), p. 140.
23. Zie Andrew Jenson, *Latter-day Saint Biographical Encyclopedia*, 4 delen (1901–1936), deel 1, p. 695.
24. Eliza R. Snow. In: Tenth Ward Relief Society Minutes, 22 januari 1874, Bibliotheek voor kerkgeschiedenis, p. 24.
25. Emily S. Richards. In: 'General Conference Relief Society', *Woman's Exponent*, december 1901, p. 54.
26. In: 'Emily S. Richards', *Brigham Young University Bulletin: Dedicatory Services for Naming and Dedication of Twelve Buildings*, 7 mei 1957, p. 21.
27. Spencer W. Kimball, 'The Role of Righteous Women', *Ensign*, november 1979, p. 104.
28. Zie *Leringen van kerkpresidenten: Brigham Young*, pp. 167–168.
29. Brigham Young, 'Remarks', *Deseret News Weekly*, 13 mei 1868, p. 3.
30. Eliza R. Snow, 'Female Relief Society', p. 81.
31. Brigham Young, 'Remarks', *Deseret News Weekly*, 13 mei 1868, p. 3.
32. Emmeline B. Wells, 'Be Wise and Hearken to Counsel', *Woman's Exponent*, 1 november 1876, p. 84.
33. Sarah Howard. In: 'General Meeting of Central and Ward Committees', *Woman's Exponent*, 1 december 1876, p. 99.
34. John Taylor, 'Discourse by Prest. John Taylor', *Deseret News*, 9 april 1879, p. 147.
35. Emmeline B. Wells, 'Sisters Be in Earnest', *Woman's Exponent*, 15 oktober 1876, p. 76.
36. Zie Jill Mulvay Derr, Janath Russell Cannon en Maureen Ursenbach Beecher, *Women of Covenant: The Story of Relief Society* (1992), pp. 165–166.
37. Zie 'Church Wheat to Be Turned Over to Government', *Deseret Evening News*, 20 mei 1918, p. 1.
38. Eliza R. Snow, 'An Address', *Woman's Exponent*, 15 september 1873, p. 63.
39. Emmeline B. Wells, 'Zina D. H. Young—A Character Sketch', *Improvement Era*, november 1901, p. 45.
40. Eliza R. Snow, 'An Address by Miss Eliza R. Snow', p. 20.
41. Emma Andersen Liljenquist. In: *Our Pioneer Heritage*, samengesteld door Kate B. Carter (1963), 6:445–446.
42. 'Deseret Hospital', *Woman's Exponent*, 1 augustus 1882, p. 36.
43. Dagboek van Emmeline B. Wells, 4 januari 1878, Harold B. Lee Library Special Collections, Brigham Young University.
44. Dagboek van Emmeline B. Wells, 1 augustus 1895.
45. Eliza R. Snow, 'An Address by Miss Eliza R. Snow', p. 21.

46. Eliza R. Snow, *Poems: Religious, Historical, and Political* (1856), pp. 148–149.

Hoofdstuk 5

1. Emmeline B. Wells, Clarissa S. Williams en Juliana L. Smith, 'Resolutions of Relief Society', *Woman's Exponent*, november 1913, p. 79.
2. 1 Korintiërs 13:8; Moroni 7:46; zie ook General Board Minutes, 1842–2007, 3 juli 1913, Bibliotheek voor kerkgeschiedenis.
3. Joseph Smith. In: Relief Society Minute Book, Nauvoo (Illinois), 9 juni 1842, Bibliotheek voor kerkgeschiedenis, p. 63.
4. Moroni 7:47.
5. Emmeline B. Wells, Clarissa S. Williams en Juliana L. Smith, 'Epistle to the Relief Society Concerning These War Times', *Relief Society Magazine*, juli 1917, p. 364.
6. Zie Moroni 7:46–47.
7. Joseph F. Smith. In: Minutes of the General Board of Relief Society, 17 maart 1914, Bibliotheek voor kerkgeschiedenis, pp. 54–55.
8. In: 'Notes from the Field', *Relief Society Magazine*, september 1917, p. 512.
9. Emmeline B. Wells, 'The Grain Question', Relief Society Bulletin, september 1914, pp. 1–2.
10. Amy Brown Lyman, 'Social Service Work in the Relief Society, 1917–1928', typoscript, Bibliotheek voor kerkgeschiedenis, p. 2.
11. Clarissa S. Williams. In: 'Relief Society Gives Hard Job to General Head', *Deseret News*, 23 september 1925, katern 2, p. 1.
12. Gladys Robison Winter. In: *The Life and Family of Louise Yates Robison*, samengesteld door Gladys Robison Winter, Bibliotheek voor kerkgeschiedenis.
13. Zie Evelyn Hodges Lewis, interview door Loretta Hefner, september 1979, transcriptie, Bibliotheek voor kerkgeschiedenis.
14. Louise Y. Robison, 'Officers' Meeting', *Relief Society Magazine*, mei 1935, p. 272.
15. Heber J. Grant, Conference Report, oktober 1936, p. 3.
16. Thomas S. Monson, 'Guiding Principles of Personal and Family Welfare', *Ensign*, september 1986, p. 5.
17. Harold B. Lee, 'Place of the Relief Society in the Church Security Plan', *Relief Society Magazine*, maart 1937, p. 143.
18. Joseph L. Wirthlin, 'Relief Society—An Aid to the Bishops', *Relief Society Magazine*, juni 1941, p. 417.
19. 'Memo of Suggestions', 1–6, Church Union Board Executive Committee Minutes, Bibliotheek voor kerkgeschiedenis.
20. Amy Brown Lyman. In: Mayola R. Miltonberger, *Fifty Years of Relief Society Social Services* (1987), p. 2.
21. Boyd K. Packer, ongepubliceerd manuscript.
22. Maria Speidel. In: 'Notes from the Field', *Relief Society Magazine*, februari 1946, p. 123.
23. John Zippo, 'Life Story of John Zippo', ongepubliceerd manuscript, geciteerd in: Jill Mulvay Derr, Janath Russell Cannon en Maureen Ursenbach Beecher, *Women of Covenant: The Story of Relief Society* (1992), pp. 301–302.
24. Eva M. Gregerson. In: 'Notes from the Field', *Relief Society Magazine*, februari 1946, p. 118.
25. Hugh B. Brown. In: 'Notes from the Field', *Relief Society Magazine*, oktober 1944, pp. 591–592.
26. Zie Hedwig Biereichel. In: Roger P. Minert, *In Harm's Way: East German Saints in World War II* (2009), p. 209.
27. Zie Jennifer A. Heckmann. In: Nathan N. Waite, 'Steadfast German Saints', *BYU Magazine*, winter 2010, p. 57.
28. Amy Brown Lyman, *In Retrospect* (1945), pp. 160–161.
29. Moroni 7:46–47.

Hoofdstuk 6

1. Eliza R. Snow. In: Weber Stake Relief Society Minutes, 30 oktober 1877, Bibliotheek voor kerkgeschiedenis, pp. 27–28.
2. Belle S. Spafford, Marianne Sharp en Gertrude Garff, 'The New Year', *Relief Society Magazine*, januari 1947, p. 3.
3. Boyd K. Packer, Conference Report, april 1998, pp. 94–95; of *Ensign*, mei 1998, p. 72.
4. Boyd K. Packer, 'The Circle of Sisters', *Ensign*, november 1980, p. 109.
5. Henry B. Eyring, 'Het blijvende erfgoed van de ZHV', *Liahona*, november 2009, pp. 124–125.
6. Boyd K. Packer, 'The Circle of Sisters', p. 110.
7. Boyd K. Packer, Conference Report, april 1998, p. 97; of *Ensign*, mei 1998, p. 74.
8. George Albert Smith, 'Address to Members of the Relief Society', *Relief Society Magazine*, december 1945, p. 717.
9. Zie Belle S. Spafford, 'A Relief Society Building to Be Erected', *Relief Society Magazine*, december 1945, pp. 751–753.
10. Belle S. Spafford, 'Joy in Full Measure', *Relief Society Magazine*, november 1948, p. 725.

11. David O. McKay, 'Dedicatory Prayer of the Relief Society Building', *Relief Society Magazine*, december 1956, p. 789.
12. Boyd K. Packer, Conference Report, oktober 1978, p. 10; of *Ensign*, november 1978, pp. 8–9.
13. Belle S. Spafford, interview door Jill Mulvay [Derr], 20 januari 1976, transcriptie, Bibliotheek voor kerkgeschiedenis, p. 127.
14. Belle S. Spafford, *A Woman's Reach* (1974), p. 98.
15. Silvia H. Allred, 'Iedere vrouw heeft de ZHV nodig', *Liahona*, november 2009, pp. 115–116.
16. Zie Olga Kovařová Campora, 'Fruits of Faithfulness: The Saints of Czechoslovakia'. In: *Women Steadfast in Christ* (1992), pp. 141–146.
17. Spencer W. Kimball, 'The Role of Righteous Women', *Ensign*, november 1979, pp. 103–104.
18. Elaine L. Jack, interview door Julie B. Beck, 10 februari 2009, transcriptie, Bibliotheek voor kerkgeschiedenis.
19. Elaine L. Jack, interview door Julie B. Beck, 10 februari 2009.
20. Thomas S. Monson, 'The Mighty Strength of Relief Society', *Ensign*, november 1997, p. 95.
21. Julie B. Beck, 'Het doel van de ZHV verwezenlijken', *Liahona*, november 2008, p. 110.
22. Boyd K. Packer, 'The Circle of Sisters', p. 109.
23. Boyd K. Packer, Conference Report, april 1998, p. 97; of *Ensign*, mei 1998, p. 72.
24. Boyd K. Packer, 'The Circle of Sisters', p. 110.
25. Thomas S. Monson, 'De liefde vergaat nimmermeer', *Liahona*, november 2010, pp. 124–125; zie ook Gids bij de Schriften, 'Naastenliefde'; Moroni 7:46–47.

Hoofdstuk 7

1. Eliza R. Snow, naar 'How Great the Wisdom and the Love', *Hymns*, nr. 195.
2. Zie Lucas 15:3–7.
3. Zie 3 Nephi 11:13–17; 17:5–25.
4. Julie B. Beck, 'ZHV: een heilig werk', *Liahona*, november 2009, p. 113.
5. Relief Society Minute Book, Nauvoo, Illinois, 28 juli 1843, Bibliotheek voor kerkgeschiedenis, p. 101.
6. Joseph F. Smith, 'Address of President Joseph F. Smith', *Woman's Exponent*, mei 1903, p. 93; zie ook *Leringen van kerkpresidenten: Joseph F. Smith* (1998), pp. 186–187.
7. Eliza R. Snow. In: Relief Society Minutes, Sixth Ward, Salt Lake Stake, 16 augustus 1868, Bibliotheek voor kerkgeschiedenis, p. 16.
8. Eliza R. Snow. In: Mt. Pleasant North Ward Relief Society Minutes, 7 augustus 1880, Bibliotheek voor kerkgeschiedenis, p. 56.
9. Sarah M. Kimball. In: 15th Ward Relief Society Minutes, 1868–1873, Bibliotheek voor kerkgeschiedenis.
10. Jane Richards. In: 'R. S. Reports', *Woman's Exponent*, 1 september 1907, p. 24.
11. Minutes of General Board of Relief Society, 19 april 1944, Bibliotheek voor kerkgeschiedenis, pp. 39–40.
12. Belle S. Spafford, interview door Jill Mulvay [Derr], 1 december 1975, transcriptie, Bibliotheek voor kerkgeschiedenis.
13. Belle S. Spafford, interview door Jill Mulvay [Derr], 8 december 1975, transcriptie, Bibliotheek voor kerkgeschiedenis.
14. Henry B. Eyring, 'Het blijvende erfgoed van de ZHV', *Liahona*, november 2009, p. 123.
15. Julie B. Beck, "'Strengthen Thy Stakes": Strong and Immovable in Faith'. In: *Awake, Arise, and Come unto Christ: Talks from the 2008 BYU Women's Conference* (Deseret Book, 2009), pp. 86–87.
16. Joseph Smith. In: Relief Society Minute Book, Nauvoo (Illinois), 28 april 1842, p. 38.
17. Spencer W. Kimball, 'Small Acts of Service', *Ensign*, december 1974, p. 5.
18. Thomas S. Monson, *Liahona*, november 2009, p. 86.
19. Dieter F. Uchtdorf, 'Geluk, uw erfgoed', *Liahona*, november 2008, p. 120.
20. Spencer W. Kimball, 'A Vision of Visiting Teaching', *Ensign*, juni 1978, p. 24; zie ook Leer en Verbonden 20:53–54.
21. Camilla Kimball. In: Caroline Eyring Miner en Edward L. Kimball, *Camilla: A Biography of Camilla Eyring Kimball* (1980), p. 175.
22. Cathie Humphrey. In: 'Sterke handen en liefdevolle harten', *Liahona*, december 2004, pp. 36–37.
23. Geciteerd door Mary Ellen Smoot, interview door Julie B. Beck, 20 mei 2009, transcriptie, Bibliotheek voor kerkgeschiedenis.
24. 'Sterke handen en liefdevolle harten', p. 39.
25. Spencer W. Kimball, 'A Vision of Visiting Teaching', pp. 24–25.
26. Virginia U. Jensen, 'Ripples', *Ensign*, november 2000, p. 94.
27. Mary Ellen Smoot, Conference Report, oktober 1997, pp. 13–14; of *Ensign*, november 1997, p. 12.

28. Spencer W. Kimball, 'A Vision of Visiting Teaching', p. 26.
  29. Elaine Reiser Alder, 'Visiting Teaching: The Multiplier Effect', *Ensign*, maart 1985, 19.
  30. Elaine L. Jack. In Jaclyn W. Sorensen, 'Visiting Teaching— Giving Selfless Service in a Loving Sisterhood', *Church News*, 7 maart 1992, p. 5.
  31. Vivien D. Olson, 'The Visiting Teacher Who Made a Difference', *Church News*, 15 mei 1982, p. 2.
  32. Hope Kanell Vernon, 'The Visiting Teacher Who Made a Difference', *Church News*, 12 juni 1982, p. 2.
  33. Barbara W. Winder, 'Striving Together: A Conversation with the Relief Society General Presidency', *Ensign*, maart 1985, p. 12.
  34. Robyn Romney Evans, 'In the Vineyard', *Ensign*, maart 2004, pp. 21–23.
  35. Lorenzo Snow. In. 'Prest. Snow to Relief Societies', *Deseret Evening News*, 9 juli 1901, p. 1; hij citeert Jakobus 1:27.
- Hoofdstuk 8**
1. Mozes 1:39.
  2. Dallin H. Oaks, Conference Report, april 1992, p. 51; of *Ensign*, mei 1992, p. 36.
  3. John A. Widtsoe, *Priesthood and Church Government* (1939), p. 83.
  4. Elaine L. Jack, Conference Report, oktober 1996, p. 105; of *Ensign*, november 1996, pp. 76–77.
  5. Sheri L. Dew, *Liahona*, januari 2002, p. 14; zij citeert Leer en Verbonden 109:22.
  6. Elizabeth Ann Whitney, 'A Leaf from an Autobiography', *Woman's Exponent*, 1 september 1878, p. 51.
  7. Elizabeth Ann Whitney, 'A Leaf from an Autobiography', *Woman's Exponent*, 1 augustus 1878, p. 33.
  8. Joseph Smith. In: Relief Society Minute Book, Nauvoo (Illinois, VS), 28 april 1842, Bibliotheek voor kerkgeschiedenis, p. 36.
  9. Geloofsartikelen 1:7.
  10. Amanda Barnes Smith. In: Edward W. Tullidge, *The Women of Mormondom* (1877), pp. 124, 128; zie ook *Ons erfgoed: beknopte geschiedenis van De Kerk van Jezus Christus van de Heiligen der Laatste Dagen* (1996), pp. 47–48; de molen was eigendom van de heer Jacob Hawm.
  11. Elizabeth Ann Whitney, 'A Leaf from an Autobiography', *Woman's Exponent*, 1 augustus 1878, p. 33.
  12. Joseph Smith, geciteerd door Mercy Fielding Thompson. In: 'Recollections of the Prophet Joseph Smith', *Juvenile Instructor*, 1 juli 1892, p. 400.
  13. Leer en Verbonden 95:8.
  14. Leer en Verbonden 97:28.
  15. Leer en Verbonden 97:13–14.
  16. Leer en Verbonden 124:28, 40.
  17. Elizabeth Ann Whitney, 'A Leaf from an Autobiography', *Woman's Exponent*, 15 februari 1879, p. 191.
  18. Zie Leer en Verbonden 84:19–22.
  19. Joseph Fielding Smith, 'Relief Society — an Aid to the Priesthood', *Relief Society Magazine*, januari 1959, pp. 5–6.
  20. Russell M. Nelson, *Liahona*, mei 2006, p. 37.
  21. Richard G. Scott, 'Leerstellig fundament van de hulporganisaties', *Wereldwijde instructiebijeenkomst voor leidinggeevenden*, 10 januari 2004, p. 5.
  22. Dallin H. Oaks, Conference Report, april 1992, p. 51; of *Ensign*, mei 1992, p. 37; hij citeert 1 Korintiërs 11:11.
  23. Dallin H. Oaks, Conference Report, april 1992, p. 51; of *Ensign*, mei 1992, p. 37; hij citeert Leer en Verbonden 14:7.
  24. Zie Leer en Verbonden 68:25–28.
  25. Bruce R. McConkie, verslag van de gebiedsconferentie in Sydney (Australië) 1976, p. 34; hij citeert Mozes 5:11.
  26. 'Het gezin: een proclamatie aan de wereld', p. 180 in dit boek.
  27. Dallin H. Oaks, *Liahona*, november 2005, pp. 24–27.
  28. Ongepubliceerd manuscript; naam achterwege gelaten.
  29. Boyd K. Packer, Conference Report, april 1998, pp. 95–96; of *Ensign*, mei 1998, pp. 72–73; hij citeert Leer en Verbonden 107:5 en Joseph Smith. In: Sarah M. Kimball, 'Auto-biography', *Woman's Exponent*, 1 september 1883, p. 51.
  30. Leer en Verbonden 38:27.
  31. Joseph Smith. In: Relief Society Minute Book, Nauvoo (Illinois, VS), 30 maart 1842, p. 22.
  32. Eliza R. Snow. In: Relief Society Minutes, Eleventh Ward, Salt Lake Stake, 3 maart 1869, Bibliotheek voor kerkgeschiedenis.
  33. Bathsheba W. Smith, 'Official Announcement', *Woman's Exponent*, 1 januari 1902, p. 68.
  34. Henry B. Eyring, 'Het blijvende erfgoed van de ZHV', *Liahona*, november 2009, p. 124.
  35. Barbara W. Winder, interview door Susan W. Tanner, 3 januari 2011, transcriptie, Bibliotheek voor kerkgeschiedenis, p. 1.
  36. Barbara W. Winder, interview door Susan W. Tanner, 3 januari 2011, p. 1.
  37. Leer en Verbonden 6:32

38. Thomas S. Monson, Conference Report, oktober 1992, p. 68; of *Ensign*, november 1992, pp. 48–49.
39. Spencer W. Kimball, 'Relief Society — Its Promises and Potential', *Ensign*, maart 1976, p. 4.
40. Joseph Fielding Smith, 'Relief Society — an Aid to the Priesthood', p. 5.
41. Gordon B. Hinckley, Conference Report, oktober 1996, p. 90–91; of *Ensign*, november 1996, pp.67–68.
12. Zie Genesis 27–28; zie ook Julie B. Beck, 'De leer van het gezin', p. 36.
13. Zie 1 Koningen 17:8–24.
14. Zie Alma 56:47–48.
15. Zie Lucas 2:40–52.
16. Zie Leer en Verbonden 68:25–28; 93:36–48; 131:1–3.
17. Eliza R. Snow, 'An Address', *Woman's Exponent*, 15 september 1873, p. 63.
18. Zina D. H. Young. In: 'First General Conference of the Relief Society', *Woman's Exponent*, 15 april 1889, p. 172.
19. Joseph F. Smith. In: *Deseret Weekly*, 9 januari 1892, p. 71; zie ook *Leringen van kerkpresidenten: Joseph F. Smith* (1998), pp. 31–32.
20. Zina D. H. Young. In: 'Relief Society Jubilee', *Woman's Exponent*, 1 april 1892, p. 140.
21. Zina D. H. Young. In: 'First General Conference of the Relief Society', p. 172.
22. Joseph F. Smith. In: Minutes of Relief Society General Board, 17 maart 1914, pp. 50–51; geciteerd in: *Leringen van kerkpresidenten: Joseph F. Smith* (1998), pp. 185–186.
23. Sheri L. Dew, 'Zijn wij niet allemaal moeder?' *Liahona*, januari 2002, p. 113.
24. Bonnie D. Parkin, 'Ouders hebben een heilige plicht', p. 65.
25. Barbara W. Winder. In: 'Enriching and Protecting the Home', *Ensign*, maart 1986, p. 20.
26. Belle S. Spafford, interview door Jill Mulvay [Derr], 8 maart 1976, transcriptie, Bibliotheek voor kerkgeschiedenis, p. 238.
27. M. Russell Ballard, *Liahona*, mei 2010, p. 18.
28. Zie Sheri L. Dew, 'Zijn wij niet allemaal moeder?' pp. 112–114.
29. Julie B. Beck, *Liahona*, november 2007, p. 77.
30. Howard W. Hunter, 'To the Women of the Church', *Ensign*, november 1992, p. 96.
31. Boodschap van het Eerste Presidium, Conference Report, oktober 1942, p. 12; voorgelezen door J. Reuben Clark jr.
32. Boodschap van het Eerste Presidium, Conference Report, oktober 1942, pp. 12–13; voorgelezen door J. Reuben Clark jr.
33. Barbara B. Smith, *A Fruitful Season* (1988), p. 55.
34. George W. Cornell, 'Homemakers Get a Boost', *Fresno [Californië] Bee*, 5 april 1978, C-5; geciteerd in: Jill Mulvay Derr, Janath Russell Cannon en Maureen Ursebach Beecher, *Women of Covenant: The Story of Relief Society* (1992), p. 361.
35. Zie Susan W. Tanner, 'Moeders in spe voorbereiden', *Liahona*, juni 2005, p. 16.
36. David O. McKay citeert J. E. McCulloch, *Home: The Savior of Civilization* (1924), p. 42; Conference Report, april 1935, p. 116.
37. Harold B. Lee, 'Be Loyal to the Royal within You'. In: *Speeches of the Year: BYU Devotional and Ten-Stake Fireside Addresses 1973* (1974), p. 91; zie ook *Leringen van kerkpresidenten: Harold B. Lee* (2000), p. 134.
38. Spencer W. Kimball, Conference Report, oktober 1980, pp. 3–4; of *Ensign*, november 1980, p. 4.
39. James E. Faust, *Liahona*, mei 2003, p. 68.
40. Gordon B. Hinckley, 'Sterk en onverzettelijk standhouden', *Wereldwijde instructiebijeenkomst voor leidinggevoenden*, 10 januari 2004, pp. 20–21.

Hoofdstuk 9

1. Gordon B. Hinckley, 'Stand Strong against the Wiles of the World', *Ensign*, november 1995, p. 100.
2. 'Het gezin: een proclamatie aan de wereld', pp. 180–181 in dit boek.
3. Gordon B. Hinckley, geciteerd in: 'Inspirational Thoughts', *Ensign*, augustus 1997, p. 5.
4. Barbara Thompson, 'Ik sterk, ook help Ik u', *Liahona*, november 2007, p. 117.
5. Bonnie D. Parkin, 'Ouders hebben een heilige plicht', *Liahona*, juni 2006, p. 61.
6. Gordon B. Hinckley, 'Stand Strong against the Wiles of the World', p. 101.
7. James E. Faust, 'The Grand Key-Words for the Relief Society', *Ensign*, november 1996, p. 94.
8. Gordon B. Hinckley, 'Stand Strong against the Wiles of the World', p. 100.
9. 'Het gezin: een proclamatie aan de wereld', p. 180 in dit boek.
10. Julie B. Beck, 'De leer van het gezin', *Liahona*, maart 2011, p. 32.
11. Zie Leer en Verbonden 138:38–39; Mozes 5:10–12.

41. Zie Spencer W. Kimball, Conference Report, oktober 1971, pp. 152–156; of *Ensign*, december 1971, pp. 36–39.
42. Gordon B. Hinckley, 'Stand Strong against the Wiles of the World', p. 101.
43. Spencer W. Kimball, 'Privileges and Responsibilities of Sisters', *Ensign*, november 1978, p. 103.
44. Gordon B. Hinckley, 'Stand Strong against the Wiles of the World', p. 101.
12. Joseph F. Smith. In: Minutes of the General Board of Relief Society, 17 maart 1914, Bibliotheek voor kerkgeschiedenis, pp. 54–55.
13. Ester 4:14.
14. Nehemia 6:3.
15. 1 Nephi 14:14.
16. Emma Smith. In: Relief Society Minute Book, Nauvoo (Illinois, VS), 17 maart 1842, p. 12.
17. Leer en verbonden 25:1, 10, 13.
18. Joseph Smith. In: Relief Society Minute Book, Nauvoo (Illinois, VS), 28 april 1842, pp. 38–39.

Hoofdstuk 10

1. Joseph Smith. In: Relief Society Minute Book, Nauvoo (Illinois, VS), 28 april 1842, Bibliotheek voor kerkgeschiedenis, p. 38.
2. Mary Ellen Smoot, 'Verheug u, gij dochter van Sion', *Liahona*, januari 2000, p. 112.
3. M. Russell Ballard, 'Rechtschapen vrouwen', *Liahona*, december 2002, p. 37.
4. Joseph Smith. In: Relief Society Minute Book, Nauvoo (Illinois, VS), 28 april 1842, p. 38.
5. Henry B. Eyring, 'Het blijvende erfgoed van de ZHV', *Liahona*, november 2009, p. 121.
6. Zie Athelia T. Woolley, met Athelia S. Tanner, 'Our Five-Generation Love Affair with Relief Society', *Ensign*, juni 1978, pp. 37–39.
7. Henry B. Eyring, 'Het blijvende erfgoed van de ZHV', p. 124.
8. Hebrëeën 12:1–2.
9. Leer en Verbonden 138:39.
10. Eliza R. Snow, 'Speech by E. R. Snow', *Woman's Exponent*, 1 mei 1891, p. 167.
11. Zie Lynne Christy, 'Now It's My Turn', *Ensign*, maart 1992, pp. 25–27.

Gebruikte afbeeldingen

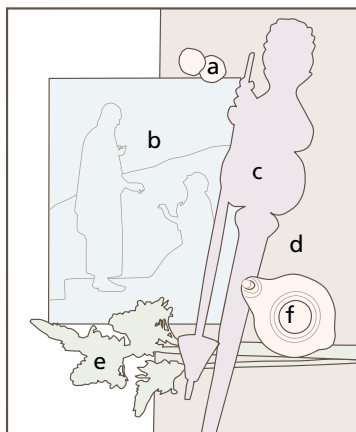
Pagina II *Christus in rood gewaad*, Minerva K. Teichert. © IRI. Met dank aan het Museum voor kerkgeschiedenis

Ten geleide

Pagina XI *Christus onderricht Maria en Marta*, Anton Dorph. © Hope Gallery.

Hoofdstuk 1

Pagina 2

- a. Muntstukjes zoals die in Marcus 12:41–44 worden genoemd.
- b. *Maria en de herrezen Christus*, Harry Anderson. © IRI.
- c. Spinstok, een werktuig voor het spinnen van garen. Met dank aan Carma de Jong Anderson.

d. Voorbeeld van stof waarvan men in nieuwtestamentische tijden kleding maakte. Met dank aan Carma de Jong Anderson.

e. Bloem van de Ster van Betlehem, afkomstig uit het Heilige Land.

f. Reproductie van een olielamp zoals ze in de tijd van Christus werden gebruikt. Ontwerp van Andrew Watson.

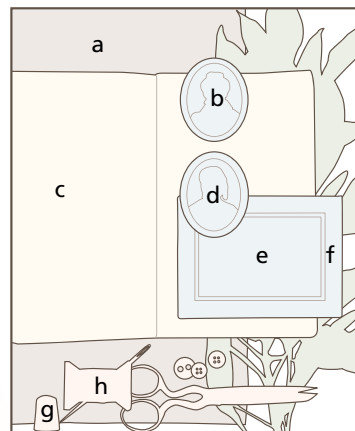
Pagina 4 *Maria luisterde naar zijn woord (detail)*, Walter Rane. © 2001 IRI.

Pagina 5 *Levend water (detail)*, Simon Dewey. © Simon Dewey.

Pagina 6 *Tabita doet naaiwerk*, Jeremy Winborg. © Jeremy Winborg.

Hoofdstuk 2

Pagina 12

a. Voorbeeld pionierskruissteek. Met dank aan het Museum voor kerkgeschiedenis

b. *Joseph Smith (detail)*, Kenneth Corbett. © Kenneth Corbett.

c. Afschrift van het manuscript van het Boek der Geboden en Openbaringen uit de jaren dertig van de 19de-eeuw, dat de openbaringen bevatte die door de profeet Joseph Smith waren ontvangen. De meeste van die openbaringen staan nu in de Leer en Verbonden.

d. *Emma Hale Smith (detail)*, Lee Greene Richards. © 1941 IRI.

e. *Nauvoo, Illinois, 1859*, John Schroder. © IRI.

f. Lijst met dank aan het Museum voor kerkgeschiedenis

g. Knopen en vingerhoedje met dank aan International Society Daughters of Utah Pioneers.

h. Pioniersnaald, draad en schaar met dank aan Museum voor kerkgeschiedenis.

Pagina 13 *Joseph Smith bij de Nauwootempel*, Gary Smith. © Gary Smith.

Pagina 14 *Emma Hale Smith (detail)*, Lee Greene Richards. © 1941 IRI.

Pagina 15 *Oprichting van de zustershulpvereniging*, Nadine B. Barton. © 1985 IRI.

Pagina 16 *Portret John Taylor*. Met dank aan de Bibliotheek voor kerkgeschiedenis.

Pagina 17 *Herstelling van het Melchizedeks priesterschap*, Walter Rane. © IRI.

Pagina 18 *Emma Smith*, Robert Barrett. © 1991 Robert Barrett.

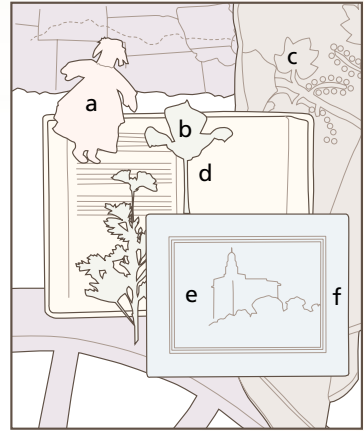
Pagina 19 *Kom, laten we ons verheugen (detail)*, Walter Rane. Met dank aan het Museum voor kerkgeschiedenis

Pagina 25 *Emma, de uitverkoren vrouw van de herstelling, 1839*, Theodore S. Gorka. © 1996 IRI.

Pagina 26 *Joseph Smith*, Kenneth Corbett. © Kenneth Corbett.

Hoofdstuk 3

Pagina 32

a. Pionierspop met dank aan International Society Daughters of Utah Pioneers.

b. Segolelie, symbool van de zustershulpvereniging. De eerste kolonisten in Utah aten segoleliebollen in tijden van schaarste.

c. Pioniersquilt met dank aan het Museum voor kerkgeschiedenis.

d. IJslands zangboek met dank aan International Society Daughters of Utah Pioneers.

e. *Nauwootempel*, Jon McNaughton. © Jon McNaughton.

f. Lijst met dank aan het Museum voor kerkgeschiedenis.

Pagina 35 *Nauwootempel (detail)*, Scott Goodwin. © Scott Goodwin.

Pagina 36 *Sweetwater*, Harold Hopkinson. © Harold Hopkinson.

Pagina 37 Foto van Eliza Partridge Lyman. Met dank aan de Bibliotheek voor kerkgeschiedenis.

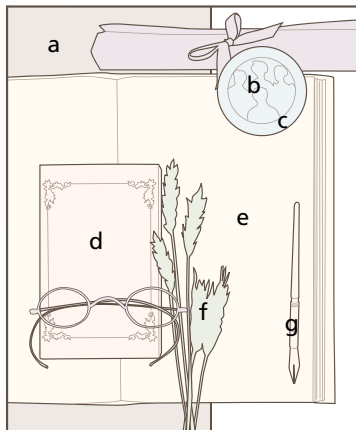
Madonna van de vlakten, Robert Barrett. © 1987 Robert Barrett.

- Pagina 38 *Bathsheba W. Smith (detail)*, Lee Greene Richards. © IRI. Met dank aan het Museum voor kerkgeschiedenis.
- Pagina 39 *Wasdag op de vlakten*, Minerva K. Teichert. 1938. Met dank aan Brigham Young University Museum of Art. Alle rechten voorbehouden. Kopiëren niet toegestaan.
- Pagina 40 *Elizabeth H. Jackson: Pioniersmoeder (detail)*, Megan Rieker.
- Pagina 41 *Pionierstuin (detail)*, VaLoy Eaton. © VaLoy Eaton. Met dank aan Zions Bank. Kopiëren niet toegestaan.

Hoofdstuk 4

Pagina 46

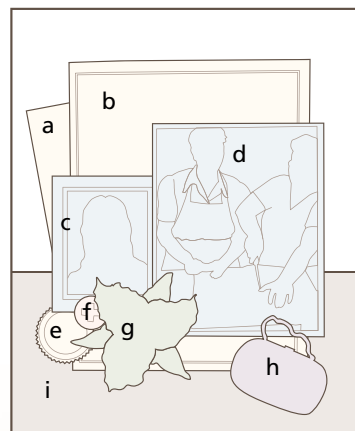
- a. Sjaal met dank aan International Society Daughters of Utah Pioneers.
- b. Foto van studenten van de verpleegschool van de zustershulpvereniging. Met dank aan International Society Daughters of Utah Pioneers.
- c. Lijst met dank aan International Society Daughters of Utah Pioneers.
- d. Facsimile van Duits Boek van Mormon, 1852.

- e. Relief Society Minute Book, Nauvoo (Illinois) facsimile. Met dank aan het Museum voor kerkgeschiedenis. (Zie p. 42.)
- f. Tarwe, symbool van de zustershulpvereniging. (Zie pp. 52–54.)
- g. Vulpen met dank aan International Society Daughters of Utah Pioneers.

- Pagina 48 *Eliza R. Snow (detail)*. Met dank aan het Museum voor kerkgeschiedenis.
- Pagina 50 *Eliza Snow instrueert ZHV-zusters*, Michael T. Malm. © Michael T. Malm.
- Pagina 52 *Gebed (detail)*, Walter Rane. © Walter Rane.
- Pagina 55 *Sabbatstudie (detail)*, Sheri Lynn Boyer Doty. © IRI. Met dank aan Sheri Lynn Boyer Doty.
- Pagina 57 *Spencer W. Kimball*, Judith A. Mehr. © IRI. Brigham Young, John Willard Clawson.
- Pagina 62 *Zina Diantha Huntington Young (detail)*. Met dank aan het Museum voor kerkgeschiedenis.
- Pagina 65 *De redding van het verloren schaap (detail)*, Minerva K. Teichert.

Hoofdstuk 5

Pagina 70

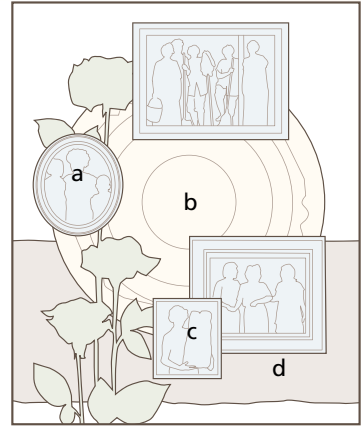
- a. Berichtje op een briefkaart van de ZHV-zaal in de wijk Beaver-West, 1909. Met dank aan de Bibliotheek voor kerkgeschiedenis.
- b. Vlugschrift vervaardigd door het algemeen ZHV-bestuur en verspreid onder huisbezoeksters, met het verzoek om kleding af te staan voor de Europese heiligen in de Tweede Wereldoorlog. Met dank aan de Bibliotheek voor kerkgeschiedenis.
- c. *Schilderij Christus*, Heinrich Hofmann. Met dank aan C. Harrison Conroy Co., Inc.
- d. Foto met dank aan de Bibliotheek voor kerkgeschiedenis.
- e. ZHV-embleem op een certificaat van verdienste verstrekt door het algemeen ZHV-bestuur. Met dank aan de Bibliotheek voor kerkgeschiedenis.
- f. Rode kruisspeld met dank aan het Museum voor kerkgeschiedenis
- g. Witte trilliumbloem, afbeelding copyright Gerald A. DeBoer, 2010. Gebruikt onder licentie van Shutterstock.com.
- h. Portemonnee gebruikt door Harriet Barney Young. Met dank aan International Society Daughters of Utah Pioneers.
- i. Rode paisleysjaal met dank aan Carma de Jong Anderson.

- Pagina 72 *Emmeline B. Wells (detail)*, Lee Greene Richards. Met dank aan het Museum voor kerkgeschiedenis.
- Pagina 74 *Joseph F. Smith (detail)*, Albert E. Salzbrener.
- Pagina 78 *Louise Y. Robison (detail)*, John Willard Clawson. Met dank aan het Museum voor kerkgeschiedenis.
- Pagina 80 *Heber J. Grant (detail)*, C. J. Fox. © IRI.
- Pagina 82 *Clarissa S. Williams (detail)*, Lee Greene Richards. © 1924 IRI. Met dank aan het Museum voor kerkgeschiedenis.
- Pagina 84 *Amy Brown Lyman (detail)*, Lee Greene Richards. Met dank aan het Museum voor kerkgeschiedenis.

Pagina 88 *Christus geneest een blinde (detail)*, Del Parson. © 1983 IRI.

Hoofdstuk 6

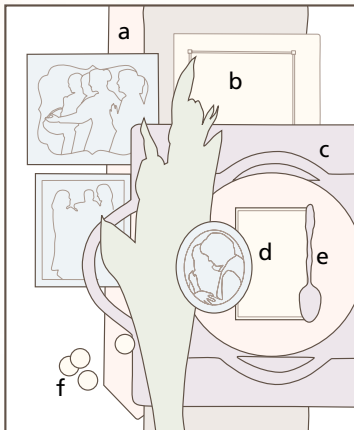
Pagina 92

- a. Foto Jeffrey D. Allred en Mike Terry. © *Deseret News*.
- b. Borduurwerk van het ZHV-embleem.
- c. Foto van vrouw die een inzamelingszak van Deseret Industries vasthoudt, jaren veertig van de vorige eeuw. Met dank aan de Bibliotheek voor kerkgeschiedenis.
- d. Pionierszijde met dank aan het Museum voor kerkgeschiedenis. (Zie het citaat van president Boyd K. Packer op p. 109.)
- Pagina 95 *Kring van zusters*, David Dibble. © David Dibble.
- Pagina 96 *Belle S. Spafford (detail)*, Alvin Gittins. Met dank aan het Museum voor kerkgeschiedenis.
- Pagina 103 *Christus roept Petrus en Andreas*, Harry Anderson. © IRI.
- Pagina 104 Foto van Elaine L. Jack © Busath.com.
- Pagina 105 Foto © Jason Swensen.

Hoofdstuk 7

Pagina 114

- a. Vriendschapsbanier vervaardigd door een groep vrouwen als symbool van hun vriendschap. Met dank aan International Society Daughters of Utah Pioneers.
- b. Huisbezoekrapportboek met dank aan het Museum voor kerkgeschiedenis
- c. Foto van manden © Joey Celis/Flickr/ Getty Images.
- d. Kaartje met dank aan International Society Daughters of Utah Pioneers. Er staat op: 'The Lord Is on My Side' [de Heer is aan mijn zijde].
- e. Bord en lepel met dank aan International Society Daughters of Utah Pioneers.
- f. Amerikaanse munten begin 1900, representatief voor de bijdragen die de huisbezoeksters inzamelden. Met dank aan Carma de Jong Anderson.

Pagina 115 *Eén voor één (detail)*, Walter Rane. Met dank aan het Museum voor kerkgeschiedenis.

Pagina 117 *Pioniersvrouwen*, Julie Rogers. © Julie Rogers.

Pagina 124 *De invloed van rechtschapen vrouwen (detail)*, Julie Rogers. © 2009 Julie Rogers.

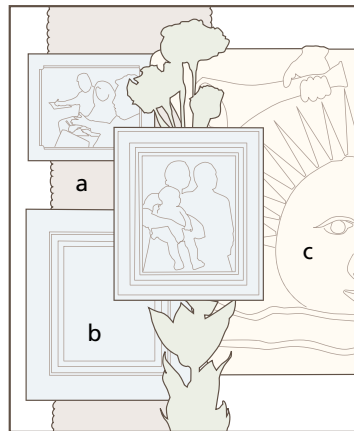
Pagina 126 *Op huisbezoek (detail)*, Shannon Gygi Christensen. © 2006 Shannon Christensen.

Pagina 132 Schilderij Keith Larson. © 1992 Keith Larson.

Pagina 134 *Lorenzo Snow (detail)*, Lewis A. Ramsey. Met dank aan het Museum voor kerkgeschiedenis.

Hoofdstuk 8

Pagina 138

- a. Sjerp door Sarah Jane Casts Evans vervaardigd van de zijde die zij van zijderupsen oogste. Met dank aan International Society Daughters of Utah Pioneers.
- b. *De Kirtlandtempel bouwen*, Walter Rane, © IRI.
- c. Zonnesteen gebruikt voor de herbouwde Nauvootempel (Illinois).

Pagina 142 *Ik zal u nooit vergeten (detail)*, Julie Rogers. © Julie Rogers.

Pagina 146 *Joseph Fielding Smith (detail)*, Shauna Cook Clinger. © 1983 IRI.

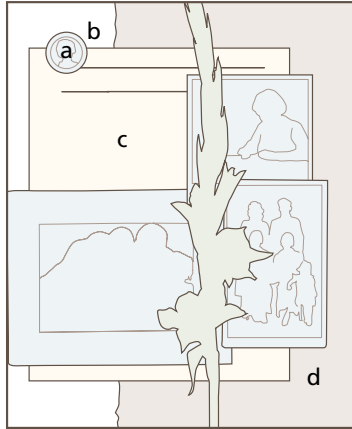
Pagina 147 *Adam en Eva onderrichten hun kinderen*, Del Parson. © 1978 IRI.

Pagina 148 *Barbara B. Smith (Detail)*, Cloy Kent. © IRI.

Pagina 152 Foto van Barbara W. Winder © Busath Photography.

Hoofdstuk 9

Pagina 158

- a. Portret van Abbie H. Wells met dank aan de Bibliotheek voor kerkgeschiedenis.
- b. Medaillon met dank aan International Society Daughters of Utah Pioneers.
- c. Samoaanse vertaling van 'Het gezin: een proclamatie aan de wereld'.
- d. Plaid gesponnen, geveerd en geweven door Eliza R. Snow in haar jeugd. Met dank aan International Society Daughters of Utah Pioneers.

Pagina 162 *Vaarwel, mijn jeugdige krijger*, Del Parson. © Del Parson.

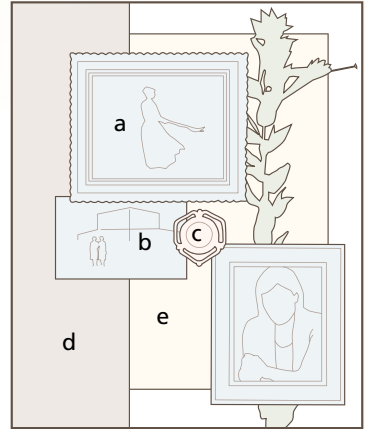
Pagina 163 *Rebekka bij de bron*, Michael Deas. © 1995 IRI.

Pagina 164 Foto van Bonnie D. Parkin © Busath.com.

Pagina 170 Foto van Julie B. Beck © Busath.com.

Hoofdstuk 10

Pagina 184

- a. *Zonnebloemen en bizonnest*, Gary L. Kapp. Met dank aan het Museum voor kerkgeschiedenis.
- b. Foto van vrouwen bij Mesatempel (Arizona), 1920, George Edward Anderson. Met dank aan de Bibliotheek voor kerkgeschiedenis.
- c. ZHV-speld.
- d. Lapjesdeken ontworpen door Cristina Franco, vervaardigd voor het algemeen jeugdwerkpresidium.
- e. Pagina uit Relief Society Minute Book, Nauvoo (Illinois), 17 maart 1842. Met dank aan de Bibliotheek voor kerkgeschiedenis. (Zie p. 48.)

Pagina 187 *Harten terugvoeren tot het gezin*, Anne Marie Oborn. © 1997 Anne Marie Oborn.

Pagina 189 Foto © 2000 Steve Bunderson.

Pagina 193 *Koningin Ester (detail)*, Minerva K. Teichert. © William en Betty Stokes.

Belangrijke gebeurtenissen in de geschiedenis van de zustershulpvereniging

---

Pagina 198 *Emma Hale Smith (detail)*, Lee Greene Richards. © 1941 IRI.

Oprichting van de zustershulpvereniging (detail), Nadine B. Barton. © 1985 IRI.

Pioniersvrouwen (detail), Julie Rogers. © Julie Rogers.

De martelaarsdood van Joseph en Hyrum (detail), Gary Smith. © 1984 IRI.

Het einde van Parley's Street, Glen S. Hopkinson. © Glen S. Hopkinson.

Foto van Brigham Young, C. R. Savage. Met dank aan de Bibliotheek voor kerkgeschiedenis.

De oprichting van de Retrenchment Association door Brigham Young, 1869 (detail), Dale Kilbourn. © IRI.

Zina Diantha Huntington Young (detail). Met dank aan het Museum voor kerkgeschiedenis.

Pagina 199 *De eerste bijeenkomst van het jeugdwerk*, Lynn Fausett en Gordon Cope. © IRI.

Foto van de Salt Laketempel. Met dank aan de Bibliotheek voor kerkgeschiedenis.

Foto van het toegangsbewijs voor de inwijding van de Salt Laketempel. Met dank aan de Bibliotheek voor kerkgeschiedenis.

Pagina 200 Foto van behulpzame vrouwen © Jason Swensen.

Register

A

Adam en Eva: geven samen hun kinderen les, 147, 162; verbondsrelatie van, 147

Afdeling sociale diensten: biedt training in gezinswelzijn, 77; een dienstverlenende afdeling in plaats van een hulpverlenende instantie, 76–77; gaat op in de afdeling welzijnzorg en sociale diensten, 83; werkt samen met de Amerikaanse overheid, 80–81

Allred, Silvia H., vertelt over dienstbetoon van moeder, 102

Alvarenga, Hilda, vangt zusters op als ZHV-presidente van de gemeente, 102

B

Ballard, M. Russell: bespreekt de aangeboren gave van zusters om te verzorgen, 169; bespreekt de kracht en goddelijke bestemming van de zusters, 186; bespreekt verbond van zusters om Gods koninkrijk op te bouwen, 28

Bangerter, Geraldine, werkt samen met Braziliaanse zusters om huisbezoek in Brazilië op gang te brengen, 121–122

Barlow, Elizabeth Haven, geeft het erfgoed van de zustershulpvereniging aan haar familie door, 189

Beck, Julie B.: bespreekt de kerkelijke theologie van het gezin, 162; bespreekt de taak van de ZHV om gezinnen te sterken, 108–109; bespreekt het discipelschap van ZHV-zusters, 8; bespreekt het

ontvangen van en handelen naar persoonlijke openbaring, 170; bespreekt hoe zij als jonge moeder kracht putte uit de ZHV, 108–109; bespreekt huisbezoeksters die het voorbeeld van Jezus Christus volgen, 115; bespreekt opvoeden en huiselijkheid, 169

Behoeftigen helpen, fundamenteel beginsel van de ZHV, XI, XIII, 7–8, 20, 24–28, 94, 167–168, 185. *Zie ook* Huisbezoek; Naastenliefde

Benson, Ezra Taft: bespreekt de macht der goddelijkheid in de tempel, 141; bespreekt moeders die tijd met hun kinderen doorbrengen, 173

Biereichel, Hedwig, een voorbeeld van moed en geloof, 87–88

Brown, Hugh B., voorbeelden van naastenliefde in de Tweede Wereldoorlog, 86–87

C

Call, Theresa Thompson, geeft het erfgoed van de zustershulpvereniging aan haar familie door, 190–191

Chukwurah, Florence, ontvangt inspiratie als huisbezoekster, 126–127

Clark, J. Reuben jr., vergadert met andere kerkleiders om vereenvoudiging van programma's en activiteiten te bespreken, 83

Cleveland, Sarah M., aangesteld als lid van het eerste ZHV-presidium, 16

Cook, Margaret, en het begin van de ZHV, 13, 28

D

Deseretzienhuis, 63

Dew, Sheri L.: bespreekt beschikbare priesterschapszegeningen voor alle getrouwe kerkleden, 140; bespreekt manieren waarop kinderloze vrouwen de rol van moeder vervullen, 167

Dienstbetoon. *Zie* Behoeftigen helpen; Huisbezoek; Naastenliefde

Dienstbetoon in gemeenschap door ZHV-zusters, 73, 84–85

Discipelen: onder de vrouwen nu, XI, 7–8, 115, 195; onder vrouwen in het Nieuwe Testament, XI, 3–7

Dit boek bestuderen, XII–XIV

Dit boek gebruiken, XII–XIV

Dochters Gods: belangrijk dat vrouwen onthouden dat ze, zijn, 185–186, 195–196; gezegend door priesterschapsmacht, 139; goddelijk geboorterecht van, 95, 155; kenden en aanbaden God in het voorsterfelijk bestaan, 180; oneindige waarde van, XII

Douglas, Ellen, geeft en ontvangt naastenliefde in tijd van nood, 27–28

Dudley, Matilda, organiseert vrouwen om voor behoeftige indianen te zorgen, 40–41

E

Eenheid, onder vrouwen en mannen in de kerk, 18, 82, 150–155

Eerste Wereldoorlog, vredig leven in, 72–75

Engelen, metgezellen van getrouwe ZHV-zusters, 196

Ensign, tijdschrift, 64

Ester, een voorbeeld van moed en geloof, 195

Eva: en Adam, geven samen hun kinderen les, 148, 162; en Adam, verbondsrelatie van, 148; en getrouwe dochters aanbidden God, 191

Eyring, Henry B.: bespreekt het geïnspireerde patroon van het huisbezoek, 120–121; bespreekt naastenliefde en de verzoening van Jezus Christus, 188–189; bespreekt naastenliefde geven, het erfgoed van de zustershulpvereniging, 96, 188–189, 191; bespreekt respect tussen ZHV-zusters en priesterschapsdragers, 153

F

Faust, James E.: bespreekt de troost voor ouders van afgedwaalde kinderen, 174; bespreekt waarom de proclamatie over het gezin in de algemene ZHV-bijeenkomst werd voorgelezen, 161

Febe, dienstmaagd van de kerk in nieuwtestamentische tijd, 7

Fife, Veara, biedt hulp aan en ontvangt hulp van huisbezoeksters, 130

G

Gaven van de Geest, vrouwen ontvangen, 142–144

Geestelijke gaven. *Zie* Gaven van de Geest

Geloof: en moed om moeilijkheden het hoofd te bieden, 57; in onze hemelse Vader en Jezus Christus, XI, 3, 20–21, 33–36, 57, 79, 172, 187–188; toenemen in, een fundamenteel beginsel van de ZHV, XI, XIII, 8, 20–21, 94, 167, 185

Geneeskunst en gezondheidszorg, zusters gestimuleerd opleiding te volgen, 61–62

Getuigenis: geven in ZHV-bijeenkomsten, 55–57; kracht door, 86–88

Gezin: en het priesterschap, 146–150; het fundament van een recht-schapen leven, 146–147, 161; inspanningen van Joseph Smith en eerste ZHV-zusters om, te versterken, 21–24; leringen over, 162–164, 172–174; openbaringen over, 20–24; proclamatie aan de wereld over, 180–181; rechtschapen voorbeelden in, 162, 174–178; stoffelijke noden verschaffen aan, 57; verbondsrelatie tussen huwelijkspartners, 146–149; verdedigen, 169–172; versterken, een fundamenteel beginsel van de ZHV, XI, XIII, 7–8, 20, 20–24, 33, 47, 76–79, 84, 88, 94, 96–98, 107–109, 129–130, 146, 164–172, 185, 186; versterken, een fundamenteel doel van de priesterschap, 146–147, 164–165; versterken door tempelverordeningen, 23–24; ZHV leert wat de taken van zusters zijn in, 164–172

Gezin: een proclamatie aan de wereld, het: opmerkingen over, 159–161; volledige tekst van, 180–181

God de Vader. *Zie* Hemelse Vader

Grant, Heber J.: bemoedigt Louise Y. Robison na haar in het algemeen ZHV-presidium te hebben geroepen, 79; bespreekt het hoofddoel van het welzijnsprogramma, 80; en raadgevers, over beginselen van zelfredzaamheid, 79; en raadgevers, over het moederschap naast godschap, 171; spreekt over ontmoediging overwinnen, 193; steunt de oprichting van de afdeling sociale diensten van de zustershulpvereniging, 76

Gregersen, Eva M., Deense heiligen helpen Noren in Tweede Wereldoorlog, 86

H

Heilige Geest: constante gezelschap van, 140; gave van, 140; gehoor geven aan de ingevingen van de Geest tijdens huisbezoek, 122–123, 124–126; leiding en troost van, 52; persoonlijke openbaring door middel van, 140

heilige kleding, 146

Hemelse Vader: bidden tot, 53, 63, 143; eeuwig leven met, 107; helpt ons grote dingen tot stand te brengen, 193; kent zijn dochters, XII, 191; liefde van, 195–196; plan van, voor ons heil en geluk, XII, 57, 155, 180, 185; verzegelingsverordening bindt families aan, 147. *Zie ook* Dochters Gods; Geloof

Hendricks, Drusilla Dorris, ziekte onder de pioniers, 37

Hervorming. *Zie* Zuivering

Hinckley, Gordon B.: bespreekt dat vrouwen hoedsters van de haard zijn, 160–161, 178; bespreekt de kracht van vrouwen die met priesterschapsdragers samenwerken, 137; bespreekt de noodzaak van de proclamatie over het gezin, 159–160; bespreekt de talenten en essentiële rol van zusters in het plan van onze hemelse Vader, 155; en raadgevers, het gezin de basis van een recht-schapen leven, 161; leest de proclamatie over het gezin in een algemene ZHV-bijeenkomst, 159–161; spreekt over dienstbetoon verrichten, 123; spreekt over ons uiterste best doen, 187; spreekt over vrouwen die sterk en onverzettelijk in recht-schapenheid zijn, 174; zegent de vrouwen van de kerk, 177

Huisbezoek: betrokkenheid vereist voor, 124–125; een geestelijke bediening, 118, 127–129; een zegen voor huisbezoeksters, 132–134; en anderen de liefde van Jezus Christus laten voelen, 128; en anderen helpen Jezus Christus te volgen, 127–129; en in liefde stoffelijke

- noden lenigen, 129–130; en zielen redden, 128; geestelijke leiding zoeken in, 125–127; het begin van, 115–116; onderwijzen en getuigen tijdens, 127–129; suggesties voor doeltreffend, 133; te stellen vragen tijdens, 125; uitingen van dankbaarheid voor, 127–129, 130–131; wijzigingen in oorspronkelijke manier van, 119–120
- Huiselijkheid: en opvoeden, 171; kunst van, 170
- Huisvestingsprogramma voor indische scholieren, 85
- Humphrey, Cathie, beseft haar invloed als huisbezoekster, 125
- Hunter, Howard W.: bespreekt het goddelijke geboorterecht van dochters Gods, 95; spreekt over het gezin hechter maken, 169
- I**
- Isaak en Rebekka, stellen verbonden veilig, 162
- J**
- Jack, Elaine L.: bespreekt de hand reiken door huisbezoek, 130–131; bespreekt de zegeningen van het priesterschap, 139–140; bespreekt het dienstbetoon tijdens de viering van het 150-jarig bestaan van de ZHV, 106; bespreekt het zusterschap in de ZHV, 104; spreekt over de bevordering van alfabetisme, 106
- Jeugdwerkorganisatie, 65
- Jezus Christus: aardse bediening van, 4; anderen , helpen volgen, 105, 127–129; anderen de liefde van, laten voelen, 128; bijzondere liefde en aandacht van, voor vrouwen, 3–4; De toewijding van de ZHV-zusters aan, 186; getuigenis van, basis van onze visie, 66; het voorbeeld van, volgen, 115, 123; leidsman en voleinder des geloofs, 191; leringen van, leiden tot gelukkig gezinsleven, 159, 181; nodigt Marta en Maria uit om zijn discipelen te zijn, 4; opgevoed door Maria en Jozef, 162. *Zie ook* Discipelen; Geloof; Naastenliefde; Verzoening van Jezus Christus
- Jongevrouwenorganisatie, 65
- K**
- Kerkelijke raden, 153–154
- Kimball, Camilla, haar inspanningen als huisbezoekster, 124
- Kimball, Presendia, weinig mannen aanwezig om de pioniersgroepen bij te staan, 36
- Kimball, Sarah M.: en de opslag van tarwe, 60; en het begin van de ZHV, 13, 28; spreekt over huisbezoek, 118
- Kimball, Spencer W.: bespreekt dat God door anderen in onze behoeften voorziet, 122; bespreekt dat huisbezoek middel is om zielen te redden, 124; bespreekt de edele roeping om in de laatste dagen een rechtschapen vrouw te zijn, 157, 176; bespreekt de groei van de kerk door de invloed van de zusters, 105; bespreekt de krachtige invloed van rechtschapen, welbespraakte ZHV-zusters, 57, 105; bespreekt de potentiële kracht van de ZHV, 155; bespreekt het aanleren van christelijke eigenschappen, 5; bespreekt hoe het gezin invloeden kan weerstaan die het verzwakken, 171; spreekt over de glimpen van de hemel in het leven van rechtschapen heiligen der laatste dagen, 174; spreekt over huisbezoeksters die anderen de Heiland helpen volgen, 124; spreekt over vrouwen die het verleden waarderen, XII; spreekt over ZHV-zusters en Schriftstudie, 57; vergelijkt huisbezoek met huisonderwijs, 122
- Kleding, heilige, 146
- Kovářová, Olga, bekering en werk van, 103–105
- kraamziekenhuis, 78
- L**
- Lee, Harold B.: bespreekt dat de tempel de enige plek is waar de volheid van de zegeningen van het priesterschap wordt ontvangen, 145; bespreekt eenheid onder priesterschapsleiders en ZHV-leidsters, 82; spreekt over het belangrijkste werk thuis, 172; spreekt over zelfredzaam worden, 59
- Liahona*, tijdschrift, 64
- Liljenquist, Emma Andersen, over opleiding in gezondheidszorg, 63
- Lyman, Amy Brown: beklemtoont dat moeders thuis nodig zijn, 170; bespreekt eenheid onder priesterschapsleiders en ZHV-leidsters, 85; bespreekt ervaringen als ZHV-leidster, 88; bespreekt grootsheid van de zustershulpvereniging, 88; en wijzigingen in de oorspronkelijke methode van huisbezoek, 119; hoofd van de afdeling sociale diensten van de zustershulpvereniging, 76; spreekt over de kracht van ons getuigenis, 88
- Lyman, Elizabeth Partridge, spreekt over troost ontvangen en geven na dood van een kind, 37
- M**
- Manifest, 54–55
- Marta en Maria, discipelen van Jezus Christus, XI, 4
- McConkie, Bruce R., bespreekt de verbondsrelatie van Eva en Adam, 148

McKay, David O.: bespreekt eenheid in de kerk, 151; spreekt inwijdingsgebouwd van ZHV-gebouw uit, 98; zegt dat geen enkel succes opweegt tegen falen in het gezin, 171

Meervoudig huwelijk: Amerikaanse overheid neemt wet aan tegen, 53; verdedigd door vrouwen in de kerk, 52–55

Moederrol: kinderloze vrouwen vullen, in, 167; voor alle vrouwen, 168

Moeders, moederschap: deel van eeuwige aard van vrouwen, 169; eeuwige rol van, 84; invloed op jonge krijgers in het Boek van Mormon, 162; verdedigen, 169–172; vrouwen gevraagd thuis te blijven, 84. *Zie ook Gezin*

Monson, Thomas S.: bespreekt de doelen van het welzijnsprogramma, 81; bespreekt samenwerking tussen mannen en vrouwen na de orkaan Andrew, 154–155; bespreekt uitingen van naastenliefde, 109–111; spreekt over alfabetiseringsproject van ZHV, 106–107; spreekt over dienen als de handen van de Heer, 113, 123; spreekt over wonderen door geloof, 101

Mormoons Bataljon, 36

Motto van ZHV: gevolgd door zusters in zware tijden, 71–88; ingesteld, 71. *Zie ook Naastenliefde*

N

Naaien, 59

Naastenliefde: De Heer opgetogen over, 116; een fundamenteel beginsel van de ZHV, 51, 71, 79, 185; een schragende kracht bij oorlog en vrede, 72–73; en de verzoening van Jezus Christus, 188; het erfgoed van de ZHV, 96, 187–191; in huisbezoek, 127–132; in praktijk gebracht door Emma en Joseph Smith, 27; in ZHV-motto, 71, 189;

Joseph Smith onderwijst in, 26–27; omschrijving van, van president Thomas S. Monson, 110–111; Silvia Allred leert, van haar moeder, 102; thuis, 22, 163; versterkt het zusterschap, 110–111; voorbeelden van, in tijden van beproeving, 76–79, 83–88; voorbeelden van, onder de eerste heiligen der laatste dagen, 24–28, 34–42; zichtbaar in dienstbetoon, 191–193. *Zie ook Behoeftigen helpen*

Nauvoo: dienstbetoon in, 24–28; tempel gebouwd in, 13; uittocht uit, 33–34; ZHV opgericht in, 14

Nauvootempel: boodschap op de muur van, toen heiligen Nauvoo verlieten, 34; de werklui van, helpen, 13; duizenden heiligen ontvangen begiftiging en verzege-lingen in, 33

Nehemia een voorbeeld van moed en geloof, 195

Nelson, Russell M., bespreekt gezinnen verzegeld door priesterschapsmacht, 146

Nieuwe Testament, vrouwen in, 3–6

O

Oaks, Dallin H.: bespreekt dat het priesterschap mannen en vrouwen gelijkzeggend, 139; bespreekt de heiligheid van het huwelijk en de gezinsbanden, 147; bespreekt het leiderschap van zijn moeder na de dood van zijn vader, 149–150; overlegt met Barbara W. Winder over kwesties die de vrouwen in de kerk aangaan, 153–154

Oorlog, vredig leven in tijden van, 72–75

Openbaring, persoonlijke, individuele zusters kunnen, ontvangen, 51–52, 171

Opvoeding en huiselijkheid, 169

Ouderschap. *Zie Gezin*

P

Packer, Boyd K.: bespreekt de bescherming die het zusterschap in de ZHV biedt, 91, 96; bespreekt de invloed van een wijk- of gemeentegedin, 97; bespreekt de zegeningen die getrouwe ZHV-zusters ontvangen, 109–110; bespreekt het gevoel van betrokkenheid bij ZHV, 151; bespreekt het huisvestingsprogramma voor indiaanse scholieren, 85; en vrouw vergaderen met kring van zusters in Tsjecho-Slowakije, 94–95, 109–110; spreekt over vrouwen die deugden van ZHV overnemen, 18

Parkin, Bonnie D.: bespreekt naastenliefde thuis ontwikkelen, 164; bespreekt proclamatie over het gezin, 160; spreekt over kracht uit ZHV-bijeenkomsten putten, 168

Pioniers: dienstbetoon onder, 34–42; kleefden verbonden aan na vertrek uit Nauvoo, 33–34; levensomstandigheden van, 33–38

Priesterschap: het fundament van een rechtschapen leven, 146–147; verzegelt gezinnen voor eeuwig, 146–147; zegeningen van, voor trouwe vrouwen, 17, 139–146; zegent mannen en vrouwen gelijkzeggend, 139–140; zustershulpvereniging opgericht onder het gezag van het, 14, 17–18, 109, 151

Priesterschapsquorums vergeleken met zustershulpvereniging, 151–152, 164–165

Publicaties, 64–65

R

Randall, Sally, put troost uit doop voor de doden, 23–24

Rebekka en Isaak, stellen verbonden veilig, 162

Relief Society Magazine, 64–65

Rich, Sarah, zegeningen van de heiligen toen zij Nauvoo verlieten, 34

Richards, Emily S., krijgt vertrouwen als spreekster in het openbaar, 56

Richards, Willard: aanwezig bij martelaarsdood van Joseph en Hyrum, 33; woont de eerste ZHV-bijeenkomst bij, 14

Robison, Louise Y.: achtergrond van, 79–80; bespreekt waardering voor werk van overheidsinstanties, 81; krijgt vertrouwen van Heber J. Grant als zij in het algemeen ZHV-presidium wordt geroepen, 80; vreugde putten uit God dienen, 78

S

Sandberg, Bobbie, kreeg hulp van ZHV-presidente na aardbeving, 97

Schriftstudie, 57, 186

Scott, Richard G.: bespreekt de steun van de priesterschap aan het gezin, 146; bespreekt het gezin als fundament van een rechtshapen leven, 146

Sears, Athelia Call, geeft het erfgoed van de zustershulpvereniging aan haar familie door, 190

Smith, Amanda Barnes, ontvangt openbaring hoe ze haar zoon moet verzorgen, 142–143

Smith, Barbara B.: bespreekt het verdedigen van het gezin en het moederschap, 171–172; spreekt over ZHV-zusters die priesterschapsraad opvolgen en inspiratie ontvangen, 148

Smith, Bathsheba W.: bespreekt beproevingen en zegeningen van de mormoonse pioniers, 38; bespreekt eensgezindheid tussen vrouwen en mannen in de kerk, 153; bespreekt het krijgen van een getuigenis van het herstelde evangelie, 38; zette moedercursus op, 165

Smith, Emma: bespreekt dat moeders hun dochters moeten onderrichten, 22; gekozen als eerste ZHV-presidente, 15; openbaring voor, 16; spreekt over haar verlangen om zich door openbaring te laten leiden, 14; voorbeeld van liefdadige werken, 27; zegt dat de ZHV iets bijzonders gaat doen, XI, 16

Smith, George Albert: bespreekt dat Joseph Smith het startsein gaf voor de emancipatie van de vrouw, 98; bespreekt geluk door dienen, 87; geeft Belle S. Spafford de raad haar invloed te laten gelden, 99–101

Smith, Hyrum, martelaarsdood van, 33

Smith, Joseph: bespreekt dat engelen metgezellen van ZHV-zusters zijn, 196; bespreekt dat vrouwen de gaven van de Geest ontvangen, 140–142; bespreekt dat ZHV-

zusters handelen overeenkomstig hun natuurlijke gevoelens, 18, 47, 122, 188; bespreekt dat ZHV-zusters overeenkomstig de hun vergunde voorrechten dienen te leven, 183, 185; bespreekt de kracht van vriendelijkheid, 27; bespreekt de openbaring in LV 25,

16; bespreekt de oprichting van de ZHV, 11, 14–17; bespreekt de taken van het ZHV-presidium, 15; bespreekt de zegeningen van de tempel, 145; bespreekt eenheid in de kerk, 153; geeft leiding aan de bouw van de Kirtlandtempel, 24; het priesterschap hersteld door, 139; instructies van, inspireren de pioniersvrouwen, 39; instrueert zusters inzake de doelen van de zustershulpvereniging, 19–28; martelaarsdood van, 33; moedigt de heiligen aan bij de bouw van de Nauvootempel betrokken te zijn, 13; openbaringen aan, over gezinstaken, 21–24; spreekt over behoeftigen helpen, 26–27, 129; spreekt over de gevoelens van naastenliefde die vrouwen hebben, 187; spreekt over de Schriften onderzoeken, 53; zegt dat de ZHV de herstelling van vroegchristelijk

patroon is, 1, 7; zegt dat de ZHV iets beters verdient, 14; zegt dat vrouwen de eersten in goede werken zijn, 24–26; zegt dat ZHV uitgelezen vereniging is, 17; zegt dat ZHV-zusters armen moeten helpen en zielen moeten redden, 20, 26, 71, 93

Smith, Joseph F.: bespreekt dat de ZHV de wereld in prijzenswaardige zaken dient te leiden, 74, 195–196; bespreekt de beschermende invloed van zijn moeder, 167; bespreekt het goddelijke karakter van de ZHV, 7, 74; bespreekt het voorbeeld van zijn moeder, 163–164; bespreekt onderwijs in ZHV in gezinstaken, 165–166; ziet ZHV een gezin in nood helpen, 116–117

Smith, Joseph Fielding: bespreekt dat de ZHV door openbaring is opgericht, 15; bespreekt dat de ZHV trouwe leden het eeuwige leven helpt beërven, 107; bespreekt de relatie tussen de ZHV en de priesterschapsquorums, 155; spreekt over vrouwen en tempelzegeningen, 146

Smith, Lucy Mack, zusterschap in de ZHV, 28

Smith, Lucy Meserve: bespreekt bereidheid tot dienen, 42; bespreekt hulp aan pioniers die in de Salt Lake Valley arriveren, 41–42

Smith, Mary Fielding, voorbeeld als moeder, 163–164

Smoot, Mary Ellen: bespreekt dat ZHV-zusters elkaar de liefde van de Heiland helpen voelen, 128; bespreekt de noodzaak van getrouwe huisbezoeksters, 128; en raadgeefsters, wat het betekent om een dochter Gods te zijn, 186

Snow, Eliza R.: bespreekt dat de ZHV deel uitmaakt van de kerkorganisatie, 50; bespreekt dat de ZHV de herstelling van vroegchristelijk patroon is, 1, 7; bespreekt de achterswaardigheid van vrouwen in

de kerk, 53; bespreekt de eenheid tussen vrouwen en mannen in de kerk, 153; bespreekt de invloed van de Geest in de ZHV, 19; bespreekt de invloed van huisbezoeksters, 118; bespreekt de verheffende en verfijnende invloed van de ZHV, 48; bespreekt de verstrekkende invloed van ZHV-zusters, 45, 50; bespreekt de welsprekendheid van ZHV-zusters, 56; bespreekt dienen zonder publieke erkenning, 48, 191–192; bespreekt het gezin als eerste prioriteit, 163; bespreekt het voorbeeld van Jezus Christus volgen, 115; bespreekt het zich uitbreidende werkterrein van de ZHV, 66; bespreekt persoonlijke openbaring, 51, 52; bespreekt zuivering, 51; bewaart de notulen van Nauvoo, 48; geroepen als tweede algemeen ZHV-presidente, 50; geroepen als ZHV-secretaresse, 19; geroepen de zusters te instrueren, 50; geroepen om bisschoppen behulpzaam te zijn de ZHV in hun wijk in te stellen, 48; houdt notulen van eerste ZHV-bijeenkomsten bij, 19–20; instrueert met de notulen van Nauvoo als basis, 50; schrijft statuten van een naaikransje, 13; spreekt over de kracht door het getuigenis van Jezus, 66; spreekt over het hemelse verslag van bewezen diensten, 93–94; spreekt over opleiding in geneeskunde voor zusters, 61, 62; ziet zusters graag de mode in kleding bepalen, 59

Snow, Lorenzo: bespreekt dat ZHV-zusters in de werkzaamheden en beloningen van Gods koninkrijk delen, 7; bespreekt de macht ten goede van de ZHV, 21; bespreekt ZHV-zusters die zuivere godsdienst in praktijk brengen, 134; spreekt over God vertrouwen en niet ontmoedigd raken, 49

Spafford, Belle S.: bespreekt de invloed van een goede ZHV-moeder, 168; bespreekt de invloed van huisbezoeksters, 119–120;

bespreekt het constante doel van de ZHV, 96; bespreekt prioriteiten stellen, XIII; bespreekt wijziging in de oorspronkelijke manier van huisbezoek, 119; en raadgeefsters, over de genezende zending van de ZHV, 94; raapt fruit op om weg te geven, 83; spreekt over het ZHV-gebouw, 98; volgt George Albert Smiths raad op om haar invloed te laten gelden, 98–101

Speidel, Maria, vertrouwen op de Heer in moeilijke tijden, 85–86

Spreken in het openbaar, 55–57

Stegner, Wallace, de vrouwen van de kerk, 39

Stemrecht, 63–64

Stemrecht voor vrouwen, 63–64

T

Tabita, voorbeeld van een deugdzaam vrouw in het Nieuwe Testament, 6

Talmage, James E., bespreekt dat de Heiland bijzondere liefde en zorg voor vrouwen aan de dag heeft gelegd, 3

Tanner, Athelia Sears, geeft het erfgoed van de ZHV door in haar familie, 190

Tarwe: Brigham Young moedigt zusters aan, te verbouwen en oogsten, 59–60; Emmeline B. Wells over voedselopslag, 59–60, 61, 75; gebruikt om velen te voeden, 61; John Taylors raad aan broeders over, 60–61; verkocht aan Amerikaanse overheid, 61, 75; zusters inspanningen om tarwe op te slaan, 60

Taylor, John: aanwezig bij martelaarsdood van Joseph en Hyrum Smith, 33; neemt deel aan eerste ZHV-bijeenkomst, 14–16; roept algemene presidiums jongevrouwen en jeugdwerk, 65; spreekt over het welzijn van anderen

bevorderen, 73; spreekt over tarwe opslaan, 60–61; voelde vreugde na de oprichting van de ZHV, 16

Tempel: Heiligen begiftigd met macht uit de hemel in, 145; macht van goddelijkheid kenbaar in, 141; oord van dankzegging, onderricht en leren, 145; verordeningen van, bieden gezinnen kracht, 23–24; verordeningswerksters in, 146; voorbereiding op de, 24, 146; zegeningen voor trouwe vrouwen in, 146; ZHV helpt zusters bij voorbereiding op, 146; ZHV-zusters bereiden een volk voor op, 28

Thompson, Barbara B., de proclamatie over het gezin, 160

Thompson, Pamela Barlow, geeft het erfgoed van de ZHV door in haar familie, 189–190

Thuis: een centrum van kracht, 167–169; rechtschappen voorbeelden in, 174–178. *Zie ook* Gezin

Tweede Wereldoorlog, 83–88

U

Uchtdorf, Dieter F., bespreekt dat ZHV-zusters het voorbeeld van de Heiland volgen, 123–124

V

Verbonden: bewaard, door Rebekka en Isaak, 162; De ZHV-zusters als verbondsvolk, 195–196; en priesterschapsmacht, 139; iedere zuster die, heeft gesloten, heeft opdracht om zielen te redden, 28; kracht door, 17, 140–142, 149–150; om Jezus Christus te volgen, vervuld in huisbezoek, 123; sterken mormoonse pioniers gedurende reis, 33–34, 37–38; ZHV bereidt vrouwen voor op het sluiten van, 19–20, 144–145, 145

Verhalen: Amanda Barnes Smith ontvangt de gave van profetie om voor haar zoon te kunnen zorgen, 142–143; Armeense zusters dienen ondanks hun armoede, 77–78; Belle S. Spafford volgt George Albert Smiths raad op om haar invloed te laten gelden, 98–102; Boyd K. en Donna Packer bezoeken een ZHV in Tsjecho-Slowakije, 94–96; Dallin H. Oaks' moeder leidt haar gezin na de dood van haar echtgenoot, 149–150; Dallin H. Oaks overlegt met Barbara W. Winder inzake kwesties die de vrouwen van de kerk betreffen, 153; Deense heiligen geven voedsel aan Noorse heiligen, 86; een afstandelijke zuster vraagt haar huisbezoekster om hulp, 125; een alleenstaande moeder put kracht uit de verbonden die ze heeft gesloten, 149–150; een familie deelt generaties in het erfgoed van de ZHV, 189–191; een jonge vrouw uit haar dank voor de leringen van de profeten over het moederschap, 172; een ZHV-presidente helpt haar zusters na een aardbeving, 97–98; een ZHV-zuster besluit dat het haar beurt is om te dienen, 192–194; een zuster komt erachter dat haar quilt iemand in het buitenland ten goede is gekomen, 74; een zuster krijgt de zusters lief onder wie zij werkzaam is als huisbezoekster, 132–134; Elizabeth Ann Whitney bekeert zich tot het herstelde evangelie, 141–142; Eliza Partridge Lyman ontvangt en geeft troost na de dood van kinderen, 37–38; Ellen Douglas geeft en ontvangt naastenliefde in tijden van nood, 27–28; Emily S. Richards krijgt zelfvertrouwen als spreekster in het openbaar, 56–57; Emma Andersen Liljenquist ontvangt inspiratie als verpleegster, 63; Ester toont geloof en moed om haar volk te redden, 195; Geraldine Bangerter werkt met Braziliaanse zusters samen om het huisbezoek op gang te brengen, 121–122;

Gertrude Zippo is werkzaam als ZHV-president ondanks problemen en gevaar, 86; Heber J. Grant spreekt Louise Y. Robison moed in als ze in het algemeen ZHV-presidium wordt geroepen, 79–80; Hedwig Biereichl geeft voedsel aan Russische krijgsgevangenen, 87–88; heiligen laten een boodschap op de muur van de Nauvootempel achter, 34–35; Heiligen ontvangen tempelzegeningen vóór hun vertrek uit Nauvoo, 33–34; het begin van de ZHV, 13–14; Hilda Alvarenga vangt zusters op in de ZHV van de gemeente, 102; huisbezoeksters dienen een lijdende zuster en krijgen op hun beurt hulp, 130; Jezus Christus roept Marta en Maria als zijn discipelen, 3–4; Joseph F. Smith ziet ZHV-zusters een behoeftig gezin helpen, 116–117; Joseph Smith richt de zustershulpvereniging in Nauvoo op, 14–15; Julie B. Beck krijgt als jonge moeder steun van de ZHV, 108–109; Lucy Meserve Smith leidt andere zusters om hulp te bieden aan handkarrenpioniers, 41–42; Mary Fielding Smith leidt en voedt haar kinderen op, 163–164; Matilda Dudley geeft leiding aan andere zusters om hulp te bieden aan behoeftige indianen, 40–41; Nehemia laat zich niet van zijn herstelwerkzaamheden in Jeruzalem afbrengen, 195; Olga Kovářová bekeert zich tot het evangelie en dient in het koninkrijk, 103–105; Sally Randall put troost uit dopen voor de doden, 23–24; Spencer W. Kimball vertelt over glimpen van de hemel, 174–175; Theresa Thompson Call brengt een verjaardagstaart naar een vriendin, 189–190; Thomas S. Monson ontmoet een vrouw die baat heeft gehad bij het alfabetiseringsproject van de ZHV, 106–107; twee zusters ontvangen inspiratie om anderen te kunnen helpen, 126–127; voorbeelden van evangeliebevinding bij heiligen der laatste

dagen thuis, 174–178; vrouwen doneren petticoats als ze horen over de nijpende toestand van de handkarrenpioniers, 41–42; vrouwen en mannen werken samen na een orkaan, 154–155; ZHV-zusters verdedigen het meervoudig huwelijk, 52–55; ZHV-zusters verrichten dienstbetoon ter gelegenheid van het 150-jarig bestaan van de vereniging, 105–106; zusters spreken hun waardering uit voor huisbezoeksters, 131

Verordeningen, zegeningen door, 17–18, 140–142. *Zie ook* Priester-schap; Verbonden

Verzoening van Jezus Christus: brengt ons op een hoger plan, 195–196; essentieel onderdeel van naastenliefde, 188; getuigenis van, bereidt ons voor op de tempel, 23; kracht putten uit, 85; maakt eeuwige verzegeling van gezin mogelijk, 162

Voorrechten, leven overeenkomstig de vergunde, 183, 185

Vrouwen: dochters Gods, 185; goddelijke rollen en mogelijkheden van, 185–186; in het Nieuwe Testament, 3–6; Jezus Christus' liefde en aandacht voor, 3; rechtschape invloed van, van de kerk, 100–101

W

Wells, Emmeline B.: bespreekt dat we leren van de voorbeelden van vrouwen uit het verleden, 72; bespreekt getrouwheid van zusters aan de doelen van de ZHV, 31, 40; bespreekt opslag van tarwe, 59–60, 61, 75; en raadgeefsters, trouw aan de fundamentele beginselen van de ZHV, 71; en raadgeefsters, vreedig leven in oorlogstijd, 72; kiest met haar raadgeefsters het ZHV-motto, 71; redactrice van de *Woman's Exponent*, 64; spreekt over vrouwen zich geestelijk en educatief helpen ontwikkelen, 64;

spreekt over werk van Zina D. H. Young op medisch gebied, 61–62; voorbereiding van, op haar roeping als algemeen ZHV-presidente, 71

Welzijnsprogramma: aangekondigd door het Eerste Presidium, 81; doelen van, 81–82; rol van ZHV-presidente in, 82; samenwerking in, 82

Wereldse invloeden afwijzen, 51

Whitney, Elizabeth Ann: aangesteld als lid van het eerste ZHV-presidium, 16; spreekt over haar bekering, 141–142; spreekt over haar werk als verordeningswerkster, 144

Whitney, Helen Mar: spreekt over de liefde Gods onder de eerste mormoonse pioniers, 39; spreekt over vrouwen die de wet van het meervoudig huwelijk gehoorzaamden, 55

Widtsoe, John A., spreekt over de hulp die de ZHV biedt, 28

Williams, Clarissa S.: spreekt over het verbeteren van het leven van behoeftige gezinnen, 78; spreekt over wat de ZHV door liefde bereikt heeft, 82; voorbereid op roeping als algemeen ZHV-presidente, 78; zorgen van, over de levensomstandigheden van vrouwen en kinderen, 75, 78

Winder, Barbara W.: spreekt de deelname van zusters aan raadsvergaderingen, 152; spreekt de eenheid tussen vrouwen en mannen in de kerk, 153; spreekt de kunst van huiselijkheid, 168; spreekt de zegen van huisbezoek voor huisbezoeksters, 131–132; bezoekt met haar man een ZHV in Tsjecho-Slowakije, 105

Winter Quarters, 36

Wirthlin, Joseph L., spreekt het welzijnswerk van de ZHV-presidente, 82

Woman's Exponent, 64

Woodruff, Wilford: spreekt dat mensen kunnen verzeenlijken waartoe God hen heeft geroepen, 36; spreekt het schrijven van het manifest, 54–55

Y

Young, Brigham: adviseert de heiligen Nauvoo te verlaten, 33; adviseert de heiligen zich te zuiveren en te hervormen, 51; spreekt dat zusters de mode dienen te bepalen, 59; spreekt de instructies van de Heer aan het Kamp Israël, 35–36; spreekt de opleiding in geneeskunde van zusters, 61–62; spreekt de prestaties van ZHV-zusters, 58; spreekt het afwijzen van wereldse invloeden, 51; spreekt liefdediensten, 117; spreekt naastenliefde, 51; spreekt onze nakoming van alle verordeningen van de Heer, 34; doet beroep op heiligen om geestrande handkarrenpioniers te helpen, 41; instrueert de zusters een zijdevereniging te beginnen, 58; instrueert de zusters tarwe op te slaan, 58; raadt de heiligen aan de behoeftigen te helpen, 40, 41; roept Eliza R. Snow om de ZHV te helpen opzetten, 47; roept Eliza R. Snow om zusters te instrueren, 51; spreekt over bisschoppen die hulp van de ZHV krijgen, 47; start de hernieuwde instelling van de ZHV op, 47; vertrouwen van, in de vrouwen van de kerk, 58; werkt lange dagen in de Nauvootempel om aan heiligen verordeningen te bedienen, 33–34

Young, Zina D. H.: als presidente van de Deseret zijdevereniging, 59; spreekt de reactie van de heiligen op het manifest, 55; spreekt de taken van een moeder, 165–166; spreekt de waarde van een getuigenis, 62; dienstverlening van, op medisch vlak, 61–62; spreekt over het thuis aantrekkelijk maken, 163

Z

Zelfredzaamheid: aankweken in de crisisjaren, 79–81; ontwikkelen, 557–58; voorbeelden van, onder de ZHV-zusters tegen het eind van de 19de-eeuw, 57–65

ZHV-gebouw, 98

Ziekenzorg en geneeskunde: opleidingen voor verpleegsters en verpleeghulpverleners, 77; zusters gestimuleerd om, te leren, 61–62

Zijde produceren, 59

Zippro, Gertrude, voorbeeld van toegewijd ZHV-werk, 86–87

Zuivering: definitie van, 51; gepredikt door Brigham Young en Eliza R. Snow, 51

Zusters, alleenstaande: gezegend door naleving van verbonden, 149–150; presideren thuis, 149–150

Zusterschap in ZHV, 88, 93–111, 152, 167–168, 186

Zustershulpvereniging: aandacht in, voor praktische liefdadigheid en taken in het gezin, 167; begin van de, 13, 185; doelen van, XI, XIII, 7, 19–28, 94, 167–168, 185; eerste bijeenkomst van, 14–17; enthousiasme van eerste zusters om lid van de, te worden, 18; essentieel onderdeel van de herstelling, 1, 7, 185; genezende zending van, 94; georganiseerd onder het gezag en naar het patroon van het priesterschap, 14, 17–18, 109, 151; goddelijke organisatie van de, 7, 74, 185; iets bijzonders doen, XI; invloedrijk toevluchtsoord, 91, 93, 94; invloed van, op zusters in wijken en gemeenten, 106–109; leidsters in, werken onder priesterschapsleiding, 151–152; onderwijs in gezinstaken, 164–165; opnieuw ingesteld, 47; praktisering van zuivere godsdienst, 134; tijdelijk opgeheven, 33; vergeleken met priesterschapsquorums, 151–152, 164–165

DE KERK VAN
JEZUS CHRISTUS
VAN DE HEILIGEN
DER LAATSTE DAGEN

DUTCH

